GÜNCEL YAYINCILIK

ROMAN

Atalarımızın Atası

İNSAN EVRİMİNİN ROMANI

Bernard Werber

İnsan Evriminin Romanı

GÜNCEL YAYINCILIK: *87*
Roman: 5

ISBN 975-8020- 56-0
İnsan Evriminin Romanı
Bernard Werber

•

Kitabın orijinal adı: Le Père de nos pères
Bu kitap daha önce Nereden Geliyoruz adıyla yayınlanmıştır.

•

Kapak: Talip Akdaş

•

İstanbul, Nisan-2001

•

Ofset Hazırlık: Güncel Yayıncılık Ltd.

•

Baskı: Mart Matbaacılık Ltd. Şti.
Cilt: Fatih Mücellit

GÜNCEL YAYINCILIK LTD. ŞTİ.
Çatalçeşme Sok. No:19 Kat, 3
Cağaloğlu - İstanbul
Tel: 0 212 511 22 37. Fax: 0 212 522 86 68
e- mail: kontiki@turk net

Bernard Werber

Atalarımızın Atası

İNSAN EVRİMİNİN ROMANI

Türkçesi: İsmail Yerguz

GÜNCEL
YAYINCILIK

Barnabé'ye

"Düşündüğüm,
Söylemek istediğim,
Söylediğimi sandığım,
Söylediğim,
İşitmek istediğiniz,
İşittiğinizi sandığınız,
İşittiğiniz,
Anlamak istediğiniz,
Anladığınız
Arasında,
İletilmesinde zorluklar olan on olasılık vardır.
Ama deneyelim gene de..."

Görece ve Mutlak Bilgiler Ansiklopedisi
EDMOND WELLS

BİRİNCİ BÖLÜM

EKSİK HALKA

1. ÜÇ SORU

Kimiz?
Nereye gidiyoruz?
Nereden geliyoruz?

2. DENİZDE BİR ŞİŞE

Paris.

Günümüzde.

Profesör Adjemian mutfağından geliyordu,

Masasının başına geçti, siyah bir dolmakalem aldı eline ve bir bloknota şunları yazdı: "Tamam. Nihayet buldum. Her insanın sormak zorunda olduğu üç temel sorudan birinin "nereden geliyoruz?" sorusunun yanıtını buldum.

Yazısını en iyi biçimde sürdürebilmek amacıyla bir an durdu, sonra bütün hızıyla yazmaya koyuldu: "İlk insanın ne zaman ortaya çıktığını biliyorum. Bir hayvanın, günün birinde, kafası, plastik geçirilmiş bir kamışla cinsel ilişkide bulunacak, günde dört saat televizyon seyredecek ve binlerce insanla birlikte gönüllü olarak havasız metro vagonlarına yığılacak kadar karışık bir varlığa niçin dönüştüğünü biliyorum."

Keyifsiz bir gülümsemeyle dudakları yanaklarına doğru yayıldı, derin bir nefes aldı ve devam etti: "İnsanlığın niçin ve

nasıl doğduğunu biliyorum. Daha iyisi bulunamayınca "eksik halka" diye adlandırılan şeyin ne olduğunu biliyorum."

Sinirli bir tikle yanağını oynattı.

"Müthiş bir sır bu. Açıkladığım zaman dünya şoka girecek. Bu nedenle, yazdıklarımı okuyan sen, yardım edeceksin bana, buna ihtiyacım var. Kesinlikle yarı yolda bırakmamalısın beni."

Kalemi yazmıyordu artık. Çekmecesinde başka bir kalem aradı telaşla. "Buluşum konusunda hiç kuşkum yok, ama insanları bilirsin. Çoğu hiç duymaz. Duyan tek tük insan dinlemez. Dinleyen tek tük insan da anlamaz. Anlayabilecek olanlara gelince... onlar da ilgilenmezler. İnsanlığın sırrını açıklamak... onu anlamaya hazır kimse yoksa neye yarar? Vermek yetmez. İnsanları armağan almaya hazırlamak gerekir. Dünyanın yuvarlak olduğu bilgisi çok yavaş yayılmıştır. Eksik halka sırrının da yavaş yavaş yayılması önemlidir. Kimseyi şaşırtmadan. Yapılacak iş yalnızca, çok uzun zamandır uykuda olan eski bir merakı uyandırmak ve daha sonra da doyurmaktır bu merakı."

Profesör Adjemian yazdığı paragrafı tekrar okudu, sonra devam etti: "Şaşırtıcı bir sır bu. Afrika kıtasıyla ilgili araştırmalarıma başlamadan önce, burada keşfedeceğim şeyler aklımın ucundan geçmezdi. Yalvarırım inan bana. Gerçeği buldum, asıl gerçeği. Kanıtları var elimde."

Alnında parlayan teri eliyle sildi.

"Sensiz; senin güvenin, senin inancın, senin desteğin olmasa, çalışmalarım hiçbir işe yaramaz. Rica ediyorum, yardım et bana. Önemli soruya 'nereden geliyoruz?' sorusuna yanıt vermenin zamanı geldi."

3. ANA-BABA GÜNÜ

Doğu Afrika'da bir yer.

3,7 milyon yıl önce.

Bir arazide iki tepe arasında ortaya çıkıveriyor.

Nefesi kesilinceye kadar koşuyor.

Yanı başında, kardeşinin boğuk sesini duyuyor.

Zor an.

O ve kardeşi bir sırtlan sürüsüne yaklaştılar. Homurdanarak el, kol ve baş hareketleri yaparak kışkırttılar sırtlanları. Hayvanlar onları kovalamaya başladı. Hemen her zaman kurulan bir tuzaktır bu. Amaç bir sırtlanı büyük ağaca doğru çekmek için kandırmaktır. Orada, alçak dalların altına gizlenmiş kendi sürülerinin bireyleri sırtlana saldıracak ve kalabalık olmalarından da yararlanarak vahşi hayvanı parçalayacaklardır.

Ama bugün bazı problemler var. Bir numaralı problem: Sırtlan sayısı bir değil üçtür ve de çok güçlü sırtlanlar düşmüştür peşlerine. İki numaralı problem: Çılgınca koşularının yarattığı panik içinde, o ve kardeşi, işaret noktalarını kaybetmişlerdir ve şimdi yönlerini bütünüyle şaşırmışlardır.

Hemcinslerinin gizlenmiş olduğu ağaç nerededir acaba?

Çok hızlı koşmaya başlarlar. Önlerine bir bataklık çıkar. Bir saniye bile düşünmeden bataklığa dalarlar. Çamur sırt hareketlerini son derece yavaşlatır. O ve kardeşi hem dört hem de iki ayak üstünde koşmayı bilirler. Sırtlanların böyle bir seçimi yoktur.

Dikilirler ve iki ayaklı duruma gelirler, bataklıktan geçip giderler. İki ayaklarına biraz çamur bulaşır ama bu çamurun, hareketlerini biraz yavaşlatabilmekten başka bir etkisi olmaz. Oysa sırtlanlar gömülüp kalır bataklığa. Sırtlanların peşlerini bırakacaklarını sanırlar ama tersine çamurdan güçlükle kurtulan sırtlanlar daha da kudurmuş bir halde peşlerine düşer onların. O ve kardeşi tabanları yağlar.

Sırtlanların en hızlısı neredeyse yakalamıştır onları ve O sırtlanın çok pis kokulu ve sıcak nefesini baldırlarında hisseder. Kaçma-kovalamada temel kural kesinlikle geri dönmemektir. Ne olursa olsun. Ama merakını yenemez. Sırtlanın

kendisini yakalayıp yakalayamayacağını öğrenmek ister. Hafifçe başını çevirir ve ince uzun bir köpek dişini etine geçirmek üzere olan sarkmış bir çene görür.

4. BANYODA

Derin bir yara, göbeğinin altında alçakça sırıtıyordu. Profesör Adjemian'ın karnını sivri bir şey delmişti. Hareket edemez olmuştu. Kanı görünce şaşırmış, kaskatı durumda oturmuş kalmıştı.

Giriş kapısı topuk demirlerinin üstünde oynadı.

Onu ilk gören temizlikçi kadın oldu. Bir Portekiz oyun tekerlemesini ıslakla tekrar ederek daireyi temizlediği sırada banyoda bilim adamının kaskatı keşilmiş bedenini fark etti. Acı bir çığlık attı, telaşla istavroz çıkardı ve aşağıda, girişte bekçi olarak görev yapan kocasını çağırmaya gitti. Adam yukarı çıktı, bazı Portekiz azizlerinin cinsel yaşamlarının bilinmeyen yanları konusunda küfürlü konuşmalar yaptı ve polise telefon etti.

Arkasından, gürültüleri duyan komşular sahanlıkta toplandılar ama temkinli bir biçimde eşikte beklediler. Daha sonra olay yerinin denetimini resmen üstlenen üç polis geldi. Sonra bitkin görünümlü ilgisiz, genç bir müfettiş. Peşinden arabasının radyosundan polisin çağrısını duyan basın ajansından bir gazeteci. Sonra, bir önceki günün yorgunluğuyla zihinleri hâlâ açılmamış, günlük gazetelerden iki görevli. Sonra, kendilerinden önce gelenlere "ne oldu?" diye soran işsiz güçsüz başka komşular. Sonra, tesadüfen bir üst katta oturan ve gürültü patırtıyı merak edip, sessizce merdivenden inen bir haftalık dergi görevlisi. Basın kartını gösterince nöbetçi polis geçmesine izin verdi. Sonra, sinekler. Sonra, pislikle beslenen uyuzböcekleri. Ama (mesafeler, onların boyutları açısından dikkate alınırsa) bedene en uzun sürede yaklaşabilenler bunlar oldu.

Genç müfettiş, her yeri dolaşarak cinayet mahallini dikkatle inceledi ve orada bulunan gazetecilere vardığı sonuçları bildirdi. Ona göre, muhtemelen işsiz ve seri cinayetler işleyen birinin işlediği bir cinayet söz konusuydu. Mahallede daha önce çok görülmüştü bu tür olaylar. Her olayda da tıpatıp aynı koşullara tanık olunuyordu. Katil bina içinde, koridorlarda dolaşıp, umursamaz, dalgın bir ev sahibi tarafından tesadüfen açık bırakılmış bir kapı kolluyordu. Bu kapıyı bulunca da giriveriyordu daireye, eline geçirebileceği ve silah olarak kullanabileceği ilk eşyayı kapıyor ve ölümcül darbesini indiriveriyordu.

– Ay başından bu yana aynı türden beşinci cinayet. Her şey çakışıyor. Hiçbir iz yok, kırma olayı yok, kapı zorlanmamış. Cinayetin işlendiği yerde, hemen o anda ele geçirilmiş bir silah; bu cinayette masada duran ve paleontoloji çalışmalarında kullanılan uzun kazmalı bir değnek kullanılmıştı. Katil cinayeti işledikten sonra aleti yanına almak zorunda kalmış ve daha sonra rasgele bir çöp tenekesine atmıştı. Eğer bir çöp arabası alıp götürmemişse, suç aletini ele geçirmek için çevredeki çöp tenekelerini karıştırmak yeterli olabilirdi.

Soruşturma henüz başlamıştı ki sona erdi. Genç polis gazetecilerden, okuyuculara, evden çıktıktan sonra kapıyı iyice kapatıp kapatmadıklarını denetlemelerini hatırlatmalarını unutmamalarını istedi. Özellikle de herkesten çekinilmesi gereken büyük kentlerde.

Gazeteciler bu uygarca hatırlatmayı not etme zahmetine katlanmadılar. Onlar olay mahalliyle ilgili en iyi fotoğrafı çekebilmek amacıyla makinelerini sallıyorlardı.

Müfettiş, uzaktan, haftalık dergide çalışan kadın gazeteciyi inceledi. Bu tatsız tuzsuz yerde düşsel bir yaratık gibi gözüküyordu. Hafif dalgalı, siyah bir kurdele bağlanmış uzun, kızıl saçlar, zümrüt yeşili gözler... ince omuzlarını açıkta bırakan kolsuz bir Çin ceketi, boynunu gizleyen bir Mao yaka, küçük bir fare gibi, çekici bir yürüyüş biçimi. Kadın gazeteci ilgili ba-

kışlarını yakalayınca, cesaretlendi müfettiş:

-Hangi gazetede çalışıyorsunuz ve adınız ne bayan?

-Lucrèce Nemrod, *La Guetteur Moderne*'de çalışıyorum. Ama bana asılarak vakit kaybetmeyin. İşle eğlenceyi hiçbir zaman karıştırmam diye bir çıkış yaptı, bir yandan çiklet çiğnemeye devam ederken.

Genç adam kızardı, kapıdaki nöbetçilere doğru yöneldi ve sahanlıkta bekleyen komşulardan oluşan küçük topluluğu hâlâ dağıtmadıkları için bir güzel payladı onları.

Kadın gazeteci biraz önceki çıkışıyla amacına ulaşmıştı. Yalnız bırakılınca kurbanın masasındaki dosyalara rahatça bakabildi. Bir klasörün üstünde *Özyaşamöykusü* yazısı vardı. Açtı bu klasörü. Profesör Adjemian bilim dünyasında önemli bir şahsiyet gibi gözüküyordu ve Fransız, İngiliz, Amerikan üniversitelerinden çeşitli diplomalar almıştı.

Daha sonra üstünde *Basın* yazısı okunan klasörü karıştırdı ve tesadüfen çok yakın zamanda kesilmiş bir kupürü eline aldı. Profesör Adjemian yakında Tanzanya'da, Olduvai vadisinde kazılara başlayacağını ve insanlığın "eksik halkasının gerçek niteliği"ni açıklayacağını iddia ediyordu.

Duvarlara yakın yerlerde demir tellerle bağlanmış iplere asılmış maymun iskeletleri vardı. Sağ tarafta camlı bir dolapta yüzlerce sararmış ve özenle etiketlenmiş fosilleşmiş kemik görülüyordu. Solda hafifçe gülümseyen ya da sırıtan şempanze fotoğrafları ve kazı gereçleri: Kazmalar, kürekler, fırçalar, kazağılar, luplar, çeşitli boylarda uzun kazmalı dağcı değnekleri.

Banyoya gitti. Profesör Adjemian'ın banyoda oturmuş vaziyetteki çıplak ve beyaz bedeni, gazeteci meslektaşlarının flaşları altında kuru erik kompostosu içinde kalmış balmumundan bir manken gibi gözüküyordu. Cesetlere özgü şaşmazlık işlevini yerine getirmişti. Bilim adamı fal taşı gibi açılmış ve sabit bir noktaya dikilmiş gözleri, aşağı doğru sarkmış ağzı ve kalkık kaşlarıyla orada duruyordu öyle.

Bununla birlikte bedenin konumunda ilginç bir şey vardı.

Sol el, bu son banyo sırasında, durgun suyun içinde duruyordu ama başparmağı ayna istikametinde kasılmış kalmış sağ el güçlü bir biçimde fayansa yapışmış kalmıştı.

Bilim adamı, sanki, ölmeden hemen önce orayı işaret ederek birini ya da bir şeyi göstermek istemişti.

5. KARINDA KORKU

Hayvan, kudurmuş bir halde arkasındadır.

Sırtlanın dişlerinden kıl payı kurtulur.

Bir felaketten başka bir şeyle sonuçlanmayacak olan bir durumdan kurtulmak için yörünge değiştirmek gerekmektedir.

Bu düşünce beyninde, durmadan, tekrar tekrar yankılanır.

BİR FELAKETTEN BAŞKA BİR ŞEYLE SONUÇLANMAYACAK OLAN BİR DURUMDAN KURTULMAK İÇİN YÖRÜNGE DEĞİŞTİRMEK GEREKMEKTEDİR.

Durmadan tekrar ede ede, sonunda anlar bunu ve birden, sağa doğru keskin bir dönüş yapar.

Yön değiştirme.

Onu izlemeye devam etmek istiyorlarsa, ötekiler de yörünge değiştirmek zorundadırlar. En çabuk tepki veren kardeşi olmuştur. Bu arada üç sırtlan gene peşlerindedir. Sırtlanlarla sorunları vardır, asla vazgeçmemektedirler onları izlemekten. Avlarını çok uzun mesafeler boyunca, hatta kimi zaman günlerce izleyebilirler.

Adımlarını açar. Kardeşi bitkin düşmüştür ve soluğu gittikçe boğuklaşmaktadır. Üzgündür. Sivri köpek dişlerine sahip değilseniz, geniş ciğerler ve adaleli ayaklara sahip olmanız gerekmektedir.

Kardeşi, gözlerinin önünde tekrar büyük ağacı gördüğünden sıkıntılıdır. Ama görüş alanında hiçbir şey yoktur. Çevredeki sıcaklık yüzünden kuraklık yayılır, ağaçlar kurur, filler

tarafından devrilir ve sonuç: Ağaçsız bölgeler gittikçe artar. Yüksek otlarla kaplı stepler, yer yer akasya ve baobab ağaçları görülen savanlar gittikçe çoğalır ve sık ağaçlı bölgeler gittikçe azalır. O ve ailesi bundan sonra bütün etoburlar için kolay lokma durumuna gelirler.

Sırtlanlar adımlarını genişletiyorlar. Biri kaşla göz arasında, bir bacağını baldırlara doğru atıyor. Biçilen kardeş bir takla atarak yere seriliyor. İki ayak üstünde yürüme... bir tekmeyle umutlar sönüyor. İki sırtlan üstüne çıkıyor. Biri, hiç hareket edememesi için burnuna güçlü bir biçimde dişlerini geçiriyor. Öbürü de pençeleriyle karnını deşiyor.

Elveda eski kardeş. Taziyeyle kaybedecek vakti yoktur.

Üçüncü sırtlan, en irisi, peşini bırakmaz. O, sırtlanı yormak için zikzaklar çizer. Boşuna. Şimdi bilir ki hemen sürüsünü bulamazsa, işi bitmiştir.

Sürüsü nereye gizlenmiş olabilir?

6. "TOPLUM" BÖLÜMÜ

Guetteur Moderne'in "Toplum" servisinin toplantısı için birinci kattaki küçük konferans salonundaydılar. Lucrèce Nemrod bu toplantıya ilk kez katılıyordu ve meslektaşı Franck Gautier, yanında oturmasını önerdi.

Getir götür işlerine bakan biri, ertesi gün bayilerde satışa çıkacak olan dergilerden oluşan bir paket getirdi. Gazeteciler yazılarının son anda kesilip kesilmediğini ya da adlarının konup konmadığını görmek için pakete saldırdılar.

Bölüm başkanı Christiane Thénardier, geniş odasında, soğuk ve masif mermer bir masayla korunmuş bir durumda bir tahtta oturuyordu sanki. Herkese, hoşgeldiniz dedikten sonra saat on üçte önemli bir öğle yemeğinde bulunması gerektiğinden acelesi olduğunu ekledi sözlerine. Her zamanki gibi, masa çevresinde, saat akrep ve yelkovanı istikametinde bir tur

atılacağını ve herkesin gelecek sayıyla ilgili konularını önereceğini hatırlattı.

İlk sözü toplumsal mizahçı Maxime Girard aldı. Kaybolmaya yüz tutmuş bir meslek olan sakatatçılarla ilgili bir yazı yazmayı düşünüyordu. Böyle bir yazı yazmak istemesinin nedeni sığır etinin proteinli ve de bulaşıcı kısımlarıyla ilgili son buluşlar değildi yalnızca, tüketiciler, tuhaf bir hassasiyet göstererek bağırsak, karaciğer, böbrek, beyin ya da ilik yeme konusunda git gide tereddütlü davranıyorlardı. Sonuç: Caen usulü işkembe, kaparili beyin ve Madeira soslu koç yumurtası gibi geleneksel yemekler restoranlardaki yemek listelerinde git gide daha az görülmektedir artık.

Bölüm başkanı bunun soylu bir mücadele olduğu doğrultusunda görüş belirtti ve iç organlardan yapılan yemeklere yeniden önem kazandırılması etkinliğine yeşil ışık yaktı.

Cinayet haberlerinin önemli ismi Florent Pellegrini Paris'teki dairesinde yıllardır tek başına yaşayan yaşlı bir büyük annenin, kedileri tarafından parçalanmış halde bulunması olayını soruşturmak istiyordu.

– Şahane bir polisiye, dedi bölüm başkanı, biraz mizah katarak işlemek şartıyla tabii ki.

Ekoloji uzmanı Clothilde Plancoët, artık konuşulmasa bile, Çernobil santralının yavaş yavaş batmaya devam ettiğini ve kuyuları ve kaynakları besleyen yeraltı sularına karışacağını, sonunda da bölgenin tüm içme suyunu kirleteceğini belirtti.

Bölüm başkanı, konunun modasının geçtiğini söyleyerek yüzünü ekşitti.

Clothilde Plancaoët o zaman Kaliforniya açıklarında kitle halinde intihar eden balinalarla ilgili bir yazıyı hatırlattı.

– Balinaların ses sınırının altında kalan titreşimler yaydıklarını ve bunların çok uzun mesafelere yayıldığı biliniyor. Gemilerin motor gürültüsü bu sesleri bozuyordu büyük olasılıkla. Birden balinalar iletişimsizlik nedeniyle aralarında konuşamaz oldular ve kendilerini öldürdüler.

Christiane Thénardier eliyle bu işaret yaptı.

– Hiç ilgi görmez. Clothilde'ciğim, bütün düş gücünüz önümüze, bayatlamış ya da Anglosakson basını tarafından tüketilmiş konuları tekrar tekrar getirmekten ibaretse belki de toplantılarımıza katılıp bizi huzursuz etmenize gerek yoktur.

Clothilde Plancaoët sapsarı kesildi, kalktı ve şefine, kendisini ağlarken görme zevkini tattırmamak için kapıya doğru koştu. Şefi omuz silkti ve bir puro yaktı.

– Clothilde çok hassas, dedi. Bu meslekte taşaklı olmak lazım.

Florant Pellegrini genç çevreci gazeteciyi rahatlatmak amacıyla kapıya doğru gitmek istermiş gibi bir hareket yaptı ama şef engelledi onu.

– Bırak. Bu gurur numaralarından kurtulunca gelir. Her halükârda seçim yapacak bir durumda değil. Sonra.

Ghislain Bergeron liselerdeki korku ortamını gündeme getirdi. Çok sayıda öğretmen, derslere, git gide daha sık biçimde sustalı çakılarla ya da kaçak tabancalarla silahlanmış olarak gelen öğrencilerinin yarattığı korku ortamında yaşıyordu.

– Öğretmenler, kötü not verdiklerinde arabalarının lastiklerinin patlatılabileceğini hatta ölümle tehdit edilebileceklerini biliyorlar. Birçok öğretmen ruhsal çöküntü içinde ve bu yüzden idare, artık dayanacak hali kalmamış pedagoglar için dokuzuncu dinlenme merkezini açtı.

– Şahane bir konu. Özellikle de abonelerimiz arasında yer alan eğitimcilerin yüzdesinin yüksek olduğu dikkate alınmalı.

Çok yönlü bir gazeteci olan Kevin Abitbol, sıra kendisine geldiğinde, en varlıklı yüz Fransız arasında bir araştırma yapmayı önerdi.

Bu konu, daha bir ay önce ele alınmıştı ama insanlar kendilerini kimin kıskandığını öğrenmekten hoşlanıyorlardı ve dolayısıyla böyle bir çalışma her zaman iyi bir satışın güvencesiydi.

Şimdilik, her durumda geçerli risksiz konular şunlardı:

"yeni bekârlar", "Masonlar", "gayrimenkul bunalımı" ve tabii ki "en zengin yüz Fransız". "Yeni zayıflama rejimleri", "Tanrı ve Bilim", "Sırt Ağrısı" ve "Fransızların Cinsel Yaşamı" daha sonra geliyordu.

Derginin satışlarında ne zaman bir düşüş görülse, bu son derece güvenli değerlere baş vurulurdu. Oysa son günlerde okuyucular rağbet etmiyorlardı dergiye. Resmi olarak televizyonun güçlü rekabeti gündeme getiriliyordu. Yarı resmi olarak ise rakip magazinlerin bir süredir iştah kabartıcı kapak resimleri koymaları gösteriliyordu. "Bekâr Masonlar" ya da "Tanrı ve Fransızların Cinsel Yaşamı" gibi... Dolayısıyla bir ağır topu devreye sokmakta duraksamanın bir anlamı yoktu. "En zengin yüz Fransız" gibi bir konuyu gündeme getirmek çok iyi olurdu.

Tatmin olan bölüm şefi devam etti ve bilimsel konularla ilgilenen Franck Gauthier'ye döndü. Gautier "Eşcinsellik kalıtımsal bir gen midir?" başlıklı bir konu önerdi. Amerika'da bir laboratuvarda gerçekleştiren ciddi bilimsel araştırmaların eğiliminin bu yönde olduğunu anlattı. "Bilimsel", "ciddi", "Amerika'da bir laboratuvar", istisnasız her konuya inandırıcılık kazandırabilecek üç unsur.

Bununla birlikte Florent Pellegrini'nin söz istediği görüldü.

– Eee... Kalıtımsal bir gen? Ben bilim adamı değilim Franck ama öyle sanıyorum ki... eşcinseller döllemiyorlar.

Toplantıda bulunan yirmi gazeteci arasından bastırılmak istenen gülüşler yükseldi. Bu gülüşmeler bölüm şefinin canını sıktı.

– Şahane bir konu, diyerek araya girdi. Böyle bir konuyla ilgilenecek olan geniş bir eşcinsel okuyucu kitlemiz var. En azından bu tezin doğru ya da yanlış olup olmadığını öğrenmek için ilgileneceklerdir konuyla.

Tatmin olan Franck Gauthier daha sonra yeni stajyer arkadaşını tanıtmaya karar verdi. Lucrèce Nemrod'un mesleğe

Nord'da bir günlük gazetede başladığını ve bu gazetenin yazı işleri müdürü tarafından kendisine tavsiye edildiğini söyledi.

Christiane Thénardier acemi gazeteciyi tepeden tırnağa, biraz küçümser bir tavırla süzdü, bu arada toparlak göğsü ilgisini çekti. Hafif dalgalı uzun ve gür kızıl saçlarından da alamadı bakışlarını. Şefin saçları kısa ve soluk platin rengindeydi. Olgun dişi yaratık genç dişi yaratığı anında rakip olarak gördü. Aldığı bütün kokular bu ilk izlenimini doğruladı. Lucrèce Nemrod burcu burcu taze hormon kokarken Christiane Thénardier bol bol pahalı kokular sürünmek zorundaydı.

Üstüne üstlük Lucrèce Nemrod'un doğal bir çekiciliği vardı. Özellikle de küstah bakışlarıyla çevresine meydan okuyor gibiydi.

Christiane Thénardier kendisine hakim oldu. Pellegrini'nin bir yazısında, kadın hapishanelerinde, yeni gelen mahkûm eğer çok güzelse, eski mahkûmların, üstüne atlayarak, kesme şekerlerin köşeleriyle, yüzünü çizdiklerini okumuştu. Niçin şeker? Çünkü bu sert maddenin bıraktığı izler kalıcıdır.

– Gerçekten taşra günlük gazeteleri mükemmel okullardır, dedi kasılarak. Ne öneriyor konu olarak.

Lucrèce Nemrod kalktı.

– Sabah evden çıkarken, benim dairemin hemen altındaki dairenin önünde insanların toplandığını fark ettim. Cinayet. Polisler gelmişti. Komşum, banyo yaparken, karnına aldığı bir dağcı değneği darbesiyle öldürülmüştü.

Bölüm şefi sönecek gibi olan purosunu tekrar yaktı ve hiç kimsenin karşı koyma cesaretini göstermesine meydan bırakmadan çevresindeki bütün ciğerleri zehirleyebilecek bir güce sahip olduğunu gösterircesine her tarafa duman kümeleri gönderdi.

– Cinayet söz konusu olduğunda Florent Pellegrini'nin işidir bu.

– Kurban tanınmış biri. Profesör Pierre Adjemian, insan paleontolojisi dalında dünyanın en büyük uzmanlarından bi-

n Eksik halkanın bulunması amacına yönelik çalışmalar yapıyordu.

– Ne?

– Eksik halka. İnsanın kökenleriyle ilgili sır. Bir gün bir maymun insana dönüştü. Ama bir ara evre oldu. Bilim adamları bu ara varlığa "eksik halka" adını verdiler. Profesör Adjemian tüm yaşamını eksik halkayı araştırmaya adadı ve benim inancıma göre onu, polisin sandığı gibi bir serseri öldürmedi, kesinlikle bu sırrı keşfettiği ve bütün dünyaya açıklamaya hazırlandığı için öldürüldü. Onu susturmak istediler. Sonuç olarak benim önerim kökenlerimiz üstüne en son bilimsel buluşlar ve Profesör Adjemian'ın ölümüyle ilgili bir soruşturma. Bir tür paleontolojik polisiye.

Bölüm şefi hemen cevap vermedi. Masasında duran küçük bir puro makasını eline aldı, purosunun çok çiğnenmiş ucunu kesti, yeniden stajyeri süzdü ve gerçekten çok güzel olduğu kanısına vardı.

– Hayır.

– Hayır, ne?

– Hayır. Konunuz beni ilgilendirmiyor.

– Niçin ilgilendirmiyor peki? diye diklendi Lucrèce.

– Yaşınız genç olduğundan ya da yalnızca taşrada çalıştığınızdan, mesleğiniz konusundaki vizyonunuz biraz ilkel. Bir haftalık dergide bir bilim adamının ölümü gibi çok güncel bir konuyu ele almak mümkün değildir. Gündelik gazetelere göre her zaman geride olacağız biz. Zaten, bu konunun günlük gazetelerde yoğun biçimde işlenmiş olduğundan eminim.

Franck Gauthier gündelik gazetelerde Profesör Adjemian'ın ölümüyle ilgili birçok yazı okumuş olduğunu söyledi.

– Her halükârda, yeteri kadar medyatik bir tip değilsiniz, diye bilgiçce bir saptamada bulundu Şef. Bir aktör, bir şarkıcı, bir top model... toplumun büyük bir kesimini yalnızca bu insanlar ilgilendiriyor. Bir bilim adamının ölümü bir yayın organının her günkü olaylar bölümünde yer alabilecek türden bir

haber.

Lucrèce Nemrod zümrüt yeşili gözlerini şefinin kahverengi kirpiklerine dikti.

– İşte ben de bunun için konuyu kökenlerimizin araştırılmasına yönelik bir dosya içine yaymak istiyorum. Her birimizin kendi kendimize sorduğumuz üç önemli sorudan biri. Kimiz? Nereye gidiyoruz? Ve... nereden geliyoruz?

Bölüm şefi hoş kadını ihtiyatlı tutumunu bırakmaya zorladığı için çok memnundu. Manda derisinden müdür koltuğuna iyice gömülmüştü ve yalnızca öldürücü darbeyi indirmek kalmıştı geriye.

– Ukâlalık etmeyin yavrum. Sizden çok daha inatçıları mat ettim ben. O üç sorunuzdan çok tek ve biricik bir soru meşgul etmeli kafanızı: "Bölüm şefimin hoşuna gidecek bir konuyu nasıl bulabilirim?"

Herkes güldü. Gerilimin arttığını hisseden topluluk, kurulu düzene destek verdiğini gösteriyordu böylece.

– Amma da boş şey! Ne önemsiz şeyler! diye mırıldandı hafifçe Maxime Vaugirard.

– Ama... diye konuşmaya çalıştı Lucrèce gene.

Franck Gauthier ayakkabısının topuğuyla stajyerinin parmak uçlarına dokunmaya çalıştı ve onu susmaya zorlamak için kuvvetle vurdu. Darbe elektriksel bir boşalma etkisi yaptı ve ağzı açık, nefessiz kalan genç kadın lafını bitiremedi.

– Daha sonraki öneri! dedi şef toplantıyı kapatmak için.

"Toplum" bölümü gazetecilerinin, toplantılardan sonra, çalıştıkları binanın altındaki Alsace birahanesinde buluşmak gibi bir alışkanlıkları vardı. Herkes birasını söyledi. Bacaklarının biraz titrediğini hissedinceye kadar peş peşe geldi biralar. Çok içmekte onlardan geri kalmayan Lucrèce Nemrod'un çevresinde toplandılar.

– Dikkat et, dedi Franck Gauthier. Böyle karşılık vermen

yanlış olur. Serttir Thénardier. Sana bir gıcık olursa kan kusturur.

– Korkutmazsa, kendisine saygı gösterilmeyeceğini sanıyor. Geçen sene, bir kızı, her toplantıda sistemli bir biçimde aşağılayarak istifaya zorladı, diye konuştu biraz abartılı bir şekilde Kevin Abitbol.

– Bu onun acımasız tarafı. Bedava acımasızlık gerçek şeflerin lüksüdür, dedi bilgiç bir tavırla Maxime Vaugirard.

Bu gazeteci, tüm insani bayağılıklarla alay ettiği taşlamalı yazılarına rağmen, paradoksal bir biçimde mevcut tüm hiyerarşilerin gayretli bir işbirlikçisiydi.

– İşte bunun için saygı gösteriliyor ona, dedi Ghislain Bergeron. Bergeron, "şefin gözdesi" olan Vaugirard'ı tahtından indirip yerine geçmek istiyordu.

– Bu durumda benim bu işi bırakmam daha doğru olur, dedi Lucrèce Nemrod somurtarak.

– Yok canım, bu inatçı tavrında ısrarcı olmazsan, her şey yoluna girer, diye karşılık verdi Franck Gauthier. Her halükârda, sen başka bir şey de önermiş olsaydın, reddedecekti. Sebebi basit: Yeni gelenleri bozmaya bayılıyor. Özellikle de kadınları. Kadınları sevmiyor. Ama Thénardier'yi iyi tanırım ben, anında patlar, sonra da hemen unutur. Onun için sen bu eksik halka hikâyesini boş ver ve başka bir konu bul. Sözgelimi "Ayak siğillerini aldırmak gerekir mi?" gibi bir konu. Böyle bir konuyu işlemeni engelleyemez. Üstelik onu çok çeken bir konudur bu.

Lucrèce Nemrod hepsine dikkatle baktı.

– Zavallı arkadaşlarım, demek bu kadar korkutuyor bu kadın sizi ha? Sizi anlamam mümkün değil! İnsanların kökenlerinin gerçeğini öğrenmek ilgilendirmiyor mu sizi?

– Hayır, dedi Ghislain Bergeron.

– Beni de ilgilendirmiyor, dedi Florent Pellegrini. Babam alkolikti. Meyhaneden körkütük döndüğünde sille tokat girişirdi bana. İşte ben özellikle onu dünyaya getiren bireylerin

geri kalanını tanımak istemiyorum. Hiç kuşkusuz ondan beterdi hepsi.

Lucrèce Nemrod elini masaya vurdu.

– Bakın çocuklar! Ben ciddiyim! İnsanlığın kökenleri, son derece önemli bir sorun. Nereden geliyoruz? İnsani yaratık niçin var oldu bu dünyada? Sen Franck, sen Maxime, sen Ghislain, hepiniz giyinik halde buradasınız, çıplak halde ağaçlardaki olgun meyveleri toplayarak yaşayacağınıza, burada yazılar yazıyorsunuz. Nereden geliyoruz? Bundan daha tutku verici bir konu olamaz. Ayak siğilleri beni hiç ilgilendirmiyor. Eşcinselliğin ırsi olup olmadığı konusundan bana ne. En zengin yüz Fransız vız gelir tırıs gider. Buna karşılık burada kendimi çok geri insanlar arasında görüyorum ve kendilerine gazeteci diyebilmeleri de çok şaşırtıyor beni. Bu mesleği her zaman en meraklı ve en araştırmacı insanların hakkı olan bir meslek gibi görmüşümdür. Oysa görüyorum ki siz hiçbir konuya merak duymuyorsunuz ve işinizde iktidar ilişkileriyle ilgilisiniz yalnızca.

Franck Gauthier birasını lıkır lıkır yuttu ve genç stajyerini biraz paylamanın doğru olacağını düşündü:

– Bak yavrum, büyüklerine karşı biraz saygılı olman gerekir. Her şeyden önce sen kim oluyorsun da bizi yargılıyorsun? Sen bir hiçsin, burada bir hiçsin sen. Bizim gazeteciler çevresine tam haklarla katılmak istiyorsan eğer, önce her şeye karşı çıkmayı bırak ve biraz olumlu ol.

Gider gibi yaptı.

– Tamam anladım. Başka bir haftalık dergiye önereceğim bu konuyu.

Florent Pellegrini kolundan tuttu onu.

– Dur, bu kadar alıngan olma. Sen bütün konularını bu kadar ciddiye alırsan meslekte ömrün uzun olmaz. Sana bu konuda yardımcı olmanın bir yolunu buluruz belki.

Florent Pellegrini, kolunu, hafifçe memelerine de dokunacak biçimde tuttuğundan, Lucrèce Nemrod çok daha aceleci

ve telaşlı bir tavırla kurtardı ondan.

– Neymiş senin fikrin?

Meslektaşının ağzından tek kelime çıktı:

– Isidore Katzenberg.

Ötekiler, hatıralarında, bu soyadıyla ilgili bir varlığın araştırmasına dalmış gibi gözüktüler.

– Isidore Katzenberg'i hatırlamıyor musunuz?

Ghislain Bergeron kaşlarını çattı.

– Katzenberg mi? "Fenci Sherlock Holmes" diye takılırdık, o mu?

– Evet.

– En azından on yıldır yazı yazmadı, dedi Maxime Vaugirard. Üstelik, bilmem ne şatosunda bir keşiş gibi yaşadığı söyleniyor.

– Olabilir. Önemi yok, bilimsel konuları polis soruşturmaları gibi araştıran bir uzmandı o. Senin yapmak istediğin de bu değil mi zaten?

– Katzenberg? Söz konusu olamaz o, dedi Franck Gauthier küçümseyici bir tavırla.

Florent Pellegrini bir yudum bira yuvarladı, biranın keskin tadıyla keyiften titredi ve elini genç kadının omzuna babaca koydu. Kadın karşı koymadı bu sefer.

– Eminim ki, eğer Lucrèce, kendisiyle ilişki kurmayı başarır ve eksik halka coşkusunu onunla paylaşabilirse, yardım edebilir. Her sabah çok önemli bir paleontolog öldürülmüyor ya canım! Katzenberg emin adımlarla yol alacaktır. Ve eğer bu işe girmeye razı olursa, imzası, Thénardier'yi saf dışı edecek kadar önemlidir.

Zümrüt yeşili gözler parladı. Lucrèce Nemrod not defterini çıkardı ve kurşun kaleminin ucunu çıkarttı:

– Hangi şatoda yaşıyor sizin fenci Sherlock Holmes'unuz?

7. YASAK KAYGILAR

Tam arkada.

Sırtlan tam arkasında.

Vazgeçmeyeceğini biliyor O.

Bir kazananı, bir de kaybedeni olması gerekiyor bu oyunun.

Sırtlan adımlarının genişliğini artırır. Tırıstan dört nala geçer, daha sonra da çok hızlı koşmaya başlar. O da öyle yapar. Ateş gibi yanan burun delikleri, daha sonra ağzının sinirli sinirli attığı havayı solumaya başlar. Kızışmış adaleleri kaynar.

Sırtlan daha da hızlanır. Bu sefer onu yakalamaya iyice kararlıdır. Bütün enerjisini tüketir. Koşma gücünü artırabilecek glikozu bulabilmek amacıyla kendi moleküllerini araştırır. Ama korku salgıları glusitlerin ilerleyişini yavaşlatır. Paniğe kapılır, bu eski düşmanın ayak parmaklarından başına doğru tırmandığını hisseder ve saf adrenalinin damarlarına verdiği asiditeyi tanır.

Ötekiler hâlâ gelmemişlerdir yardımına ve sırtlan amacına yaklaşmaktadır. İyice paniğe kapılır. O sırada tuhaf bir olay gerçekleşir. Sıkıntısı dayanılmaz bir noktaya ulaşmışken beklenmedik bir şey olur...

Bir duygu... beyninde bir kapı açılır. Sanki kendi dışına çıkmıştır ve kendisini dışarıdan görmektedir. Başka birisi korkmuştur adeta ve o da uzaktan seyretmektedir onu.

Paniğin sonunda, kayıtsızlığı, aldırmazlığı keşfeder. Bedeninde hayat belirtisi yoktur sanki ve kurtulmaktadır ondan. Hayatta kalma takıntısından kurtulmaktadır. Yaşamı öteki binlerce yaşam arasındaki bir olgudan başka bir şey değildir artık. İlginçliği öteki yaşamlardan ne eksik ne fazladır.

Sırtlan korkusunu tamamen aşar. Her şey bir yana ona karşı hiçbir düşmanlığı olmadığını düşünür. Bu hayvan yalnızca yavrularını beslemeyi düşünmektedir. Bu hayvan da kendisi kadar bitkindir ve sinirleri laçka olmuştur. Avını elinden kaçırma düşüncesinin vereceği korkuyu anlar. Bu sırtlanın, yav-

ıularına yiyecek bir şey götüremeden eli boş dönmesinin dolayı bir paniğe kapılacağını hisseder.

Sırtlanlar, normalde, çürümekte olan hayvan leşleriyle beslenirler. Sırtlanın yaşayan bir ete saldırması büyük bir hırsa işarettir. Sırtlan sürülerini uzaktan gözlediğini anımsar. Yavrularını kusmadan ağzına geri getirdiği etlerle beslediğini görmüştür ve bu hayvan ziyafetinin çevresindeki iğrenç kokuyu hatırlar. Çürümüş leşleri yiye yiye o kokular sinmiştir üstlerine.

Peşindeki sırtlan belki de bu yüzden, çürümemiş et götürerek, ailesini çürümüş et kokusundan kurtarmak için saldırmaktadır azgınca.

Böyle bir atılıma katıldığından dolayı gurur duyması gerekir. Sonuç olarak kendisinin de sırtlanın da aynı tutku içinde olduklarını düşünür: “Türlerini geliştirmek.” Çocukların ana babalarından daha iyi yaşamalarını sağlamak.

Sırtlan bu yüce amaca av yoluyla ulaşacağını umar. O bu yüce amaca bu vahşi hayvanı bir tuzağa düşürerek ulaşacağını düşünür.

“Türünü geliştirmek.” Bu istek “bu dünyada ne pahasına olursa olsun bir gün daha fazla yaşamak” kaygısından çok daha ilginçtir. Hatta kendimi yem etsem daha mı doğru hareket etmiş olurum acaba, diye düşünür. Yeni bir davranış biçimi olurdu bu. Avın, leşçinin yaşam kalitesinin iyileşmesi için boyun eğmesi. Bu düşünceyle biraz hız keser.

Haydi, bitsin bu iş. Daha da yavaşlar. Ama tam bu sırada yükseklerde bir hareket fark eder. Bir dala konmuş kuşlar gibi sallanan kollar. Kollar?

Büyük ağaca ulaşır! Ve bu tuhaf kuşlar, ona hazır olduklarını haber vermek için işaretler yapan arkadaşlarıdır.

O tarafa dalar.

8. YÜKSEK ŞATONUN SAHİBİ

Lucrèce Nemrod, Guzzi sepetli motosikletinin gidonuna yapışmış son sürat gidiyordu. Mika gözlüğü, deri başlığı ve rüzgârda savrulan kızıl saçlarıyla göğün fethine çıkmış ilk kadın havacılarını anımsatıyordu.

Sıkıntı veren bir kamyonu geçmek için supapları vınlattı, sonra da solladı kamyonu. Kamyon şoförüne ruh çağrıcı medyum gibi bir hareket yaparak tam gaz ileri fırladı.

Yanında motosikletin sepetinde çeşitli tuhaf eşyalar vardı: İpler, sicimler, örtüler, yatak yayları, perde çubukları, karton parçaları, ayrıca her virajda sallanan hurda parçaları. Uzaktan bakıldığında sürekli evinin kıvır zıvır eşyalarını ya da bir şantiyenin kalıntılarını taşıyan birine benziyordu. Aletinin küçük deposunda esrar içen bir Gandhi resmi görülüyordu. Plakasında ise "Cehennem doluydu ben de geri döndüm" yazısı okunuyordu.

Çevreyolun ortasında, son süratle gitmeye başladı ve radyosunu açtı; radyodan barbar, neredeyse kabilelere özgü, tekrar moda olmuş bir hava, eski bir hard-rock gurubunun, AC/DC'nin "Thunder"ı gürlemeye başladı. Ağzına bir çiklet attı ve bir ritm tutturarak çiğnedi onu. Porte des Lilas yoluna girdi ve banliyöye daldı.

Sonunda Isidore Katzenberg'in yaşadığı varsayılan yere vardı. Belirtilen adreste boş bir arsadan başka bir şey göremedi. Müziği susturdu, kontağı kapattı, etrafı kolaçan etti, Birinci Dünya Savaşı'ndan kalma dürbünüyle baktı ve sonunda anladı durumu. Şato, Isidore Katzenberg'i barındıran konut bir su deposuydu. Yapı devasa bir beton binaydı, alt tarafı, yukarı doğru sivrilen bir koni, üst tarafı ise aşağı doğru sivrilen bir koni biçimindeydi. bina biraz kum saatini andırıyordu.

Dudaklarındaki koyu renk ruju, motorundaki bir aynadan yararlanarak tazeledi. Basit bir refleks. İlk temasta, güzel görünmenin on dakika kazandıracağını biliyordu. Sonra indi

motosikletinden ve boş arsada ilerlemeye başladı.

Bu çirkin yapıyı inceledikçe, buraya yerleşmenin ne kadar kurnazca bir düşünce olduğunu anlıyordu. Su depoları kimsenin hiç dikkat etmediği görünümlerdir kesinlikle. Her halükârda birinin burasını konut olarak tercih ettiğini düşünmek zordur.

Yabani otlar, devedikenleri ve atılmış soğutucular arasında dolaştı. Az ya da çok örgütlü fare sürüleri tarafından ziyaret edilen otomobil iskeletleri paslanıyorlardı.

Isidore Katzenberg'in telefonu olmadığından, genç kadın, randevu almadan, doğrudan doğruya gitmek zorunda kalmıştı oraya. Yakından bakıldığında terk edilmiş gibiydi su deposu. Değirmi duvarları siyasi içerikli afişler, Internet kulüpleri reklamları kaplıyordu. Bunların tümü rolü belirsiz bir oyuncunun omuzlarındaki bir yapıştırıcının karşısında duran çok renkli kartondan sık bir tabaka oluşturuyorlardı. Tüp boyalarla yazılan duvar yazıları olgun yetişkin gangsterlerin bölgelerini belirleme isteklerine tanıklık ediyorlardı.

Lucrèce Nemrod binanın çevresinde dönerken aşınmış bir demir kapı gördü. Bu kapı da kalın bir afiş tabakasıyla kaplanmıştı. Kapıda bir isim, tokmak, zil, burada birinin oturduğunu belli edecek bir işaret yoktu.

Demire vurdu. Cevap gelmedi. Lucrèce duraksamadı. Sutyeninden bir İsviçre çakısı çıkararak maymuncuklarını açtı. Bu konuda en ufak bir kuşkusunun kalmamasını istiyordu; bu konserve kutusu içine büzüşmüş biri var mıydı yoksa arkadaşları dalga mı geçmişlerdi onunla? Kilit sağlamdı, çelik kilit dilini açmak için epey mücadele etmesi gerekti.

– Kimse var mı?

Rahatça girdi içeri ve gene koni biçiminde bir salonda buldu kendisini. Bir tür betonarme yerli çadırı. İlerledi. Profesör Adjemian belki de, benim gibi kilidi kırarak içeri giren seri cinayetler işleyen bir katil tarafından öldürüldü... diye düşündü. Bu durumda genç polis müfettişinin tahmini doğru çıkı-

yordu.

– Kimse var mı? diye sordu bir kez daha dikkatle yürüyerek.

Az daha dengesini kaybediyordu. Yerler kitap doluydu. Döşeme tümüyle her boyda ve her biçimde ciltlerle kaplıydı. Karanlıkta, tavandan, karanlık bölgeleri bırakarak sağa sola çiğ sarı ışıklı daire siluetleri yansıtan uzun lambalar sarkıyordu.

Lucrèce Nemrod kitapların içinde bata çıka yürüdü. Denemeler, sözlükler, çizgi romanlar, fotoğraf kitapları ve bir yığın roman vardı. Edgar Allen Poe'yu, François Rabelais'yi, Jonathan Swift'i, Philip K. Dick'i çiğnedi. Victor Hugo'yu ezdi. Flaubert'in üstünde kaydı. Alexandre Dumas dengesini bozdu, Jerzy Kosinski dengesini sağladı.

Salonun ortasında, binanın üst bölümüne desteklik eden büyük sütuna yaslandı.

– Kimse var mı? diye bir kez daha yineledi.

Cevap olarak akan su ve açılıp kapanan kapı sesleri geldi kulağına. Akan musluktan gelen sesler, orada yıkanan eller tarafından kapatılan musluk. Sonunda dev bir gölge tavanı kararttı.

– Isidore Katzenberg?

Yaklaştı. Toparlak siluet, kalın kitaplardan oluşan bir masanın karşısındaki bir koltuğa gömülmüştü. Masa bir ışık çemberi içinde yer almadığından, Lucrèce Nemrod hâlâ göremiyordu ev sahibini. Yumurta fincanının içine konmuş bir yumurtaya benziyordu.

Toparlak siluet davetsiz misafire hiç dikkat etmeden bir uzaktan kumanda aletini kaptı ve Dvorak'ın *Yeni Dünya Senfonisi*'ni çalmaya başladı. Sonra bir dizüstü bilgisayarı açtı ve ellerini klavyede dolaştırdı.

– Isidore Katzenberg mi? dedi genç gazeteci kadın, müzik sesini bastırabilmek amacıyla çok yüksek bir sesle.

Gene cevap gelmedi. Piyano çalar gibi parmaklarını oynatmaya devam ediyordu öteki. Lucrèce, onun, ağzından çıkan

bütün sözleri duymuş olduğundan hiç kuşkusu yokmuş gibi konuşmaya karar verdi.

– Adım Lucrèce. Lucrèce Nemrod. *Guetteur Moderne*'de bilim bölümünde çalışıyorum. Paleontolojiyle ilgili bir yazı yazmam gerekiyor, bu konuda bana yardımcı olabileceğinizi söylediler.

Adam ellerini oynatmayı kesmişti ve Nemrod, hâlâ yüzünü görmese de artık kendisini dinlediğinden emindi.

– Hem insanın kökenleri hem de Profesör Pierre Adjamian'ın öldürülmesiyle ilgili ayrıntılı bir yazı yazmak istiyordum. Bu adam atalarımızın atasını, bütün ataların atasını araştırmaya vermişti kendini. Onu bulduğunu söylüyordu... Onu susturmak için öldürdüklerinden eminim.

Koltuğunda hafifçe soluk alıp veren siluete biraz daha yaklaştı.

– ...Sansasyon yaratabilecek bir yazı olurdu bu. Polisiye ve bilimsel araştırma karışımı. Profesör Adjemian'ın sırrını bulmak gerekiyor. "Nereden geliyoruz?" sorusunun cevabını o zaman öğrenebiliriz ancak.

Canlı toparlak nihayet ses verdi.

– Hayır.

– Niçin "hayır"?

– Hayır, iyi bir konu değil bu.

İnce, neredeyse tiz bir sesi vardı. Bir çocuk sesi. Böylesi yağlı bir kütleden böyle bir ses nasıl çıkabiliyordu? diye bir soru kendi kendine genç kadın. *Yeni Dünya Senfonisi* tekrar yoğunluk kazandı.

– Peki niçin? diye sordu Lucrèce.

Adam cevap vermiyordu. Hareket etmiyordu. Bakışlarıyla kendisini incelediğini hissediyordu. Güven ve sevgi nişanesi olarak kartvizitini uzattı masaya doğru.

– Bana yardım etmeye karar verirseniz işte kartım. Adresim, telefon numaralarım ve e-mail'im yazılı. İstediğiniz zaman arayın beni, evden ya da cep telefonumdan. Her zaman

yanımdadır.

– Cep telefonu? Sinemalarda, barlarda ve eskiden sakin olan her yerde çalan zararlı alet?

– Benimki titreşimli. Hiçbir zaman hiç kimseyi rahatsız etmez. Bu aletle tasmasız bir köpek gibi hissediyorum kendimi. Nereye gidersem gideyim bulabilirsiniz. Haydi yalnız bırakmayın beni.

Sucuk gibi bir el karanlıktan çıktı ve kartviziti kaptı.

– Kabul ediyorsunuz değil mi? diye sordu Lucrèce Nemrod, tekrar umutlanarak.

Kütle koltuğunda şöyle bir kıvrıldı.

– Kesinlikle hayır.

– Niçin peki?

– Siz bu konuyu Thénardier'ye önerdiniz ve o da reddetti. Burada bulunmanızın nedeni bu. Ben Théhardier'yi sevmem. Yontulmamış ve kabadır. O bulunduğu konumu birtakım entrikalar çevirerek elde etti. Ama sizin bu meselenizle ilgili olarak haklı. Paleontoloji iyi bir konu değil. Eksik halka kimsenin umurunda değil. Doğru. Geçmiş kimseyi ilgilendirmiyor artık. İnsanlar son moda eşyaları satın alıyorlar ve önümüzdeki haftanın hava tahminlerini dinliyorlar. Gelecek ilgilendiriyor insanları. Geçmişin modası geçti. Antikacılar iflas ediyor. Soybilimciler bürolarını kapatıyor. İkinci el arabalar satılmıyor artık. Yaşlılar, yüzleri kırışır kırışmaz düşkünler evine gönderiliyor. Gerçekten kim ilgilenebilir geçmişle artık?

Nemrod, adamın bakışlarının, git gide daha ısrarcı olmaya başladığını hissediyordu.

– Kim? Akrabalarıyla sorunları olan birtakım insanlar belki. Sizin bu konuya niçin bu kadar önem verdiğiniz bildiğimi sanıyorum bayan.

Lucrèce Nemrod hafifçe geriledi.

– Benimle ilgili hiçbir şey bilmiyorsunuz, dedi kekeleyerek.

Adam konuşmasını kısık bir sesle sürdürdü:

– Biliyorum. Sizi incelemek ve dikkatle dinlemek yeterli bunun için. Hemen anlaşılır. Siz... yetimsiniz.

Kadın dondu kaldı.

– Sözcükleri seçme biçiminiz çok anlamlı. "Yalnız bırakmayın beni". "Tasmasız bir köpek". Ve nihayet eksik halkayı ilade etmek için kullandığınız sözcükler, "atalarımızın atası"ndan daha güçlü bir ifade olabilir mi?

Adam kafasını karanlığın biraz dışına çıkarmıştı ve kadın kel bir kafanın tepesini fark etti.

– Aslında, siz sanıyorsunuz ki, atalarımızın atasını bulmakla "bütün" ataların atasını bulacaksınız ve böylelikle en azından bilinen bir ataya sahip olacaksınız.

Nemrod gerildi. Böylesine tatlı bir sesten nasıl bu kadar acımasız sözcükler çıkabiliyordu?

– Yetimleri sevmem. Yapışkan olurlar.

Bu sefer çok ileri gitmişti. Daha fazla tutamadı kendini. Bir tokat. Ama sıyrıldı adam. Bileğini tuttu Nemrod'un. Ve incecik kolunu sertçe geri itti. Genç kadın arkası üstü düştü. Kitaplar düşüşten çok fazla zarar görmesini engelledi. Hemen ayağa kalktı, kızıl saçlarını düzeltti ve zümrüt yeşili gözleriyle karanlığı deldi.

– Geri zekâlının birisiniz siz. Budala, aptal... salak.

Adata soluğu kesilmiş bir halde yüzüne karşı haykırdı:

– Yetimler hakkınızda ne düşünüyor biliyor musunuz? İnizde, yığılmış kitaplarınızla, tek başınıza yaşayın ve hiç sakınmadan kimseye yararı olmayan güzel sözler söyleyin!

Su deposunun metalik kapısını hızla çarparak, çıkıp gitti.

9. HAYVANA SALDIRI

Sırtlan büyük ağacın altından geçerken bütün sürü üstüne atlar.

Sırtlan büyük bir topluluk karşısında tek başınadır, roller

değişebilecektir nihayet. Avlanan tür onu avlayacağı umudundadır. Ama kalabalığın ortasında kalan sırtlan kolayca yenilemeyeceğini gösterir. Şahlanır. Burun deliklerinden kokular saçan dumanlar çıkar. Dişlerini gösterir ve hasımlarına karşı daha güçlü bir biçimde meydan okumak için sırıtır.

Sürüyü yönlendiren işaret verir. Bütün büyük ve güçlü eriller yatırmak için ayaklarına yapışırlar hayvanın, küçüklerse vurup vurup kaçarlar. Dişiler sırtlanı şaşırtmak için var güçleriyle bağırırlar.

O, kavganın dışında kalır, olayı dışarıdan seyrederken soluklanır biraz. Herkesin bir çalışma zamanı vardır. O payına düşeni yapmıştır, şimdi biraz dinlenebilir ve bu arada da düşmanının cesaret gösterisini seyredebilir hayranlıkla.

Sırtlan yenilgiyi kabul etmez. Burnuna vurmak isterken, elini kaptıran erkek bir yavruyu sakatlayacak kadar gücü vardır henüz. Erişebildiği tüm baldırları ısırır. Attığı tekmelerle ayaklarına yapışmış sayısız güçlü erili devirir. Ama kaçma-kovalama hayvanın gücünü tüketmiştir ve saldıran büyük kitle karşısında çöker sonunda. Kendisini bitiren darbeler karşısında bu koşullarda mücadele etmektense oracıkta uyumayı yeğler adeta.

Sırtlanın artık hareket etmediğini gören eril yavrular sert darbeler indirirler başına, bu arada onu öldürmelerini isteyen dişiller de en keskin çığlıklarını atarlar.

Bir an sırtlana yardım etmeyi düşünür. Ama hemen kendine gelir. Kesinlikle başka bir şey düşünmesi gerekmektedir. Kafasını kaldırır ve bulutlara bakar. Gökyüzü bu şamata altında bile sakin gözükmektedir. Altın parıltılı esmer renkli bulutlar iplik ipliktir.

Yüzüne kan sıçradığını fark eder ve katliam sahnesinden uzaklaşıp huzur içinde gökyüzünü seyretmek amacıyla dallara tırmanmaya karar verir. Bulutlar her zaman oradadırlar, belli belirsiz hareket ederler, hiç aceleleri yoktur, hiç endişeleri yoktur, asla tehlikede değillerdir sanki. Büyük bir çabayla

elini kaldırır dokunmak için ama ulaşamaz. Zıplar, gene ulaşamaz. Ağacın tepesine çıkar ve hassas bir denge içinde bir kez daha dener bulutlara dokunmayı. Ama hâlâ çok yükseklerdedir bulutlar.

Yazık.

Aşağıda sürünün bireyleri sırtlanı katletme işini bitirmişlerdir. Saldırganlar arasında birkaç yaralı vardır ama sonuç olarak zarar ziyan çok azdır. Her biri yaralarını yalar. O uzaktan, kendisini bu kadar korkutan bu hayvandan geriye kalan postu seyreder. Hasmının, üstünden dumanlar tüten bir et parçasına indirgenmiş olduğunu görmek tuhaf bir duygudur. Türünün bu öncüsünün, cesaretinin bedelini bu kadar ağır ödemesini görmek tuhaf bir duygudur.

Ama doğanın temel kurallarından biridir bu; öncüler, bir sonraki kuşağı, sınırları çok çabuk geçmemeleri konusunda olabildiğince erken uyarmak için kurban etmek zorundadırlar kendilerini.

Biraz soluklanınca kendi sürüsünün yanına gitmeye karar verdi. Bir sarmaşan yakaladı ve alt taraftaki dallara doğru kaydı.

10. KISA BİR GECE ZİYARETİ

Lucrèce Nemrod balkonunun ferforje korkuluğuna bağladığı ipin üstünde kaydı. Çok iyi yapardı bu işi.

Öksüzler yurdunda ona, "küçük fare" derlerdi. Yalnızca her yere kolayca girebilmesini sağlayan ufak tefekliğinden dolayı değil, aynı zamanda, çevresinde bulunanların sinirlerini, kaprislerine boyun eğinceye kadar yıpratabilme yeteneğine sahip olduğu için de takmışlardı bu adı ona.

Nemrod iki kat arasında, insanlığın kökenleri konusundaki araştırmasında sonuna kadar gitmesini bir Christiane Thénardier'nin, bir Franck Gauthier'nin hatta ve hatta bir Isidore

Katzenberg'in engelleyemeyeceğini düşündü. Profesör Adjemian'ın katiline ya da katillerine bir ad verecek ve bu sırrı deşecekti.

Atalarımızın atası.

Bütün ataların atası.

Balkona atladı. Paleontologun dairesinin penceresi kapalıydı. Göğsünden İsviçre çakısını çıkardı ve çakının düz ve yassı ağızlarından birini açtı, pencereyi kapalı tutan mandalı kaldırmak amacıyla fazla zorlanmadan kanatların arasına soktu. Yol açılmıştı.

Bu komando görevi için üstüne siyah bir giysi geçirmiş ve uzun kızıl saçlarını at kuyruğu yapmıştı. Ayak seslerinin duyulmaması için de ayakkabılarının topuklarına krep geçirmişti. Önce bir ayağını, daha sonra da öteki ayağını geçirdi aradan, dikkatle halıya bastı ve fenerini yaktı.

Kurbanın odasındaydı. Onu bekleyenler vardı sanki. Feneriyle çevreyi aydınlattı hemen ve iplere asılı maymun iskeletlerini gördü. Fenerin güçlü ışığı kafataslarının boş gülümsemelerini daha bir meydana çıkarıyordu, hepsi hoşnuttu bu ziyaretinden sanki.

– Selam maymunlar.

Delikli gölgeler tavana kadar uzadılar.

– Profesörü kimin öldürdüğünü siz biliyor musunuz?

Cevap olarak, goril, alt çenesini mesken tutmuş ve ortalığın kapkaranlıkken birden bire niçin bu kadar aydınlandığını anlayamadığından sıkıntısını göstermek için odada telaşla uçuşmayı yeğleyen bir gece kelebeğinin kaçmasına izin verdi.

Lucrèce Nemrod lambasının ışık demetini bir duvardan ötekine dolaştırdı. Çevresinde elle tutulamayan ama güçlü ve yoğun bir şeyler olduğunu fark ediyordu: Belirsizliğini koruyan sır. Fırtınasını patlatmak için yalnızca delinmeyi bekleyen kapkara bir bulut gibi.

Tam bu sırada dışarıda bir şimşek gökyüzünde çizgiler çizdi ve patlama duyuldu. İşte patlamıştı fırtına. Beyaz flaşlar ara-

da bir odayı aydınlattılar.

Tekrar *Basın* dosyasını açtı, sayfalarını karıştırdı. Profesör Adjemian eksik halka konusunda Tanzanya'da yaptığı araştırmalardan ve Olduvai ırmağı kıyılarındaki yeni bir şantiyeden söz ediyordu. "Çok yakında en büyük sır üstündeki perdeyi kaldıracağım: İnsanlığın asıl kökeni üstündeki sırrı..." diyordu kendisiyle yapılan bir röportajda. Romalıların dediği gibi "Stupete gentes". "İnsanlar, şaşırmaya hazır olun."

Başka birtakım kupürlerde, başka paleontologlar Profesör Adjemian'ın çalışmalarıyla ilgilenmediklerini hatta onun çalışmalarına hiç önem vermediklerini söylüyorlardı. "Bugüne kadar hiçbir önemli fosilleşmiş kemik ortaya çıkarmış değil" diyorlardı.

Bir gürültü duydu. Hemen fenerini söndürdü ve dondu kaldı.

Gürültü kesildi. Tekrar duyuldu. Odada biri vardı. Durakladı, sonra tekrar yaktı feneri ve halının üstünde bir yerde bir çıtırtı duyduğunu sandığı yere doğru çevirdi. Bir surat, bıyıklar, küçük pembe hayvan ayakları. Bir fare, sepetin içinde bir kağıt kemiriyordu. Görülünce, kaçtı.

Fareye karşı daha büyük bir fare. Kadın gazeteci yere oturdu, fenerini dişlerinin arasına sıkıştırdı ve her buruşuk kâğıt parçasını tek tek açmaya koyuldu. Önemli bir mesaj buldu: "Artık günlerimin sayılı olduğunu biliyorum. Beni susturmak isteyecekler çünkü sakladığım sır çok rahatsız edici.

Yapacağım açıklamalar, tüm inançları sarsılacak olan bilim adamlarının kafasını karıştıracak. Oysa ortada bir gerçek var ve gerçeğe karşı hiç kimse bir şey yapamaz. Gerçeği suya gömmeye çalışmak boş bir çabadır, her zaman yukarı çıkar. Bunun için senden rica ediyorum, yazdıklarımı okuyan senden rica ediyorum, yardım et bana. Beni öldürürlerse sırrımı çevrendekilere söyle ki benimle birlikte kaybolup gitmesin."

Lucrèce Nemrod odayı fenerinin ışık demetiyle taramayı sürdürdü. Masada koltuğunun üstündeki mizahi bir resmi ay-

dınlattı. Resimde küçük bir balık, kendisinden çok daha büyük bir balıkla konuşmaktaydı. Balonda şu yazı okunuyordu: "Sen ne dersin anne, bana öyle geliyor ki bazılarımız güvenli bir yerde yürümek için sudan çıktılar, kim bunlar?" Anne cevap veriyordu: "Çoğu, hoşnutsuzlar!"

Bir el siyah keçe kalemle "hoşnutsuzlar" sözcüğünü iyice karalamış yerine "sıkıntılılar" yazmıştı.

Resmin başlığı EVRİMİN SIRRI'ydı.

Araştırmalarını sürdürme hazırlıkları içindeyken gene bir ses duydu. Bu kez fare değildi. Kapı kilidinden gelen bir sesti bu. Lucrèce Nemrod hemen fenerini söndürdü, mutfak kapısının arkasında büzüldü kaldı. Dış kapının açıldığını anladı. İçeri biri giriyordu.

Bu arada çakan bir şimşek ortalığı aydınlatınca anahtar deliğinden, yağmurluğu ıslanmış orta boylu bir adam gördü. Oldukça ağır olduğu belli olan bir çanta vardı elinde, çantayı karıştırdı ve içinden bir maymun maskesi çıkararak kafasına geçirdi, daha sonra o da bir cep lambası yaktı.

Hırsız? Uzak ihtimal. Elindeki büyük bidonun içindeki benzini odaları dolaşarak halıların, özellikle de masanın üstüne döküyordu. Daha sonra giriş kapısının önüne döndü ve bir kibrit kutusu aldı eline. Bir kibrit çaktı ve yanan kibriti yere atmadan önce, alevi kısa bir süre seyretti.

Ateşin büyüsü. Bu saniyelik duraksama, davetsiz misafirin üstüne atlaması için yetti Lucrèce Nemrod'a. Bir fiskeyle kibriti söndürdü ve adamın şaşkınlığından yararlanarak diziyle apış arasına vurdu. Adam inledi. Maymun maskesinin delikleri arasından acı içinde şaşkın bakan iki göz gördü. Adam, başına gelenleri anlayamadan, çok çabuk hareket ederek karnına bir yumruk attı, sonra elinin keskin tarafıyla gırtlak çıkıntısına vurdu, kolundan tutarak yere çaldı ve bir yandan da kolunu bükmeye devam etti.

Yıldırım bir kez daha açık mor renkli gökyüzünü deldi, dairedeki bütün eşyalar titredi. Camlardaki su damlalarının akı-

ğının yansımaları duvar kâğıtlarını paramparça etti adeta.

– Kimsiniz? Burada ne işiniz var?

Kolunu biraz daha büktü. Adam, Lucrèce'in, dirseğini tutuşundan, küçük bir hareketle omzunun çıkacağını anlamıştı, yüzündeki maske, inlemelerinin duyulmasını engelliyordu.

– İzleri yok etmek istiyordunuz değil mi? Haydi, konuşun! Kimsiniz?

Maskesini çıkarmak için çevirmek istedi, ama adam güçlü oluşundan yararlanarak bir tekme attı, kendini aniden kurtardı ve hızla merdivene doğru koşmaya başladı. Lucrèce de peşinden koştu.

– Yakalayın onu! diye bağırdı aşağıdaki giriş kapısına doğru.

Ama yağmurluklu adam sokağa çıkmış ve omuzlarını kaldırmış, evlerine dönmekte olan ıslanmış bir kalabalığa karışmıştı bile.

Tanınmayan yüzlerce insan arasında tanınmayan bir insan.

11. SÜRÜSÜ

O sürüsüne baktı.

Sürüsünün bireyleri sırtlanın bedeninin çevresinde toplanmışlardı.

O sayılarını bilmiyor.

O ancak beşe kadar saymasını biliyor ve onu da sağ elinin parmaklarını sayarak öğrendi. Beşten sonrası "çok"tur. Dolayısıyla sürüsündekiler "çok"tur.

O adlarını bilmiyor. Adları yoktur.

O onları sürü hiyerarşisindeki yerlerinden ya da özel fiziksel özelliklerinden tanıyor.

En önemli birey sürübaşı. Sırtı hafifçe gümüş renk almış tüylerle kaplı. Öyle anlaşılıyor ki iktidar sahibi olmak tüylerinin rengini değiştirmiş. Her halükârda, onunla aynı yaştaki

ama ellerinde iktidar olmayan erillerin sırtlarındaki kılların renginin daha koyu renkte olduğunu fark ediyor. Sürübaşı fazla iri yarı değil, ama omuzları geniş ve göğsü çıkık. Alıngan ve saldırgan. Sürübaşı olduğunu hatırlatmak için herkesin kafasına küçük fiskeler atmak gibi bir alışkanlığı var. Eğer bir eril iktidarına karşı çıkmak isterse bu küçük fiske ona şunu hatırlatıyor kesinlikle: "Ya benim fiskelerimi sineye çekersin ya da benimle dövüşürsün." Sürübaşı, bir tehlike karşısında düşünmez, ileri atılır. Bilinçsizlik denebilir buna. Sürünün bireylerinin çoğu cesaret kabul eder bu tavrı.

Sürübaşı önceleri tek bir özelliği dikkate alınarak seçilirdi: Yeni ya da bilinmeyen olaylar karşısında heyecanlanmamak. Ama bu bilgelik birkaç kuşaktır demode olmuştur. En güçlü olan seçilmektedir, nokta.

Sürübaşı aşkta da, çok dikkat çekici bir kabalık gösterir. Haremindeki dişil bir yavruya çiftleşme teklif ettiğinde önce kulaklarını çeker, daha sonra da parmaklarını burun deliklerine sokar. Çiftleşme süresince partnerinin boynunu ısırmayı ya da bağırtıncaya kadar kıllarını çekmeyi de ihmal etmez. Sürübaşının yanında, hareminin ilk dişisini görüyor. Bu dişinin iri, kara gözleri ve lal renkli, pörsümüş kalçaları vardır. Haremin bir numarası olduğundan meramını anlatmak için her zaman avazı çıktığı kadar bağırmak zorunda hisseder kendini. Av sırasında düşmanı korkutmak için yararlıdır bu ama genelde biraz sinir bozucudur.

Sürübaşının ikinci dişisi daha ağır başlıdır. Birinci dişi, haddini bildirmek için onun kafasına vurmaktan hoşlanır. İkinci dişi de öcünü üçüncü dişiden alır, üçüncü dişiyse bütünüyle kendi içine kapanmıştır. Bir yavruyu göğsüne bastırır. Üçüncü dişi emzirdiği sürece sürübaşı yaklaşamaz ona. Bu duruma anılan sürübaşı birçok kez yavruyu öldürmeye teşebbüs etmiştir.

O sürüyü incelemeye devam eder. Başat-başat eriller grubu: Yaşlanıp yaşlanmadığını anlamak amacıyla sürübaşını sü-

rekli kışkırtan "iri yarı zayıf". Sağında, "bir kulağını yitirmiş olan yalnızca sağından gelen tehlikeleri işitir. "İçlerinden birinin cinsel organı çok uzundur" ve dört ayak koşarken yeri kazır. Nihayet bir de "nefesi kokan" vardır. Pek güçlü bir eril değildir bu ama, ağzını açar açmaz karşısındakiler bir yarı-koma durumuna düşerler.

Onların arkasında başat-çekinik eriller toplanmıştır. Bunlar başka başat-başatlarca yenilgiye uğratılmış genç ya da yaşlı başat-başatlardır. Başat-başatları kışkırtma onuruna kimin sahip olacağını belirlemek amacıyla kendi aralarında sık sık dövüşürler.

Biraz daha ötede hiç kimseyi kışkırtamayan ve de kendilerinden yüksek bireyler tarafından bağırılarak ya da vurularak çağrıldıklarında onlara yardım için hazır durumda bekleyen çekinik-çekinik eriller vardır.

Eski sürübaşı da vardır. Yeteri kadar güçlü olmadığından atılması gerekmektedir sürüden. Ama öylesine keskin bir koku alma gücüne sahiptir ki yenebilen ve zehirleyen bitkileri birbirlerinden kolayca ayırabilir. Bu yetenek sürünün yaşamını sürdürmesi için gereklidir. Yaşamasına izin verilmiştir bu nedenle.

O hasta ya da avda sakat kalmış eriller de görür. Bunlar topluluğu kösteklemedikleri sürece "idare edilirler". Aslında bunlar özellikle leşçilerin amansız saldırıları sırasında yem olarak kullanılmak amacıyla barındırılmaktadır sürüde. Günlük yaşamda, bütün sürünün kurbanı gibidirler biraz. Dişilere dokunmaya hakları yoktur ve yemeklerde sürünün artıklarından başka bir şey yiyemezler.

Biraz daha ötede sol tarafta dişilerden oluşan bir topluluk aralarında yüksek sesle tartışmaktadır. Bu topluluk içinde başat-başat ya da başat-çekinik erillerin dişileri ve cinsiyet hormonlarını güçlü bir biçimde hissetmeye başlayan bazı bakireler vardır. Onlara yaklaşır, bir dişinin tam o anda doğurmakta olduğunu görür. Sürü bir anda kalabalıklaşır. Yavru daha ana

karnından çıkar çıkmaz ayakları üstünde durur. Dişi göbek bağını dişleriyle keser ve yavruya bir yandan memelerini sunarken bir yandan da onu çok çabuk yere bırakmamaya karar verir, çünkü ihmalkârlık yüzünden çok yavru yitirmiştir. Sırtlanın kalıntısı çevresinde toplanan sürüyü incelemeyi sürdürür. Biraz daha ilerde sağda yavrulardan oluşan bir grup, daha ilerde de yaşlılar gurubu vardır.

Ve de kendisi vardır. O. kendi kendini düşündüğünde "ben" diye adlandırır. Bir su birikintisinde görmüştür kendini bir kez. "Ben"in olağanüstü hiçbir tarafı yoktur.

12. ISIDORE KATZENBERG

Lucrèce Nemrod Alsace birahanesinde arkadaşlarını buldu tekrar. *Guetteur Moderne*'in kalabalık yazı kadrosu içinde bir tür "klik" oluşturmuştu onlarla birlikte sanki. Tezgâhın önünde ayakta duruyor ve derginin iç yaşamındaki sorunları tartışıyorlardı.

– ... Edebiyat bölümü şefi bir roman bastırdı ve en azından bir tane iyi eleştiri aldığından emin olmak için takma adla kendisi bir yazı yazdı, dedi Florent Pellegrini.

Herkes güldü. Birer bira daha söylediler.

Sonra masaya geçtiler. Lucrèce Nemrod'da elinde bira bardağıyla Franck Gauthier'nin yanma geçti. Uzun mavi önlüklü bir garson içlerinde çok çeşitli şarküteri ürünleri bulunan sıcak tabaklar getirdi: Beyaz domuz sucuğu, Frankfurt sosisi, kızarmış domuz eti, haşlamalar... ve hafif asitli lahana turşusu.

– Nasıl geçti bakalım Isidore Katzenberg'le görüşmen? diye sordu bilim bölümü şefi.

Genç kadın kızıl saçlarını arkaya attı.

– Fena değil, sağol. Ama ben gene de tek başıma yapmak istiyorum bu araştırmayı. Dün akşam suç mahalline gittim ye-

nden ve hiç normal sayılamayacak bir olayla karşılaştım. Yüzünde maymun maskesi ve elinde bir bidon benzinle esrarengiz bir ziyaretçi çıktı ortaya. Her şeyi yakmak istiyordu. Seri cinayetler işleyen bir katil için biraz tuhaf bir davranış biçimi değil mi?

– Yakaladın mı?

– Elimden kaçırdım. Çok hızlı koşuyordu. Yazık oldu, kaçırmasaydım elimden, yemin ederim, konuştururdum onu.

Lahana turşusu severler hiç heyecan belirtisi göstermeden kuşkulu tavırlarla dudaklarını büktüler. Florent Pellegrini dolu ağzıyla genel kanıyı dile getirdi:

– Her halükârda Thénardier bu konuyu yazmana izin vermeyecek ve Katzenberg olmadan, gelişmeler ne olursa olsun, başarıya ulaşma şansın yok.

Franck Gautier de onayladı bu görüşü.

– Hadi, itiraf et, o hödük herifle yaptığın görüşme çok kötü geçti. Şimdi açıklayabiliriz durumu, oyun oynadık sana. Senin "insanlığın kökenleri" konusundaki heyecanını köreltmek istedik. Bütün girişimlerini sonuçsuz bırakmıştır. Öyledir o. Artık kimseyi görmek istemiyor.

Lucrèce Nemrod'un çatalı havada kaldı ve kaşlarını çattı.

– Kimdir bu adam?

– Katzenberg mi? Zır delinin biri, dedi Gauthier.

Florent Pellegrini kristal bir küreyi andıran bira bardağına dikti gözlerini.

– Hayır, son zamanlarında biraz uçtu belki ama ben onu çok iyi tanıdım ve sizi şu kadarını söyleyebilirim ki kendi döneminde Paris'in en iyi gazetecilerinden biriydi.

Garsonun boşalan tabakların yerine dolularını koymasını bekledikten sonra devam etti konuşmasına:

– Ben onu tanıdığımda kel ve şişman değildi ve kesinlikle dünyadan uzak bir kulede bir münzevi gibi yaşamıyordu. O sırada emniyette görev yapıyordu ve adli tıp merkezinde uzman olarak çalışıyordu. Mikro belirtilerin çözümlenmesi ko-

nusunda uzmandı: Saçlar, kuşkulu yaralar, çeşitli izler. Yalnızca bir kılı inceleyerek, bu kılı taşımış olan kişinin cinsiyetini, yaşını stres durumunu ve uyuşturucu kullanıp kullanmadığını saptayabildiği söylenirdi. Bilmece çözmek gibi bir işti bunlar onun için. Ama davalar sırasında onun raporlarına pek az ihtiyaç duyulmasına üzülüyordu. Yargıçlar ve jüri üyeleri onun vardığı sonuçlara pek az itibar ediyorlardı. Bu yüzden bilimsel gazeteciliğe döndü o da. Teknik bilgileri sayesinde polis soruşturmaları gibi yazılar yazdı. Bir yenilikti bu... resmi makamların beylik siyasi bildirilerinden çok kendisinin olay yerinde yaptığı gözlemleri dikkate alan bir röportaj muhabiri. Sonunda kamuoyu onun çok özel "yeteneğini" kabul etti ve bütün basın dünyasında çok kısa sürede büyük bir ün kazandı. Sonuç olarak da "Fenci Sherlock Holmes" demeye başladılar adama.

– Aslında, normal biçimde mesleğinin gereklerini yerine getiren biriydi, diyerek araya girdi Kevin Abitbol. Bir yandan da yeteri kadar kirlenmiş bir kâğıt peçeteyle ağzını siliyordu. Sorun şu: Gazeteciler öylesine bıkmış durumdalar ki hiçbir şeye merak duymuyorlar artık. Dolayısıyla da tembellikten kendilerine söylenen şeyleri yazmakla yetiniyorlar ve aynı biçimde oluşturulan aynı yazıları bin kez tekrar ediyorlar.

Florent Pellegrini sözünü yarıda kesti onun.

– Isidore Katzenberg, Gauthier'nin yerine bilim bölümünün başına getirilmeliydi. Öyle değil mi Franck?

Öteki suratını astı.

– Evet, belki, ama başına beklenmedik, sıkıcı bir olay geldiyse, benim suçum değildir bu.

– Nasıl bir olay? diye sordu Lucrèce Nemrod.

– Metroda sessiz sakin giderken dinamit ve paslı çivilerle dolu bir gaz bidonu patladı vagonda. Terörist bir saldırı. Oturduğu yer sayesinde canını kurtarmış ama o kalabalık saatte kana boyandı ortalık. Toz duman içinde yaralılara yardım edebilmek için parçalanmış cesetlerin üstünden geçmeye çalış-

mış.

Masadaki herkes hiç ses çıkarmadan kafalarını salladılar ama orada bulunanların büyük bölümünün de iştahı kesilmiş falan değildi. Sosisleri ve etleri aldırışsız bir tavırla yutmaya devam ediyorlardı. Ağız şapırtıları arasında Pellegrini yeniden konuşmaya başladı:

– Saldırı olayından sonra bir hafta hiç çıkmadı evinden, yemeden içmeden, yıkanmadan, uyumadan. Bu çöküntü döneminden sonra silahlanmak, katilleri bulmak ve onları teker teker öldürmek istiyordu. Sonra bu olayın, karmaşık diplomatik bir olayla bağlantılı olduğunu ve üstüne üstlük Fransa'nın saldırının arkasında bulunan ülkeye silah sattığını öğrendi. Yapılacak bir şey yoktu. İçine kapandı. Şişmanlamaya başladı, gittikçe daha az yazı yazmaya başladı ve sonunda, inzivaya çekilmek, dünyadan kesinlikle uzaklaşmak için su deposunu satın aldı.

– Bir fildişi kule..., dedi Kevin Abitbol.

– ... ya da bir mezar, dedi üstüne basa basa Gauthier.

Garson biraları tazeledi ve hepsi, bu tuhaf hikâyeyi daha iyi hazmetmek istiyormuş gibi bardaklarını bir dikişte boşaltmaya çalıştılar. Lucrèce Nemrod da büyük bir yudum aldı birasından.

– Sonra kitap geldi, diye ekledi Florent Pellegrini.

– Hangi kitap? diye sordu stajyer.

– Tuhaf bir roman. Kitap basit bir gerilim ve macera görünümü altında aktif şiddet karşıtlığı mesajı veriyordu. Metnin gizli anlamını çözünceye kadar tekrar tekrar okudu yapıtı. Isidore için bir aydınlanma oldu bu. Kişisel düşmanının özellikle teroristler değil, genel şiddet olduğuna karar verdi.

– Tekrar yazmaya başladı ama bu sefer çok fazla tartışmaya açık konuları ele aldı! diye bir saptama yaptı Gauthier.

– Dünyadaki tüm şiddete karşı tek başına Isidore Katzenberg: Teröristlere, çocuk cellatlarına, işkencecilere karşı... Böyle bir hırçınlıkla kaleme aldığı yazılarının ne *Guetteur Mo-*

derne'de ne de başka bir yayın organında yayımlanması mümkün değildi artık.

– Şiddetli bir şiddet-karşıtı yanlısıydı, dedi Kevin Abitbol. Kötülüğün ifşa edilmesinin de bir sınırları vardır. Elçilikler şikâyetçi oldu. Dışişleri Bakanlığı işine son verilmesini istedi. İşten çıkarıldı ve kendini tekrar su deposunda, gerçekten inzivada buldu.

– Bununla birlikte, onu unutmamış olan okuyucular arasında ve gene de kendisini destekleyen kimselerin bulunduğu yönetimdeki saygınlığını korudu. Bu konuda yalan söylenmedi sana, dedi Florent Pellegrini.

Masadakiler soluklandılar ve tabaklarına hakkaniyet ölçülerine uyarak aldıkları tuzlanmış etlerle yeniden güç kazandılar.

13. ŞÖLEN

Herkes bütün gücüyle titreyen ete saldırdı.

Sırtlanla olan sorun, kokmasıydı. Sert ve boğazı yakan bir koku. Hele bazı bölgeleri öyle pis kokuyordu ki bunları burun deliklerini tıkayarak yemek zorunda kaldılar.

Üstelik yalnızca kokuyla kalmıyordu, bir de lezzet sorunu vardı. Hiç sırtlan yememiş olanların bunu anlaması zordur. Tadı en acı olan hiç kuşkusuz arka ayakların yağlı kısımlarıydı.

Kişisel olarak O sırtlan yemeyi pek sevmiyor. O, et konusunda, kesinlikle otçulları tercih ediyor. Etleri daha tatlı, daha yumuşak ve kesinlikle mide bulandırıcı değil. Ama çevresindeki hemcinsleri keyiflerinden kendilerinden geçmiş gibiler. Özellikle de güçlü bir yaratığın yenilgisini her zaman yaşamdan alınmış bir intikam gibi gören çekinikler. Sırtlanın derisini birbirleriyle yarışırcasına koparmaya devam etmektedirler. Zayıfların bedeli olmayan vahşeti.

Şimdi karnı açılmıştır ve şölen git gide gürültülü bir hal alır. Sırtlanın her tarafı yenir. Kemiklerine kadar emilen kuyruk. Kıkırdakları yalanan kulaklar. Hatta içlerindeki asitli suyu içmek amacıyla azı dişlerinin altında kıkırdaması gereken diş etleri. Zaten sürübaşının azı dişleri öylesine güçlüdür ki, içlerindeki tuzlu siniri ağız tadıyla yemek için köpek dişlerini kırar.

"Yalnızca bir kulağı olan başat eril" sırtlanın kafatasına saldırır ve beynini çıkarmak için olgun bir meyve gibi patlatır onu. Pembe renkli pelte halindeki top elden ele dolaşır. Her biri küçük bir parçasını yuttuktan sonra yanındakine verir beyni. İşte önemli bir ritüel: "Sizi korkutan hasımların beynini yemek." Hepsi içgüdüsel olarak, hızlı koşan yaratıkların beynini yedikleri taktirde, daha hızlı koşacaklarını sanırlar; zeki yaratıkların beyinlerini yerlerse, daha zeki olacaklardır.

Sürübaşı göğüs kafesini çatırdatır ve kaburgalar arasında sarımtırak akciğerler ortaya çıkarlar.

Çok acıkmıştır O ve parmaklarıyla süngersi petekleri mıncıklar. Bu yumuşak maddeye dokunduğunda, bu sırtlandan kaçmaya çalıştığı sırada, kendi ciğerlerinin nasıl zorlandığını anımsadı. O, bundan böyle daha iyi nefes alabilmek için beslenir. Yarış sırasındaki paniğini unutabilmek için en az üç parça yemesi gerekmektedir.

Küçükler böbrekleri avuçlayarak sünger gibi sıkarlar ve yırtıcı hayvanın sidiğine karışmış kanını içerler. "Anasının yere bırakmak istemediği yavru" bir sapan tutar gibi eline aldığı ve görme sinirinden tutup salladığı bir gözle oynar. Annesi azarlar onu. Besinle oynanmaz. Acele edip, çeşitli organları soğumadan yemek gerekir.

Çakallar, akbabalar ve kargalar çevrelerine üşüşmeye başlamıştır bile. Leşçiler arasında en sabırsızları, kendilerine yer açmaları için sürü bireylerine baskı yaparlar. Hatta bir çakal ileri çıkıp bir yavruyu ısırmaya bile cesaret eder. Sürübaşının birinci dişisi burnuna vurur hayvanın. Çakal gerilemez ve siv-

ri dişlerini gösterir. Bu dünyada sorun budur işte: Hiç kimse olduğu yerde kalmak istemez ve saygı görmek isteyenler sürekli güç gösterisinde bulunmak zorunda olduklarını hissederler. Sanki yenik düşmüş hayvanlar uğradıkları bozgunu unutuyor ve ünvanlarını yeniden ortaya koymak istiyorlardı. Birinci dişi yerden bir taş alır ve çakalın böğrüne fırlatır, çakal geri çekilmeye razı olur.

Sinekler, onlar izin falan beklemezler. Etin üstüne konmuşlardır bile ve vızıltıları gürültü patırtıya dönüşür.

Bir yavru bir içorgan parçasının kıvrımında karaciğer bulur. Sürübaşının birinci dişisi bu değerli parçayı ister hemen.

En yüksek makamın sahibi, hiç kimse kendisine karşı çıkmaya cesaret edemeden hayvanların karaciğerlerini isteyebilir.

Karaciğer yutulur yutulmaz çeneler daha sakin biçimde yemeye başlarlar. Artık yenecek önemli bir şey kalmamıştır. Kalın bağırsak gerçekten çok pis koku yaymaktadır ve çekiniklerin dışındakiler farkındadırlar bu kokunun ancak.

Doyan sürü bireyleri ağızlarındakileri sesli bir biçimde çiğnemek için etrafa dağılırlar. Besinleri yeteri kadar çiğnemeyenler genellikle hastalanırlar. Hatta bir zürafa burnunu bir çırpıda yutmak isteyen bir yavrunun öldüğünü bile görmüştür O.

Düşüncesiz toylar.

14. FARE VE FİL

Lucrèce Nemrod ağzına meyanköklü koca bir çiklet attı, sonra derin derin soğuk hava soludu. Sinirleri gevşetmek için bundan daha iyi bir yol yoktur. Daha sonra Isidore Katzenberg'in su deposunun ağır metalik kapısını çaldı.

Cevap alamadı ama kapının kapalı olmadığını fark etti. İçeri girdi, Isidore Katzenberg koni biçimindeki salonda, ayakta, meşe ağacından bir rahlenin üstündeki bir kitabı okuyordu.

Bu kez tamamen ışık altındaydı ve nihayet tepeden tırnağa görebilmişti onu.

Nemrod'un yaklaştığını görünce kafasını kaldırdı ve o da onu inceledi.

Yaklaşık bir dakika boyunca hiç konuşmadan birbirlerine baktılar.

Isidore Katzenberg, Lucrèce Nemrod'un ilk görüşünde sandığından daha uzun boylu ve daha şişmandı. Bir doksan beşlik boya karşılık yüz yirmi kiloluk bir ağırlığa sahip olduğu kesindi. Toparlak ve uzun bedeni açık bej renkli bol poplin giysilerle kaplıydı. Kemeri, saati, ayakkabılarında bağcıkları yoktu. "Katzenberg, şiddete karşı olduğunu giyiminde bile uyguluyor" diye düşündü.

Kafası neredeyse tamamen keldi. Kulakları büyük, alnı geniş, dudakları etliydi. İnce burnunun üstünde parlak küçük bir gözlük vardı. Kocaman bir bebeğe benziyordu.

Fıldır fıldır dönen gözleri hiçbir ayrıntıyı kaçırmak istemiyordu.

"Yalnız ve endişeli bir fil"... Başka bir düşünce nöbeti devralıncaya kadar kafasında bir süre bu düşünce dolaştı. Aslında Katzenberg, ona Hint mitolojisinin fil kafalı tanrısı Ganesa'yı anımsatıyordu.

– İçinizden benim bir file benzediğimi söylüyorsunuz, dedi. Nasıl mı anladım? Büyük kulaklarıma bakıyorsunuz. Böyle kulaklarıma bakılınca bu demektir ki bir file benzetiliyorum.

– Hint tanrısı Ganesa'yı düşünüyordum.

Katzenberg arkasını dönerek bir kitap yığınını karıştırdı ve küçük bir tanrı heykeli çıkardı içinden.

– Ganesa, bilgi ve şaka tanrısı. Sol elinde bir kitap, sağ elinde bir reçel kabı. Ama Ganesa efsanesini biliyor musunuz siz peki? diye sordu.

Nemrod kafasını salladı.

– Babası Çiva bir gün her zamankinden daha erken döndü

eve, çocuğu fark etti ve onun karısı Parvati'nin aşığı olduğunu sandı. Hemen kılıcını çekti ve oracıkta kafasını uçurdu çocuğun. Parvati, ona kendi öz çocuğunun kafasını kestiğini söyledi. Çok üzülen baba özür diledi ve çocuğun kesilen kafasının yerini, içeri giren ilk kişinin kafasıyla dolduracağına söz verdi. Ve bu kafa bir filin kafası oldu.

Lucrèce Nemrod bronz heykelciğin ayaklarındaki küçük bir kemiriciyi andıran bir şeyi işaret etti.

– Bu ne peki?

– Bineği. Ganesa bir farenin üstünde ayakta seyahat eden bir fildir.

Kızıl saçlı genç kadını dikkatle inceliyor, cildi ve giysileri üstünde zıplayan tüm fotonları özümsüyordu. İnine gelip ısrarla kendisini arayan bu münasebetsiz yumurcak kimdi, neydi?

Bir kez daha süzdü onu. Ufak tefek. Boy bir altmış, kilo elli. Adaleli kollar. Kusursuz göğüsler. İri, zümrüt yeşili gözleri çok canlı bakıyordu. Uzun ve kızıl renkli kirpikler. Uzun kızıl saçlar. Küçük ayaklar. Canlı ve düzenli soluk alış verişi. Sporcu. Bakışlar dik. Ağızda çiklet. Güzel bir baş biçimi. Böylesine güzel bir duruşa sahip olduğuna göre çok küçük yaşta klasik dans yapmış olması gerekirdi.

Birlikte çalışsalar ne uyumsuz bir çift oluşturacaklarını düşünüyordu Lucrèce Nemrod. Laurel ve Hardy'nin görülmemiş bir versiyonu.

İç geçirdi.

– Özür dilemeye geldim. Geçen gelişimde saygısızlık ettim size.

– Ben de size saygısızlık ettim. Ödeşmiş olduk.

– Şiddet karşıtı olduğunuzu bilmiyordum.

– Neyi değiştirir bu?

– Şiddete karşı olanların sağ yanaklarına tokat atıldığında, onlar sol yanaklarını uzatırlar.

– Bunların modası geçti. Şimdi şiddete karşı olanlar tokat-

tan korunmak için kafalarını eğiyorlar. Böylece saldırgan bir şiddet eylemi gerçekleştirdiğinin sıkıntısını bile hissetmiyor.

– Sizi aşağıladım. Size aptal, şaşkın, salak, budala, enayi dedim.

Adamın soluk yüzü arzulu bir ifade aldı:

– "Imbécile" (aptal) sözcüğünün kökenini biliyor musunuz? *Imbecille*'den geliyor bu sözcük. Sopası olmayan. Düşmek istemiyorsanız, sürekli bir koltuk değneğiyle desteklenmeniz gerekir, demek istiyor. Hiçbir dogmaya, hiçbir kesin ilkeye, hiçbir desteğe dayanmadan yaşamak, cüretli bir tavır değil midir? Ben imbécile (aptal) olmayı ve olabildiğince uzun süre öyle kalmayı umut ediyorum.

Lucrèce Nemrod saygılı bir tavırla başını salladı.

– "Stupide" (şaşkın, alık) sözcüğüyle de özdeşleştiriyorum kendimi, diye sürdürdü konuşmasını Katzenberg. "Stupide" latince *stupidus*'tan geliyor. Şaşkınlığa uğramış. Alık, şaşkın (stupide) her şeye şaşan, dolayısıyla da her şey karşısında coşku duyandır. Uzun yıllar şaşkın, alık (stupide) biri olarak kalmak istiyorum. Idiot (budala) Yunanca *birey* demektir. Bireysellik dilin bir özelliğidir. Birey olmayı umut ediyorum. Enayiye (con) gelince, kadının cinsel organı (con) söz konusu burada. Birine con (1. enayi 2. kadın cinsel organı) demek, onu en hoş ve en verimli, en doğurgan yaratıkla özdeşleştirmek anlamına gelmez mi? Gerçekten bütün bu sıfatları taşımayı umut ediyorum.

Nemrod kitaplar arasında kısa adımlarla ilerledi.

– Yazı işlerindeki arkadaşlar sizi okuduğunuz bir kitabın değiştirdiğini söylüyorlar. Nedir bu kitap?

Çıfıt çarşısı gibi yerde kendini buluyordu sanki. Bir yığının ortasına konmuş bir kitaba doğru gitti. Kitabı ona gösterdi. Kapak resminde insanlar ufukta doğan güneşe doğru gidiyorlardı. Yapıt bir muaşeret kuralları el kitabından çok bir macera romanını andırıyordu.

– Bu kitabı herhangi bir kitapçıda bulabilirsiniz. Olağanüs-

tü bir yanı yok. Aslında daha çok "budala, alık, şaşkın, enayi, aptal vb" bir kitap olarak nitelenebilir.

Kitabı uzattı ona.

Yani hem özel, hem şaşırtıcı, hem dişi hem de dogmatik olmayan demek istiyorsunuz, diye özetledi.

Lucrèce kitabı karıştırırken Isidore Katzenberg, yapıtın kendisine göre özellikle ilginç iki kavram içerdiğini anlatıyordu.

İlkinden, EAŞY'den başladı: *En Az Şiddetin Yolu.*

– Nedir bu EAŞY?

– İnsan acı çeker çünkü sürekli, kendi kendine, soydaşlarına ve tüm evrene karşı şiddet durumundadır. Bu durumdan kurtulabilmek için şiddet doğurma tehlikesi taşıyan eylemimizin önüne geçmeye çalışarak, sonuçlarını görebilmek önemlidir.

Isidore Katzenberg sözlerini açıklamak istiyormuş gibi kitabı bir yığının üstüne koydu, yığın anında devrildi ama o hiç oralı olmadı.

– İkinci çok önemli kavram: "Dünyanın Rakamlara Göre Evrimi".

Genç kadın sivri köşeleri rahatsızlık veren bir kütüphane-koltuğa rahatça gömüldü.

– Dikkat edin söylediklerime. Rakamlarımızı oluşturan ve hiç düşünmeden günde bin kez kullandığımız bu desenler kendi içlerinde eksiksiz bir eğitim verirler. Hintliler tarafından icat edilmiştir. Eğri aşk işaretidir; yatay çizgi, bağlılık ve çapraz, seçim.

"1, mineral evredir."

Nemrod'un gözünde daha iyi canlandırabilmesi için rakamı havada çizdi eliyle.

– ...1 tekparça taş gibi dimdik yükselir. 1 hiçbir şey hissetmez. Oradadır. Eğri, yatay çizgi, çapraz yoktur. Dolayısıyla aşk, bağlılık, seçim de yoktur. Mineral evrede biz kendimizi, hiç düşünmeden burada ve şimdiki zamanda buluruz.

Tekrar havaya bir rakam çizerek devam etti konuşmasına:

"2 bitki evresidir." Bir çiçeğin sapı gibi eğri bir sap ve kök gibi bir çizgiyle. 2 toprağa bağlıdır. Dolayısıyla çiçek yer değiştiremez. Üst kısımda bir eğri vardır: 2 gökyüzünü sever. Çiçek güzel olmak, üst boyutun hoşuna gitmek için renklerle ve uyumlu damarlarla süslenmek ister.

"3, hayvansal evredir." Üstte ve alttaki iki kıvrımıyla, dedi, baş ve işaret parmaklarından yararlanarak bir üç çizdi, gökyüzünü ve yeri sever.

– Üst üste iki açık ağız sanki, dedi Lucrèce Nemrod.

– Isıran ağzın üstüne yığılmış öpen ağız, diye onayladı Isidore Katzenberg. 3 ancak ikilik içinde yaşar. "Seviyorum/Sevmiyorum." Yatay çizgiler yoktur dolayısıyla yere ve göğe bağlılık da yoktur. Hayvan sürekli hareket halindedir. Bağımsız yaşar, yalnızca korku ve arzuyla. 3 içgüdülerine bırakır kendini. Dolayısıyla sürekli duygularının kölesidir.

İri yarı adam iki işaret parmağını çakıştırdı.

– 4, insan evresidir. Kavşağı gösteren haç simgesiyle. Kavşak, yani seçim. Bu kavşak, uygun davranmak koşuluyla bize hayvan evresini terk edip daha sonraki evreye geçme olanağını sağlayacaktır. 3'ün hayvan evresinden 5'in evresine. Artık korku ve arzuyla sallanıp durmamak, yalnızca içgüdüsel heyecanlarla hareket etmeyi bırakmak mümkündür bizim için. Hem "korkuyorum, korkutuyorum" hem de "seviyorum/sevmiyorum" ikileminden çıkılabilir.

– Üst evreye, 5'e ulaşarak?

– 5, manevi evredir. Gelişmiş insan. 5'in üstte yatay bir çizgisi vardır, dolayısıyla gökyüzüne bağlıdır. Aşağı doğru yönelmiş bir eğrisi vardır, dolayısıyla aşağıda olanı, toprağı sever. 5, 2'nin tam zıddıdır. Bitki toprağa çakılıdır. Manevi insan gökyüzüyle birleşmiştir. Bitki gökyüzünü sever, manevi insan yeri sever. André Malraux'nun, ünlü sözüyle anlatmak istediği budur: "Üçüncü binyıl ya maneviyat binyılı olacak ya da hiç olmayacaktır. İnsan ya 5 olacak ya da hiç olmayacaktır."

Ulaşılacak amaç budur işte: Kendimizi heyecanlarımızdan kurtarmak, içgüdüsel tepkilerimizi denetim altına almak ve manevi olmak.

Lucrèce Nemrod bir an sessiz kaldı. Düşündü ve sordu:

– Ya 6?

Isidore Katzenberg'in yanıtı gizemli oldu.

– Ondan söz etmek için henüz çok erken. Siz önce ilk beş rakamı anlayın, büyük bir sıçrama yapmış olduğunuzu göreceksiniz. Bütün çabam yalnızca bunu anlatmaktan ibaret kalsa da, yararlı olduğum düşüncesini taşıyacağım.

Lucrèce gözünün önünde çizdi hepsini işaretlerle.

– Bir... iki...üç... dört... beş... İlginç. Gözlerimizin önünde rakamlar duruyor sürekli ve bunların içinde hesap konusu dışında başka bilgiler bulunduğunu düşünmüyoruz.

– İnsanlar kendilerini çevreleyen şeylere yeteri kadar dikkat etmiyorlar, dedi Isidore Katzenberg. Önyargılarına göre hareket ediyorlar ve her şeyi bildiklerini düşünüyorlar.

Dolgun bedenini şöyle bir salladı.

– Öyle umut ediyorum ki, bize geleceğin yolunu gösteren rakamlarla ilgili bu kısa ders sayesinde tek önemli sorunun "Nereden geliyoruz?" sorusu değil, tam tersine "Nereye gidiyoruz?"sorusu olduğuna inanacaksınız.

Ufak tefek bedenini doğrulttu, kalktı, kitapların üstünden atladı ve salonda dolaşarak, gazete kupürleri, fotoğraflar, desenler ve de alışveriş listeleri yapıştırılmış mıknatıslı tablolarla dolu duvarları daha yakından inceledi.

– Tam tersine, dedi Lucrèce, düşünceli bir tavırla. Girişimimin yerinde olduğu konusundaki inancım daha da pekişti. Geleceği anlamak istiyorsanız önce geçmişi anlamanız gerekir.

Isidore Katzenberg tablolardan birindeki küçük bir kâğıt parçasını çekip aldı, sonra bir kitap yığınının altından bir alışveriş arabası çıkardı.

– Nereye gidiyorsunuz? diye sordu genç kadın.

– Hah, nihayet yerinde bir soru. İsteyince oluyormuş de-

mek ki. Nereye mi gidiyorum? Alışverişe tabii ki. Alışveriş zamanı şimdi, sebze ve taze meyve almam gerekiyor.

– Birlikte gidebilir miyiz?

Katzenberg, paslı tekerleklerin gıcırtısı içinde arabasını çekerken, dışarda da devam ettiler konuşmalarına. Yüksek otlar ve ısırganlarla dolu ekilmemiş tarlalardan geçtikten sonra iki taraflarında banliyöye özgü evlerin bulunduğu sokaklara girdiler. Sonunda bir meydana ulaştılar. Meydanda çok eski bir kilise, sergilerinin arkasında duran kırmızı yanaklı, sağlam yapılı sebze ve meyve satıcıları vardı.

Isidore Katzenberg alışverişini çabucak yapan biri değildi. Karpuzları uzun uzun kokladı, hintkirazlarını özenle yokladı, satıcılardan biriyle son gelen malları konuştu sonra domateslere, avokadolara baktı ve soğanları da kokladı. Dünyevi besinlerini özenle seçerken bir yandan da akıl yürütmelerini sürdürdü:

– İnsanın gelişmesini yavaşlatan kendi geçmişi karşısında büyülenmesidir.(Şu iki turp demetini alıyorum. Şunları iyice kırmızı olanları.) İnsan yalnızca geleceğini düşünseydi çok daha hafif hissederdi kendini. İnanın bana, felaket, gerçek felaket geçmişten etkilenmektir. (Armutlarınızın hepsi böyle olgun mu?) Kendi kimliklerini geri kalmış sistemlere dönerek yeniden bulmayı düşünen ülkelere bakın bir. Moğolistan'da Cengiz Han'ın mirasına talipler yeniden. Afganistan'da 800 yılının yasalarını yürürlüğe koymak istiyorlar. Rusya'da yeni bir çar arayışı içinde insanlar. (Ne kadar vereceğim?)

Isidore Katzenberg cüzdanından buruşuk bir kâğıt para çıkardı, aldığı bozuk paraları cüzdanına koydu, sonra meyve ve sebze torbalarını arabasına tıktı, bir yandan da konuşmasına devam etti:

– Geçmişi silmek gerekir. Psikanaliz gibi. İnsanlar sürekli geçmişlerine dalarak, bu geçmişi didikleyip, eşeliyorlar. Geriye bakacaklarına önlerine baksalar daha iyi olurdu kendileri için.

Bunları söylerken hızlandı, Lurèce'i biraz arkada bıraktı, Luocrèce de ona yetişebilmek için kısa ve sık adımlar atmaya başladı.

Blok evlerin bulunduğu bir yerde, dönemeçte, bir otomobil çıktı ortaya, bir kapısı açıldı, iki kol uzandı ve genç kadını içeri çektiler. Lucrèce ne olup bittiğini anlayamadan ağzına bir tıkaç girdi, gözleri de bir bantla kapandı.

Isidore Katzenberg hiçbir şeyin farkında değildi ve konuşmaya devam ediyordu:

– Asla, asla geriye bakmamak gerekir. İnsan sürekli geriye bakarsa, önüne bakmayı unutur. Sözgelimi ben önüme bakmasam, şu sokak lambası büyük olasılıkla yüzü...

Kapı tok bir sesle kapandı, lastikler gıcırdadı, araba fırladı. Isidore Katzenberg hızla yanından geçen otomobilin camlarının arkasında, yüzlerini maymun maskeleriyle örtmüş insanların güçlü kolları arasında çırpınan Lucrèce Nemrod'u gördü.

15. TOPLAMA

Eski sürübaşı bir demet tüylü yaprak getirir.

Sırtlan etini hazmetmek için salata işlevi görecektir bu yapraklar.

Rasgele toplamamıştır bu yaprakları. Bunlar, çengel biçimindeki küçük tüyleriyle asalak kurtlara yapışırlar ve anında, bağırsakları temizleyen ishal yaparlar.

Bunlarla beslenirler. Yarı vejetaryen yara, etçil olmaları bir şanstır onlar için. Kırmızı et uyarır, taze yapraklar yatıştırır. Daha sonra yeni olmuş meyve yerler. Böylelikle daha yeni sırtlan yemiş herkesin çıkardığı berbat osurukları engellerler.

Ağacın dibinde olup bitenleri anlamak isteyen sırtlanlar toplanmıştır. Hemcinslerinin sineklerle ve kargalarla kaplı kalıntılarını görürler ve böyle bir faciayı yaratanları görmek için yukarı kaldırırlar kafalarını.

Sürübaşı göğsünü yumruklar ve dilini şaplatır; yalnızca, bu işi sürüsünün yaptığını değil, üstüne üstlük sırtlanların bu türden yeni olaylar görmeye hazır olmaları gerektiğini anlatmak ister.

Tarihsel bir andır bu an.

Onlarla sırtlanlar arasındaki başkalarının sırtından geçinme etkinliği tersine dönmüştür. Sürünün dişileri leşçileri küçümsemek amacıyla isterik çığlıklar atarlar. Keskin çığlıkları bütün ormanı kapladığından hiç kimse yaklaşmakta olan birtakım düzenli seslerin farkında değildir. Çırpan geniş kanatların çıkardığı sestir bu.

Aşağı bakan, yukarı doğru bakmayı unutur.

Birisi tehlike işareti veremeden, bir kartal pike yaptı ve genel dalgınlıktan yararlanarak bir meyveyi et kurtlarından ayıklamakla uğraşan yavrulardan birini kapıverdi. Meyveyi atıp yalnızca kurtları yiyecekti.

Yavruyu koruyacak zamanı bulamamışlardır ve havalanırken ciyak ciyak bağıran yavruyu ağızlarını açıp seyretmekten başka bir şey yapamazlardı.

Oysa herhangi bir yavru değildir bu, ananın bırakmak istemediği yavrudur. Öylesine sıkı yapışır ki yavrusuna, o da sürüklenir peşinden.

Kartal yavaş yavaş sürüklenirken O, ya hep ya hiç der ve hızla yüksek dallara doğru tırmanır.

Zaman yavaşlar adeta.

İki yemiyle ağırlaşan kartal soluk soluğa kalmıştır. Ana henüz daldan çok uzaklaşmamıştır. O boşluğa atlar, kolunu olabildiğince ileri doğru uzatır. Ya hep ya hiç. Ananın ayak parmaklarını zar zor yakalar. Havada hareketsiz kalmışlardır sanki. Ana bir çığlık atarak koyuverir kendini. Bu safralardan kurtulan kartal, küçük yemiyle birlikte anında yükselmeye başlar.

O yere düşer, sırtlanlar hemen üstüne çullanırlar, bir anda alçak dallara tırmanarak dişlerinden zar zor kurtarabilir ken-

dini.

Kartal gökyüzünde yükselmeye devam eder. Sürünün dişileri yeşil meyveler atarlar ona ama leşçi uzaklaşmıştır artık. Kaçırılan yavru çığlıklar atar.

O yukarılara doğru bakar ve bu yavru belki de şanslıdır, diye düşünür. Her şey bir yana gökyüzünde uçmaktadır. Sürü içinde, yaşamında bir kez bu duyguyu tatmış olmakla övünebilecek bir başkası var mıdır? O, var gücüyle, en yüksek noktaya sıçrasa bile onun kadar yükselemeyecektir. Yazık.

16. KÖTÜ BİR ÇEYREK SAAT

Lucrèce Nemrod sürekli gıcırtılı sesler duyulan bir yere atılır. İki el omuzlarına bastırarak bir iskemleye oturtur onu, iki el de bileklerini iskemlenin arkasına bağlar. Hiçbir şey görmüyordu ve kuşkulu birtakım sesler dışında hiçbir şey işitmiyordu. Ayrıca iki el de ayak bileklerini yakaladı, ayırdı ve iskemlenin ayaklarına bağladı.

Çırpınıp durdu ama hiçbir şey umut edemeyecek kadar sıkı bağlanmıştı. Üstüne üstlük saldırganların, böyle ipler içinde eğilip bükülmesinden büyük zevk alacaklarını da seziyordu. Birkaç dakika sonra vazgeçti hareket etmekten ve ölü gibi kaldı. Hareketsiz bir av, kendisini ele geçirenleri, hareketli bir avdan her zaman daha çok azdırır. Öyle de oldu. İki el gelip ağzındaki tıkacı çıkardı ve gözlerindeki bandı söktü. Boğazını sulamak için salyasını yuttu ve ışığa alışmak için kirpiklerini oynattı.

Boyaları dökülmüş griye çalan renkte duvarlar, saydamsız ve kirli camlar, her tarafı toz kaplı beton bir zemin. Artık çalışmayan bir fabrikadaydı. Ortalık küf ve pas kokuyordu. Yüzlerinde maymun maskesi olan topuz gibi üç adam onu seyrediyordu.

Maskelerini çıkarmamaları rahatlattı onu. Bu demekti ki

sonunda serbest bırakacaklardı kendisini çünkü tanınmak istemiyorlardı.

İçlerinden biri yanına yaklaştı ve çenesini tuttu:

– Profesör Adjemian'ın dairesinde ne işiniz vardı?

Lucrèce güldü:

– Pataklama fırsatı bulduğum maskeli ziyaretçi sizdiniz demek.

– Evet, diye homurdandı adam, iyi de ettiniz bunu bana hatırlatmakla.

Bir tokat attı ve Lucrèce'in saçları uçuştu. Yumuşacık yanağına kırmızı bir el geldi. Ağzında kan hissetti. Adrenalin yükseldi. Lucrèce Nemrod o anda hasımlarıyla dövüşmeyi çok istiyordu ve yaralanma tehlikesini de göze alarak iplere iyice asıldı.

– Elleri, ayakları bağlı bir kadına vurmak kolay. Geçen akşam bu kadar kabadayı bir haliniz yoktu.

Anında bir tokat daha patladı yüzünde. Adam aynı ses tonuyla gene sordu:

– Profesör Adjemian'ın dairesinde ne işiniz ardı? Masasında ne arıyordunuz? Ne buldunuz orada?

Şimdi kızıl sarı renkli bir tül vardı gözlerinde. Soluk soluğa kaldı. Öfkesini ve vurma arzusunu yenmesi gerekiyordu. Adrenalin etkisini gösteriyordu ama gülümsemesi ve nefesini kontrol etmesi gerekiyordu.

– Maymunlarla konuşmam ben, dedi.

Üçüncü tokat. Başka biri daha geldi önüne ve sızlayan yanağını kibarca okşadı.

– İnsanın kökenleri hakkında ne biliyorsunuz? diye sordu tatlı bir sesle adam.

Lucrèce başını kaldırdı, adama dik dik baktı ve ezbere şiir okuyan bir öğrenci gibi bir çırpıda konuştu:

– İnsan maymundan geliyor, maymun da ağaçtan.

– Siz onu bana bırakın patron, diyerek araya girdi henüz hiç bir hareket yapmamış olan üçüncüsü. Ben onu konuştur-

mayı bilirim.

Lucrèce meydan okudu.

– Amma da korktum ha! Bana bakın siz beni korkuttuğunuzu mu sanıyorsunuz? Maskeleriniz bile komik. Üstlerinde hâlâ şaka malzemeleri satan dükkânın etiketleri var. Altmış beş frank! Amatörce bir iş. Benim gibi bir kadına işkence yapmak istiyorsanız hiç değilse klas davranmanız gerekir. Etiketler dikkatlice sökülür ve cellat kukuletası geçirilir kafaya, altmış beş franklık maymun maskesi değil!

– İzin verir misin şef? diye üsteledi en şişmanları.

Lucrèce Nemrod zümrüt yeşili gözleriyle delici bakışlar attı ona.

– Her halükârda, bana ne yaparsanız yapın, öksüzler yurdunda çektirilen sıkıntıların yanında, okşamalardan öteye gitmez bunlar.

"Patron" diye hitap edilen maymun maskeli adam izin vermeden önce bir an duraksadı.

– Tamam, ama fazla hırpalama. İnsanların, özellikle de kadınların acı çekmelerini istemem.

Öteki ikisi üstüne atlayarak çözdüler ellerini, ayaklarını, Lucrèce bu geçici serbestlikten yararlanarak sızlayan yumruklarını en yakınındakinin karnına, duyarlıklarını yitirmiş topuklarını da en uzaktakinin kaval kemiklerine geçiriverdi büyük bir keyifle.

Hemen tuttular gene, tekrar bağladılar ve ucundan bir zincirin sarktığı bir makaraya doğru sürüklediler. Ayaklarından, baş aşağı astılar. Uzun ve gür kızıl saçları yerleri süpürüyordu, sırtındaki bağlı ellerini ise biraz gevşetme olanağı buluyordu.

– Düşünün bakalım, Profesör Adjemian'ın dairesinde ne işiniz vardı? diye tekrar sordu "patron".

– Tamam, her şeyi anlatacağım size, dedi soluk soluğa. Bir araştırma için bütün kapıları çalıyordum: "Fransızlar buzdolaplarında daha çok ne bulunduruyorlar?" İnsanlar kapılarını açmayınca pencereden girilir içeri.

– Çok komik hanımefendi. Nasıl isterseniz, ama sonunda kan beyninize hücum edecek belleğiniz tazelenecek kesinlikle.

Zincirin ucunda ıkınıp sıkındı. Gerçekten de kan zihnini alt üst etmeye başlamıştı ve bedeni ağırlaşıyordu.

– Bu halinizle füme salama benziyorsunuz, dedi işkencecilerden biri sırıtarak.

Tam bu sırada saydamsız, kalın bir duman tabakası kapladı ortalığı, gri bir bulut oluştu. Bir patlama duyuldu.

17. FIRTINA

Yıldırım delip geçiyor gökyüzünü ve sürü bireyleri bu gürültü patırtı içinde donup kalıyorlar. O manzarayı daha iyi görebilmek için arka ayakları üzerinde dikiliyor.

Bulutlar kararıyor, mor ve gümüş yansımalı siyah bir renge bürünüyorlar.

Genişliyor gökyüzü.

Bu karanlığın içinden sertçe yere vuran beyaz bir ağaç fırlıyor

"Gökyüzü her şeyden güçlü", diye düşünüyor O.

Ötekiler başlarını omuzlarını arasına gömüyorlar. Çok korkuyorlar. O korkmuyor.

"Gökyüzü benim efendimdir", diyor O.

Yer kabuğuna tırmanan yaratıklara güçlerini gösteren bulutlar onun dostlarıdır. Sayıları git gide artan ve git gide daha fazla gürültü çıkaran ışık ağaçları birbirini izliyor. Toprak çarpmalarının etkisiyle titriyor.

"Gökyüzü çok güzel, çok güçlü", diye düşünüyor O.

Zigzag çizen müthiş bir yıldırım kamp kurdukları ağacı vurur. İnce dallardan oluşan kule su baskınlarına direnebilecek kadar güçlüdür ama yangına karşı o kadar korunaklı değildir. Kampta, geçmişte, fırtınalarla ilgili olarak sorunlar yaşanmış-

tır ama yıldırım hiç bu kadar yakına düşmemiştir. Yangın hızla yayılır. Henüz yeşil olan dallar yoğun ve mavi bir duman tabakası oluştururlar. Herkes öksürmeye başlar. Yavruların gözleri sulanır. Üstelik yıldırım, ağacın çok yakınına düşerek dalgın bir kuzenin bulunduğu yerde bir kül yığını bırakmış, ağaç kıl payı isabet almamıştır.

Yağmur şiddetini artırır ama başlayan yangını söndürebilecek kadar değil. Büyük, sarı bir alev yükselerek meydan okur onlara. Sürübaşı bu düşmanı püskürtmek için bilinen korkutma çığlıklarını atar. Ateş, korkmak bir yana hiç takmaz onu sanki. Öteki başatlar gelip desteklerler onu. Ateş birçoğunun ellerini yakarak üstlerine doğru gelir. Hepsi birden ulumaya başlar. Onlar için ateş son derece korkutucu bir şeydir! Gözlerinin, ağzının nerede olduğunu anlayamazlar ve vuramazlar ona. Ateşin bu kadar ketum olmasını da anlayamazlar kesinlikle. Gelişini ne görmüşler ne işitmişlerdir, birden karşılarında bulmuşlardır bu devasa hayvanı.

Dişiler de bağırmaya başlar. Üç büyük alev kaplar kampı. Bu alevler her şeyi mahveder, yiyip yuttukları her şeyi siyah birer noktaya çevirirler. Sürü geriler. Sürübaşı böylesine yetkin bir kampı terk etmekte isteksizdir ama ağacın tepesinden çıtırtılar gelmektedir. Bazı ihtiyatsız yeğenler meşale gibi tutuşur, ciyak ciyak bağırarak kendilerini söndürmeleri için yardım isterler. Dehşete düşen kuşlar yumurtalarını da birlikte götürme gayreti içinde yuvalarını terk ederler. Yangın daha da genişler ve yakıcı dişleri peşlerini bırakmaz.

Her tarafı yakıcı bir duman kaplar, öksürürler.

18. SEVİMLİ PRENS

Terk edilmiş fabrikayı duman kaplamıştı.

Maymun maskeli üç adam, sahneyi tersten izleyen Lucrèce Nemrod'un asılı olduğu makaranın yanında donup kaldılar.

– Sis bombaları! Polisler! diye bağırdı içlerinden biri.

Lucrèce Nemrod doğrulabilmek için bedenini kastı. Fabrikanın her tarafından patlama sesleri geliyordu artık.

– Dikkat, bize ateş ediyorlar!

Haydutlar bir sandık yığınına doğru koştular. Bu boğucu ortamda nefes almaları git gide zorlaşıyordu. Her şeye rağmen silahlarını çektiler ve yoğun sis tabakası içinde rasgele ateş etmeye başladılar.

Lucrèce Nemrod bir öksürük nöbetine tutulmuştu, iki tombul el yere yapıştırdı onu, iplerini çözdüler ve gazdan etkilenmemesi için yüzüne bir maske taktılar. Genç kadın ağırlaşmış kafasını doğrultunca biçimleri algılamaya başladı yeniden, filtre edilmiş havadan derin bir nefes çekti ve kurtarıcısına anlamsız anlamsız baktı.

– Isidore, dedi iç geçirerek.

– Şşşt, diye mırıldandı öteki, kendi gaz maskesi içinde, kızıl saçların çevresindeki koruma kayışlarını bağlayarak.

Sonra yavaşça üç sözcük çıktı ağzından:

– Görmek, anlamak, susmak...

Gene derin bir nefes aldı, sonra sis duvarları arasından süzülerek saldırganlara doğru koştu ve nihayet dövüşken yaratıcılığını döktü ortaya.

Önüne çıkan ilk adamın iki kulağına hızla vurdu, iki kulak zarında aynı anda güçlü bir basınç etkisi yapacak şekilde ellerini iyice düzleştirerek vurmuştu. Adam anında silahını bırakarak kafasını tuttu.

Isidore Katzenberg gösteriyi keyifle izlemek için yere oturdu.

Lucrèce Nemrod bir başkasının dişlerine doğru bir tekme savurdu, o da ezilen çenesini daha iyi ovalayabilmek için hemen attı tabancasını. Nihayet üçüncüsüne saldırarak işaret ve orta parmaklarını maskenin deliklerinden geçirdi, gözyaşları içindeki mavi gözler geçici olarak körleşmişti.

Maskeli saldırganlar Çin bilgeliğinin üç küçük maymununa benziyorlardı.

Biri kulaklarını tutuyordu.

Öteki ağzını.

Sonuncusu gözlerini.

Gene de düşe kalka kaçıp gittiler.

Lucrèce Nemrod dışarda da peşlerini bırakmadı ama son sürat hareket eden arabalarına sığınmayı başarmışlardı. Lucrèce gaz maskesini çıkardı.

– Sümsükler! Kavga dengelenmeye başlar başlamaz kaçar bunlar... dedi, yanına gelen ve donanımından kurtulmakta olan Isidore Katzenberg'e.

Genç gazeteci kadın kurtarıcısına doğru döndü.

– Sahi. Onlarla dövüşürken niçin yardım etmediniz bana?

– Bu işi tek başınıza gayet güzel halledeceğinize inandım da ondan. Sizin uyguladığınız bu savaş sanatı nedir böyle?

– "Öksüzler yurdu-kvando". Tekvandoya benzer ama daha serttir. Her şey, kesinlikle her şey serbesttir.

– Bu üçlü içinde cinayet yerinde rastladığınız adamı tanıdınız mı?

– Evet, sanıyorum. Maskeli olduğundan yüzünü görememesem de... Ah konuşturabilmek için birini yakalasaydım...

Isidore Katzenberg cebinden bir meyankökü çubuğu çıkardı ve ağzına sokarak emmeye başladı.

– Lucrèce Nemrod şiddetin çarkları arasına düşmeyin, dedi bilgiççe bir tavırla.

– Ben istediğim şeyi yapıyorum, diye homurdandı. Şiddetin çarkları arasına düşmek istersem, benden başka kimseyi ilgilendirmez bu.

Isidore, elini omzuna koydu.

– Çok iyi. O zaman durumu açıklığa kavuşturalım. Ben dertli güzele yardım etmek için uçan sevimli prensleri oynamayı çok istiyorum, buna karşılık sizin de sevimli prenses rolünü minimum düzeyde de olsa oynamanız gerekir. Oysa sevimli prensesler alçaklara işkence etmeye çalışmazlar.

– Onlar zaten kendi kendilerine işkence ederler değil mi!

– Lao Çe şöyle der: "Eğer birisi sana kötülük yaptıysa, ondan intikam almaya kalkışma. Irmağın kıyısına otur, az sonra cesedinin geçtiğini göreceksin."

Lucrèce Nemrod düşündü, özdeyişi kafasında evirdi çevirdi sonra şöyle konuştu:

– Gene de bazı durumlarda o adamın ırmağa düşmesine yardım edilebilir. Zaman kazandırır bu. Ama söyleyin bana sevimli prens, dertli güzeli nasıl buldunuz?

– Kolay. Arabada çırpınırken gördüm sizi. Arkanızdan gelemeyince, cep telefonunuzun numarasını almak için eve döndüm. Telefonunuzun sürekli titreşim seçeneğine ayarlanmış olduğunu söylediğinizden çalmayacağını biliyordum. Buna karşılık, telefonunuz, çağrımı alınca, bulunduğu yeri haber verecekti bana. Ayrıca poliste hâlâ arkadaşlarım var. Sizin aletinizin etkilediği anteni araştırdılar ve bulunabileceği küçük çevreyi saptadılar. Şansımıza o bölgede tek bir yapı vardı: Metruk fabrika. Arkadaşlarım bana altı sis bombası, dört eğitim el bombası ve iki gaz maskesi buldular. Bu işler tam bir saatimi aldı tabii ki. Üstelik arabam olmadığından metroya binmek zorunda kaldım. O saatlerde metro nasıl olur, bilirsiniz! Canınızı çok yakmadılar ya!

İplerin kırmızı izlerinin hâlâ gözüktüğü sızlayan el ve ayak bileklerini ovdu.

– Tam zamanıydı... On dakika geç gelseydiniz, muhtemelen çok daha kötü durumda olacaktım.

Lucrèce, kurtarıcısının yuvarlak yüzüne doğru kaldırdı kafasını.

– Çok teşekkür ediyorum size. Niçin "Fenci Sherlock Holmes" dediklerini anlamaya başlıyorum.

Toparlak kütle karşı çıktığını belli eden sinyaller vererek sallandı.

– Rica ederim, beni bu has been'(*)le karşılaştırmayın, de-

(*) İngilizce sözcük. Bir zamanlar ünlü olan ama gözden düşmüş ya da eskisi kadar ünlü olmayan kimse (Ç.N.).

di. Her dönemin kendi dedektifi vardır. Ben geçmişin adamı değilim, şimdinin hatta geleceğin adamıyım.

Soluk aldı:

– Bu gelecek devamlı kafanızı karıştırıyor sizin...

Meyankökünü iyice soktu ağzına, sonra şöyle konuştu:

– Yolda düşündüm. Bazı noktalarda haklı olabilirsiniz belki. Gelecekte de karşımıza çıkmaması için geçmişi iyi bilmek önemli olabilir. Fil ve fare parke taşları dağılmış bir avludan geçerek demir parmaklıklar arasındaki çıkışa doğru ilerlediler. Lucrèce arkadaşının yanında yürüyebilmek için kısa ve sık adımlar atarken, elini, düzeltmek için uzun saçlarına attı.

– Araştırmamda bana yardımcı olacaksınız demek!

– Gelin. Her zaman sır olarak sakladığım bir yer göstereceğim size.

19. MAĞARA

Doruk alev alev. Ağacın üst kısmı ateş içinde. Yapraklar sarı bir ışık altında çıtırdıyor. Kuşlar kanat çırparak yüksek dallardaki yuvalarını terk ediyorlar.

Sürünün yere inmekten başka bir seçeneği yok. Artık başka bir kamp yeri bulmak gerektiğini biliyor O (dişi).

Yağmur sicim gibi yağıyor. Tüyleri ıslanmış, sırtları eğilmiş halde ilerliyorlar açık arazide. Allahtan, yağmur leşçileri uzaklaştırıyor çünkü ıslanmış derileriyle onlar da kolay yem durumuna düşüyorlar.

Sürübaşı yeteri kadar çabuk olmayanlara sert darbeler indirerek sürüyü motive etmek istiyor. Bir korkuyu yenmenin en iyi yolu başka bir korku yaratmaktır. Hırlıyor, dişlerini gösteriyor, çekinikleri ve her zamanki kurbanları ısırmaktan çekinmiyor. Bunun topluluğun tutkunluğu için gerekli olduğunu düşünüyor.

Boyun eğmiş durumda ilerliyorlar. Büyük bir ağacın yanı-

na varıyorlar, burada yeni bir kamp kurabileceklerdir. Ama şanslı günlerinde değillerdir. Dallara tırmanmaya hazırlanırlarken gene yıldırım düşüyor ve ağaç yarılarak devriliyor.

Özellikle en yüksek ağaçlar mı çekiyor yıldırımı acaba, diye düşünüyor O. Yoksa bir alamet mi bu. Alametlere inanıyor O. Ona göre hayatta her şey yapması ya da yapmaması gereken şeyleri göstermede yardımcı olur kendisine. Kampa yıldırım düşmüşse eğer, bu demektir ki kampı terk etmeleri gerekir. Yıldırım bu ağaca düşmüşse buraya da yerleşmemeleri gerekir.

Bir dişi parmaklarıyla, biraz ilerdeki kayalıktaki bir deliği işaret ederek topluluğun dikkatini çeker.

Bir mağara.

Genel kurala göre sürünün bireyleri mağaralara yaklaşmazlar. Mağaralar her zaman sakınılması gereken vahşi hayvanlarla doludur. Ama yağmur çok soğuktur ve yeniden ateş görmekten o kadar korkarlar ki dişiye uyarlar. Sürpriz: Mağaranın girişini koruyan tek bir leşçi bile yoktur. Buna karşılık mağara çok derin gözükmektedir. Eşikte dururlar ve doğayı ezen yağmuru ve yanan öteki ağaçları seyrederler.

Bulutların yeryüzü yaratıklarına kızdığını düşünür O.

"Türü için umut taşıyan sırtlanı öldürmemek gerekirdi belki" diye düşünür.

Sürüdekiler endişeli ve titreyen gövdelerini ısıtmak için birbirlerine sokularak bir yumak oluştururlar adeta.

Yağmur dinmez. Birbirlerinin sıcaklığına kapanırlar.

Uzaklarda yıldırım isabet eden bir ağaç aydınlanır.

20. GELECEKLERİN AĞACI

"Geleceklerin ağacıydı".

Isidore Katzenberg Lucrèce Nemrod'u su deposunun girişinde bulunan küçük bir odaya sokmuştu. Odada sadece iki

iskemle, bir resim sehpasında beyaz, büyük bir tablo ve alt kenarında da keçe kalemler vardı.

Lucrèce Nemrod sehpaya yaklaştı ve tahtaya çizilmiş muazzam resmi seyretti. En üstte uzun bir etikette GELECEKLERİN AĞACI yazısı okunuyordu. Alt tarafta dallardan ve daha küçük yapraklardan oluşan bir yığın yayılmıştı.

– Günümüzde siyaset adamları çok kısa vadeli düşünüyorlar, fazla fazla önlerindeki beş ya da yedi yılı düşünüyorlar yalnızca... seçilecekleri ya da yeniden seçilecekleri zamanı, dedi Isidore Katzenberg. Oysa gelecek yüz, bin, on bin yılı düşünmek ilginç olurdu... Çocuklarımıza nasıl bir dünya bırakacağız?

– Aslında en az kötülük siyaseti içindeyiz. En yakın felaketleri atlatabilecek biçimde yönetiliyoruz.

– Normal, siyaset adamları anlık toplu heyecanları yansıtan yoklamalara bağımlı. Amaçlar söz konusu değil.

Lucrèce Nemrod rahatsız, küçük iskemlelerden birine attı kendini. Derin bir nefes aldı.

– Kâhinleri oynamak... tamam, ama parlak gelecek önerilerinin çoğu öyle başarısızlıklarla sonuçlandı ki... Bugün insanların büyük projeler karşısında temkinli davranmaları normaldir.

– Ama insanlığın yanılmaya hakkı vardır, diye karşı çıktı Isidore Katzenberg. O da oturdu, ağır bedeni iskemlenin ve arkalığın şurasından burasından taşıyordu. Komünizmi, liberalizmi ya da sosyalizmi eleştirmek boş bir çaba, iyi kötü gelişme önerileri sunmak gibi bir üstünlükleri vardı. Bu ideolojiler iflas etmiş olabilir ama başkalarını önermekten vazgeçmemek gerekir. Geçmişle ilgili olarak yanıldık diye gelecekle ilgili önerilerden vazgeçmemek gerekir. Günümüzde insanların yalnızca hareketsizlik güçleriyle geriye doğru yürüyüş güçleri arasında bir tercih yapma hakları var.

– Yani tutucular ve tepkiciler arasında demek istiyorsunuz öyle mi? diye sordu.

– Öyle denebilir. Her halükârda "hiç hareket etmemek" ya da "geri dönmek" dışında hiçbir şey önerilmiyor artık. İleri doğru bir adım atma düşüncesi herkesi korkutuyor. Geleceğin insan toplumlarıyla ilgili başka olasılıklar tasarlamaya cesaret edenler yalnızca kurgu bilimciler. Üzüntü verici bir durum bu.

Lucrèce Nemrod ağacı daha yakından incelemek amacıyla yerinden kalktı.

– Siz de bu ağacı hayal ettiniz demek.

– Evet. Olası bütün geleceklerin ağacı.

– Bu düşünce sizin o tuhaf kitabınızdaki En Az Şiddetin Yolu düşüncesine mi bağlı?

– Ben olası tüm gelecekleri bu tabloya yatırarak, bize, uzun vadede bugünkü durumumuzdan daha iyi bir gelecek sağlayacak olan yolu bulmaya çalışıyorum.

Genç kadının yanına gitti ve ona parmağıyla geleceğin ağacının dallarını gösterdi. Dalların her birinde bir gelecek hipotezi yazılıydı. Bazıları ılımlıydı: "Hapisane sistemi özelleştirilse", "Sosyal güvence kaldırılsa" ya da "en düşük sosyal güvencelerin kapsamı genişletilse" gibi. Bazıları daha radikaldi: "Rakip ekonomik bloklara savaş açılsa", "diktatörlük sistemine geri dönülse" ya da "Hükümetler ortadan kalksa" gibi. Bazılarıysa ilk bakışta açıkça ütopikti: "Başka dünyalar sömürgeleştirilse", "Dünya ölçüsünde bir doğum kontrolü zorunlu olsa", "Ekonomik büyüme durdurulsa".

Lucrèce Nemrod yanındaki toparlak kütleye başka türlü baktı. Basit bir bireyin türünün zaman içindeki bütün geleceğini bu şekilde çizebilmesi şaşırtmıştı onu. Bir an alay edecek oldu onunla ama hemen hakim oldu kendine. Saatleri ve düşünceyle geçirilen saatleri basit bir şakayla yok etmek işi çok basite almak olurdu. Bütün bu emek saygıyı hak ediyordu. İkinci girişimi bu konuda daha fazla bilgilenmeye çalışmak oldu.

– Geleceklerin ağacını burada saklıyorsunuz. Bu durumda

kimse yararlanamaz ondan.

Kabul etti.

– Doğru ama şimdilik, daha yeterince zenginleştiremedim. Hazır olduğunda göstereceğim.

– Kime?

– Herkese. Ve belki, günün birinde, siyaset adamları, benim ağacım sayesinde şunları söyleme cesaretini gösterecekler: "İyi bakın. Benim seçmenizi istediğim yol bu işte çünkü şuradan, sonra şuradan, daha sonra da buradan geçmek gerekir, böylelikle belki de iki yüz yıl içinde, kimi geçişler zor olsa da sonunda buraya ulaşabileceğiz, çocuklarımızın ya da çocuklarımızın çocuklarının çocuklarının bu dünyada gönüllerince yaşayabilecekleri yere."

Pas rengi bir yaprak cıgarası çıkardı ve ağzında çiğnemeye başladı.

– ... söz konusu olan bütün insanlığın, hatta bu dünyada yaşayan her şeyin kaderidir. Yalnızca seçmen ya da tüketici olarak değil, çok daha geniş bir bütüne entegre olmuş canlılar gibi düşünmenin zamanı gelmiştir artık. Evet, umut ediyorum ki günün birinde, bizi çevreleyen dünyayla uyum içinde olacağız. "Homeostazi", tam karşılığı bu: İç ortam ve dış ortam arasındaki denge, insan türü ve varolan tüm öteki yaşam biçimleri arasında denge.

– Daha ne olacak!

– Evet, diye onayladı. O zaman dünyadaki bütün yaşam biçimleriyle empati içinde olmayı başarabileceğiz. Hepsi bizim partnerlerimiz olacak ve hepsiyle birlikte daha iyi bir dünya kurabileceğiz. Uzun vadede bundan daha iyi ne olabilir?

– Tamam, ama kısa vadede, hatta şu an için ne işinize yarıyor bu çalışma?

– Başlıca eğilimleri saptamaya ve olası bütün alanlardaki bütün etkenleri (ekonomik, sosyal, teknolojik, kültürel) dikkate alarak... ve bunların nasıl bağdaştıklarını doğrulayarak yapıyorum bunu, diye karşılık verdi alçakgönüllü bir tavır

içinde. Bu tabloyla bunalım dönemlerini belirliyorum. Ham madde fiyatlarının yükselme ve inme evrelerini çıkarıyorum. Borsada oynamak için ağacımdan yararlanıyorum. Ve yürüyor. Borsa etkinliklerim başlıca gelir kaynağım benim. Bununla geçmiyorum. Ağacımın işlevini yerine getirdiğinin somut ve açık bir kanıtı değil mi bu? Şunu bilin ki gülünç bilimsel gazeteci aylığımla satın alıp, istediğim gibi düzenleyemezdim bu büyük su deposunu.

Genç stajyer hâlâ ağaca bakıyordu.

– ...Tabii, diye devam etti konuşmasına, Nostradamus sanmıyorum kendimi ben. Bebek yüzü, gülümseyince yayılır gibi oldu. Geleceği önceden gördüğümü iddia etmiyorum. Ama toplumumuzun önemli mantıksal gelişme çizgilerini öngörmeye çalışıyorum. Ve kendimi övmeyeyim ama şunu söyleyebilirim ki şimdilik beklediğimden de iyi gidiyor işler.

Lucrèce Nemrod geleceklerin ağacının incecik dallarına baktı.

– Ya jeopolitik konusunda ne diyorsunuz?

– Güç doğudan batıya doğru kayıyor. Başlangıçta dünyanın merkezi Hindistan'da bulunuyordu. Bana göre yaklaşık 5 000 yıl önce her şey Hindistan'dan çıktı. Güneşin yörüngesi izlenerek doğuya doğru kayılıyor. Güç daha sonra Mezopotamyalılara ve Mısırlılara geçiyor. Daha batıya. Sonra Yunanlılar, Romalılar geliyor. Biraz daha batıya: Avusturya-Macaristan imparatorluğu, batı cephesi (Fransa, İspanya, Hollanda), sonra İngiltere. Biraz daha batıya. Atlas Okyanusu'nun geçilmesi. Güç New York'tadır. Biraz daha batıya. Amerika kıtasının geçilmesi. Güç Los Angeles'te. Daima batıya doğru. Büyük Okyanus'un geçilmesi. Güç Tokyo'da ve kısa bir zaman sonra Çin'de. Çin'den sonra Hindistan'a geçecek gene. Gücün coğrafi tarihi ve kıtalar ve uluslar içindeki olası yörüngesi bu şekilde özetlenebilir.

– Başka bir konu. Fransa'da işsizlik?

Isidore Katzenberg derin bir nefes aldı tekrar:

– Modern batı toplumlarıyla ilgili olarak, mantıksal açıdan, gelecekte işsizlik sorunlarının yaşanmaması gerekiyor. İnsanların yüzde onu çok büyük ölçüde yaratıcı mesleklerde çalışacak, yüzde doksanı ise hiç çalışmayacak ya da kendi başlarına yaratıcı olmayan işler yapacaklar. Yaratıcıların yüzde onu esas olarak göz boyayıcı etkinliklerde bulunacaklar. İşlerine büyük bir tutkuyla sarılacaklar, bütün zamanlarını amaçlarına ayıracaklar, çok para kazanacaklar ve bu parayı harcayacak zamanı ender olarak bulabilecekler.

– Ya ötekiler? diye araya girdi genç kadın.

– Ötekiler? Yaratıcı olmayanların yüzde doksanı sık sık meslek değiştirecekler, çok az para kazanabilecekler, geçici amaçlarıyla çok az ilgilenebilecekler ve büyük ölçüde eğlence dünyasında geçirecekler vakitlerini. Zaten bu yüzde doksan, meslekleriyle değil büyük ölçüde eğlence hayatıyla özdeşleşecek. Gönüllü dernek çalışmalarının çok gelişeceğine inanıyorum. Sözgelimi, arada sırada çocuk bakan ve filmlerde küçük roller alan bir geçici sekreter kız, mahallesinde ekolojiyi geliştirmeye yönelik bir derneğin üyesi olacaktır.

– Yaratıcıların, gelecekte niçin "göz boyayıcı etkinlikler"le ilgileneceklerini söylemenizi anlamış değilim.

– Şunun için: Gelecekte artık buluş, icat, özel birtakım yenilikler falan olmayacak. Bütün teknolojiler bütün dünyada eşzamanlı olarak tanınacağından insanlar her yerde aynı arabaları, aynı arıtıcıları, aynı bilgisayarları kullanacaklar. Bu durumda insanlar falanca mal yerine filanca malı seçerken neye dikkat edecekler? Tanıtımdaki küçük "artı"lar, renk, malın tanımı, markanın bildirisi, slogan, malı satma biçimi.

– Ama yaratıcı olmayanlara haksızlık bu.

– İşte burada benim için önemli olan başka bir konuya giriyoruz: Eğitim. Uzun vadede, okulun, herkesin doğuştan gelen yaratıcı yeteneklerini geliştireceğini umut etmeliyiz. Ve bu andan itibaren gelecek çağı hazırlayacak olan sanat ve iletişim pazarı gelişecektir.

– Herkesin doğuştan yetenekleri yoktur! dedi Lucrèce öfkeyle.

– Vardır, diye karşı çıktı Isidore Katzenberg, herkesin doğuştan yetenekleri vardır. Ama insanlar her zaman anlayamazlar bunu ve dolayısıyla da kullanamazlar bu yeteneklerini. Okul bu konuda onlara yardımcı olmalı ve herkesin özel yeteneklerini geliştirme amacına yönelik çok çeşitli eğitim modelleri önermelidir. O zaman artık "çalışmak" diye bir şey olmayacak, herkes, hiç yorulmadan doğuştan gelen yeteneğini kullanarak başkalarına farklılığını ve özel yeteneğini sunacaktır. İnsanlar "çalışmak"tan çok yapılmış olanın nedenini yaratmaya çalışacaklardır.

Lucrèce Nemrod bu iri yarı adamın mantığında bir boşluk bulmaya çalıştı.

– Ya düşünce alanında?

– İnsan günün birinde manevi insan olacaktır. Zaten, Kutsal Kitap çok uzun zaman önce söylemiştir bunu. On Emir'e bakın. Yahudi dini yargılamıyor. "Kesinlikle öldürmeyeceksin" dediğinde gelecekte konuşuyor. "Öldürmemelisin, yoksa cezalandırılırsın." demiyor. "Günün birinde öldürmeyeceksin", dolayısıyla "Günün birinde öldürmenin niçin hiçbir işe yaramadığını anlayacaksın" diyor. Ve böyle devam edip gider: Bir gün çalmanın, yalan söylemenin vb niçin hiçbir işe yaramadığını anlayacaksın. Günün birinde manevi olacağız.

Lucrèce Nemrod geleceklerin ağacını incelemeye iyice daldı.

– Niçin bu kadar çok önem veriyorsunuz bu işe Isidore?

Gülümsedi.

– Egoistlikten. Benim egoist çıkarım stressiz insanlar arasında yaşamakta yatıyor. İnsanlar mutlu olurlarsa sizi de rahat bırakırlar. Dolayısıyla, benim, Isidore Katzenberg'in kendisiyle barışık olması için, bütün insanlığın ve de bütün evrenin de böyle olması gerekir. Ben insanlıkla homeostazi içinde ve insanlığın da evrenle homeostazi içinde olmasını istiyorum.

Şimdi beni izleyin Lucrèce, yeni bir amaç bekliyor bizi.

Onu büyük su deposunun giriş katının en büyük bölümünü oluşturan koni biçimindeki büyük salona götürdü. Bir dolaptan başka bir beyaz tablo çıkardı, genç kadının küçük odada gördüğünün ikizi bir tabloydu bu. Isidore tabloyu bir kitap yığınının üstüne koydu ve üst kısmına büyük harflerle GEÇMİŞLERİN AĞACI diye yazdı.

Isidore Katzenberg adeta gözbağcılık yaparak iki şampanya şişesi ve iki donuk renkli, ince, dar, uzun ayaklı bardak çıkardı.

– Kutlayalım bu başlangıcı.

– Kadeh tokuşturdular. İçtiler. Sonra Isidore Katzenberg yoğunlaştı ve tabloyu yazılarla doldurmaya başladı, ezbere önce gövdeye daha sonra da dallara yazılar yazdı, geçmişin bütün büyük olaylarını ve belli başlı dönüm noktalarını... İcatlar, hanedanlar, imparatorluklar, keşifler, savaşlar, halk hareketleri, devrimler, bunalımlar, toplumsal hareketler... Hiçbir şeyi unutmamaya çabalıyordu.

Isidore Katzenberg "şimdi"den hareket ederek önce on yıl, sonra yüz yıl, daha sonra da tüm önceki yüzyıllara gitti.

Dallar ve yapraklar arasındaki bir saatlik bir yaratımdan sonra yoruldu ve elini alnına koydu. Onu hayranlıkla seyreden Lucrèce tek kelime etmemişti. İnsanlığın geçmişlerinin yukarıdan aşağı doğru bir bitki gibi gelişen ağacını seyrediyordu... ağacın köklerinin hızlandırılmış biçimde büyüdüğünü görmüştü sanki.

– Kökenlerin sırrı ortada tabii ki, dedi Isidore Katzenberg yapıtını seyrederken. İlk insan "ne zaman" ve "niçin" ortaya çıktı.

Mavi keçe kalemle son bir işaret daha, eksi dört-eksi iki milyon yılı kapsayan bölüme bir soru işareti koydu.

– Profesör Adjemian biliyordu bunu büyük olasılıkla, dedi stajyer gazeteci.

Isidore Katzenberg tablosuna ve ağacın dibindeki boşluğa

baktı.

– Bu durumda dairesine gidip esaslı bir araştırma yapmak gerekir.

– Yaptım ve pek bir işe yaramadı.

İri yarı adam keçe kalemlerin kapaklarını özenle taktı ve kalemleri tahta bir kalem kutusuna yerleştirdi.

-Eğer biri cinayet mahallinde yangın çıkarmak istediyse, bu demektir ki orada, bir yerde bizden saklamak istedikleri bir bilgi var.

21. MAĞARANIN DİBİNDE

Sürü yağan yağmuru seyrediyor ve kapalı bir yerde olmanın keyfini sürüyor. O ana kadar bu mağaranın sahiplerinden birinin saldırmamış olması cesaretlendiriyor onları. Burası terk edilmiş olmalı. Yavrular mağaranın geri kalan bölümünü keşfetmek istiyorlar. Ana-babalar onları engelleyemeyecek kadar yorgunlar. Yavrular aylaklıktan ya da meraktan içerlerde neler bulunduğunu görmeye karar veriyorlar.

Dip tarafa doğru küçük adımlarla ilerliyorlar.

Önce çakal dışkıları görüyorlar.

Daha ilerde lycaon dışkıları.

Labirentte biraz daha ilerliyorlar. Çok az gün ışığı ulaşabilmektedir bulundukları yere kadar.

Mağaranın girişinde, O, burada tuhaf olaylar geçtiğini hissediyor belli belirsiz.

Kan ve dövüş kokusu vardır.

22. CİNAYET MAHALLİ

Cila ve çamaşır suyu kokusu vardı. Kapıcı binanın girişini iyice parlatmıştı. Isidore Katzenberg posta kutularını inceledi

ve Lucrèce Nemrod'dan, üstünde Profesör Adjemian yazısı bulunan kutuyu İsviçre çakısını kullanarak açmasını rica etti.

– Niçin? diye sordu genç kadın.

– Kesin ölüm tarihini anlayabilmek için. Profesör Adjemian'ın, kendisine gelen mektup vb'yi hangi tarihten itibaren almamış olduğunu anlamak için posta damgalarını incelemek yeterlidir.

Lucrèce söyleneni yaptı.

Isidore mektup demetini aldı eline. En eski damga temizlikçi kadının cesedi kesinlikle cinayetin ertesi günü bulduğunu doğruluyordu.

Yukarı çıktılar. Dairenin kapısı açık kalmıştı ve hiçbir güçlükle karşılaşmadan içeri girdiler. Örümcekler tavanın köşelerinde ağlarını örmeye başlamışlardı bile. Lucrèce Nemrod arkadaşını maktulun odasına götürdü. Bir kez daha özellikle maymun yüzleri tablolarına baktı ve aklına bir şey geldi. Çerçeveleri tek tek kaldırdı ve küçük balığın annesine sorduğu "sudan ilk çıkanlar kimlerdi" sorusunun arkasında aradığını buldu. Duvar kasasında üç adet şifreli dişli tekerleği vardı ve eski öksüzler yurdu yatılı öğrencisi bunlarla oynamaya başladı hemen.

Isidore Katzenberg tavandaki lambaların hepsini yaktı.

– Deli misiniz siz? Fark edecekler bizi. Söndürün onları çabuk.

– Yok canım, diye rahatlattı onu Isidore. Araştırma sırasında güçlü ışığı yarı karanlığa tercih ederim. Her halükârda polis gelmez buraya artık. Komşulara gelince, onlar kuşkulu seslere ya da ışıklara karşı her zaman ilgisiz kalırlar.

– Ya maymun maskeli adam?

– O da gelmez.

Isidore Katzenberg üstüne üstlük radyoyu da açtı. Odayı çok sesli pigme nağmeleri doldurdu. Barı kırıp dökerek karıştırdı ve bir şişe konyak aldı.

– Siz, araştırma yaparken gönlünüzce hareket etmekte hiç-

bir sakınca görmüyorsunuz, dedi Lucrèce Nemrod dişli tekerleklerle ilgilenirken. Niçin şu kasayı açmam için yardım etmiyorsunuz bana? Sorunun anahtarı kesinlikle bunun içinde.

– Siz tek başınıza çok iyi beceriyorsunuz bu işi, diye karşılık verdi kütüphanedeki kitapların önünde gidip gelirken.

Kitaplardan birini aldı ve koltuğa kurularak karıştırmaya başladı.

– Kurbanın, ölümünden önceki ortamını ve ruh halini bilmek çok önemli benim için, dedi.

– Sizce ne durumdaydı Profesör Adjemian ölümünden önce?

– Size şimdiden şunu söyleyebilirim ki konyaktan ve polisiye romandan çok iyi anlayan biriydi. Bilim adamları genellikle polisiye türünü çok sever çünkü polisiye türü yaratılan entrikalara dayanır, oysa yeni romandan doğan edebiyat üslup yanı ağır basan ama çatısı zayıf az ya da çok romanlaştırılmış özyaşamöykülerinde boğulur genellikle. Bugünkü duruma baktığımızda günümüz yazarları anlatmayı içgüdüleriyle bilen ve ateşin çevresinde o günün av macerasına övgüler düzen mağara insanları olan ilk anlatıcıların mirasçıları olduklarını unutmuş gibiler.

Lucrèce Nemrod pembe dili dışarda hâla üç dişli tekerlekle uğraşıyordu.

– Yaa, diye bağırdı, demek kökenlerden kopan insanın kaybolduğunu kabul ediyorsunuz. Roman yazmak için bile kökenleri tanımak daha doğru bir tutumdur.

Isidore Katzenberg birkaç kitap daha karıştırdı, sonra, aklına bir şey gelmiş gibi masadaki bir dolma kalem avadanlığını aldı eline. İçinden çıkardığı silgiyi bloknotun altına koydu.

– Niçin hâlâ böyle çocukça davranışlar içindesiniz? diye sordu gazeteci. Kulağını kasaya dayamıştı. Dolma kalemlerle ve silgilerle oynayacak yaşta değilsiniz siz.

– Buldum, dedi Isidore sakin bir tavırla.

– Ne buldunuz?

– Profesör Adjemian'ın öldürülüşünün neredeyse eksiksiz hikâyesini.

Lucrèce bu kez Isidore'un yüzüne bakabilmek amacıyla işini bırakmaya razı oldu.

– Bu kadar çabuk öyle mi?

– Eksik halka hikâyesini bilen üç kişi var. Profesör Adjemian her üçüne de güveniyordu ve bunlardan biri öldürdü onu.

Genç kadın gözlerini fal taşı gibi açtı.

– Nasıl bilebiliyorsunuz bunu?

– Pudra kutunuzu verin bana.

Lucrèce hiç soru sormadan söylediğini yaptı.

Püsküllü yüzeyden yararlanarak bloknotun tüm yüzeyini pudraladı. Sonra hafifçe üfledi. Pudranın büyük bölümü uçtu. Geriye yalnızca kağıda çizilmiş izlerdeki pudra kaldı. Lucrèce Nemrod yaklaştı ve üç adı açık seçik biçimde okudu: Profesör Sanderson, Prof.Conrad, Doktor Van Lisbeth.

Alt tarafta da şu yazı okunuyordu: "Nereden geliyoruz?' kulübü şimdi destek olmalıdır bana. Sırrı açığa çıkarmak için üçünüze ihtiyacım var. Zamanında ve saatinde arayacağım sizi ve o zaman mutlaka çağrıma cevap vermeniz gerekir."

23. MAĞARANIN BİRAZ DAHA İÇLERİNE DOĞRU

Sürü yavaş yavaş oyuk kayanın içine dalar. Büyükler yavrularının yanına varırlar. Lycaon dışkılarından sonra aslan dışkıları bulurlar. Orada yavaşlarlar. Kendilerinden önce büyük hayvanlar araştırma yapmışlardır burada. İzleri kalmıştır ama bilinmeyen nedenlerle burada kalmamışlardır.

Hangi hayvan aslanları korkutabilmiştir?

Hepsi bir yerlerde bir tehlike olduğunu sezer ama gene de ilerlemelerini sürdürürler. Birden sürekli homurdanma gibi bir ses duyarlar. Bir yeraltı suyunun çıkardığı ses sanırlar bunu. Bu mağara boşsa ve de bir yeraltı suyu varsa, büyük bir

yanstı onlar için! Hepsi gerçekten oraya yerleşmeye hazır hissederler kendilerini. Gebe dişiler yavrularını barındırabilecekleri yerler tespit ederler. Bazı eriller tercih ettikleri yeri belirlemek için gizlice işerler yere.

Ama ses kesilir. Bir ırmak yoktur o halde burada.

Bu durum karşısında sürübaşı yanıt olarak soru soruyormuş gibi homurdanır.

Mağarada ilerlemeye devam ederler. Mağara git gide karanlıklaşır ve git gide genişler. Şimdi zifiri karanlığın içindedirler ama koklama ve duyu organları yeteri kadar gelişmiştir, bu sayede mağaranın kaya duvarlarının biçimini değerlendirme ve burada yaşayan hayvanları tanıma olanağına sahiptirler.

Bir başka tuhaf homurtu.

Sürübaşı bu kez biraz daha kararlı bir ses tonuyla karşılık verir. Kendisini korkutmalarına izin vermeye niyeti yoktur.

Çok pis kokulu dışkılar bulurlar. Bu tür dışkıları hangi hayvanların üretebilecekleri konusunda bilgileri yoktur ama hepsi tadar bunları ve çıkardıkları sonuca göre bu dışkılar yalnızca basit bir etobura değil, leşçiler arasında konumu çok yüksek bir etobura aittir.

Bu dışkılar içinde hatta olgun çağındaki bir aslan dışkıları bile bulurlar. Bütün sürüyü bir ürperti kaplar. Onlar her zaman olgun çağındaki bir aslanın bütün leşçilerin üstünde olduğuna inanmışlardır...

Dişiler geri dönmeyi önerirler. Sürübaşı en korkak olanların son sözü söyleyemeyeceklerini belirtmek amacıyla bir kez daha homurdanır. İlerlerler ve içlerinden birinin ayağı bir aslanın göğüs kafesine takılır.

Gene tuhaf bir ses. Derin bir soluk alma.

Yavrular yavaşlarlar. Dişiler de. Başat eriller bu kadar kolayca pes etmeyi kabul etmezler. Çekinik eriller dişiler kadar korkak görünmek istemezler. Bir yerlere büzülmüş canavarın kendini göstermesini istiyorlarmış gibi birkaç cılız çığlık atarlar...

İşte canavar da tam o anda bunu yapar.

Bir saniye içinde iki ölü. Parçaları karanlıkta uçar. Yutmak için kapanan çenelerin çıkardığı güçlü sesten başka bir şey duyulmaz.

Söz konusu olan nedir pek anlaşılmaz, ama korkunç bir şeydir büyük olasılıkla.

24. DUMANLAR VE BUĞULAR

Isidore Katzenberg bloknotun sayfalarını iyice aydınlatabilmek amacıyla Profesör Adjemian'ın masasındaki lambayı yaktı.

– İnsanlığın kökenleriyle ilgili araştırmalar yapan bir "Nereden geliyoruz?" kulübü var demek öyle mi? Profesör Adjemian kendisine yardım etmesi için üyelerinden biriyle ilişki kurmuş anlaşılan. Doğru kişiyi seçmemiş çünkü adam yardım edeceğine gelip öldürmüş onu.

Genç kız başıyla onayladığını gösteren bir işaret yaptı sonra bir alet aramak amacıyla odaya gitti. Uzun kazmalı dağcı değneklerinden birini alarak kasanın kilidini kırmak için levye olarak kullanmak istedi onu.

-Kördüğümün çözümünden yana mısınız siz? diye sordu Isidore Katzenberg.

– "Kördüğüm" nedir?

– Antik çağda Büyük İskender çözülmesi olanaksız kabul edilen karmakarışık ipler bulur önünde. Kendisinden öncekiler gibi ipleri çözmeyi denemekle başlamış işe, sonra da sinirlenerek bir kılıç darbesiyle kesmiş hepsini. O zamandan beri, zor bir durumun üstesinden sükûnetle gelebilmek için sabır göstermeyip her şeyi kırıp döken insanları nitelemek için kullanılır bu deyim.

– Kendimle ilgili olarak, basit ve çabuk çözümlerden yana olmadığımı söyleyebilirim.

Biraz daha kaldırdı ve menteşe birden söküldü. Genç kadın

cep lambasıyla kasanın içini aydınlattı. On iki adet iki yüz banknot kâğıt para ve gelişigüzel halının üstüne attığı birkaç pornografik dergi çıkardı. O kadar.

Isidore Katzenberg radyodan gelen pigme nağmelerini kıstı ve dişli tekerleklerle kasanın üstüne eğildi. Şaşkınlık içinde baktı:

– Üçünden ikisini çevirebilmeyi başarıyordunuz oysa. Soygun sanatını öksüzler yurdunda mı öğrendiniz?

– Kasa delgi makinesi seçmeliydi, dedi alçakgönüllü bir tavırla. Ama ben büyük soygunlar alanında kariyer yapmak istediğimden büyüklerle birlikte gece derslerine devam ettim. Biliyorsunuz öksüzler yurdundan çıkışta iki seçenek vardır: Soygunculuk ya da orospuluk.

– Orospuluğa karşı ne gibi bir koz vardı elinizde? diye sordu Isidore Katzenberg.

– Sevişmeyi, bir meslek haline gelmesine dayanamayacak kadar çok seviyorum. Bunun dışında, soyguncu olarak, çok kötü başlamadım mesleğime.

– Niçin gazeteciliğe meylettiniz peki?

Lucrèce hikâyesini anlatırken Isidore Katzenberg, ağırlığı altında birden çöken divana serildi.

Gazeteciliğe tesadüfen başlamıştı. Cambrai'de, Nord'da başlamıştı. Bir burjuva semtinde, görünüşte boş olan bir daireyi soyuyormuş. Tabloya göre satılması daha kolay olan gümüş eşyaları bir torbaya doldururken girişte çevrilen bir anahtar sesi duymuş. Hemen cep lambasını söndürmüş ve bir perdenin arkasına büzülmüş. Ama hiçbir işe yaramamış bu. Gelen adam salondaki karışıklığı fark etmiş, hırsızı aramış ve gizlendiği yerden çıkarmıştı.

Adam takoz gibi biriymiş, aynalı dolap. Küçük Lucrèce öksüzler yurdu-kvandodaki tüm yeteneğine rağmen güç kullanarak adamı haklayamayacağını çabucak anlamış. Yumuşak davranmayı tercih etmiş.

Böyle bir tavırla başarıya ulaşabilecek kadar güzelmiş. Ka-

las gibi adama, ana-babası tarafından sefalete terk edilmiş küçük yetim kız numarası yapmış. Dinsel öksüzler yurtlarındaki iğrenç yaşam koşullarını anlatmış ve bu arada birçok şey de uydurmuş... bedensel cezalar veren sörler, zorla lezbiyen ilişkiler kurma...

Bütün gece konuşmuşlar. Adam ona bir taşra gazetesi yazı işleri yönetimini önermiş. Soygunculuk yaptığı için kızmamış ona, kafa yapısını, hayal gücünü ve kendini koşullara uyarlama yeteneğini övmüş ve bunların gazetecilik dünyasında ender rastlanan nitelikler olduğunu söylemiş. Günümüz gazetecilerinin memur kafalı insanlar olduklarından, sıcak odalarında oturup vaktin geçmesinden başka bir şey düşünmediklerinden ve kıçlarını kıpırdatıp olay yerinde araştırma ve soruşturma yapmaya gitmemelerinden yakınmış. Ve yeni kuşakla da değişecek gibi gözükmüyormuş bu durum ona göre. Yanındaki bütün stajyerler de kendilerinden öncekiler gibi boş ve ilgisiz kimseler olmaya aday, oradan buradan torpilli bir topluluktan başka bir şey değilmiş.

Adam Lucrèce Nemrod'un cesaretinden ve girişimci ruhundan çok etkilenmiş. Kendisini Cambrai'deki gazetesinde stajyer olarak deneyebileceğini söylemiş.

Önceleri "sıradan günlük olaylar"la ilgili haberler yapmış. Sonra köyün ıslak tişörtlü güzelinin seçilmesi ya da en büyük balkabağı yarışması konuları ve nihayet daha ciddi grevler ve maden ocaklarındaki kazalarla ilgili konular gelmiş. Yazı işleri müdürü, bir yıl sonra, himayesine aldığı stajyerin gayretle çalıştığına ve kariyer yapmayı hak ettiğine karar vererek ona taşrada vakit kaybetmemesini tavsiye etmiş ve Paris'e çağırmış. Onu gazetecilik okulundan sınıf arkadaşlarından birine, *Guetteur Moderne*'in bilim bölümü şefi Franck Gauthier'ye tavsiye etmiş.

– Aslında gazeteciliğe ikimiz de biraz aynı biçimde başlamışız, dedi Isidore Katzenberg. Ben polisle siz soygunculukla.

Ayağa kalktı ve odanın içinde dolaşmaya başladı.

– Mekânları hemen gözünüzde canlandırmaya alışkın olmalısınız. Peki... iyice bir hatırlayın. İlk girdiğinizde sizi en çok ne etkiledi?

Lucrèce düşündü.

– Yazılar. Profesör Adjemian'ın kendine güveni etkiledi beni. Her yerde eksik halkayı bulduğunu ilan ediyordu.

Cevap koca gazeteciyi tatmin etmedi.

– Hayır, dedi. Cinayetin polis müfettişinin iddia ettiği gibi mahallede dolaşan ve seri cinayetler işleyen bir katilin işi olmadığını düşünmenize yol açan neydi?

Genç kadın daha fazla yoğunlaşmak için alnını kırıştırdı.

– Odayı inceledim... Maymun portreleri. İplere asılı iskeletler.

– Kapatın gözlerinizi bakalım, dedi Isidore Katzenberg. Sahneyi gözünüzde canlandırın. Cinayetin işlendiği apartmana girdiğinizden itibaren her saniyeyi hatırlayın.

– Size tuhaf gelen şey ne oldu?

– Kirpiklerini kırpıştırdı, tekrar açtı gözlerini.

– Üzgünüm. Canlandıramıyorum aynı sahneyi.

– Tekrar kapatın gözlerinizi, derin bir nefes alın, dedi, ipnotize etmek istiyordu onu sanki. Bir kez daha nefes alın. Beyninizde, nöronlarınızda dolaşın. Uyuyan bölgeleri uyandırın. Filmi yavaş çekimde tekrar oynatın. Sizi, basit bir cinayetin söz konusu olmadığına inandıran ne oldu?

Şakaklarını ovdu, tekrar gözlerini kapadı ve birden fal taşı gibi tekrar açtı.

– Cesedin konumu! diye bağırdı. Banyodaydı ve parmaklarından birini karşısındaki aynaya doğru uzatmıştı.

Birlikte banyoya koştular.

– O an, "Katilini göstermek istiyor sanki"... diye düşündüm.

Isidore Katzenberg aynayı inceledi.

– ... ya da, parmağıyla aynaya bir şey yazmak istemişti.

Lucrèce Nemrod kuşkuyla başını salladı.

– Camdaki buğu üstüne bir şeyler yazabilmiş olsaydı bile, bu pek fazla ilerletmezdi bizi. Girişler çıkışlar ve hava akımlarıyla silinmiş olacaktı yazı.

– Belki de silinmezdi, dedi Isidore Katzenberg.

Kapıyı kapadı ve sıcak su musluklarını sonuna kadar çevirdi. Banyoyu anında buhar kapladı. Banyo sauna haline gelince kapadı muslukları. Buharın dağılması için kapıyı itti.

Buğu rakama benzer bir şey ortaya çıkarmıştı. Genç kız önce, bunun beş rakamı olduğunu düşündü ama hayır daha eğri bir biçimdi bu. Burada rakam değil harf vardı.

Bir S.

Lucrèce heyecanlanmıştı.

– Basit çocukluk gözlemleri anısı, dedi Isidore. Parmaklar aynalarda ya da camlarda sürekli küçücük iz tabakaları bırakırlar. Küçücük ama buharlaşmadan sonra da kalan izler. Tekrar buharlaşma olunca şekil yeniden ortaya çıkar, aradan uzun bir zaman geçmiş olsa bile.

Harfi incelediler.

– S, büyük olasılıkla katilin adının baş harfi, dedi Lucrèce Nemrod.

Masanın üstündeki pudralı kâğıda döndüler tekrar. S... Profesör Pierre Adjemian'ın yaptığı listede adı bu harfle başlayan tek kişi vardı. Profesör Sanderson.

– Benoît Sanderson! diye haykırdı Katzenberg. Astronomide bir otoritedir, Meudon gözlemevinde.

Banyoda, aynanın yüzeyinde, bir harf kıvrıldı, sonra yavaş yavaş tekrar kayboldu.

S.

25. MAĞARANIN EN DİBİNDE

"S... ssss, ssss, çak."

Pençeler havada ıslık çalıyor ve etleri kesiyorlar.

Sürüdeki bireyler o anda, koruyucu kabuklarından yararlanabilmek için kaplumbağa olmak isterlerdi. İncecik tüyleri ve yumuşak derileri, onları, saldırganın pençelerinden ve dişlerinden korumaya yetmez. Özellikle de bu kadar güçlü, bu kadar büyük, bu kadar hızlıysalar.

Korkunç bir koku vardır. Tam olarak kedi değildir, tam olarak köpek değildir. Belki ikisinin karışımı. Bununla birlikte onlar bilirler biri ya da öteki olmadığını. Henüz belleklerine alınmamış yeni bir hayvandır bu.

İridir. Yırtıcıdır. Öldürücüdür.

Dövüş bile olmaz aralarında. Karanlıkta uzun keskin yüzlerin, dişlerin ya da pençelerin karınlarını parçaladığını ve kemiklerini yardığını hissederler ancak. Ayak ağır, çeneler güçlüdür. Ağaçları devirmeye, kayaları delmeye hazırdırlar adeta.

Sürünün bireyleri bu bilinmeyen hayvanı rahatsız ettiklerine pişmandırlar. Üzerlerine çöken keskin ince ağızlardan korunabilmek için eğilirler ya da mağaranın duvarlarına doğru çekilirler. Çok korkarlar. Bazıları ishal olur. Bazıları zifiri karanlıkta afallamışlardır, tir tir titrerler ve bir kurtuluş gibi biçilme sırasının kendilerine gelmesini beklerler. Koparılan beden parçaları üstlerine yağmaktadır.

Mağaradaki hayvan ne havlar ne bağırır. Sakin sakin, sessizce ve adeta dikkatsizce öldürür. Ne olabilir bu? Soru sorma zamanı değildir artık. Kaçma zamanıdır.

Kaçmak. Kaçmak. Kaçmak. Ve çabuk!

Cesurlardan ve duraksayanlardan korkakları ve alçakları artık yavaşlatmamaları rica edilir. O, aslanın kemikleri üzerinde dengesini önce yitirir ama sonra tekrar sağlar. Mağaranın dibinde olup bitenleri işitmemektedir artık.

İçerden kazasız belasız çıkabilenler dışarıda bir araya gelirler. Çoğu çağrıya yanıt vermez. Bilinmeyen dünyaları araştıran bir kabile.

Şimdi yağmur kesilmiştir. Canlarını kurtaranlar, mağaranın dibinde yatan ve gene saldırabilecek olan canavarın ulaşa-

mayacağı bir yerde bulunmak amacıyla olabildiğince hızlı hareket ederek bir an önce rastladıkları ilk ağacın dallarına tırmanırlar. Bir süre orada dururlar. Dallarda kasılıp kalmıştır bedenleri.

Sürübaşı dişlerini karıştırır. Hepsi bilirler bunun ne anlama geldiğini: "Büyük bir hata yaptığımı biliyorum ama kim, hoş olmayan bir uyarıda bulunursa suratının bir tarafında bir yığın parmak kemiği bulur." Bu başatların ayrıcalıklarındandır. Kimse kendilerini eleştirmeden yanılmak. Sürübaşı müthiş stresini dağıtmak için zayıf bir çekinik-çekiniği alır ve güzel bir pataklar. Öteki çekinik-çekinikler başatlar tarafından dövülür.

Daha iyidir durum.

Bu arada hayatta kalanlar her şeye rağmen eğitici ve öğretici bir deneyimden geçmişlerdir: Mağaralar dünyasını keşfetmek için henüz çok erkendir. Daha bir süre ağaçlar dünyasında kalmak gerekmektedir.

Tabii ki bu yeni canavarın ne olduğunu öğrenmeyi çok isterdi O, ama sürüsünün tüm bireyleri gibi gelişmenin doruğuna çıkma çabaları boştur, her şeyi bilemezler ve birçok soru bir süre daha cevapsız kalacaktır. Biraz daha bilgilenmek için yaşamlarını tehlikeye atmış olmakla övünürler.

Dost kollar gibi uzanan koruyucu dalları seyreder. Her yaprak onu kayaların dibine oyulmuş mağaralarda çöreklenmiş ve ne oldukları bilinmeyen canavarlara karşı koruyan küçük bir kalkandır.

Tam bu sırada dallardan gelen bir ses duyar.

"SSSsss."

26. GÖKBİLİMCİ SANDERSON'UN KURAMI

Sanderson. Benoît Sanderson. Gökbilimci uzun boylu, uzun beyaz sakallı biriydi. Gözleri açık maviydi ve annesinin

işlenmemiş yünden ördüğü kesinlikle belli olan bol bir kazak giymişti üstüne. Ayakkabılarının topuklarındaki plastikler çok kalındı.

Gökbilimciler arasında son moda olmalıydı bu. Ayrıca konuklarının konuşmalarını iyi işitebilmek için en iyi frekansa ayarladığı bir kulaklıkla da donanmıştı.

Isidore Katzenberg ve Lucrèce Nemrod insanlığın kökenleri üstüne röportaj yapan gazeteciler gibi tanıtmışlardı kendilerini.

Benoît Sanderson dördüncü gücün bu iki temsilcisini Meudon gözlemevinin büyük astronomik incelemeler merkezinin kapısında karşıladı.

– Hayatın kökenlerini anlayamadan insanlığın kökenlerini anlamak mümkün değildir. Evrenin kökenlerini anlamadan da hayatın kökenleri anlaşılamaz.

Tam ortasında dev bir teleskop bulunan yuvarlak bir salona doğru götürdü onları. Çatının kubbesi kapalıydı, aletin gözüne de koyu renk bir örtü örtülmüştü.

– Burada artık gözlem yapılmıyor, diye bir açıklamada bulundu onlara. Paris'te gökyüzü çok uzaklardaki bir şeyi ayırt etmeye olanak vermeyecek kadar kirli. Buna karşılık dünyanın bütün gözlemevleriyle bağlantı kurmuş durumdayız.

Az ya da çok flu beyaz noktaların gözüktüğü çeşitli ekranları gösterdi. Her ekranın altında resimlerin hangi saygın gözlemevinden geldiğini belirten bir plaka vardı: "Palomar Dağı", "Zelençuk", "Midi Tepesi" hatta Hubble uzay teleskopu.

İki gazeteci belli belirsiz göz kırpan, beyaz noktalardan oluşan tozları dikkatle incelediler ve Profesör Sanderson şöyle dedi:

– Büyük bir patlama oldu önce. Bu enerji fışkırması on beş milyar önce gerçekleşti.

– Bu patlamanın izleri görülebilir mi peki? diye sordu Lucrèce, elinde defteriyle.

– Hayır, ama evrende yankılanmaları duyulabilir.

Profesör Sanderson bir bilgisayarın ekranını açtı, birçok vericinin potansiyometrelerini ayarladı ve düğmesi iyi ayarlanmamış bir radyodan gelen cızırtılara benzeyen sesler duyuldu. Bilgisayar ekranında ses yoğunluklarına göre değişen ve oynayan çizgiler görüldü.

– Yaklaşık on beş milyar yıl önce olmuş bir patlamanın yankısını işitmek astronominin büyük paradokslarından biridir. Uzayda ne kazar uzağı görebilirseniz zamanda da o kadar gerilere gidersiniz. Bu tür yolculuklar için gerekli ışık yıldızlardan gelir ve gökbilimciler çok eski dönemlerde gerçekleşen olguları gözlemleyebilirler. Günün birinde insanların birçok şeyle birlikte bu tarihsel olaya da (Evrenin doğuşu. Büyük patlama) görsel olarak tanık olabilecekleri oldukça güçlü teleskoplara sahip olabileceklerini düşünmek pekâlâ mümkündür. Şimdilik sadece yankısıyla yetinmek gerekiyor.

Sanderson'a göre gelişme Eiffel kulesi biçiminde düşünülebilirdi. En altta enerji, daha yukarıda madde, gezegenler, sonra yaşam. Nihayet en tepede en gelişmiş ve dolayısıyla en geç ortaya çıkmış hayvanlar olan insanlar.

Duvardaki bir tabloyu açtı, Lucrèce Nemrod, evrimi, onun anladığı biçimde özetleyen bu tabloyu hemen not etmeye koyuldu.

– 15 milyar yıl: Evrenin doğuşu.
– 5 milyar yıl: Güneş sisteminin doğuşu.
– 4 milyar yıl: Yeryüzünün doğuşu.
– 3 milyar yıl: Yeryüzünde yaşamın ilk izleri.
– 500 milyon yıl: İlk omurgalılar.
– 200 milyon yıl: İlk memeliler.
– 70 milyon yıl: İlk maymunlar.

İnsanların hikâyesini belirlemiş olan bütün tarihsel olaylar böyle geniş bir perspektife yerleştirilince, birden, gülünç gözüktüler, bu uçsuz bucaksız zaman içinde zirvenin ucunda, küçücük bir yere sıkışmış gibiydiler.

– "Nereden geliyoruz?" kulübüne üye misiniz? diye sordu

Lucrèce Nemrod.

- Bu kulübün üyeleri bir yarışın hemen öncesindeki jokeylere benziyorlar biraz, dedi gökbilimci gülümseyerek. Hepsi ortak bir amaca doğru yönelmiştir: Kökenlerin sırrını bulmak, ama her biri kendi özel yöntemiyle ve ötekileri de kendi düşüncesine inandırmaya çalışarak.

– Ya siz, yeryüzünde insanın ortaya çıkışıyla ilgili olarak hangi teoriyi savunuyorsunuz? diye sordu Isidore Katzenberg.

Bilim adamı soruyu daha iyi duymak için kulaklığını oynattı, soruyu tekrarlattı, sonra konuklarını özel bir laboratuvara götürdü. Duvarlarda etajerlerin üstündeki vitrinlere konmuş her boyda bir yığın taş vardı.

– Evren öylesine geniştir ki, dedi Profesör Anderson, zorunlu olarak, hatta matematik olarak belli sayıda gezegende hayat olmak zorundadır. İlle de insanlar yaşayacaktır, diye bir şey yok tabii ki, hayvanlar ve hatta bitkiler olabilir bu canlılar ama en azından çok küçük de olsa canlı organizmalar: Bakteriler, tohumlar, mikroplar. Mars'ta bazı canlıların yaşadığı anlaşılmıştır bile. Evrenin her tarafında doğal uzay araçları dolaşır: Göktaşları.

Gökbilimci vitrinlerin birinden çıkardığı bir kaya örneği gösterdi onlara.

– Uzayda sonsuz yolculuklara çıkarlar. Kimi zaman gezegenlere inerler, kimi zaman da buralarda sıçrayıp sektikten sonra yeniden yolculuğa çıkarlar, büyük bir kozmik bilardo oyunu gibi. Bu göktaşları muazzam yumurtacıklar olan gezegenleri dölleyebilme yeteneğine sahip milyonlarca spermatozoid gibidir.

– Bu göktaşları bizim kayanyıldız dediğimiz şeyler mi? diye sordu Lucrèce Nemrod.

Profesör Sanderson onayladı. Atmosfere girerken çoğu dağılır ve bu da bizde hareket halindeki bir yıldız izlenimi uyandırır.

Tahminlerine göre uzaydan her gün yeryüzüne düşen ci-

sim sayısı yaklaşık üç bindi. Ama yeryüzüne gelen bazı göktaşları hâlâ oldukça dirençli ve yoğundur ve hava dolayısıyla da mikrop, bakteri ve virüs içerirler.

Gökbilimci cam bir lahitten üfleçten geçirilmiş gibi koyu renk bir çakıltaşı çıkardı, mikroskobun altına koydu bunu ve daha sonra gazetecileri çağırarak incelemelerini istedi. Kimileri yuvarlak kimileri kurt biçiminde, birkaç mikrometrelik küçük şekilleri gösterdi.

Hiç kuşkusu yoktu. Göktaşları evreni döllemişti. Biri hayat getirmiştir dünyaya, bir başkası dinozorları yok eden bir virüs, bir üçüncüsü de başka bir virüs getirmiştir ve bu virüs, o tuhaf hastalığa, insanlığı bulaştırarak maymunları harekete geçirmiştir.

Sanderson, insanların kökenine yaşam veren bu göktaşı kuramını ilk kez kendisinin ortaya atmadığını belirtti. Panspermi adıyla bilinen bu fikir ilk kez 1893'te İsveçli Svante Arrhenius tarafından dile getirilmiş, daha sonra 1902'de İngiliz Lord Kelvin tarafından geliştirilmiştir. Bir süre unutulmuştur. Ama 1969'da Avustralya'da Murchison göktaşı bulunmuştur. Bu göktaşı önceki düşüncelerin tersine, üçü insan proteini taşıyan yetmiş hiç bozulmamış aminoasit içeriyordu.

Kimileri, bu proteinlerin atmosfere girerken yüksek ısıya maruz kaldıklarını dolayısıyla öldüklerini iddia edebilir. Ama kısa süre önce çok yüksek ısıya dayanıklı bir protein olan prion bulunmuştur. Prion virüslerden daha güçlüdür ve bir hastalığı çok daha çabuk bulaştırabilir.

– Adem, bir priondan mı çıktı o halde? diye sordu şaşkınlıkla Lucrèce Nemrod.

Profesör Sanderson buna inanıyordu. İnsanlık şu ya da bu biçimde uzaydan gelen ve bir maymuna bulaşan bir hastalıkla hayat bulmuştur, bundan etkilenen maymun hafifçe değişikliğe uğramıştır.

– Zaten bütün hastalıklar geliştirir bizi, dedi gökbilimci.

Göktaşlarından birini, bir kediyi okşar gibi okşadı. Onun

teorisi, basmakalıp düşüncelerin çoğunu değiştirmeye götüren uzun bir düşünce sürecinden doğmuştu. Üstüne basa basa konuştu: Her grip, her kızamık, her hepatit kurbanını biraz değiştirir.

Hastalıklar her zaman insan türünün gelişmesine katkıda bulunmuşlardır. Veba hijyeni, kolera suyu süzmeyi öğretmiş, tüberküloz antibiyotiklerin bulunmasına vesile olmuştur. İnsanları hâlâ çok korkutan yeni hastalıkların getireceği iyi şeyleri kim bilebilir önceden?

Isidore Katzenberg her şeyle oynayarak, bir yerden kaygan bir taşı, başka bir yerden ilginç biçimli bir çakıl taşını alarak ama Sanderson'un söylediklerinin tek kelimesini bile kaçırmadan bir aşağı bir yukarı dolaşıyordu.

Her hastalık bir ders verir. Sağlıklı hücreler hasta hücrelere artık ürememeleri gerektiği konusunda uyaramazlar. AIDS bir aşk hastalığıdır, hücreler kendileri için zararlı ve yararlı olan şeyleri ayırt etmeyi bilemezler. Değerlerin ve iletişimin bu biçimde yitirilmesi insanlığın bugünkü durumunu açıklamıyor mu? Bunların üstesinden gelebilmesi daha çok değişmesi gerekir. Daha sonra insanları daha da geliştirecek başka hastalıklar çıkacak ortaya.

Bu fikirlerinizle "Nereden geliyoruz?" kulübünde birçok tartışma yaratabilirsiniz dedi uzaktan Isidore Katzenberg.

Bilim adamı kulüpteki tartışmaların özellikle dine inananlar ve inanmayanlar, Darwinciler ve Lamarckçılar arasında sert tartışmalara sahne olduğunu söyledi.

- Ama astronomide kanıt olmadığından her şey ve her şeyin tersi söylenebilirse de paleontolojide durum farklıdır. Paleontolojide bilim adamları her hangi bir kemik parçasını konuşturabilirler.

Profesör Adjemian gibi mi? diye sordu Isidore.

Öteki yerinden sıçradı ama karşılık vermedi.

Gazeteci gökbilimciye iyice yaklaştı ve ansızın şöyle dedi:

Profesör Adjemian'dan nefret ediyordunuz.

Şaşırarak geriledi öteki.

– Size bunu söyleten nedir?

– Yüzünüz. Profesör Adjemian'ın adını duyunca yüzünüzü oynattınız. Bir fizyonomi göstergelerle dolu bir tablo gibidir.

Sanderson kendini toparlamaya çalıştı ama tikini engelleyemedi.

– Adjemian... Profesör Adjemian biraz özel biriydi. Ama hiç kızmadım ona. Hatta geçirdiğim kazadan sonra...

– Ne kazası?

Sanderson bir elini kulaklığına götürdü.

– Adjemian'ın bir soğuk şakası yüzünden sağır oldum ben. Bir gün yanıma yaklaştı ve şöyle fısıldadı: "Büyük patlamayı duyınak istiyor musun?" Ve cevap vermeme fırsat kalmadan, kulağımın dibinde koca bir çatapatı patlattı. Öyleydi Adjemian. Şaka anlayışı buydu. Ona göre büyük patlamayla tutku derecesinde ilgilenen biri yaşamalıydı bunu. Kulak zarlarımın çok hassas olmasının hiç bir önemi yoktu tabii ki. Yaklaşık yüzde seksen oranında kaybettim işitme duyumu. Oysa işitme duyumuz bizim mekânda konumlanmamız açısından görme duyusundan daha yararlıdır. Kulaklarım iyi duymamaya başladıktan sonra bulunduğum yerin hacmiyle ilgili bilincimi yitirdim.

– Öldürdünüz mü onu? diye sordu Isidore Katzenberg.

– Hayır.

– Peki kim öldürmüş olabilir size göre?

Gökbilimci birden çınlayan kırık camdan gelen çıtırtıyı hafif bir ses olarak algıladı. Lucrèce Nemrod, koca bir taş parçası başına yakın bir yerde patlarken ve cam parçaları yağmur gibi yağarken onu yere yatırabilecek zamanı zar zor bulabildi.

Laboratuvardaki üç kişi dikkatle doğruldular ve biraz önce henüz cam olan şeyin arkasından taşı kimin attığını gördüler. Bir maymun. Karşıda, bir dalda ayaktaydı ve gönderdiği merminin etkisini inceliyordu. Hayvan daldan dala atlayarak ve kolunu sallayarak uzaklaştı oradan.

– Bir maymun! diye haykırdı Lucrèce.

– Bu kaya parçasıyla işimi bitirmek istedi! diye konuştu Sanderson elini alnına koyarak. Lucrèce'in müdahalesi sayesinde sadece küçük bir sıyrık oluşmuştu alnında.

– Niçin bir maymun bir insanı öldürmek istesin? diye sordu Isidore Katzenberg.

Profesör Sanderson hâlâ şokta olmasına rağmen kendine gelir gibi oldu.

– Conrad, deyiverdi bir çırpıda.

– Ne Conrad?

– Profesör Conrad ve Profesör Adjemian Fransız paleontolojisinin zirvedeki iki ismiydi. Ama nefret ediyorlardı birbirlerinden. Conrad'a göre Adjemian acayip teorileriyle bütün mesleğin gözden düşmesine neden oluyordu. İki bilim adamı az daha dövüşeceklerdi bir gün. Bunları size anlatmak istemezdim ama olay bu noktada boyut kazanmaya başlıyor. Profesör Conrad sadece paleontolog değildir, aynı zamanda primatologdur. Paris Doğal Bilimler Müzesi'nde, Jardin des Plantes'ın zooloji bölümünün "Maymunlar" seksiyonunu yönetir. Mükemmel bir biçimde denetler onları.

Lucrèce Nemrod defterine kuşkulu kişinin adını ve nerede bulunacağını kaydetti.

Isidore Katzenberg maymunun kaçtığı dalları saptadı. Banyonun aynasındaki S "Singe"den (maymun) başka bir şey değil miydi yoksa, diye sorup duruyordu kendi kendine.

27. YILAN

Yangından sonra çektiği korkulardan ve mağaradaki tuhaf karşılaşmanın etkisinden kendini henüz kurtarmıştır ki koca bir yılan bulur karşısında. O yılanlardan nefret eder.

Derinliklerinden gelen bir duygudur bu ve özellikle de pitonlardan tiksinir.

Yılan bacağına dolanır ve onu boğmak amacıyla boynuna doğru çıkar. Yapışkan soğukluk titretir onu. Yılan iki kez boynuna dolanmıştır bile. O baskının gittikçe arttığını hisseder ve düşmanının başını yakalamak ister. Boğmak amacıyla bedene dolanan yılanlar genellikle zehirli değildirler. Bir sakıncası vardır bunun tabii ki: Ya zehir ya boğulma.

İki çeneyi birbirinden ayırmak ister O. Ötekiler hiç karışmadan seyretmektedirler manzarayı. Herkesin kendi sorunları vardır. Yılan soluk borusuna baskı yapar. O içindeki havanın dışarı kaçması için öksürür ve çeneleri daha kuvvetli çeker. Yılan da buna karşılık daha kuvvetle sıkmaya başlar. Solunumu durmuştur onun artık.

Ölmek üzere olduğunu düşünür O. Tüm yaşamı geçmeye başlar beyninden. Yarışlar, çiftleşmeler, savaşlar, düellolar, şölenler. Düşüncelerini sağlam bir gerece kaydetmesi mümkün olmadığından başına gelenleri kimse hiçbir zaman bilemeyecektir. Çok uzaklardan, çok derinlerden gelen birtakım sözler geçer aklından.

Bütün bu anlar unutulup kaybolacaktır
Yağmurdaki gözyaşları gibi

Nereden gelir bu sözcükler ona? Gelecekten mi? Geçmişten mi? Bulutlardan mı? Paralel başka bir dünyadan mı?

Yağmurdaki gözyaşları gibi...

Çok güzel bulur bunu O. Onun türü böyle düşüncelere sahip olabilmektedir. O iyi bir hayvan kategorisinde doğmuş olmakla gurur duymaktadır. Oysa bu yılan böyle bir şey düşünemez. Öyleyse yaşama hakkı O'nundur.

Bütün enerjisini toplayarak sıçrar, yılanın kafasını parçalamayı başarır. Şimdi her elinde bir çene vardır. Soğuk ve kaygan uzun kütlenin baskısı gevşer. Gırtlağında ve ciğerlerinde

hava dolaşmaya başlar. O yılanın başını yer ve geri kalan kısmını yavrulara bırakır. Kimi zaman çok rahatsız edici bir şekilde boğaza takılan küçük kemiklere dikkat etmelerini de tembihler bu arada. Ölüleri bile tehlikelidir yılanların.

En yüksekteki dala çıkar. Tepeden her şeyi farklı görür. O şimdi yerdeki tehlikelerden uzaktır ve gökyüzündeki harikalara çok yakındır. O bulutlara doğru yükselecek bir kuş olmayı isterdi. Bir kartal, gelip yakalasaydı onu ve göğe doğru çıkarsaydı. Kısa süre için bile olsa.

Ötekiler, onun, dişilin ayaklarına, onu kurtarmak amacıyla yapışmış olduğunu sanmış olmalılar. Hayır. Kartalla birlikte gökyüzünde yükselmek için yapmıştı bunu.

Gökyüzünü inceliyor O. Bir yıldız parlamaya başlamıştır bile. Bakakalıyor yıldıza O. Bu yıldızın çok yakınından bir göktaşı geçiyor ve git gide kararan gökyüzünde çizgiler çiziyor. Başka bir göktaşı yarıyor uzayı ama O, bunun ne olabileceğini kestiremiyor.

Bunlar olağanüstü hızlı hareket eden küçük ışıklı kuşlardır ona göre.

28. PROF. CONRAD'IN TEORİSİ

– Siz bu göktaşı masalına inanıyor musunuz? diye sordu Lucrèce Nemrod.

Isidore Katzenberg cevap vermedi, gişeden biletleri alıp parasını ödedi. Paranın üstünü aldı ve birlikte Jardin des Plantes'ın hayvanat bahçesine girdiler.

Parmaklıkları paslanmış geniş kafesler Malezya mandalarının, zarar görmeden ayılarla yan yana durmalarına ve zürafaların da kendilerini kaplanlardan korumalarına olanak sağlıyordu. İki gazeteci hiç vakit kaybetmeden maymunlar bölümüne yöneldiler.

Profesör Conrad üzerinde hiç leke olmayan beyaz gömleği,

düzgün kesilmiş ince sarı bıyığı, özenle parlatılmış uzun gri saçlarıyla bir kafesin içinde alaycı bir şebek ailesini beslemekle meşguldü. Bilim adamı şamatacı çocuklarla konuşur gibi konuşuyordu maymunlarla:

– Hadi hadi, uslu durun bakalım, babanız kızacak sonra ve süt vermeyecek size.

Şebekler anında tavırlarını değiştirdiler ve belli belirsiz mırıltılar çıkardılar. Profesörün verdiği şekerli ve tuzlu küçük pastaları yediler. Büyükleri, aksan sirkonfleks biçimindeki gözlerini kırparak ve dilenci gibi avuç açarak biraz daha istediler.

– Kendinize acındırarak beni kandırmaya çalışmayın boşuna. Bana sökmez bunlar. Kim istemiyorsa ona vereceğim pastaları.

Paleontolog böylelikle "bırakıp gitmek" ilkesini yeniden icat ediyordu.

Isidore Katzenberg ve Lucrèce Nemrod ona seslenmeye karar verdiler.

– Günaydın Profesör Conrad. Biz *Guetteur Moderne*'de gazeteciyiz ve sizinle insanlığın kökenleri konusunda konuşmak istiyorduk.

Charles Conrad birazdan gelebileceğini söyledi onlara. Üç şebek, cevap olarak dişlerini gösterdiler, homurdandılar ve sanki çok sıcak bir yemeği soğutuyormuş gibi burun deliklerinden soluk verdiler. Profesör kafesten çıktı, kapıyı arkasından kapadı, konuklarının ellerini sertçe sıktı ve yürürken konuşmayı önerdi.

– Evet sayın bayan ve bay, çevremizi küçük bir cennet ya da hiç değilse bir Nuhun gemisi şeklinde algılayabilirsiniz.

Durdu ve avucundakileri kemirmek için başını parmaklıklardan çıkaran küçük bir maymunsuyu okşadı. Bu küçük hayvanlar beş parmaklı küçük elleri ve her şeye merakla bakışlar atmalarıyla minyatür ihtiyarlara benziyorlardı.

Profesör Conrad zoolog olmadığını ama paleontologluk

mesleği nedeniyle yalnızca fosillerle değil, canlı hayvanlarla da ilgilenmek zorunda olduğunu anlattı. Dolayısıyla aynı zamanda da primatolog olmuştu.

Bir Endonezya orangutanı çok uzun kolunu uzattı ve Lucrece'in başını kafesin yanına çekerek kızıl buklelerini çekiştirdi. Kulağını yaladı. Profesör Conrad hemen müdahele etti. Sert bir hareketle, genç kadını bırakıncaya kadar cimcikledi hayvanı.

– Rahat dur biraz Jean-Paul. Korkmayın bayan, Jean-Paul yaramazlık etmez aslında. Sadece kadınlara karşı kibar olamıyor.

Hayal kırıklığına uğrayan ve bozulan orangutan yumruğunu gösterdi ve cinsel organını göstererek bağırdı, tek başına yaşadığı bu kafeste anlamsız bir hareketti bu tabii ki...

– Bu onun kendisine bir dişi verilmesini isteme biçimi belki de, dedi Isidore Katzenberg, hayvana acımış gibi.

– Ah! Jean-Paul'ün bir dişisi var zaten ama o kadar çok ısırdı ki onu şimdi yalnız bırakmayı daha doğru buluyoruz. Kimsenin canını yakmıyor böylece hiç değilse.

Profesör Conrad iki gazeteciye müzenin büyük paleontoloji galerisini gezdirmeyi önerdi.

Bu zemin katta bütün hayvanlar iskeletlerine kadar derece derece soyulmuş biçimde gösterilmişti. Yalnızca insan, daha edepli bir şekilde kırmızı kaslarını korumuş ve derisi soyulmuş bir halde gösterilmişti. İnsan, daha yeni bir yarış kazanmış gibi muzaffer bir edayla kolunu uzatıyordu. Cinsel organı bir asma yaprağıyla kapatılmıştı. Hayatından memnundu, bütün kırmızı kaslarıyla ve beyaz eklem bağlarıyla gülümsüyordu.

Sol tarafta manastırların altından çıkarılmış küçük insan fetüsü iskeletleri vardı. Sağ tarafta gelişmiş memeliler ve arkada da doğal olarak "ilkel" memeliler.

Size evrimin iki büyük motorunu söylüyorum: 1) rastlantı; 2) türlerin seleksiyonu.

Profesör Conrad küçük gagalı bir kuş iskeleti ve uzun gagalı başka bir kuş iskeleti gösterdi. Sağ taraftakini işaret etti.

– Şu uçucuya bakın. Bir baştankara. Ağaç kabuklarında yaşayan kurtlarla besleniyor. Ama bir gün tür o kadar çoğaldı kı kurt bulamaz oldular artık. Baştankaralar kaybolmaya başladı. İçlerinden yalnızca küçük bir bölümünün gagaları rastlantı sonucu daha uzun ve daha sivriydi. Bu fazlalıklarıyla daha derin çukurlarda kurt aramaya gidebiliyorlardı.

Daha uzun gagalı öteki kuşun iskeletini gösterdi.

– Niçin değiştiler?

– "Rastlantı"yla. Sanki doğa aynı zamanda milyonlarca deneye girişiyordu. Sonra türlerin doğal seleksiyonuyla en az elverişli olanlar ayıklanıyor.

– O zaman, dedi Lucrèce, insana uygulandığında şu anlama geliyor bu: Günün birinde belki yalnızca kamburlar olacak ya da kocaman dişleri olanlar hayatta kalacaklar....

Profesör Conrad katıla katıla güldü.

– Bu gelecekteki insanlığın gelecek seleksiyon ölçütüne bağlı. Ama her halükârda milyonlarca yılda olur bunlar.

Numaralandırılmış ve telaffuz edilemeyen Latince sözcüklerle belirtilmiş lake hayvan kadavraları arasında yürümeye devam ettiler.

– Ben hiç önemli değilim. Bu fikir bile benim değil, hepimizin üstadı olan Darwin'in. Tek resmi evrim kuramıdır bu. Rastlantı. Türlerin seleksiyonu.

Gazetecilerin dikkatini bir tür soyağacı tablosuna çekti. Önlerinde atalarının tarihini gösteren büyük bir tablo vardı.

– 70 milyon yıl: İlk maymunların ortaya çıkışı. Böcekçiller, sorekslere çok benziyorlardı.

– 40 milyon yıl: İlk maymunsuların orta çıkışı.

Hemen yakınlarında boyutları tıpatıp primatologun biraz önce beslediği hemcinsine benzeyen bir maymunsu iskeleti vardı. Bilim adamı maymunsuları bir insan-öncesinin ilk taslağı olarak özellikle çok ilginç buluyordu.

Bu hayvanlar gerçekten insanların üç temel belirgin özelliğine sahiptiler: Karşı hareket özelliğine sahip başparmak, düz tırnaklar, düz yüz. Karşı hareket özelliğine sahip başparmak nesneleri tutma ve onları bir alet gibi kullanma olanağı sağlar. Pençe yerine yassı parmaklar yumruk yapmayı ve bütün parmakların binlerce iş için kullanımını sağlar. Maymunsular aynı zamanda eli icat etmişlerdir.

Lucrèce hiç düşünmeden parmaklarını gerdi ve çeşitli biçimler oluşturmak için kapadı.

– Maymunsular, yassı yüzleriyle aynı zamanda derinlik farklarıyla görmeyi de icat ettiler. Daha önce hayvanlar yan taraflardaki gözleriyle ne mesafeleri ölçebiliyorlardı ne engebeyi ayırdedebiliyorlardı. Maymunsularla gözler yüzün önüne doğru gelir, yüz küçülür ve böylece önlerini üç boyutlu olarak görme olanağına kavuşur bunlar.

Profesör Conrad iki gazeteciden bunu denemelerini istedi. İki ellerini yumruk yapıp, burunlarına koyduklarında streoskopik görüşleri bundan olumsuz etkilenir. Buna karşılık geriye çekik bir burunla yakın mesafeyi, hacimleri, uzak mesafeleri mükemmel biçimde görürler. Ve böylece özellikle maymunsular için boşlukta hareket ederken dalları kaçırmamak mümkün olur.

– Görüş için belki yararlıdır ama ben uzun bir yüzün daha iyi ısırmak ve avını yakalamak için daha büyük bir levye işlevi görebileceğini sanıyordum, diye karşı çıktı Isidore Katzenberg.

– Ellerin gelişmesiyle böyle bir yetenek önemini yitirir.

Primatolog, gazetecilerin Profesör Adjemian'ın evinde gördükleri türden iplere asılı maymun iskeletleri arasında ilerleyerek tanıtlamalarına devam eder.

– Maymunsuları 20 milyon yıl önce, onların değişen kuzenleri ve onlardan daha becerikli ve iş bilir olan maymunlar saf dışı etmiştir. Bir tek yerde, Madagaskar'da yaşayabilmişlerdir ancak bunlar, çünkü, bu ada bir sal gibidir ve Afrika kıta-

sından ayrılarak aşılmış bir türden son kalanları kurtarmıştır. Madagaskar'da hâlâ yirmi-dokuz tür maymunsu vardır, Afrika'nın geri kalan tüm bölgelerinde ise sadece altı tür vardır.

Profesör Conrad dinleyicilerini türler tablosunun önüne götürdü.

– Eksi 4,4 ve eksi 2,8 milyon yılları arasında ostralopitek dal maymunlardan ayrılır ve insanı çıkarır ortaya. İnsan goril ya da şempanzeden kesinlikle iklimsel bir değişiklik nedeniyle ayrılır. Maymunların yaşadığı Doğu Afrika'da bir zelzele oldu ve bu zelzele sonucunda Rift adı verilen bir fay açıldı. Fay üç özel iklim bölgesi yarattı: Sık bir orman bölgesi, dağlık bir bölge, tek tük ağaçların bulunduğu bozkır. Sık ormanda yalnızca şempanzelerin ataları yaşayabilmiştir. Dağda gorillerin ataları ve tek tük ağaçların olduğu bozkırda insanların ataları olan ostralopitekler yaşamıştır.

Profesör Conrad bir haritada parmağıyla Rift'i gösterdi, Güney Afrika'dan başlayan bu muazzam yarık Türkiye'ye kadar uzanıyordu.

– Ostralopitek ve preşempanzeler ya da pregoriller arasındaki temel fark kuyruğun kaybolmasıydı; kuyruk daldan dala atlama sırasında dengeyi sağlamak için gerekli olmaktan çıkmıştı artık. Coccyx'inize bir dokunun. Sırtımızın altındaki bu yararsız küçük kuyruk parçası, insanın Rift'ten önceki hali ağaçlarda yaşayan maymunun son kalıntısıdır.

Lucrèce ve Isidore sırtlarındaki bu güdük kuyruk parçasıyla oynayarak gülüştüler.

– Ama insanı maymundan ayıran tek işaret kuyruk eksikliği değildir. Gövdenin dikilmesi, kafatası hacminin genişlemesi, yüzün streoskopik görüşü daha da iyileştirerek yassılaşması ve de gırtlağın aşağı doğru inmesi karışık bir biçimde görülüyordu. Maymun önceleri basit homurtular çıkarıyordu ama gırtlağın aşağı doğru inmesi bu sesleri daha belirgin bir biçimde farklılaştırmasına olanak sağlamıştır. Aynı biçimde tüyler kayboldu ve bu arada emekleme süresi ve dolayısıyla da

yavruların eğitim süresi uzuyordu. Aynı zamanda çok daha gelişmiş toplumsal davranışlar da doğmuştur.

Bilim adamı asma yapraklı çıplak bedeni okşadı.

Ve işte homo sapiens yani biz. Doğanın eserinde mükemmel bir biçim. Karmaşıklığın bir anıtı.

– Profesör Adjemian'ı tanıyor musunuz? diye sordu Lucrèce Nemrod.

Şaşırıp kalan Profesör Conrad konuşmasını kesti.

– Tabii ki tanıyordum Adjemian'ı, dedi. Bizim kuşak paleontologlarının en yeteneklisiydi. Ama son zamanlarında delirdi. Mesleğimizi tümüyle gözden düşürme tehlikesi taşıyan çok acayip teoriler geliştirmeye başlamıştı.

Onları merdivene, odasına doğru götürdü.

– Adjemian akıldışı olanın tehlikelerine düşmüş olan tek bilim adamı değil. Bazıları çok ünlenmiştir bunların. Sözgelimi 1912'de Piltdown kafatasını elinde sallayarak eksik halkayı bulduğunu ilan eden Charles Dawson. Onlarca yıl boyunca inandılar buna, 1959'da ise aslında insan yapımı olduğu ortaya çıktı bu buluşun: Bir insan kafatasına eklenen maymun çenesi!

Conrad Adjemian'ın ölümünü mantıklı buluyordu. Her şey bir yana paleontoloji doğanın yasalarına uyar; ancak en elverişli olanlar sağ kalır. Oysa ona göre Adjemian kendi kendisini dışlamıştı.

– Bu adam herkes için zararlıydı. Paleontolojiyi gözden düşürerek ciddi bilim adamlarının para yardımı alabilme şanslarını ortadan kaldırıyordu.

Profesör Conrad şimdi çekmecelerinde ateşli ateşli son bilimsel yayınlarının fotokopilerini arıyordu.

– İnsanlığın kökenleriyle ilgili yazınız için ders notlarımın fotokopileriyle sizi ilgilendiren bölümleri doğrudan doğruya aktarmak kolaylık sağlayacaktır size.

Gazetecilere ayrıca bir de kendi fotoğrafını verdi; yanında bir kafatasıyla Hamlet gibi gülümsüyordu fotoğrafta.

Profesör Conrad belgeler ararken Lucrèce'in gözü odada dolaştı. Şimdi gözlerini küçük bir tezgâhın üstündeki bilenmiş uzun kazmalı dağcı değneklerine çevirmişti. Paleontolog-primatolog da ona baktı:

– Biliyorum, dedi. Karnına aldığı bir dağcı değneği darbesiyle ölmüş. Onu benim öldürmüş olabileceğimi mi düşünüyordunuz yoksa?

Bir red işareti yaptı.

– Hayır, bin kere hayır. Sırf bir kurban durumuna düşürmemek için bile olsa hayır. Her zaman, hemen, öldürülenlerin haklı olduğu yargısına varılır.

Isidore Katzenberg sözünü kesti.

– O zaman, sizce kim öldürmüş olabilir onu? Bu konuda bir fikriniz vardır herhalde!

– "Kadın aramak" bütün polis soruşturmalarının leitmotiv'i değil midir?

Profesör Conrad merhumun, feci biçimde ölmesinden önce hayatında kadınların eksik olmadığını belirtti. Özellikle de Solange Van Lisbeth'in adını andı ve kendisinin, Adjemian onu terk ettiğinde intikam almaya yemin ettiğini söyledi.

Solange Van Lisbeth... Lucrèce Nemrod bu kadının "Nereden geliyoruz?" kulübünün listesinde yer aldığını söyledikten sonra içini kemiren öteki soruya geçti:

– Buraya, size gelmeden önce Profesör Sanderson'a uğradık. Onunla görüştüğümüz sırada bir maymunun saldırısına uğradık. Bir maymun bir insana saldırıyor... mümkün mü böyle bir şey sizce?

– Doğal haldeki bir maymun yapamaz. Eğitilmiş bir maymun yapabilir.

– Maymun eğitiminden anlıyor musunuz?

– Üzgünüm. Ben onların dostuyum yalnızca, hocaları değil. Buna karşılık Dr. Van Lisbeth kliniğinde maymunlar için bir okul kurdu. Özellikle en entelektüel ve insana en yakın maymunlar olan Kongo Bonobo şempanzeleri var bu okulda.

Performansları şaşırtıcı. Mimosas kliniğine gidip görmelisiniz onları.

Kliniğin adını alelacele defterine yazmakta olan Lucrèce Nemrod'un omzunu tuttu. Lucrèce hemen tepki vermedi, erkeklerin hangi bahaneyle olursa olsun bir tensel temas aramalarına alışkındı.

– Nereden geliyoruz bayan? Biz hepimiz nereden geliyoruz? Ben nereden geliyorum? Soru öylesine önemli ki yeni bir cevap bulacak olan kişi anında büyük bir üne kavuşacaktır. Dolayısıyla bu bilgi yarışının beraberinde bazı aşırılıklar da getirmesinde şaşılacak bir şey yoktur.

Profesör Conrad bunları söyledikten sonra saatine baktı, iki gazeteciden özür diledi ve onlardan ayrılıp sürekli yatılı konuklarının yanına doğru gitti.

Lucrèce Nemrod ve Isidore Katzenberg Doğal Bilimler Müzesi'ni ziyarete kendi olanaklarıyla davam etmeye karar verdiler.

Dışarda ortalık kararmaya başlıyordu.

Binanın eski duvarlarıyla çevrili olduklarından, elektronik bir klimatizasyon sistemiyle ısındıklarından, onlarca flüoresan neonun yapay ışığıyla aydınlandıklarından fark etmediler karanlığı.

29. AÇGÖZLÜ GECE

Karanlık çöküyor.

Sürünün bireyleri gerçek bir kamp kuracak zamanı bulamadılar ve hepsi biliyorlar ki birkaç dakika içinde karanlıklar kâbusa dönüşecektir.

Işık azaldıkça gözbebekleri genleşir ve gözleri fal taşı gibi açılarak en cılız bir pırıltıdan bile yararlanmaya çalışır. Her birey kendine göre en uygun biçimde dalların arasına yerleşir. En yüksekteki O, en ince dallara ulaşmak amacıyla yukarılara

çıkar.

Baykuşları kovalar. O iyice yükseklerdedir şimdi. Bazı akşamlar yalnız kalmak ister. O'nun, kestiremediği nedenlerle, akşamları daha az korkmak için yanında başkalarını görmeye ihtiyacı yoktur.

Ortalık gittikçe kararır ve hava daha da soğur. Sürü koyu karanlıklarla çevrilmiştir şimdi. En korktukları şey de budur. Eğer onları gözetlemek mümkün olsaydı her birinin kasılmış, endişeli ve ürkmüş oldukları görülürdü. Karanlık daha bir yoğunlaşır, cangılın uğultusunun kulakları sağır eden etkisi daha da artar.

Bir duyu yavaş yavaş söner, başka bir duyu yoğunluk kazanır. Görüntüden sese geçerler. Kulakları belli belirsiz dikilir. Önce dişilerine seslenen böceklerin inatçı seslerini duyarlar. Çekirgeler, gece sinekleri... Bunlardan korkmaya gerek yoktur.

Buna karşılık böceklerden gelen seslerin ötesinden belirgin boğuk sesler duyulmaktadır. Sürü bireyleri bilirler ki soluk alıp verme ne kadar yoğunsa, soluk alan ve veren o kadar tehlikelidir. Genellikle erkek ve kız kardeşleri çalmak amacıyla bir çırpıda dallara sıçrayan; canavar kediler olan leoparlar söz konusudur.

Sürü bireyleri gibi onlar da geceleri göremezler, bu hırsızlara karşı korumasız hissederler kendilerini. O, bu nedenle de çoğu zaman en yüksek dallara yerleşmek ister. Yaşamını bir leopara çaldırmamak için.

Bekleniyor.

Ne bekleniyor?

Bir ötme. Ürperiyorlar. Uzaklarda baykuşlar gece sakinlerini, gündüz sakinlerinden öç almaları için yüreklendiriyorlar. Ansızın kan emici bir yarasa O'nun gür saçlı kafasının tepesine konar. Yüksek dallara yerleşmenin sakıncasıdır bu. Yarasalar huzursuz eder. Küçük yarasa onun gür saçlı kafasına tutununca, birden yakalar onu, kanat hareketlerini sağlayan ke-

miklerini ve uzun parmaklarını kırarak sıkı bir top haline getirir ve ağzına atar. Yarasa biraz kauçuk gibidir ama tadı fena değildir. Geceleri korkunun azalmasına yardımcı olur. Yarasa, dili ve damağı arasında bir an umutsuzca mücadele eder sonra koyuverir kendini ve ıslak bir dil tarafından soluk borusuna doğru itilir.

Yarasa "Yemek için mi yaşamalı yoksa yaşamak için mi yemeli?" sorusuna "yaşamak ve yenmemek" şeklinde cevap verirdi ama çok geçti artık.

Sürünün bireyleri bir yandan uyanık kalarak uyumaya çalışırlar. Günün yorgunluğunu üzerlerinden atmaları gerekmektedir, buna ihtiyaçları vardır ama öte yandan da düşler ülkesine gittiklerinde zayıf, kırılgan, dayanıksız duruma düşmektedirler.

Yoğun bir soluk alıp verme sesi gittikçe yaklaşır. Kuşkuya gerek yoktur. Bir leopardır bu. Hiç kimse kıpırdamaz. Ses biraz daha yakınlaşır. Hepsi hayvanın boynunu içgüdüsel olarak kestirirler. Biraz sinirli bir soluk alıp verme iki kötü haber belirtisidir: Leopar açtır ve onları gözüne kestirmiştir. Kimileri korkar ve yüksek dallara tırmanmaya karar verirler.

O tekrar aşağı inmeye zorlar onları çünkü dallar çok incedir ve bu kalabalığın yükünü çekemez ve kırılırlarsa hep birlikte aşağı düşebilirler. Ama ötekiler çok korkar. Bütün felaketlerin baş nedeni korkudur. Şimdi çevresi dolmuştur, ona ve dalına yapışmıştır hepsi. Kafasına, omuzlarına, kollarına dağılmışlardır.

Olacak olan olur. Dal kırılır, hepsi birden neredeyse tam ağzına düşerler leoparın. Leopar hemen yararlanır bu fırsattan. Ayağını en yakınındakinin karnına basması yeterlidir bunun için, daha sonra tutup ağzına atar ve sakin bir şekilde yutar.

O hiç vakit yitirmeden tekrar tırmanır ağaca. "Of. Şimdi bir eksik hiç değilse", diye düşünür. İşte toplu yaşamın sakıncası, hemcinslerinizin münasebetsizliklerine katlanmak zorunda

kalıyorsunuz...

Tehlike yapacağını yaptığından rahatlamışlardır artık. Rahat bir uyku uyuyabilirler. Gece vergisini almıştır.

30. KAFESTE

Biletlerini alıp Büyük Evrim Galerisi'ne girdiler; burası geniş paloentoloji galerisinden daha etkileyiciydi. Burada hayvanların üstü kürklerle ya da yeniden özenle dikilmiş postlarla örtülüydü.

Hayvanların şaşkın yüzleri küçük spotlarla aydınlatılmıştı ve sanki günlük etkinliklerine dalmışken birdenbire hareketsiz kalmışlardı. Girişte, git gide aydınlanan bir bölgeye doğru giden hareketsiz, uzun bir kortej halinde peş peşe gidiyorlardı.

– Ne diyorsunuz Isidore?

– Suçlu.

– Profesör Conrad, Profesör Adjemian'ı öldürdü mü sizce?

– Daha da kötüsünü yaptı. Ormanlarında ya da savanalarında kendi hallerinde oynayıp zıplamaktan başka bir şey istemeyen bütün bu masum hayvan topluluğunun katlini meşrulaştırdı ve hayvanat bahçesindekilere, en küçük bir kötülük bile yapmadıkları halde uygulanan yaşam boyu hapis cezalarından hiç söz etmedi.

Lucrèce Nemrod düşünce istiyordu, ukalalık değil.

– Size ciddi bir soru sordum Isidore.

– İri yarı gazeteci beyaz bir Labrador ayısının çevresinde dolaşıyordu.

– Ben de size ciddi ciddi cevap veriyorum, Lucrèce. Her halükârda yüzleri kıllı insanlara hiç güvenmem ben. Bıyık ya da sakal, yalnızca çenelerinde bile olsa kesinlikle gizlemek istedikleri bir şey vardır.

Lucrèce Nemrod bunun, biraz basite indirgenmiş bir teori

olduğunu düşündü.

Bir doğal bilimler uzmanı taburesini, içi saman doldurulmuş bir hayvanın karşısına koymuştu. Lucrèce'in saçlarıyla oynayan orangutanın tıpatıp aynısı bir orangutandı bu hayvan. Uzman hayvanın gözlerini çıkardı ve yerlerine iki renkli cam bilye koydu. Bu arada bir şempanzenin kollarının derisini dikti, deri biraz açılmaya başlamıştı ve altındaki köpükler gözüküyordu.

Genç kadın hayvan evrimi kortejinin başındaki fili seyretti, hayvan sanki Nuh'un gemisine binmeye hazırlanan bir grubu yönetiyordu. Heybetli bir görümüm kazandırmak için lıke yelesi arkaya atılmış aslana baktı. Bir kurtla bir tilkinin korkutucu, dik bakışlarıyla karşılaştı gözleri. Bu hayvanlar uykularında öldürülmüş olmalıydılar, daha sonra da bir takım profesyoneller onlara korkutucu görünümler kazandırmıştı muhtemelen.

Lucrèce'in aklına bir şey geldi. İnsanlar bu hayvanları kesinlikle kurtarıcı bir gemiye doğru götürmüyorlardı. Hiçliğe doğru götürüyorlardı. İnsanlara göre hayvanların gelecekleri yoktu artık. Hiçbir işe yaramıyorlardı. Çocukları, geçmişleri konusunda bilgilendirmek amacıyla müzeleri süslüyorlardı yalnızca. Günün birinde belki de hiç hayvan olmayacaktı kim bilir.

Isidore Katzenberg sıkıntısını anlar gibi gözüktü. Yalnızca bir sergi salonu değildi burası. İnsanlığın doğanın geri kalan bölümüne karşı ezici üstünlüğüne ayrılmış bir mezarlığın ortasında hissediyorlardı kendilerini. Mağluplar acınası durumdaydılar.

– İçleri saman dolu da olsa biraz ruh kalmış bunlarda. Samandan da olsalar bize yardım edebilirler, dedi arkadaşı.

Isidore Katzenberg'in bakışları zebranın, mandanın ve ceylanın yapay gözleriyle çakıştı.

– İlk insanı gördünüz mü? diye sordu.

İçleri saman doldurulmuş hayvanlar cevap vermediler.

– Anlatın bana, diye ısrarla yine sordu. Nasıldı? Değişmekte olan hasta bir maymun muydu? Tesadüfen üstün yetenekli bir maymun mu?

Uzaktan bir inilti. Sıçradılar. Hiç kuşkuya gerek yoktu, Profesör Conrad'ın sesiydi bu. Koştular.

Maymunlar bölümünden geliyordu ses kesinlikle.

Oraya vardıklarında küçük bir topluluk gördüler. İki gazeteci basın kartlarını göstererek işsiz güçsüz insanları dirseklediler. Profesör Conrad bir kafesin önünde yere uzanmıştı, kendinde değildi. Şebekler, kendine gelmesi için saçlarını okşuyorlardı. İçlerinden biri, bir fırsatını bulup ceplerini karıştırdı ve birkaç tuzlu bisküvisini aşırdı.

– Ne olduğunu gören biri var mı? diye sordu Lucrèce Nemrod, topluluğa.

– Ben, dedi yaşlı bir kadın.

Anlattı. Beyaz gömlekli kurban maymunları besliyordu. Hiç kimse, hatta kendisi bile, yan tarafta samanların içinde oynayan, ötekilerden daha büyük bir maymuna dikkat etmemişti.

– Ve sonra hayvan doğruldu, elinde bir şey tuttuğunu gördüm, dedi kadın, hatırlayınca gene ürperdi. Kesinlikle oyuncak falan değildi elinde tuttuğu, hayvanın elinde beceriksizce tuttuğu bir tabanca vardı ama silahı doğrudan doğruya gömlekli adamın şakağına çevirmişti. Adam o kadar şaşırmıştı ki ağzı açık, hareketsiz kala kaldı. Maymun rus ruleti oynar gibi topu çevirdi ve tetiğe bir kez bastı. Gömlekli bey bağırmaya başladı ve bayılarak sırt üstü düştü.

İçlerinde yaşlı kadının torunu, on iki yaşında çok uyanık bir çocuğun da bulunduğu çok sayıda insan olayların bu versiyonunu doğruladılar. Onlar da orada şebeklerin oburluklarını seyredip eğleniyorlardı, tam o sırada da olay patlamıştı.

– Maymun diyorsunuz öyle mi? Maymun maskesi takmış bir adam görmemiş olduğunuzdan emin misiniz? diye sordu Lucrèce Nemrod, elinde defter kalemle.

Hayır. Hepsi aynı fikirdeydi. Hayvanın tüm bedeni kıllarla

kaplıydı ve daldan dala atlayarak ve de yalnızca ellerini kullanarak ağaçlara doğru kaçmıştı.

Cep telefonuyla kendilerine haber ulaştırılan polis ve ATYS (Acil Tıbbi Yardım Servisi) aynı anda geldiler olay yerine. Hâlâ kendine gelemeyen profesör bir sedye üstünde ambülansa bindirilip götürülürken polisler de toplulukta bulunanlardan olayları anlatmalarını istediler.

İki gazeteci şebeklerin hüzünlü homurdanmaları arasında uzaklaştılar.

– Isidore, gerçekten bunu yapanın bir maymun olduğunu mu düşünüyorsunuz hâlâ?

– Müthiş zeki bir maymun, dedi "Fenci Sherlock Holmes" kel kafasının tepesini kaşıyarak. Bir kafese tek başına bir silahla girebilen, Rus ruleti oynamak için bir köşede sabırla bekleyebilen, sonra da hayatını gerçek kent merkezinde bir yerlerde geçirmek üzere kaçabilen bir maymun.

– Çok akıllı bir maymun. Ya da çok iyi eğitilmiş, diye ekledi Lucrèce.

Isidore Katzenberg şöyle bir saptamada bulundu: Yaşam bazen bir romanı andırır ama katil maymunun bu numarasını daha önce Edgar Allen Poe bir öyküsünde kullanmıştır: "Morgue Sokağında İki Taraflı Cinayet". Lucrèce Nemrod, yazarın, orada gerçek günlük bir olaydan esinlendiğini hatırlattı. Isidore Katzenberg bu tarihsel ayrıntıyı bilmiyordu.

– Benim kafamı karıştıran saldırganın muzipliği. Göktaşlarıyla ilgili teorisinin doğru olduğuna inanan bir gökbilimciliyi az daha... uçan bir kaya öldürüyordu; talih oyunuyla tehdit edilen insanın bir rastlantıyla ortaya çıktığına inanmış biyoloji bilgini!

Stajyer gazeteci notlarını tekrar daha iyi okuyabilmek amacıyla elini hoş bir şekilde kaldırarak kızıl saçlarını düzeltti.

– Olaylar o şekilde gelişiyor ki sanki eksik halka, yerine konmuş bütün teorileri gülünçleştirmek amacıyla geri dönmüş.

Isidore Katzenberg, birden, genç kadının el hareketinin zarafetinden etkilendi ve şimdi, ona bakıyordu, gerçekten bakıyordu ve olağanüstü güzel buluyordu genç kadını. Kokusunu farklı algıladı. Müthiş dişiliğini farklı algıladı. "Büyülü bir kadın" bu diye düşündü ansızın ve bu büyünün nereden geldiğini düşündü. Cevap da hemen geldi. Hayat. Lucrèce Nemrod yaşama karşı müthiş duyarlıydı. Yaşama coşkusu onu çok özel bir pırıltıyla donatıyordu. Isidore Katzenberg dibi görünmeyen bir uçuruma düşmüş gibi hissetti kendini. Genç kadına vurulmak üzereydi ve bu düşünceyle sarsıldı. O, koca fil, cılız bir farenin cazibesine kapılacaktı öyle mi? Bu ufak tefek nazenin, ağır bedeni altında ezilmesini düşünmeye bile cesaret edemiyordu.

– Düşte misiniz Isidore? diye sordu Lucrèce.

Cevap vermedi Isidore ve onu artık harika biri olarak görmemek için mahcup bir tavırla başını eğdi.

31. YAPIŞKAN UYANIŞ

Sıcak, neredeyse dumanı tüten bir dişi cinsel organı önüne çıkıveriyor birden. Uyarıcı bir uyanış olmasına uyarıcı bir uyanış. Gülünç dişinin cinsel organı burnunun dibinde. Sırıtan düşey bir ağıza benziyor.

Hormonlar güçlü bir koku yayıyor.

Kime ait olduğunu anlayabilmek için cinsel organın arkasına bakıyor O.

Şimdilik özellikle hiçbir erilin malı olmayan yavru bir dişiye ait. Apışarası şişkin, parlak ve sıcaktan pembeleşmiş. Cinsel organı kıçına yapışmış iki büyük, şişkin ve mor patlıcan gibi. O, oturma ihtiyacı ortaya çıktığında çok sıkıntı verir bu durum, diye düşündü.

Dişil kesinlikle ilişki istiyor. Ama O pek istekli değil. Böyle sabah sabah şipşak olmaz. Önce açık havaya çıkması ve bi-

taz yaprak çiğnemesi gerekir. O (dişi) sürtünerek ısrar ediyor. O çabalamaya başlıyor, aklı başka yerde, cinsel organı çalışıyor onun yerine. O cinsel organını henüz kaydırmaya başlamıştır ki dişi soluk soluğa ve sinirli bir şekilde çevresindeki dalları tutup sallamaya başlıyor.

Dişi son derece ateşli ve coşkulu. Gürültülü soluk alıp vermesi çığlığa dönüşüyor. Öylesine yırtınarak bağırmaktadır ki O, çalışırken, bir yandan da kulaklarını tıkar. Sabah sabah böylesine basit bir dölleme girişimi için bütün orman uyandırılır mı? Ama dişi ne yaptığını bilir gözükmektedir. Büyük olasılıkla canavarlı mağarada ölümle burun buruna gelmenin verdiği korku yaşam itkilerini canlandırmaktadır.

Ah dişiler...

Dişinin arkasına geçmiş olan O, gülünç dişinin kıçının gök kuşağı gibi mordan portakal kırmızısına kadar renk değiştirdiğini görür. Arkadaşı şimdi dalları o kadar kuvvetle sallamaktadır ki, üstlerindeki küçük sincaplar meşe palamutları gibi düşer. Allahtan bu küçük hayvanların çoğu uçucu olduklarından bedenlerindeki dört üyeyi birbirine bağlayan ve uçmasına sağlayan zarlarını açıyorlar.

Doğal olarak bu gürültü patırtı herkesin ilgisini çeker. Eril bir yavru çıkar ortaya, O'nun omzuna dokunur ve düelloya davet eder. O, işini bitirinceye kadar birkaç dakika beklemesini ve daha sonra kendisiyle ilgileneceğini söyler. Ama öteki ner onu ve ilişkisi yarıda kalır, beklemek istemez. O dövmek ister onu.

İki eril karşı karşıya gelirler. O, kendi göğsüne vurarak dövüşmekten vazgeçirmek istemektedir onu. Çok sert vurur. O, tüylerini kabartır, dişlerini gösterir. Korkutma yeterli olacak mıdır? Hayır. Bu korkutma gösterilerine bile tahammülü yoktur, onu ısırmak istediğini belli eder.

Bunun üzerine O hâlâ kalkık durumdaki cinsel organını tutar ve bir kılıç gibi sallar. Ama bu tavrı hasmını korkutmaz, o da kendi kalkan (birkaç el hareketinden sonra) cinsel orga-

nını tutar ve düelloyu kabul eder. Ve iki eril bir ağacın üstünde kimi zaman sopa, kimi zaman cop, kimi zaman da bir kırbaç gibi kullandıkları penisleriyle dövüşürler.

Bu şamataya neden olan dişil taliplerini yüreklendirir. Hangisinden yana olduğu pek iyi bilinmez ama çığlıklarından, dövüşün son derece acımasız olmasını istediği bellidir. Bütün sürü dalların üstündeki bu gösteriyi seyretmek için koşar gelir.

Ters çapraz bir penis darbesiyle hasmının işini yarı yarıya bitirir O. Bereket versin bu açıdan O epeyce donanımlıdır. Daha kısa ve duygusal olan öteki penis, dişinin protestolarına rağmen inmeye başlamıştır bile.

İlke olarak O kazanmıştır. Ama öteki, dişiye, neler yapabileceğini göstermek ister. Ve sürünün kurallarına hiç aldırmadan saldırır ve elleriyle boğmak ister onu.

Onunsa başka seçimi yoktur. Daha fazla zaman ve enerji kaybetmemek için, elinin keskin tarafıyla hasmının soluk borusuna vurur. Öteki anında düşer. Yaşın ve deneyimin getirdiği üstünlüktür bu. Gözü dönmüş olanları rahatlatmayı bilir.

Kıçı şişen dişi öfkeyle bağırır çünkü düellonun çok kısa sürdüğü düşüncesindedir. Onun için daha dövüşmeleri gerekir. En azından döllenmek gereksinimi kadar büyük bir ihtiyaç gibi gözüken gösteriden yoksun kalmıştır. Yalnızca sperm değil, kan aktığını da görmek ister o.

O hasmının cansız bedenine bakar. Bir an kendisinden nefret eder. Yapacak başka bir şeyi olmadığını bilir ama gene de meramını anlatmak için şiddete baş vurmaktan hoşlanmaz.

Dişi, tekrar yanına gelerek, kısık seslerle cinsel organını yüzüne yapıştırır. Bıraktığı yerden başladığı taktirde kavgayı kısa kestiği için onu bağışlamaya hazırdır. O dişiye bakar, hoş bulur onu, biber kokulu hormonlarını koklar ve isteksizce ona doğru yaklaşır.

Dişi onu isteklendirmek için kıçıyla sekiz işaretleri çizmeye başlar.

12. DR. VAN LISBETH'İN TEORİSİ

Uzun boylu ve esmerdi. İnce, bağa gözlüğünün altındaki cerrah maskesi yüzünü kapatıyordu. Bir ameliyat ipliğinin ucunu sıvazladı, bir iğnenin deliğine geçirdi, sonra iki elini titreyen ete daldırdı.

Doktor Solange Van Lisbeth Paris'in banliyölerinden Clamart'da Mimosas kliniğini yönetiyordu. Isidore Katzenberg ve Lucrèce Nemrod, onu camlı bir kapının arkasında gördüklerinde kadın cerrah, lavantaçiçeği renginde gömlekli asistanlarının ortasında, kendinden geçmiş, burnu ve kolları plastik borularla dolu iri yarı sakallı birinin bedeniyle uğraşıyordu. Hareketleri rahat, kararlı, serinkanlıydı, bir ayindeydi sanki. Arada bir, bir elini uzatıyor ve tek kelime etmeden, gerekli, nikel kaplı aleti parmaklarının arasına alıveriyordu. Ameliyat bitmek üzereydi. Kadın cerrah bir kapağı kapatır gibi dikti deriyi.

İki gazeteci yanına gittiklerinde o maskesini ve eldivenlerini çıkarmış, bir lavaboda özenle ellerini yıkıyordu. *Guetteur Moderne*'in muhabirleri olduklarını söylediler, kadın cerrah sorularını cevaplamayı kabul etti.

Çıplak yüzü ciddiydi, dik bakışları güçlü bir karaktere sahip olduğunu gösteriyordu. Konuklarına, kendilerini biraz bekletmek zorunda olduğunu, üstünü değiştirmesi gerektiğini ve hemen gelip birlikte kafeteryada oturabileceklerini söyledi.

Koridorlarda havlu penyuvarlı hastalar dolaşıyordu. Petrol emirleri, rock starları ya da sinema yıldızları... tümü kara gözlük takmıştı ve oraya kadar ulaşabilecek coşkulu hayranlarından ya da siyasi düşmanlarından gelebilecek tehlikelere karşı arkalarında korumalarla dolaşıyorlardı genellikle. Koridorlarda dalga dalga yükselen havaalanlarında çalınan türden bir müzik bu küçük topluluğu rahatlatmak istiyordu adeta. Mimosas kliniği çok yüksek ücretleri ödeme olanaklarına sahip

olanlar için lüks ve huzurla eş anlamlıydı. Koridorların kesiştiği bir yerde yönlerini belirten levhalar vardı: "Ameliyathaneler", "dinlenme salonları", "laboratuvarlar" ve ONHA. ONHA levhasında "Özel görevli personele mahsustur" yazısı okunuyordu ayrıca.

– Organ nakli ve hücre araştırmaları, diye belirtti doktor hanım. Mimosas kliniğini dünya çapında üne kavuşturan en gelişmiş organ nakli teknikleri kurumun araştırmacıları tarafından burada uygulanır. Biliyor musunuz, biz bu laboratuvar sayesinde, operasyondan sonra yabancı dokuların dayanıklılığı konusunda dünyanın en iyi kliniği olduğumuzu iddia edebiliyoruz.

– Çok pahalı olmalı burası..., dedi Lucrèce, duvarları süsleyen bazı ünlü kişilerin fotoğraflarına bakarak.

– Masraflar ağır tabii ki ama sırf araştırma alanında bütün rakiplerimize olan üstünlüğümüzü koruyabilmek için para gerekiyor. Devlet hastanelerinde organ nakillerindeki başarı oranı yüzde altmışla sınırlıyken biz burada yüzde yetmiş beşe kadar çıkabiliyoruz. Bu yüzden bütün dünyadan müşteri akıyor ve fiyatlarımızın da yerinde olduğu ortaya çıkıyor böylelikle. Görkemli kafeteryaya geldiler ve "plastik kaplarda kahve içtiler". İçtikleri şeyin tadı yoktu ama ameliyat sırasında zor bir deneyimden geçmiş olan kadın cerrah bu acı sıcaklığı çok seviyordu.

Bir sigara yaktı ve beyaz kâğıdın ucundan derin nefesler çekmeye başlayarak ciğerlerini yatıştırıcı nikotinle doldurdu. Bitkinin hayvan karşısındaki gücü.

– Aslında tek bir soru sormak istiyoruz size, dedi Lucrèce Nemrod. Nereden geliyoruz?

Kadın cerrah şaka yapmak ve ciddi bir yanıt vermek arasında duraksadı. Sonunda kahvesini bir dikişte bitirmeyi tercih etti.

– Biliyor musunuz, benim çalışma alanım çok özel. Formasyonum cerrahlık ama organ naklinde uzmanlaşmak ama-

rıyla sağlam bir hücre biyolojisi öğrenimi gördüm. Hücrelerin oluşumu, örgütlenme biçimi ve aralarındaki uyum sorunlarını incelerken niçin bazılarının kabul edildiğini, bazılarının da kabul edilmediğini anladım. Gelin, sizi ilgilendirmesi gereken bir şey göstereceğim.

İki gazeteciyi kafeslerin ve akvaryumların bulunduğu bir deney salonuna götürdü. Orada, onlara, bir kavanoz gösterdi, içine dikkatle bakmalarını istedi, gazeteciler kavanozda bej renkli küçük hareketli noktalardan oluşan bir küme gördüler.

– Nereden geldiğimizi mi öğrenmek istiyorsunuz? Onlardan.

İnce bir cam boru aldı ve hayat dolu sudan biraz çekti.

– Bu bakterilerden, bu tekhücreli canlılardan. Bunlar yeryüzünde milyonlarca yıl yaşadıktan sonra bir dönüşüm gerçekleşti. Terliksi hayvanlar balık oldular.

Daha büyük bir akvaryumda guppy denen küçük balıklar vardı. Solange Van Lisbeth bir kepçe aldı, başka bir yerden aldığı bir melekbalığını guppy'lerin içine attı. Daha büyük, dişleri daha keskin ve daha saldırgan olan melekbalığı hemen ısırmaya başladı bu küçük akvaryum balıklarını.

Doktor, iki gazeteciye, eğer iki hafta içinde gene gelirlerse eril guppy'lerin çokrenkli geniş kuyruklarının kaybolduğunu göreceklerini söyledi.

– Saldırgan melekbalığının daha fazla dikkatini çekmemek için daha sessiz olacaklardır. Çevrelerindeki bu yeni "tahrip edici" etkene uyum sağlayabilmek için organizmalarını değiştireceklerdir. Bu etken orada kaldıkça çokrenkli geniş kanatlı tek bir eril yavru doğmayacaktır. Evrim bu şekilde işler ve burada bu evrimi hızlandırılmış ve canlı olarak izlemek mümkündür. Buna karşılık, melekbalığı akvaryumlarından çıkarılırsa eğer guppy'ler dişillerin dikkatini çeken daha hoş ve pırıltılı renklerine yeniden kavuşurlar.

Dış ortamdaki değişikliklerin hücreleri değişmeye zorladığını anlattı.

– İnsan için de aynı şey söz konusudur. Kendini uyarlamıştır.

– Hangi "tahrip edici unsur"a?

– Rift. Rift çöküntüsü ilk insan öncesi yaratıkları ağaçsız savanalarda yaşamaya zorladı. Bu tür yerlerde saldırganlardan korunmak için ağaçlara tırmanmaları mümkün değildi. Dolayısıyla saldırganları uzun otların üstünden uzaktan görebilmek için dikilmek zorunda kaldılar. Ve saldırıya uğrama korkusuyla ayaklarının ucunda yükselmekten "düzenli biçimde ağaçlarda yaşama ve ender durumlarda iki ayak üstünde yürüme" konumundan "düzenli biçimde iki ayaklı ve ender durumlarda ağaçlarda yaşayan" konumuna geçtiler.

Leşçi korkusu... Lucrèce Profesör Adjemian'ın odasındaki evrim resmini hatırladı. Annesine soru soran küçük balık. Kimler sudan çıktı? Kimler evrim geçirdi? Bunalanlar. Korkmuş olanlar. Hoşnutsuzlar. Dünyanın değişmesini isteyenler. Paranoyakları da ekleyebilirdi. Her yerde tehlike görenler ya da gelecekteki sorunları önceden düşünmek ve hissetmek isteyenler.

Solange Van Lisbeth belini büktü ve eğilmiş bir maymun taklidi yaptı.

– Arka ayaklar üstünde dikilme olayı ön ayakları serbest bıraktı, dedi. Birden serbest kalan eller sopaları dövüşte kullanabilecekleri silah şeklinde kullanabilirlerdi.

Ayakta olma olayı başka değişikliklere kapı açtı, sözgelimi kemik yapısı üstünde etkili oldu. Ayakta, leğen sepet durumuna geldi ve içorganları tuttu. Omurga ve kafatasının birleşmesi daha önce yandan gerçekleşiyordu. Ayakta, bu birleşme aşağı doğru baskı yaptı, böylece kafatası hacim olarak gelişti çünkü omurilik engellemiyordu artık onu.

– Böylece kafatası iki milyon yılda 450 santimetre küpten 1000 santimetre küpe çıktı, daha sonra da günümüzde 1450 santimetre küp olacaktır, dedi çeşitli hacimlerdeki kafataslarını göstererek.

Niçin, neredeyse hiç kılımız yok artık? diye sordu Isidore Katzenberg.

Bu da bir uyarlanma. Yavruların analarının karınlarına yapışabilmeleri için gerekliydi kıllar. Ama analar yavrularını kollarına alabilmeye başlayınca gerek kalmadı bunlara. Kafatasının tepesinde, onu güneşten korumak için gerekli kıllar kaldı.

-Ya kaşlar?

- Bir işe yaradığı şüpheli. Yağmur yağdığında küçük süngeri işlevi görmek amacıyla kalmış bunlar.

Doktor Van Lisbeth'in kuramının adı "dönüşümcülük"tü ve ona göre 1815'te modern insan paleontolojisinin gerçek ve ilk kurucusu olan Jean-Baptiste de Lamarck tarafından geliştirilmişti.

– Lamarckçılık ve Darwincilik arasında ne fark var? diye sordu Lucrèce Nemrod. Defterinde Profesör Conrad'ın Darwin konusundaki notlarını bulmuştu yeniden.

– Darwincilere göre insanlar, ayakta durmalarını sağlayan elverişli genlere tesadüfen sahip olmuş hayvanlardır. Lamarckçılara göre ise eğer gerekiyorsa her hayvan genlerini dönüştürebilir, dedi Dr. Van Lisbeth.

Hafif bir gülümsemeyle bitirdi sözlerini:

– Eee, Lamarck'ın fikirleri her birimizin iyileşme umudumuzu korumamızı sağlıyor. Oysa Darwin'e göre iyi doğmamışsanız, hapı yutmuşsunuzdur.

Yan tarafta bir yerde formol kavanozları içinde fetüsler yüzüyordu. Bunların içinde insan embriyoları ve kertenkele, maymun ve sayısız memeli hayvan fetüsü vardı.

– Bir insan fetüsü dokuz aylık gelişme evresi içinde türünün macerasını yeniden yaşar.

Doktor hanım odanın içinde dolaştı. Bir kavanozda aynen pembe mercimeğe benzeyen bir şey dikkat çekiyordu: Altı günlük bir insan embriyosu. Biraz önce gördüğümüz tekhücrelilerden birinin tıpatıp aynısı. Yanında on iki günlük bir

embriyo, küçük, yuvarlak görünümü ve koca gözleriyle dikkat çekiyordu.

– Aynen bir balık değil mi? Başlangıçta balık olduk biz, dedi. İnsan embriyosu otuz bir günde bir kertenkeleye benzer, dokuz haftada bir soreks yavrusuna ve on sekiz haftada artık bir maymunun görünümünden hiç farkı kalmaz.

Lucrèce olabildiğince süratli bir şekilde not ediyordu anlatılanları, çok etkilenmişti.

– Sanki her insan, doğumundan hemen önce, insanlık macerasının daha önceki evrelerini özetliyordu, diye mırıldandı Isidore Katzenberg. O da büyülenmiş gibiydi.

– Rakamların biçiminin gizemi, diye fısıldadı Lucrèce Nemrod. 1,2,3,4,5. Yaşamın evriminin bütün evrelerini doğmadan hemen önce yeniden öğreniyoruz.

– Ne diyorsunuz? diye sordu bayan cerrah merakla.

Lucrèce Nemrod döndü ve arkalarındaki, büyük kafeslere konmuş canlı maymunları gösterdi.

– Bu maymunlar burada ne işinize yarıyor?

– Organ nakillerinde kullanılmak amacıyla buradalar. İnsanlarla şempanzelerin genleri yüzde doksan oranında ortak, dolayısıyla insanların işe yaramayan organlarının yerine koymak amacıyla bazı organları alınabilir onların. Organ nakillerini ne kadar çok hayvanlardan aldığımız organlarla gerçekleştirebilirsek organ bankalarına başvurmak o kadar gereksiz olacaktır. Ve de birtakım tatsızlıklardan da kurtulmak mümkün olacaktır tabii ki.

– Ne gibi tatsızlıklar? diye sordu şaşkınlık içinde? Lucrèce Nemrod?

– Üçüncü dünya ülkelerinde yoksullar sırf yiyecek bir şeyler bulabilmek uğruna bir bir organlarını satıyorlar. Böbrekler, ciğerler, gözler... Haydutlar organlarını çalmak ve bunları karanlık işler çeviren kliniklere satmak için yersiz yurtsuz kimselere saldırıyorlar. Tam bir ticaret alanı ortaya çıktı böylece ve talep çok büyük, arzsa son derece kısıtlı. Bu durum karşısın-

da gönüllü verici kıtlığına karşı sağlıklı çözüm insanlarla neredeyse tam olarak uyuşan şempanzeler.

Ama bu konuda bütün şempanzelerin eşit olmadıklarını anlattı.

Yalnızca Kongo bonoboları yüzde doksan virgül üç oranında insanlarla ortak genlere sahipler, en büyük güvence budur. Dolayısıyla bütün dikkatimizi onların üstünde yoğunlaştırdık.

Solange Van Lisbeth bir bonobo yavrusunu çıkardı kafesinden. Bonobo şefkat arayan bir çocuk gibi yavaşça yerleşti kucağına. Daha sonra hemen yanındaki Lucrèce Nemrod'a doğru eğildi ve peruka yapmak istiyormuş gibi kızıl saçlarıyla oynadı.

– Bonobolar olağanüstü zeki maymunlardır. Topluluk halinde yaşarlar. Aralarındaki anlaşmazlıkları oynayarak ve seviyerek çözümlerler. Her an oynamaya hazırdırlar. Çok önemli bir zekâ belirtisidir bu.

Solange Van Lisbeth küçük maymuna bir top uzattı ve hemen arkasına gizledi bu topu. Küçük maymun topun hangi elde olduğunu anlamaya çalıştı ve bunu başarınca da hızlı hızlı soluk alıp vererek keyiflendiğini gösterdi.

– Ne yazık ki bonobolar kaybolmak üzere olan hayvanlardır. Yalnız Kongo'da bulmak mümkündür onları ve oralarda da insanlar çok lezzetli bir et gibi yiyorlar bu hayvanları. Şimdi burada tutsak edip yeniden üremelerini sağlamaya çalışıyoruz. Mesele şu ki bonobo yalnızca yabanıl yaşam istiyor. Ancak kendisini çok iyi hissederse tutsaklıkta üremeyi kabul ediyor. Ve eğer sürekli uyarılırsa iyi hissediyor kendini.

Doktor Van Lisbeth gazetecileri yan taraftaki bir bölmeye götürdü. Bir oyun salonuydu burası. Burada kafeslerin kilitleri şifreliydi ve maymunlar dışarı çıkabilmek için tutarlı cümleler yapmak zorundaydılar.

– "Tutarlı bir cümle" nasıl olur?

– Öznesi, fiili, tümleci olan cümle. Sözcüklerin yerini ide-

ogramlar alıyor.

Gerçekten tuşların üstünde maymun başları, muzlar, çeşitli eşya şekilleri görülüyordu...

Öteki kafeslerde maymunlar istedikleri yiyecekleri elde edebilmek için şifreli kilitlerle mücadele ediyorlardı.

– Bonoboların beyinleri uyarıldığında kendilerini iyi hissediyorlar ve çiftleşmeyi kabul ediyorlar. Buna karşılık hayvanat bahçesindeki gibi kapalı kalırlarsa melankolik oluyorlar ve ölüme terk ediyorlar kendilerini. Biz bu kafeslerin bir yerinde onları, gelişmeye devam ettiklerine inandırmak istiyoruz.

Çevrelerindeki bonoboların çoğu gerçekten de özellikle çok canlı gözüküyorlardı. Kimileri, insanlar içeri girer girmez kilitleriyle oynamayı bırakmış neredeyse rahatsız edici bir dikkatle davetsiz misafirleri inceliyorlardı.

– "Nereden geliyoruz?" kulübünün üyesisiniz. Profesör Adjemian'ı iyi tanımanız gerekir o halde, diye araya girdi Isidore Katzenberg.

– Aslında tanıyordum, diye karşılık verdi Solange Van Lisbeth.

– İyiden de fazla, dedi iri yarı gazeteci üstüne basa basa. Hatta, boşandıktan sonra birkaç ay birlikte yaşadınız.

– Doğru, ama nasıl bilebilirsiniz bunu siz?

Isidore Katzenberg gülümsedi.

– Kesinlikle bilmiyordum. Öylesine söyledim.

Cerrah kadın ne anlama geldiği anlaşılmayan bir hareket yaptı.

– Eski bir hikâye bu. Çok gerilere gider bütün bu olaylar. Yıllar önce ayrıldık. Çok yakın olmuştuk birbirimize. Ölümü çok sarstı beni.

Durdu ve iki gazeteciye baktı, onlara güvenip güvenemeyeceğini soruyordu kendine sanki.

– Ben de birçok tehdit mektubu aldığımdan özellikle daha çok sarsıldım, diye devam etti bir an duraksadıktan sonra. Çok yakın zamanda çok endişe verici olaylar yaşadım.

– Anlatın bunları bize, dedi Isidore Katzenberg, sesini olabildiğince yumuşatarak.

Olay bir gece önce olmuştu. Solange Van Lisbeth bir bonobo şempanzesini yeni kilit konmuş bir adaptasyon kafesine yerleştirirken birden tanımadığı bir maymun çıkmıştı ortaya. Maymun anında kapıyı kapatmış, çıkış şifrelerini karıştırmış ve çekip gitmişti. Bu hayvanın Mimosas kliniğine ait olmadığından emindi, bu klinikteki bütün maymunları tanıyordu o. Kilitle uğraşmış, kilidi açabilecek tüm mantıksal cümleleri boşuna denemişti.

– Belki maymun değil de maymun kılığına girmiş insandı, dedi Lucrèce Nemrod.

Doktor hanım mümkün buldu bunu. Yabancı maymunu uzun uzun inceleme olanağı bulamamıştı ama şifreyi çözmek için seçilmiş cümle ileri bir zekânın ürünü olabilirdi ancak.

– Neydi?

– "Maymun İnsan'ı sever." Ve onu bulan ben olmadım sonunda, hücreyi paylaşmak zorunda kaldığım bonobo şempanzesi buldu.

Solange Van Lisbeth bu kötü şakanın arkasında canlı hayvanlar üzerinde deney yapılmasına karşı çıkan örgütlerin bulunduğundan kuşkulanıyordu. Çekmecesi bu tür mesajlarla doluydu: "Hayvanları rahat bırakın", "Çektirdiklerini sana çektireceğiz", "İnsanlar hayvanlar için uygun gördükleri yazgıyı tanıyacaklar."

– Bu insanlar, insanlar üzerinde deney yapılması tehlikesinden kurtulmak için hayvanlar üzerinde deney yapmanın şart olduğunu anlamıyorlar.

– Size saldıran nasıl kaçtı? diye sordu Isidore Katzenberg.

Pencere açıktı. İnsan ya da maymun, fırlamış ve kollarıyla asıldığı dallardan atlaya atlaya kaçıp gitmişti.

– Bunun bonobolarınızdan biri olmadığından kesinlikle emin misiniz? diye sordu Lucrèce Nemrod.

– Kesinlikle. Hiç eksik yok, zaten o maymun, sanıyorum

bir şempanzeden daha büyüktü.

Isidore Katzenberg pencereden sarktı ve bahçeye baktı. Bahçe duvarına bakan ağaç çok yüksekti ve çiğnenmemiş çiçek tarhlarının üstündeki yere en yakın dallar yaklaşık iki metre yüksekteydi.

– Eğer bir insan idiyse bu, en azından yetenekli bir akrobat olması gerekir, dedi.

– Akrobat mı dediniz? Düşünmemiştim bunu.

Kaşlarını çattı.

– ... Akrobat, niçin "kadın" akrobat olmasın? Gene "Nereden geliyoruz?" kulübünün bir üyesi olan Profesör Adjemian'ın eski karısı sirke takıldı bir süre.

– Adı ne? diye sordu Lucrèce dolma kalemini elinde sıkarak.

– Sophie Eluant. Varlıklı bir mirasyedi. Reklamı mutlaka duymuş ya da okumuşsunuzdur: "Eluant şarküteri ürünleri, zamanın başlangıcından beri yeniyor". Afişlerde görülen Adjemian'dı, radyoda onun sesi duyuluyordu. Bir anlaşma yapmışlardı; karısı araştırmalarını ve paleontolojik kazılarını finanse ediyordu, buna karşılık o da ürünleri için bilim adamı markasının imajını veriyordu karısına.

– Ama kayboldu bu reklamlar bir süredir, dedi Lucrèce Nemrod.

– Tabii. Kavga ettiler, boşandılar ve anlaşma yürümedi. Üstelik Adjemian yavaş yavaş militan bir vejetaryen olmuştu. Eşinin kafasını düşünebiliyor musunuz! Bir et yemezlik havarisiyle evlenen şarküteri sanayicisi...

Kızıl saçlı gazeteci defterine baktı.

– Sophie Eluant'ın adı "Nereden geliyoruz" kulübü üyeleri listesinde gözükmüyor.

– Çünkü davetli olduğu toplantılara gelirdi. Bilimle hiçbir ilgisi yok. Her halükârda eminim, akrobatlık yaptı ve ağaçlara elleriyle tutunarak daldan dala atlamayı mükemmel bir biçimde başarır.

33. DALDAN DALA

O bir daldan ötekine geçmek için sıçrıyor. Çiftleşmeden sonra böyle gezip dolaşmayı seviyor O. Ama o anda ormanlarda basit bir gezi söz konusu değildir. Ava çıkmışlardır.

Önünde öteki başat eriller de gergin kolları, sallanan bacakları, dallara çengel gibi asılmış, kasılmış elleriyle son derece başarılı bir şekilde ilerliyorlar. Böyle, yalnız kollarıyla daldan dala sallanarak ilerlerken daha hızlı yer değiştiriyorlar, yerde koşarken bu kadar hızlı hareket edebilmeleri mümkün değildir.

Gözleri belli bir yere dikilmiştir, elleriyle destek alırlar ve ağırlık merkezleri öne doğru kaymıştır. Çok hızlı gittiklerinde parmakları, okşar gibi yaprakları sıyırır. Doruklarda uçabilecekmiş gibi bir hayale kapılırlar. Ama düşme ve omurgalarını kırma korkusu da vardır içlerinde. Yapıştıkları dallardan biri kurtlar tarafından kemirilmiş olsa, düşme tehlikesi geçirmeleri için yeter de artar. O bir kere düştü yüksekte ve zar zor yapışabildi bir sarmaşığa.

Başat eriller dallar arasında kayıyorlar. Av peşinde bir devriye oluşturuyorlar. Uçar gibi yol alırken bir yandan da protein bulabilir miyiz acaba diye aşağı göz atıyorlar. Pek bir şey göremiyorlar. Çakal, sırtlan, tavşan, ceylan yoktur artık. Bir gün önce çıkan fırtına ve yangınlar çevredeki bütün hayvanları kaçırmıştır. Dişileri ve yavruları nasıl besleyeceklerdir bu durumda? O'nun karnı guruldamaya başlar, açlığını gideremediği için sıkıntılıdır.

Ey yiyecek! Nereye saklandın?

Sıçrar. Bir yerlerde bir tavşan hırlamaktadır. Ama sürü harekete geçemeden aniden bir kartal gelir ve tavşanı kaptığı gibi yuvasına götürür. Mücadele amansızdır. Şaşıran başat eriller kala kalırlar, dalların altında sallanarak birbirlerine bakarlar.

Düşündükleri şey "Yemek"tir.

Yemek için neler vermezlerdi? Dolu ağzın ve çiğnemenin verdiği inanılmaz tada kavuşabilmek için.

O'nun bedeni acı vererek cezalandırmaya başlamıştır bile kendisini. O bilir ki bir an önce yiyecek bulamazsa bütün kasları toksin dolacaktır. Ciğerleri yakar. Midesi gagalamaya başlar. Bağırsakları düğümlenir.

Yemek. Yiyecek bir şeyler bulması gerekir.

Ve bir an önce.

34. ETLER İMPARATORLUĞU

Bekleme salonunun pencerelerinden Eluant firmalarının tonlarca ürününün kamyonlara yüklendiğini görüyorlardı. Sosisler, sucuklar, jambonlar, domuz kavurmaları, art-diz etleri,domuz sucukları... Şarküteri ürünleri çeşitli şekillerde hazırlanmıştı; dondurulmuş, soğutulmuş, tuzlanmış, konserve, havası alınmış, liyofilize, suyu alınmış... Kamyonların yan taraflarında gülünç, mağara adamı kıyafetinde, neşeli bir domuz müessesenin sloganını haykırıyordu: "Eluant şarküteri ürünleri, zamanın başlangıcından beri yeniyor."

Tuzlu proteinleri yükleyen boşaltan kamyonların dansı hiç bitmeyecekmiş gibiydi.

Bekleme salonunun duvarlarını akrobat resimleri süslemişti. Sirk kıyafeti içinde üç kişi görülüyordu: Hiç kuşkusuz Sophie Eluant olan bir genç kadın; yanında, benekli peştemallı "Tarzan"ı ve güve yenikli, sahte bir kürk içine gömülmüş goril görünümlü bir adamla cangıldan yeni çıkmış "Jane". Bazı resimlerde şov yaparken görülüyorlardı. Bir sirkte seyircilerin üstünde tehlikeli uçuşlar yaparken ya da parmak uçlarıyla trapezlere asılmış durumda.

Bir yerden bir ses geldi ve koyu mor renkli dar giysiler içinde tombul bir sekreter çıktı ortaya.

– Madam Sophie Eluant birazdan görüşecek sizinle.

– Aşağı yukarı ne kadar bekleriz? diye sordu Lucrèce Nemrod.

– Yaklaşık iki saat, diye karşılık verdi sekreter.

Gazeteci yerinden sıçradı.

– Ama... diye karşı çıktı şaşırmış bir halde.

Bu arada bekleme salonunun kapısını açan beyaz gömlekli, bakımlı bir genç, kendisini Sophie Eluant'ın kardeşi Lucien Eluant diye tanıttı ve kız kardeşi kendileriyle görüşünceye kadar fabrikayı gezdirebileceğini söyledi. Önce tereddüt ettiler sonra yapacak başka bir şeyleri olmadığından kabul ettiler bu öneriyi.

Lucien Eluant, dışarda, konuklarını küçük bir elektrikli arabaya bindirdi.

Lucrèce Nemrod ve Isidore Katzenberg fabrikanın, sinyal panoları, sokakları ve çalışan insanlarla kaynayan ambarlarıyla tam bir köy olduğunu gördüler. Bazı ambarlardan bağırsaklarla dolup taşmış sandıklarla yüklü arabaları süren işçiler çıkıyorlardı, bazılarında ise, küreklerin saplanmış olduğu erimiş domuz yağı yığınları görülüyordu.

Lucien Eluant üzerinde BESLEME yazısı okunan bir levhanın önünde durdu. Devasa bir binanın arkasında, neredeyse kokusuz beyaz dumanlar yükseliyordu. Binaya girerken hayvan nakletme etkinliği içinde yüz kadar işçi ve on kadar kamyon gördüler.

– Aile şirketimizde çalışmaya başlamadan önce sıradan mezbahalarda çalıştım, dedi genç adam. Dolayısıyla buraların korkunç yerler olduğunu söyleyebilirim size ben. Danalar, bir kez kafalarına indirilen beş kiloluk tokmaklarla öldürülüyordu. Bütün gün bu işi yapan insanlar çıldırıyorlardı sonunda. Bu işi yapabilmek için devamlı içiyorlardı ve içtikçe, beceriksizleşiyorlardı. Sık sık hedeflerini şaşırıyorlardı, kafalarının yarısı ezilmiş, bahçede böğürerek koşan ve ortalığı kasıp kavuran inekler görülüyordu.

Lucrèce Nemrod, ölüm kokan bu konuşmaları dinlerken

dişlerini sıktı ve genç kadını etkilediği için rahatsız olmayan Eluant devam etti konuşmasına:

– Toptancı ya da yarı toptancı kasaplar bir tür kutsal seremoniler, giriş törenleri icat etmişlerdi; bu törenlerde yenilere damarlardan yeni çıkmış bir litre taze kanı bir dikişte içiriyorlardı, ayrıca kırbaçlardan söz etmiyorum...

– Personel sık sık değişiyordu herhalde, dedi Isidore Katzenberg.

– Hassas olanlar uzun süre kalamıyordu. Ötekiler, delirmemek için kabulleniyorlardı sonunda durumu, hatta sonunda zevk bile duyuyorlardı bu işten, diye felsefi içerikli bir konuşma yaptı Eluant. Hayvanlara isteyerek işkence ediyorlar, kafalarına çekiçle vuruyor, bir ayaklarından asarak bütün gün o halde bırakıyorlardı hayvanları. Açıkça sadik olabildikleri takdirde yeniden katlanılabilir bir meslek haline geliyordu bu iş. Ama bu uygulamalar hemen hemen kayboldu. Üstelik de hayvan dostları yüzünden değil... Profesyoneller ineğin stresinin etin tadını değiştirdiğini saptadılar. Et piştikten sonra bile stres molekülleri kalıyor üstünde. Ve insanlar da bu moleküllere karşı çok hassas. Ne zaman stresli bir et yesek daha stresli oluruz.

– Demek istiyorsunuz ki acı çeken hayvanları yiyerek acılarının bir bölümünü biz alıyoruz, öyle mi?

Lucien Eluant kafasını salladı.

– Dikkat edin, ben inekten söz ediyorum size ama tavuk, daha da beter. Mezbahalarda tavukları zincirlerle baş aşağı asıyorlar sonra ağızlarından kan boşalması için dillerini koparıyorlar; burada amaç etin iyice beyaz olmasını sağlamak. Bütün beyaz etlerin, beyazlaşıncaya kadar kanları akıtılır.

– Kesin yoksa tamamen tiksindireceksiniz beni etten, dedi Lucrèce.

– Aslında, dedi Eluant, sorun şu: Hayvan hakları savunucuları o kadar komik oluyorlar ki bu hayvan davasını gözden düşürüyorlar. Hayvanları savunmak için saygın insanlar bul-

mak gerekir. Çözüm aktörlerin ya da şarkıcıların merhametlerinden değil bilinçli sanayicilerden gelecektir.

Ya balık? diye sordu Lucrèce Nemrod endişeyle.

- Şimdi yeni sanayi kuruluşlarında balıkları iki metre genişliğinde üç metre yüksekliğinde teknelere koyuyorlar. Bu tekneler rantabilite gerekçeleri yüzünden çok dolu. Hacim olarak sudan çok balık var teknelerin içinde öyle ki, üst taraflardaki balıklar zehirlenerek ölüyorlar.

Çevreye, insanları besledikleri düşüncesiyle zevkten kendilerinden geçmiş domuzların görüldüğü afişler yayılmıştı gösterişli bir şekilde.

– Ya domuz? diye araya girdi Isidore Katzenberg.

– Eskiden domuz mezbahalarında çalıştım. Korkunç sesler çıkararak bütün gün inlerlerdi. Bir domuz, boğazlanırken seksen desibel gücünde böğürebilir. Gürültü patırtı yaparlar demiyorum, dikkat edin.

– Bütün bunlara çok fazla sıkıntı çekmeden tahammül ediyormuşsunuz gibi bir haliniz var.

– Yanılıyorsunuz. Hassas bir insanımdır ben. Hem sonra pıhtılaşmış kanın dayanılmaz kokusu vardı. O yürekler acısı mezbahalara girer girmez boğazınız tıkanıverir anında. Hayvanlar da hisseder bunu. Bu nedenle fabrikamın özellikle besleme ve mezbaha bölümlerini modernleştirme konusunda ısrarcı oldum. Gelin benimle.

Bembeyaz, muazzam bir binaya girdiler. Binlerce domuz, yüzlerce metre uzunluğunda sıralar oluşturmuştu; hepsi dört metal korkuluk arasında dimdik, tamamen hareketsizdi ve başları bir giyotine sıkıştırılmıştı, yüzleri yarı sıvı bir besinin aktığı bir raya daldırmış halde durmak zorundaydılar.

Burası sessiz, kokusuz, dumansız bir yerdi. Yiyecek tıkılmış ağızlarla boğulmuş homurtular içinde motopompların uğultusu duyuluyordu ancak.

– Bakın ne kadar temiz. Biliyor musunuz domuzların pis olduklarını söyleyenler haksızlık ediyorlar onlara. Aslında

çok temiz bir hayvan, özgür olduğunda sürekli yalanır. Pis yerlere koydukları için pistirler. İnsanlar da dışkılarla dolu klasik domuz ahırlarına kapatılmış olsaydı domuzlardan daha pis olurlardı.

Lucrèce Nemrod çitlere yaklaştı.

– Ama bu domuzlar hareket edemez duruma getirilmiş, yalanamazlar.

– Tabii, kasları güçlenmesin diye hareketsizleştiriliyorlar. Çok yağ çıkarabilmek için olabildiğince yağlanmaları gerekir.

Isidore Katzenberg bir domuzun karşısına geçti.

– Hepsi birbirine benziyor...

– Normaldir. Özellikle çok dirençli "Large White" ırkından geliyor bunlar. Hepsi kardeş ve yakın zamanda da belki klonaj yoluyla en iyilerinden ikizler üretmeyi başarabileceğiz. Ama bunlardan "çok başarılı sonuçlar alınıyor". Birkaç yıldır, gerekenden on misli daha erken bir sürede olgunlaşıyorlar. Şuna bakın yetişkin bir domuz gibi, oysa besili bir yavru. Tek engel nezleye o kadar dirençli olamamaları. Grip, nezle, anjin domuz yetiştiricilerinin korkulu rüyaları. Bu hayvanlar o kadar kırılgandırlar ki içlerinden biri nezle olunca, hepsi anında kapıyor hastalığı.

Lucrèce bir domuz yavrusunun sırtını okşadı.

Lucien Eluant, gazetecilere mesleğinden söz edebildiği için kendinden geçmiş gibiydi.

– Genetik soyları seçtik, etlerinin dolgun olması gerekir, kesimde birkaç saniye kazandırıyor bu size ve binlerce hayvanda epey bir zaman demektir bu.

– Bu neon lambası hiç sönmez mi peki? diye sordu iri yarı gazeteci.

– Hayır, daha çabuk gelişmelerini sağlamak için hemen hemen hiç uyutmayız onları. Sürekli yemeleri, yemeleri, yemeleri gerekir. Yukardan denetleriz onları biz.

Yüksek bir yere çıkardı onları, bütün fabrikayı denetlemek mümkündü buradan. Bir nükleer santralın yönetim tablosuna

benzeyen bir konsol gösterdi onlara. Çok sayıda bilgisayar ekranında sıra sıra rakamlar, randıman çizelgeleri ve hayvan başına, saat başına, fabrikanın kullanılan metre karesi başına maliyetlerin yansımalarının aktarılmış olduğu şemalar görülüyordu.

– Her şey bilgisayarlarda. Sadece bu klavye, hayvanların tek tek kesilmeye götürülmeleri için parmaklıkların açılmasını sağlayabilmektedir. Bu basit düğme bütün bir bölümün otomatik olarak açılmasını sağlar. Bu düğme ise bütün çitlerin kalkmasını. Bu antibiyotik debisini ayarlar. Şu, hayvanları kesim bölgesine doğru götürür.

Tekrar aşağı indiler. Lucien Eluant başka bir çite doğru götürdü onları. Burada boynunda koca bir madalya bulunan bir domuz vardı. Hayvanın karnı o kadar şişmişti ki ayakları üstünde değil, karnı üstünde duruyordu.

– Bu Aleksandoktor. Bu yılın çiftçilik ödülünü kazandı.

Aleksandoktor'ın hemen üstünde içinde bir domuz iskeleti bulunan devasa bir cam çerçeve vardı.

– Bu da Afrodit. Geçen yılın çiftçilik ödülünü kazandı o da.

Afrodit çarmıha gerilmişti, başsız, ayaksız, bütün kasları ve yağlı kısımları ayrı olarak duruyordu. Ayaklarının yerine yapıştırılmış taçlar ve renkli kâğıtlardan küçük demetler esere bir kır havası veriyordu. En üstte "Paris Panayırı Çiftçilik Yarışması Büyük Ödülü" yazısı okunuyordu.

Aleksandoktor ünlü selefine bakmıyordu.

– *Sic transit opera mundi*. İşte böyle geçip gitti dünya şöhreti, diye mırıldandı Isidore Katzenberg dua niyetine.

Mühendis, daha sonra onları oksitlenmez demirden kafesler içinde hareketsiz yağlı dişi domuzların bulunduğu başka bir yere doğru götürdü. Yalnızca, doymak bilmez domuz yavrularının gelip gelip emdikleri memeleri gözüküyordu.

– Bakın ne kadar dokunaklı. Yavrular artık memeden kesilinceye kadar annelerinden ayrılmıyor. Daha doğru böylesi değil mi?

Birkaç veteriner sıralar arasında dolaşıyordu. İçlerinden biri beslenme rayına mavi bir sıvı boşalttı.

– Bu mavi sıvı ne peki?

– Antibiyotik. Söyledim size, en küçük bir salgın hastalığa tahammül edemeyiz. Ayrıca bu hayvanlar yapay bir şekilde gelişiyorlar, tam bir bağışıklık sistemine sahip olmalarını bekleyemeyiz onların. Çok kırılgandır bunlar. Mavi renge gelince, gıda alıp almadıklarını anlayabilmek için biraz metilen mavisi koyuyoruz. Yüzlerinde mavilik olmayan domuzlar içmemiştir onu, damardan verilir bu durumda sıvı. Biliyor musunuz o kadar çok antibiyotik alıyorlar ki etleri ilaç haline geliyor! Ben evde sık sık şöyle derim: Hastaysanız eğer domuz yiyin!

Lucrèce Nemrod yüzleri maviye boyanmış domuzlara baktı. Bakışlarında tuhaf bir boyun eğmişlik okunuyordu.

– Çevreci de mi değilsiniz? diye sordu Lucien Eluant birden çekingen bir tavırla.

– Hayır. Sadece insanız biz. İnsanın düşünebilmesi için politik bir gruba dayanmasına gerek yoktur, diye karşılık verdi Isidore Katzenberg.

Lucien Eluant alay mı ediyor benimle acaba, diye düşündü. Kuşku içinde cevabı hafife almayı tercih etti.

– Siz hayvan dostları güldürüyorsunuz beni. İnsanların ölmesine ses çıkarmıyorsunuz ve hayvanları savunuyorsunuz.

Isidore Katzenberg bir meyankökü çıkardı ve emmeye başladı.

– İnsanlardan *ve* hayvanlardan yana olunamaz. İki kavram çatışmaz. Ben bitkileri hatta madenleri bile savunurum. Aslında, kısaca söylemek gerekirse genel olarak hayattan yanayım ben.

Lucien Eluant bu inanç açıklamasına ne diyeceğini bilemedi. Birkaç güzel domuzu okşadı, sonra iki gazeteciye, bitişik binaya geçmeyi önerdi. Mezbahaların olduğu yere.

35. ÇAKILTAŞLARI

Hâlâ yiyecek bir şey yok.

Alelusul oluşturdukları geçici kamp yerine eli boş dönerler. Bu arada ötekiler yaşlı sürübaşının öğütlerine kulak asmadan topraktan söktükleri kökleri ve otları kemirmeye başlamışlardır. Çoğu hastalanır ve kusmaya başlar. Etçil-otçul olmanın bir anlamı yoktur, her şeyin bir sınırı vardır.

Sürübaşı kaçış sırasında bulduğu ölü bir fareyi gösterir. Biraz çürümüştür ama onu ilk eline geçiren dişi yutuverir bir anda.

Hepsi müthiş açtır.

Yemek en önemli ihtiyaçtır. Ve O manevi gelişmeyle ilgilenerek açlığını unutabileceğine inanırsa da büyük acılar veren mide krampları sürmektedir.

Protein eksikliğinin verdiği sıkıntılar bütün bireyleri saldırgan hale getirmiştir. Bazı eriller yavrularını dövmeye başlarlar ve açıkça onları yemeyi düşünürler. Dişiler yeni kuşağı korumak amacıyla bir duvar oluşturmak üzere bir araya gelmeye karar verirler.

Herkes bilir ki beslenme sorununa bir an önce bir çözüm bulunamadığı taktirde, sürü parçalanma tehlikesi içindedir. Böylesi uç bir durumla karşılaşmamak için her şeyi denemek gerekir.

Yaşlı sürübaşı bir çağrı yapar. Ağacın dibinde bir şey bulmuştur. Aşağı iner herkes.

Yaşlı sürübaşı bir beyaz karınca yuvası gösterir. Dişiler ve başat eriller alay ederler onunla. Herkes bilir ki yanlarına yaklaşıldığına kaçar bunlar. Hatta yakalansalar bile çok basit bir açlığı doyurmak için çok büyük miktarda karınca yemek gerekir. İhtiyar belli bir yöntemle hareket etmek gerektiğini söyler. Bir sopa alır, beyaz karınca yuvasına sokar bunu, beyaz karıncalar, topluluklarını rahatsız etmesini engellemek için orasından burasından ısırmaya başlamışlardır ağaç parçasını.

Karınca kaynayan, kara emziklerdir bunlar sanki. Gelinen noktada her şey denenebilir, kaybedecekleri hiçbir şey yoktur. Herkes sırayla bulabildiği ağaç parçasını daldırır topluluk içine ve bir yığın arıyla birlikte çıkarır, muhafız askerler gerçekten çok tahrik olmuşlardır.

Kıtır kıtır yerler.

Ama sürübaşı kızar. Bu teknik çok ağırdır. Üstelik beyaz karınca lezzetli ve gerçekten doyurucu değildir. Yaşlı sürübaşı yığının içinde beyaz karıncaların kraliçesinin bulunduğunu söyler, iri ve lezzetli, beyaz, kabuksuz bir sümüklüböcek gibiydi kraliçe.

Yeni sürübaşı hiç vakit kaybetmeden büyük bir taş kapar ve beyaz karınca yuvasına atar. Karıncalar arasında panik çıkar. Bütün karıncalar hemen yerin altına inerler. Tek bir karınca bile gözükmez ortalıkta. Yiyecek bulma umudu da kalmamıştır. Sürü başı sertleşir ve hatasını kabul etmek bir yana, herkesin, kendisi gibi davranarak taşlarla karınca yuvasına saldırmasını ister.

O, komutanı düş kırıklığı içinde seyreder. Herkes hak ettiği yöneticiyi bulur, derler. Her şey bir yana, hayvanların en gelişmişi değillerdir belki de.

Sürübaşı ıssız karınca yuvasına saldırır bir taşla. Hatasını, haksız olduğunu kabul edip, durmaya niyeti yoktur. Liderlerin sahip olduğu ayrıcalıklardan biri de budur. Başatlar ona yardım etmeye mecbur olduklarını hissederler.

O, geride kalır ve üzülerek bakar onlara. Belki de doğru bir yerde doğmamış olduğunu düşünür.

Sürü, bir üst-ilkelin yönettiği ilkeller sürüsüdür.

36. MÜHENDİS ELUANT'IN KURAMI

– Hayvan kesme sanatında bundan daha gelişmiş bir yöntem yoktur.

Isidore Katzenberg ve Lucrèce Nemrod pis mikrop öldürücü ve ozon kokuları içinde titreyen ve dönen dev aletlere baktılar. Daha ötede yumuşak etleri kesen metal gıcırtılarını duydular. Masalar, banklar arasında gömlekli adamlar dolaşıyordu. Bunlar hayvan yetiştirme bölgesindeki veterinerler değildi, kafalarına bone ve yüzlerine bez bir maske geçirmiş dağınık saçlı teknisyenlerdi. Gazetecilerin Doktor Van Lisbeth'in kliniğinde rastladıkları sağlık ekiplerine benziyorlardı biraz ama durmaksızın rakamlarla doldurdukları dizüstü bilgisayarlar vardı ellerinde.

Lucien Eluant, kendisine, bilgisayar ekranında müessesenin verimliliği konusunda son tabloları gösteren görevlileri selamladı. Onlara, üretim süresini ve harcamalarını düşürerek ve yetiştirilen domuz sayısını artırmalarını söyleyerek bazı öğütler verdi.

– Eskiden, böyle bir yeri ziyaret etmenize kimse izin vermezdi, dedi gazetecilere. Mezbahalar, bir zamanlar, tüketicilerin vicdanlarını çok rahatsız eden yerlerdi. İnsanların, sıcak sosisli sandviçlerini ya da püreli jambonlarını yerken rahatsız olmamaları isteniyorsa, buralarda olup bitenler konusunda hiçbir şey bilmemeleri daha iyiydi. Ama bugün, tersine, Eluant müesseseleri son sistem makine ve aletlerini, isteyen herkese gösterebilmenin gururunu yaşıyor.

Yüzlerce domuz dev bir kızak boyunca pembe bir sıvı gibi akıyordu. Onları aşağıda, çapı metreleri bulan geniş bir huni bekliyordu, huninin dibindeki ağız kısmından, domuzlar bir bir ve düzenli aralıklarla alt kata geçiyorlardı.

Hayvanlar orada bir bantla yönlendiriliyorlardı. İki düşey bant hayvanlara yanlarından baskı yapıyor ve onların kaçmalarını ya da hareket etmelerini engelliyordu. Bandın sonuna ulaştıklarında, domuzları, boyunlarından bir diren yakalıyor ve 30 000 voltluk bir elektrik gücüyle öldürüyordu. Temas bölgesinde, hayvanların sarı tüyleri biraz kıvırcıklaşıyor, hayvanlar adeta düş dünyasına giriyorlar, az ya da çok yanmış ka-

barcıklarla dolu derileri yanmış tırnak kokusu saçıyordu çevreye.

Domuzlar, ölür ölmez tek ayaklarından bir çengele asılıyorlardı. Boğazları kesilip kanları akıtılıyordu, kan, siyah renkli bir şurup gibi bir oluğa akıyor, daha sonra harklardan teknelere ulaşıyordu.

– Bu, domuz sucukları için, dedi Lucien Eluant.

Domuzlar, daha sonra 53 derece sıcaklığında suya atılıyordu. Bu aşamayı da geçirdikten sonra kılları alınmak üzere kauçuk parmaklarla dış derilerinin dövüldüğü bir bölmeye alınıyorlardı. Sonra iki gaz ocağı rampası önüne getiriliyorlardı ve son kalan tek kılları kavruluncaya dek burada bekletiyorlardı. İç organların çıkarıldığı bölümde bir alet, bir çıtırtı çıkararak boyundan pübise kadar açıyordu bedeni. Bu arada yuvarlak bir testereyle donanmış bir kadın, bağırsakların dökülmesi sırasında, ayrılması için rektum çevresinde bir oyuk açıyordu.

Boşaltılan torbalardan çıkan sesler.

Tırnakları, yapıştırıcı madde yapmak üzere sökülüyordu.

Ciğerler, yürek, soluk organı göğüs boşluğundan çıkarılmıştı ve bunlar köpeklere ve kedilere verilecekti.

Birkaç saniye sonra başka bir testere kafalarını ayırıyordu bedenlerinden.

– Görüyorsunuz, nasıl çabuk yürüyor işler, hayvan tam altmış dört saniye önce canlıydı ve daha şimdiden bir şarküteri ürününe dönmüş durumda, dedi gururla Lucien Eluant.

– Öyle sanıyorum ki burada gerçekten olup bitenler anlatılsaydı bile, kimse inanmazdı. Abartıldığını düşüneceklerdi ya da hayali geniş bir yazarın kaleminden çıkmış bir bilim–kurgu olarak niteleyeceklerdi bunları, dedi Lucrèce şaşkın bir halde.

Mühendis bir iltifat olarak kabul etti bu sözleri.

– Yok canım, işte, gerçek olduğunu görebiliyorsunuz, şaşırtıyor değil mi?

Kesilmiş domuz başları otomatik olarak, yükselen bir rayın

demirlerine asılmıştı.

– Nereye gider bu kafalar? diye sordu gazeteci.

– Eskiden şarküteri yiyecekleri için süs malzemesi olarak kullanılıyordu ama bu moda kayboluyor yavaş yavaş. Şimdi toz haline getirilip hayvan yetiştirme bölgelerinde besleyici una karıştırılıyor.

– Demek istiyorsunuz ki öteki domuzların beslenmesine yarıyor bunlar. Ama bu bir tür... yamyamlık! dedi Lucrèce.

– Domuzlar farkında değil bunun. Yamyamlık, yiyen, farkındaysa eğer yamyamlıktır.

Lucien Eluant göz kırptı.

– Hem sonra birçok başka tozla karıştırılmıştır: Mısır unu, kemik tozu, balık tozu. Tadını bile almak mümkün değildir.

Isidore Katzenberg yeteri kadar görüp işitmiş olduğuna karar verdi.

– Profesor Adjemian'ı tanıyor muydunuz? diye bir soru sordu damdan düşer gibi.

– Niçin soruyorsunuz bunu bana?

Mezbahalar uzmanı bir an şaşırdı, sonra hemen toparladı kendisini.

– Ha, anladım. Profesör Adjemian eniştem olmuştu çünkü ama aradan çok zaman geçti... Kız kardeşimi görmek istiyorsunuz çünkü ölümü konusunda bir şeyler biliyordur, diye düşünüyorsunuz, öyle mi?

– Katil kesinlikle çok çevik ve işinin ehli. Maymun kılığına girmiş bir insan bize de saldırdı, ağaçlar arasında daldan dala atlayabiliyordu. Sizin kız kardeşiniz de sirk trapezcisiymiş, bana öyle geliyor ki.

Erkek kardeş gevrek gevrek güldü.

– Söylediğiniz gibi trapezciydi. Maalesef iki yıl önce trapezden düştü kız kardeşim. O zamandan beri havuzda yoğun bir kendi kendini tedavi dönemi yaşıyor ama şimdi daldan dala atlayabilecek duruma gelmiş olması çok şaşırtırdı beni. Mucize olurdu böyle bir şey.

– Eski kocasıyla iyi anlaşıyor muydu? diye sordu Isidore Katzenberg.

Lucien Eluant, Profesör Adjemian'ın ilk paleontoloji kazılarını aile şirketinin finanse ettiğini hatırlattı. Ona göre kendisi ve kız kardeşi olmasaymış bilim adamı kesinlikle çalışma olanağı bulamazmış. Bir dönem çok yakın olmuş merhumla. Hatta onu bir kere, insanın kökenleri konusunda kendi kuramını anlatması amacıyla "Nereden Geliyoruz?" kulübüne davet etmiş.

– Çünkü, sizin de bir kuramınız var insanın kökenleri konusunda öyle mi? dedi şaşkınlık içinde Lucrèce Nemrod.

– Tabii, diye karşılık verdi öbürü böbürlenerek. "Süperleşçilik kuramı" denebilir benimkine. Aslında bana göre, bizim gelişme derecemizi gösteren yeme biçimimizdir. Otçullara bakın. Aptal hepsi. Hiç hareket etmeyen otları, otlamak ya da kendilerini savunmaya bile gerek duymadan meyveleri toplamanın ne gibi bir güçlüğü olabilir? Ama et bulmak, lezzetli kırmızı et, farklı. Kurnazlık gerekir. Gizlenmeyi bilmek gerekir. Gözlemek. Yakalamak. Koşmak. Dövüşmek. Kısacası, beyin kendi kendini aşmak zorundadır. Maymunlara bakın, en sosyal olanlar şempanzeler ve şebeklerdir çünkü et yerler. Biliyor musunuz ki onlar için et, bir tür uyuşturucudur, halüsinasyon etkisi yapar!

Konuklarına çeşitli çengellere yün yumakları gibi asılmış bağırsakları, iç organları gösterdi.

– İşte, bana göre, kökenlerimizin tarihi. İlk atalarımız ağaçlarda yaşayan maymunlardı ve dolayısıyla da tembeldiler; bütün gün ense yapıyorlar, ancak ellerinin uzanabildiği meyveleri toplamakla yetiniyorlardı. Ama Rift zelzelesinin yol açtığı kuraklık onları, besinlerini değiştirmek zorunda bıraktı. Meyve bulamayınca leş yemeye başladılar. İlk etobur atalarımız leş yiyicilerdi muhtemelen. Sırtlanlar, çakallar ve akbabalardan sonra geliyorlardı. Sonra, kendilerinin seçmediği, rastlantılarla buldukları bu yiyecekten bıktılar ve küçük canlı hayvanla-

rı avlamaya başlamak zorunda kaldılar. Av eti bizi dinamik, kaslı, güçlü yaptı. Otçulları, ceylan olsun, tavşan olsun izleyebilmek için çok enerji harcamak gerekir. Bu durum bazı yeni yetenekler geliştirdi. Daha keskin bir görüş. Daha keskin bir kulak. Hareket halindeki bir hayvanı öldürmek için davranışlarını anlayabilmek, dolayısıyla da tepkilerini görmek şarttır. Av incelemeyi, düşünmeyi ve önce davranmayı gerekli kılar. Avlanan psikolojisini geliştirmek zorundadır. Atalarımız "Aaa, bizim av hayvanlarımızın yavruları şu dönemde şu bölgeye yerleşmişlerdir, Aaa hastalar buraya yerleştirilmiş" diye düşünmek zorundaydılar. İncelemek gerekir. Tuzaklar kurmak gerekir. Hatta ben sosyal yaşamın, hareket eden kırmızı eti avlama gereksiniminden doğduğunu düşünüyorum. Uzak atalarımız sürüler oluşturarak hayvanları kuşattıklarını ve hatta gittikçe daha kalabalık hayvan sürülerine saldırdıklarını fark ettiler.

Lucrèce Nemrod'un omzunun üstünden not defterine bir göz attı.

"SÜPERLEŞÇİLİK KURAMI" yazısını okudu. Yüreklendi ve devam etti.

– Günümüzde ne yazık ki insan türü gerileme ve çöküş sürecinde. Bunun en çarpıcı belirtisi etyemezlik modasına dönüştür.

– Niçin karşısınız etyemezliğe?

– Etyemezliğin türün yozlaşması olduğunun çok çarpıcı bir kanıtı vardır. Panda. Panda otçulluğa dönmüş etçillerin ender rastlanan bir örneğidir. Ve bilindiği gibi, yavaş yavaş geriledi ve dünyadan tamamen kaybolma tehlikesi içindeki hayvanların sembollerinden biri durumuna geldi. Siz niçin etyemezlikten yanasınız?

– Hiç, bir keresinde kanlı bir et parçası koydular tabağıma, bu bana edepsizce bir şey gibi geldi.

– Demek istiyorsunuz ki biz hayvan yetiştirmeseydik birçok tür kaybolup giderdi.

Lucien Eluant, elini sallayarak, eti git gide daha hızlı kesmek için dönen aletleri gösterdi.

– Siz, insan olduğunuz için gurur duymuyor musunuz? Artık kimseden korkumuz yok. Ve işte leşçiliğin doruk noktası: Binlerce hayvanı, kaçmalarına en küçük bir imkân bile tanımadan yetiştiren ve öldüren bir fabrika. Hatta ve hatta yüce güç olmayı bile başardık: En küçük... bir şiddet olmadan öldürmeyi başarıyoruz.

Gürültü patırtı. Bir teknisyen geldi ve kulağına bir şeyler fısıldadı.

– Affedersiniz, dedi, hemen hayvan besleme bölgesine doğru giderek.

Isidore Katzenberg ve Lucrèce Nemrod hemen arkasından izlediler onu. Kapıdan karışık, belli belirsiz sesler geliyordu. Yüzlerine hayvan maskeleri geçirmiş yüz kadar gösterici düşmanca sözler içeren flamalarla fabrikaya girmişlerdi. Lucrèce Nemrod bu her çeşit yaratık maskesi içinde en azından on kadar maymun maskesi olduğunu saptadı.

Lucien Eluant'ın alnında sıkıldığını belirten bir çizgi oluştu.

– Gene HÖC, dedi. Hayvan Özgürlüğü Cephesi... Laboratuvarlardaki kedileri, köpekleri ve tavşanları serbest bırakan çılgınlar. Bir süredir mezbahalara dadandılar. İngiltere'de kamu düzenini bozma suçuyla, tereddütsüz, doğru hapishaneye gönderiliyor bunlar ama Fransa'da kimse ciddiye almıyor onları ve biraz inatçı çevreciler olarak görülüyorlar. Gazeteci olarak saldırgan tutumlarına ve zarar verme isteklerine tanık oldunuz, sanırım.

Eluant fabrikaları teknisyenleri, göstericiler karşısında bir direniş hattı kurmak üzere ortaya çıktılar. Lucien Eluant da hemen koşarak başlarına geçti. İki düşman grup karşı karşıya geldi; blucinli, ceketli ve yüzlerinde hayvan maskeleri olanlarla iş gömlekleri giymiş ve teknisyen başlıkları takmış olanlar karşı karşıyaydı.

"Hayvan besleme ve yetiştirmede ölçüsüzlüğe hayır", "Hayvanlara işkenceye hayır", "Hayvanlara huzur", diye bağırıyorlardı göstericiler.

Bir görevli patronuna elektrikli bir megafon getirdi.

– Sizi kimin gönderdiğini biliyorum, dedi Lucien Eluant. 1996'daki deli dana krizinden sonra domuz eti tüketimi üç misli arttı ve dana eti tüketimi de düştü. Şimdi sığır kesen mezbahalar ortalığı karıştırmanız için buraya gönderiyorlar sizi.

Yüzünde piliç maskesi bulunan ve muhtemelen bozguncuların lideri olan biri de kendi elektrikli megafonunu salladı.

– Hayır. Biz tamamen bağımsızız. Kendi özgür irademizle hayvan haklarını savunuyoruz.

– Peki, niçin o zaman sığır kesimi yapılan mezbahalara gitmiyorsunuz hiç?

– Onlara da sıra gelecek, dedi piliç ihtiyatlı bir üslupla ve yandaşlarına ilerleme işareti yaparak.

– Olduğunuz yerde kalın, polis çağırırım! diye bağırdı Lucien Eluant.

– Tamam, polis çağırın. Burada olup bitenleri görsün. Hiç kimsenin bir şey bildiği yok. İnsanlar bilseydi eğer!

– Hijyen konusunda Avrupa mevzuatlarına ve sağlık denetimlerine uygun her şey! diye gürledi şarküteri sanayicisi. Hatta yanımda gazeteciler var, her şeyi gösterdim onlara. Gizleyecek hiçbir şeyim yok.

Mühendise karşı çıkacak zamanı bulamayan ve sözlerine destek olmak zorunda kalan Lucrèce ve Isidore'u gösterdi. Zayıf ama gene de çın çın öten bir genç kız sesi bir tavşan maskesi altından müdahele etti:

– Hijyen yasalarıyla ilgisi yok bunun. Yürekle ilgili bir mesele bu. Bu zavallı hayvanlara nasıl muamele ettiğinizi biliyoruz ve insan olduğumuz için utanıyoruz! İnsan türünün soyluluğu için mücadele veriyoruz biz.

Arkasındaki keçi, zebra, maymun ya da aslan maskeli yan-

daşları, sözlerini onayladıklarını göstermek amacıyla ellerindeki kazma saplarını yere vurdular.

– Siz insansınız, gösterin öyleyse insan yüzlerinizi! dedi Lucien Eluant liderlerine yaklaşarak. Yüzündeki piliç maskesini indirmek istedi.

Karşısındaki ise bir plastik gaga darbesiyle cevap verdi buna. Bir işaret oldu bu. Çete fabrika işçilerinin oluşturduğu safa doğru ilerledi. Her gösterici kendi savaş çığlığı olarak fetiş hayvanının sesini taklit ederek bağırdı. "Melemeler", "viyaklamalar", "miyavlamalar", "kükremeler" duyuldu. Lucien Eluant saldırıya karşı koymayı denedi ama o ve adamlarının saldırganların sayılarının kalabalık olması yüzünden kısa sürede yenilgiye uğrayacakları anlaşıldı.

Lucrèce Nemrod da girdi kavgaya. "Öksüzler yurdu kvando"suyla harikalar yaratıyordu. Genç kadın özellikle maymun maskeli yüzlere büyük bir keyifle vuruyor ve morluklar oluşturuyordu bedenlerinde. Ayak darbeleri, diz darbeleri, ısırıklar... Kanadalı bir oduncu gibi büyük bir çaba harcayarak bütün hünerini gösteriyordu.

Bu arada Lucien Eluant'ın çevresini sarmışlardı, tehlikeli kazma sapı darbelerinden özellikle kafasını korumaya çalışıyordu.

Elektrikle öldüren raylar üzerinde kendiliklerinden ölüme giden domuzlar ilgiyle izliyorlardı sahneyi. En azından ölmeden önce ilginç bir şeyler görmüş olacaklardı.

Isidore Katzenberg kavgacıların etrafından dolaştı, denetim yerine çıktı ve çitleri otomatik olarak kaldıran klavyenin karşısına geçti. Aynı anda bütün düğmelere birden bastı ve çeşitli mekanizmaları harekete geçirdi. Su fışkırtma, kapıların açılması, fıçıların boşalması, giyotinlerin kalkması.

Birden, domuzlar kendilerini özgür buldular, hareketlerinde serbest kaldılar. Duraksadılar. Tutsaklık içindeki tüm bir yaşam ani bir kaçış şansı için hazırlamamıştı onları. İçlerinden sadece en cüretli olanlar beklenmedik bir biçimde Mars'a inen

astronotlar gibi çitlerinden kurtulup özgürlük dünyasına doğru bir maceraya atıldılar. Tutsak doğmuşlardı ve kölelikten başka bir şey tanımamışlardı, boyunduruksuz yaşamanın ne olduğunu bilmiyorlardı. Oradan kaçmak o ana kadar o kadar imkânsız gözükmüştü ki onlar için, bazıları rüya gördüklerini sandılar.

Domuzlar hapishanelerinin dışındaki dünyayı dikkatle incelediler. Yanı başlarında insanlar kavga ediyorlardı. Doğal olarak değişken içgüdüleriyle konuşmayı bırakarak partiye katıldılar onlar da. Keyifli bir şekilde homurdanarak sağa sola koşuştular. Dişi domuzlar, sütten kesildikten sonra birden bire ayrıldıkları yavrularını buldular heyecan içinde.

Tam bir keşmekeş hakim oldu ortalığa.

Sanayileşmiş bir ölüme adanmış bu yerde doğaçlama büyük bir şenlik yapılıyordu sanki. Çok fazla intikam hisleriyle dolu olmayan domuzlar kendilerini besleyen ve çok iyi tanıdıkları görevlilerin yanaklarını yaladılar duygusal bir tavırla. Daha yaşlı ve dolayısıyla daha yağlı domuzlar yürümeye çabalıyorlardı ama doğduklarından beri her türlü hareketten mahrum kaldıklarından ayakları üstünde titreyerek, oldukları yerde, hareketsiz kalakaldılar öylece.

Göstericiler baskın çıkmaya başlıyorlardı. Bazıları fabrika işçilerini toynaklı memelilerin terk ettikleri kafeslere doğru ittiler ve hapsettiler. Bazıları da çitlerinde sıkışıp kalmış ve dışarı çıkamamış domuzları, bağırarak tahrik etmeye çalıştılar. Ama bunların köleliklerini birkaç dakika içinde unutabilmeleri çok zordu.

Lucien Eluant şaşkınlıktan yararlanarak aradan sıyrılmış ve denetim platformuna doğru çıkmıştı. Isidore Katzenberg'e çıkıştı.

– Niçin kafesleri açtınız? diye bağırdı öfkeyle.

– Hayatınızı kurtardım. Teşekkür etmelisiniz bana, diye karşılık verdi koca gazeteci.

Lucien Eluant genel alarm düğmesine bir yumruk patlattı.

Fabrika-köy bir baştan bir başa siren sesleriyle inledi. Her yanda kırmızı ışıklar parladı. Bütün işçiler göstericileri püskürtmek ve kaçan domuzları yakalamak için yardıma koştular.

Birden Sophie Eluant'ın sekreteri görüldü denetim yerinde.

– Korkunç! korkunç!

– Sakin olun bayan Agnès. Bu göstericiler tehlikeli, dedi Lucien Eluant, ama kafanızı takmayın, duruma hakimiz.

– Hayır, hayır! Maymun, maymun!

Dehşete düşmüş gibiydi.

– Ne maymunu?

– Bir maymun kız kardeşinizi kaçırdı!

Isidore Katzenberg ve Lucrèce Nemrod hemen avluya çıktılar. Sophie Eluant'ı kollarına almış götüren bir gorilin siluetini görebilecek kadar zamanları oldu ancak. Gorilin maskesi yoktu ama bütün bedeni goril postuyla kaplanmıştı. Kadın bir yandan primata yumruk atıyor bir yandan da dehşete düşmüş bir halde haykırıyordu. Hayvan hiç yavaşlamadan bir arabaya kadar gitti, kadını arka koltuğa attı ve yıldırım hızıyla hareket etti.

Göstericiler ve işçiler bir an apışıp kaldılar yerlerinde.

– Çabuk!

Lucrèce Nemrod, Guzzi motosikletini çalıştırmıştı bile, Isidore Katzenberg motosikletin sepetine atladı ve hızla domuz kasabı kadının peşine düştüler.

Önlerindeki otomobil onları ekmek için bütün tehlikeleri göze aldı. Sürücü asfaltta zikzaklar çizdi, sol şeritten gitti, son anda kamyonları solladı, kırmızı ışıkta geçti. Ama Lucrèce Nemrod'un refleksleri sağlamdı ve sepetli motosikleti bütün isteklerini anında karşılıyordu. Ne var ki üç tekerlekliden çok daha güçlü olan saldırganın otomobili kısa sürede arayı açtı.

– Eğer bir maymunsa bu, gerçekten çok yetenekli, dedi Isidore Katzenberg rüzgâra karşı konuşarak. Sepette bulduğu deri başlığı kafasına geçirmiş ve çok rahatsızlık veren eşyaları at-

mıştı.

Bir pano otomobilin Bourget havaalanına doğru yöneldiğini gösterdi. Orada arabayı hemen park etti ve gazeteciler, uzaktan, pisti çevreleyen tel örgülerin arkasından sırtına insan yüklemiş bir primatın motorları çalışan bir taksi–uçağa daldığını gördüler.

Lucrèce Nemrod piste doğru koşmak istedi ama Isidore tuttu onu. Çok geçti artık. Gerçekten de uçak kalkış pistinde yavaş yavaş yükselmiş ve gökyüzünde uzaklaşmıştı.

– Düşmanımızı çok seviyorum, dedi arkadaşı ince sesiyle. Daldan dala atlıyor, sporun sırlarını biliyor, gerektiğinde uçak kullanıyor. Maymun değil bu, insan da değil. İnsanüstü bir varlık!

– Kontrol kulesine çıkıp nereye gittiğini öğrenelim, dedi Lucrèce Nemrod soluk soluğa. Maymun olsun olmasın, kesinlikle bir uçuş planı bırakmış olması gerekir.

– Gereksiz, nereye gittiklerini biliyorum, dedi Isidore Katzenberg, çok soğukkanlı bir şekilde çimenlere oturarak. Dudağının kenarında küçük bir ot parçasıyla gökyüzünde kaybolan uçağı seyrediyordu.

Orada, güney tarafında, Sophie Eluant ve maymununu götüren küçük alet kızıl bir renk alan gökyüzünde parlak bir noktadan başka bir şey değildi şimdi.

– Nereye gidiyorlar sizce peki?

Koca gazeteci yavaş yavaş kalktı, kadife pantolonuna yapışmış birkaç saman çöpünü silkeledi ve iç geçirdi:

– İnsanlığın beşiğine doğru.

İKİNCİ BÖLÜM

İNSANLIK BEŞİĞİNİN ÜSTÜNDE

1. BİLİNENİ TERK ETMEK

Kıvrılıp büzüşerek başlarını dizlerine yaklaştırıyorlar.

İşler yolunda gitmeyince düşünmeden yapılır bu.

Karınları açtır.

Bir şey yemeden birkaç gün durabilirler ama bir hafta dayanamazlar. Gerçekten açtırlar.

Sürübaşı kalkar, "bırakın düşüneyim biraz, çözümü bildiğimi sanıyorum" der gibi bir havası vardır; yer değiştirmek gerekmektedir. Bilinen bölgeleri terk etmek, ama nereye gitmek üzere?

Hiyerarşik açıdan sürünün en yüksek konumdaki bireyi havayı koklar, bilgilerle dolu pis kokuları almış gibidir. Çözümle iyice haşır neşir olabilmek için gözlerini kapar ve bir yön gösterir. Kuzey. Orada dağların av hayvanlarıyla dolu olduğu iddia edilmektedir.

Dişiler onaylar. Yeni yuvalarını gelecekteki yavrularını barındıramayacak kadar küçük bulmaktadırlar. Yaşlılar daha kuşkucudur. Kuzeyde havanın daha soğuk olduğunu söylerler, ama onlara fikir soran yoktur.

Gitmeye karar verirler. Hepsi kalkar ve yeniden umutlanırlar. Hastalar ve sakatlar topluluğun yürüyüşünü aksatmayacaklarını vadederler. Sürü içinde idare etmeye karar verirler onları.

Eşyasız topluluk yavaş yavaş kuzeye doğru yol almaya başlar.

Açıkta büyük mesafeler kat etmek zorunda olduklarından doğal olarak göç konumuna geçerler. Sürübaşı önde, başat eriller yanlarda, hastalar da leşçileri yavaşlatmak amacıyla yanlarda.

Ovada yol alırlar.

Kafasını kaldırır O. Üstlerinde muazzam bir turna kuşu sürüsü aynı yöne doğru gitmektedir. Çok güzel bir manzaradır bu. Gökyüzüne çiçekler dağılmıştır adeta. Turna kuşları geniş kanatlarını siyah bir çizgiyle çizilmiş sınırlara yaymışlardır. Bir yandan yürümeye devam ederken başını olabildiğince kaldırır. Boynu ağrır, sürekli kuşları inceler. O, kuşların o kadar yüksekten kendilerini nasıl gördüklerini merak eder.

2. UÇMAK

Isidore Katzenberg lumbozdan yere bakıyordu. Peş peşe gelen ülkeleri görüyordu: Önce güney Fransa, sonra İtalya, Yunanistan, Mısır, Etiyopya, Kenya, Tanzanya.

Güney.

Tanzanya'ya gitmek istiyorlardı onlar. Özellikle de Kliman-Jaro'ya. Bourget'den kalkan ve içinde kaçırılan kadın kasabın bulunduğu gorilin taksi uçağının oraya gittiğinden kuşkuları yoktu.

Atalarımızın büyük göçlerde tuttukları yolun tersine mi gitsek? diye düşündü Isidore Katzenberg. Meteorolojinin rastlantılarıyla yer değiştiren geleceğin insan sürülerini, gelişmiş leşçileri, türler arasındaki mücadeleleri gözümde canlandırmak istedi.

Bulutların altında yaklaşık 3 milyon yıl önce doğu Afrika'da bir yerlerden kalkan ve beş kıtaya dağılan insanlığı başlatan sürüyü düşündü.

Uçağın kanatları altında bir turna kuşu sürüsü ters yönde uçuyordu.

Tam bu sırada bir hostes hızlı hareketlerle Isidore Katzenberg'in koltuğunun önündeki küçük masayı çekti ve bir yemek tepsisi koydu. Sıcak yemeğin üstündeki metal kapağı kaldırdı ve tarifi mümkün olmayan bir pürenin içinde şaşkın, soluk bir kümes hayvanı parçası gördü.

Yazık, boşuna ölmüş bu piliç. Pürenin içine gömdü onu, mezar taşı niyetine bir havuç dikti, sonra kapattı yemek tepsisini.

Lucrèce Nemrod ise acıkmıştı. Görünümüne önem vermeden silip süpürdü yemeğini. Ancak doyduktan sonra çiğnemeyi bıraktı ve ziyafetten kalanları seyretti. Püreye gömülmüş olan bu irili ufaklı kemikler onu o andaki ilgi alanına götürdüler: Paleontoloji. Tepsiyi itti ve çantasından meşhur not defterini çıkardı. Meslektaşı için sıraladı:

– Profesör Sanderson'un kuramı: İnsan yıldızlardan gelen bir virüsün bulaştırdığı bir hastalıktan doğmuştur.

"Profesör Conrad'ın kuramı: İnsan genetik kombinezonların rastlantısından doğmuştur."

"Doktor Van Lisbeth'in kuramı: İnsan kendiliğinden bir iklim değişikliğine adapte olarak doğmuştur."

"Mühendis Eluant'ın kuramı: İnsan, öteki tüm hayvanları yemek için aşma gerekliliğinden doğmuştur."

Durdu. Kuramlar kafalarında dolaşıp duruyordu. Göktaşı. Şans. Adaptasyon. Süperleşçilik.

Lucrèce Nemrod tatlısına eğildi; yeşilimsi, jelatinsi bir kaymak ve üstünde pırıltılı bir kiraz şekerlemesi.

– Lamarck ve Darwin arasındaki farkı iyi anlamadım, dedi.

Isidore Katzenberg açıklık getirdi konuya:

Darwin'e göre bir maymun kopya hatası sonucu rastlantıyla doğduk. Lamarck'a göreyse insan iyileşmeyi denemiş olan bir maymundur. Üçüncü sıradaki koltukta oturan ve o ana kadar iktisat ve finans dergilerinden başını kaldırmamış olan gri giysili zayıf adam söze karışmaktan alamadı kendini:

– Özür dilerim, konuşmalarınıza kulak vermemek elimde

değildi, size şunu hatırlatmak isterim ki Lamarck'ınız birçok tuhaf Rus bilim adamını etkilemiştir ve bunlardan biri de Lysenko'dur. Lamarckçılığı doğrulamak için açıkça, çocukları iğrenç yaşam koşullarına uyarlamaya zorlamak istemiştir; amacı, bu koşullarda kazanılmış karakterlerin genetik olarak aktarılıp aktarılamayacağını anlamaktı. Rezalettir bu teori. Babanın öğrendiklerinin oğul tarafından kendiliğinden öğrenileceğini düşünmek saçmadır.

Ön sıradaki başka bir yolcu, koltuğunda eğilip bükülerek, sarı-beyaz saçlarla taçlanmış pembe yüzünü çevirdi.

– Ben de dinledim sizi ve şunu söylemek istiyorum ki bana göre Darwin'in de payı vardır yaşadığımız felaketlerde. Darwincilik faşizme bir giriş niteliği taşır, çünkü bu ideolojinin iddialarına göre bazı insan ırkları bazı ırklara göre yaşamayı daha fazla hak etmiştir. Uyum sağlayamayan türlerin doğal ayıklanması doğrudan doğruya ırkçılığa götürür!

Lucrèce Nemrod Profesör Conrad ve Doktor Van Lisbeth'in kuramlarını politik açıdan düşünmemişti henüz. İki komşusunun sözlerini dinledi.

Lamarckçılığın düşmanı şöyle bir iddia attı ortaya: Ana baba İngilizce öğrenmiştir, çocukları da otomatikman bu dili konuşacaktır, diye bir şey olamaz.

Muhatabı omuz silkti:

– Belki, ama ben İngiltere'ye yerleşirsem, çocuklarım mükemmel İngilizce konuşmakla kalmayacak, atalarının bir zamanlar Fransızca konuştuklarını bile unutacaklardır. Ortama uyma budur işte!

Öbür taraftaki koltuklardan bir adam ayağa kalkarak konuşmalara müdahele etti. Siyah bir takım elbise giymişti ve ceketinin astarında küçük, altın bir haç vardı, beyaz gömleği din adamlarının giydiği türden yakası kolalı bir gömlekti.

– Selam. Peder Mathias, rahibim ben, diye tanıttı kendini. Not defterinizi bir dakika bana verebilir misiniz lütfen? dedi Lucrèce Nemrod'a. İnsanlığın kökenleri konusundaki farklı

...lerinizi ben de görmek isterdim.

Not defterini uzattı Nemrod. Rahip hızla sayfaları karıştırdı.

Farklı kuramlarınıza tek tek bakalım, dedi uzlaşmacı bir tavırla. Virüs taşıyan göktaşı? İmkânsız, atmosfere giriş hararı öylesine yükseltir ki her türlü yaşam yok olur.

"Darwincilik?" Doğru olsaydı eğer, hayvanat bahçelerindeki maymunlar insan olurlardı.

"Lamarckçılık?" İnsanları daha zeki yapmak için sorunlu durumlar içine atmanın gerçekten yeterli olabileceğine inanıyor musunuz? Öyle olsa, hapishaneler dahilerle dolup taşardı.

"Süperleşçilik?" Bu şu anlama gelirdi: Sardalyaları, orkinosları ve ahtapotları korkutan ve kendilerinin üstünde hiç leşçi bulunmayan köpekbalıklarının şimdi bizim sahip olduğumuz gibi arabalara, tüfeklere ve televizyonlara sahip olmaları gerekirdi.

– Beyler, bayanlar, ciddi olalım. İnsanlığın kökenleri konusunda bilim adamları yerlerinde sayıyorlar çünkü bilimin yetkisinin sınırı işte bu engele çarpıyor.

– Siz ne öneriyorsunuz o halde? diye sordu Lucrèce Nemrod, not defterini geri alırken. Belki yeni bir kuram daha ekleyebilirdi defterine.

Din adamı soğukkanlı bir tavırla gülücükler dağıttı çevresine.

– Çok daha basit bir kuram: Tanrı, dedi, inanç adamı sakin sakin, sanki yalnızca aptalların karşı çıkmaya cesaret edebilecekleri bir kesinliği dile getiriyordu.

Isidore Katzenberg, Galileo'nun, Engizisyoncuları dünyanın yuvarlak olduğuna inandırabilmek için aynı bilgece tavırdan yararlanmak zorunda kaldığını anımsadı. Ama roller değişmişti zaman içinde. Şimdi o yıkıcı öncünün tavrını benimsemiş olan, bütünüyle devrimci ve dönemine göre bu karanlıkçı yüzyılda anlaşılamayacak kadar gelişmiş bir teori ileri sürdüğünü iddia eden din savunucusuydu.

– Tanrı, diye yineledi. Her şeyin kökeninde tanrı vardır.

Kaldı ki "Tanrı varsayımı"nın en azından bu sözde bilimsel kuramlar kadar değerli olduğunu kabul eden bilim adamlarının sayısı her geçen gün artmaktadır.

– Tanrı, amma da yeni fikir ha! diye taş attı Darwinci.

Peder Mathias bu küfürlü müdahaleyle hiç ilgilenmeden siyah ceketinin iç cebinden bir kutsal kitap çıkardı ve kendisine göre insanlığın kökenlerinin iyi anlaşılması için çok önemli cümleleri yüksek sesle okumaya başladı.

– "Tanrı önce gökyüzünü ve yeryüzünü yarattı... Tanrı hayvanları yarattı. Ve Tanrı bunun iyi olduğunu gördü... Şöyle buyurdu Tanrı: İnsanı bizim gibi yapalım ve denizdeki balıklara, gökyüzündeki kuşlara, yerde kıvrılan sürüngenlere hakim olsun... Tanrı insanı topraktan ayrılmış tozlardan oluşturdu. Burun deliklerine bir yaşam soluğu üfledi ve insan canlı bir yaratık oldu."

– Aslında güzel bir efsane, ama... efsaneden başka bir şey değil, dedi Lamarckçı.

– Tanrı buyurmuştur ki...

Bir sinyal sesi işitildi. Küçük ışıklı panolar: "Sigaralarınızı söndürün, Kemerlerinizi bağlayın" yazısı okundu bu ışıklı panolarda. Hoparlörlerden gelen bir bariton ses de, uçak türbülans alanına gireceğinden, yolculara yerlerine oturmaları gerektiği uyarısında bulundu.

Rahip, Lucrèce Nemrod ve Isidore Katzenberg'in koltuklarının yanında ayakta durduğundan yanına gelen bir hostes, emirlere uyması gerektiğini ihtar etti, koltuğuna doğru itti ve kemerini kendi elleriyle bağladı.

Birden kötü bir duruma düşen peder Mathias, koltuğuna yaslanarak doğruldu ve somurttu, tam bu sırada uçak birdenbire hava boşluğunda yüz metre kadar düştü. Küçük masalardaki plastik bardaklar devrildi. Tamamen ihtiyaç nedeniyle, talimatlara rağmen tuvalet önünde kuyruk yapmakta direnen inatçılar tutunabilecekleri yerler aradılar, bulamadılar, yere düşüp, yuvarlandılar ve canları yandı. Bazı hostesler yolcula-

nın kucaklarına düştüler. Bir erkek görevli koltukların üstünden yüzer gibi geçerek açılır kapanır bir koltuğa yapıştı can simidi gibi.

– Tanrı kendisinden söz edilmesini istemiyor pek, diye fısıldadı Isidore Katzenberg keyifli bir şekilde. "Tanrının adını boşuna anmayacaksın" değil midir sizin ilkelerinizden biri, peder? dedi, öteki sıralardan rahibe doğru seslenerek.

Ama Peder Mathias, gözleri kapalı dua etmekteydi, bu arada biraz önce dine karşı son derece kapalı olan Lamarckçı ve Darwinci de onu taklit eder gibiydiler.

– Her halükârda bu sefer "Nereden geliyoruz?" sorusunun basit hatırlanışında bozguncu maymun yok, dedi Lucrèce Nemrod.

– Sahi, bize takılan maymunların tanrısı olmasın? diye bir şaka yaptı Isidore Katzenberg, göbeğini acıtan kemerini çekiştirerek.

Lumbozdan bakan gazeteci gökyüzünün hâlâ kapkaranlık olduğunu fark etti. Hava boşlukları peş peşe geliyordu ve uçak bir çamaşır makinesindeki küçük bir çamaşır gibi sallanıp duruyordu. İnsanlar bağrışıyorlardı. Şişeler kulvarda yuvarlanıyorlardı. Bazı bagaj bölmeleri açıldı, çeşitli eşyalardan oluşan içeriklerini dehşet içinde haykıran yolcuların omuzlarına, kafalarına boşalttılar.

Uçak düzenli bir biçimde yükseliyor sonra tekrar alçalıyordu. Ön sırada, bu uç koşullara pek alışık olmayan Lamarckçı yediği püreli pilici tutamadı. Havayolu şirketinin hassas yolcuların gerektiğinde yararlanmaları için hazırladığı kâğıt torbayı bulmak için önündeki fileyi karıştırdı telaşla.

Koridor tarafında oturan Darwinci ise mutlaka koltuğuna kavuşmak isteyen ayakta kalmış bir beyle kavga ediyordu. Biri eğilmiş, öbürü oturmuş iki adam birbirlerinin yakalarından tutmuşlar, türbülanslar içinde sessizce dövüşüyorlardı. Sonunda koltuğu kazananı tayin edecek olan, daha güçlü olanın seçilmesi kuramıydı.

Rahip hâlâ dua etmekle meşguldü. Bariton ses hoparlörlerden ikinci kez duyuldu cevap gibi:

– Sakin olun. Sakin olun. Herkes yerine otursun. Bir türbülans bölgesinden geçiyoruz.

Ne var ki ses hiç rahat değildi. Lucrèce Nemrod bir panik başlangıcı sezdi ve Isidore Katzenberg'in koluna asıldı. Bebekler ciyak ciyak bağırıyorlardı, köpekler uçağa gizlice sokulan sandıkların içinden kaçtılar ve şamataya katıldılar.

Sonra yavaş yavaş kabine ağır bir sessizlik hakim oldu, lambalar göz kırptılar, uçak hâlâ titriyor, hırçın bir denizde dalgadan dalgaya atlayan bir tekne gibi türbülanstan türbülansa giriyordu.

Şamandıra gibi yağlı bedeniyle koltuğunda büzülüp kalan Isidore Katzenberg bu mahşer manzarası karşısında eğlenen tek insandı sanki.

– Bu devasa demir yığınlarının havada tutunabilmesinin her zaman mantığa aykırı olduğunu düşünmüşümdür ben, dedi sakin bir tavırla Lucrèce'e.

Ama Lucrèce Nemrod cevap veremiyordu çünkü birden önüne düşen oksijen maskesiyle mücadeleye vermişti kendini. Uçak aniden, gene alçalmaya başladı ve koltukların bulunduğu yerdeki ışıklar söndü, birkaç lambanın verdiği cılız ışıktan başka bir şey görülmez oldu.

– Öyle sanıyorum ki pike yapıyoruz, dedi Isidore Katzenberg, yüzü lumboza yapışmış halde. Birkaç dakika içinde ölebiliriz ve ben bu koşullarda şunu söylemek istiyorum ki Lucrèce, sizinle tanışmamızın başlangıç döneminden büyük bir zevk duydum, diye kibarca devam ederek tamamladı sözlerini.

– Teşekkür ederim, benim için de aynı şeyler geçerli, diye kekeledi, soluğu kesilen stajyer gazeteci. Parmakları koltukların kenarlarında öylesine kasılmıştı ki oradan sökülebileceğine kimsi ihtimal veremezdi.

Ve fırtına nasıl birden başlamışsa gene öyle birden kesili

verdi. Hiçbir düşme duygusu hissedilmedi. Kargaşa bitmişti. Tekrar aydınlandı içersi.

"Bayanlar, baylar, kemerlerinizi çözebilirsiniz", dedi kibarca bariton ses.

"Oh" ve "ah" sesleri duyuldu. Onları bu tatsız durumdan kurtarmayı başaran pilotlara alkış tuttular. Sabırsızlar tekrar tuvalete doğru koştular, çok geçmeden yeniden kuyruklar oluştu. Lucrèce parmaklarını tek tek söktü koltuğun kenarlarından.

Türbülans alanından kesinlikle çıkmışlardı, çünkü lumbozların arkasında tek bir kara bulut gözükmüyordu artık. Tersine güneyde yavaş yavaş binlerce ışık saçmaya başlayan ince bir güneş fark ediliyordu.

Rahip, Lamarckçı ve Darwinci yerlerinde donmuş kalmışlardı ve öleceklerini sandıklarından bir daha insanlığın kökenleri konusunda tartışmaya hiç niyetli değillermiş gibi bir görüntü veriyorlardı.

Bir hostes, yolculardan perdeleri çekmelerini rica etti, başka bir hostes ise herkese bir çift kulaklık veriyordu. Yolcular sekizinci kez görecekleri bir Star Wars film ve dinlendirici bir uyku arasında seçim yapmak zorundaydılar.

Lucrèce Nemrod dinlenmeyi tercih etti ve yüzüne koruyucu bir maske geçirdi. Isidore Katzenberg uyuyabileceğine ihtimal vermedi. Film seyredenleri rahatsız etmemek için perdesini sessizce kaldırdı ve lumboza doğru bir göz attı.

"Tanrı..."

Muammanın anahtarı tanrı mıydı? Tanrı Lamarckçılık ya da Darwincilikle eşdeğerli bir varsayım gibi görülebilir miydi? Niçin olmasın?

Aşağıda, bulutların arasındaki bir delikten iç içe geçmiş yollar gözüküyordu.

Tanrı bizi nasıl görüyor? Hiç kuşkusuz kaynaşıp duran karıncalar gibi

Isidore Katzenberg binlerce insanın dünyayı yukarıdan

seyretme ayrıcalığına sahip olduklarını akıllarına bile getirmeden uçaklara bindiklerini düşündü. Uçak insanlığa belli bir uzaklıktan bakma olanağı veriyordu. Tanrısal bir bakış.

3. YARISI KURUMUŞ GÖL

Ufukta hiçbir şey görmüyorlar.

Bitkin düşmüşlerdir.

Karınları açtır.

Sürü çamurlu bir yere varır. Kurumak üzere olan bir göl. Çamurlar içinde sayısız hipopotam vardır. Güneş ışınlarından korunmak için çamura gömülmekten başka çareleri yoktur bunların. Ama su seviyesi alçalır ve hipopotamlar bir zamanlar barınakları olan bu sığ yeri terk etme cesaretini gösteremezler. En derin suların bulunduğu yerleri kapabilmek için birbirleriyle dövüşmeyi tercih ederler.

Sürü barınak bunalımını çözmek için birbirlerini öldüren bu hipopotamların etkileyici görünümünü seyretmek amacıyla durur. Bu iri hayvanlar birbirlerini ısırmak için kare biçimindeki uzun dişlerini gösterirler. Kaybedenler sırtlarının yanacağı, derin olmayan yerlerde barınmak zorunda kalacaklardır.

O, topluluğunun belki ilkel ama hiç değilse yer değiştirebilecek kadar cesur olduğunu düşünür. Kurumak üzere olan bu göldeki hipopotamlar zorunlu bir mahkûmiyet içindedirler. Ve hareket etmektense yerlerinde kalıp birbirlerini öldürmeyi tercih ederler. Sona kalanların koma durumları çok kötü olacaktır hiç kuşkusuz.

Bu kadar şiddet niye? Değişim istenmediğinden.

O bilgeliğin ilk kuralını kavrar birden: Değişimi kabul etmek.

Sürübaşı yer savaşlarında yaralanan bir hipopotamın ölmesini beklemeyi önerir. Yiyeceklerdir onu. Sürü bu su sumola-

nını daha iyi seyredebilmek için göl kıyılarına oturur ve her biri tuttuğu hipopotam lehine tezahürat yapar. Ölen hayvanın etli olması umudu içindedirler.

Hipopotam savaşları seyre değerdir. Çamur her tarafa bulaşır, böğürme ve sıçramalarıyla yeri titretir hayvanlar. Bu kadar münasebetsizce bir şey için böylesine bir güç gösterisini seyretmek büyük bir zevktir! Kirli derilerinin üstünden gri -kırmızı renkte kan akar. Öfke ya da korku çığlıkları atarlar. Dişlerini kulaklara ya da boyunlara geçirirler.

Sürü sabırla beklemektedir. İşte şahane bir avlanma biçimi: Avlanacak hayvanların birbirlerini öldürmesini beklemek.

Nihayet yaralı bir hipopotam hareketsiz kalır ve yenecek gibi bir görüntü verir. Sürü bireyleri hayvana yaklaşırlar ve hayvan hâlâ hafifçe titrerken çakıl taşlarıyla oymaya başlarlar derisini.

Öteki hipopotamlar iki ayaklı küçük yaratıkların, içlerinden birini parçalara ayırdıklarını görünce şaşırırlar, ama yerlerini kaybetme korkusuyla kımıldamaya cesaret edemezler.

Sürü bireyleri beyinsel hacim açısından güçlü ama bir yerin korunmasına dayalı kültürleriyle ufukları sınırlanmış bir türün aptallığından yararlanarak beslenirler. O, sonuçta sürü bireylerinin en gelişmiş yaratıklar olduğunu düşünür. Mutlak değer açısından zeki oldukları anlamına gelmez bu ama ötekiler daha aptaldırlar.

Sürü bireyleri yenik düşmüş hipopotamı yenebilir derin bir mağara gibi oyarlar. Kimileri bağırsakları karıştırmak için enkazın derinliklerine iner. Yavrular da eğlenmek amacıyla onlara katılırlar ama çok pis bir koku yayılmaktadır ve erillerin kazı işlemini bitirmelerini beklemeyi yeğlerler. Protein maddeleri neşe içinde elden ele geçirilir. Sürü bugün açlıktan ölmeyecektir.

Ama birden bir kükreme hepsini yerinden sıçratır. Sesin geldiği tarafa bakarlar ve bir dişi aslan görürler.

Bütün sürünün içine bir adrenalin dalgası yayılır. Bir dişi

aslan varsa, bu demektir ki birçok aslan vardır. Ve birçok dişi aslan varsa, avlanıyorlar demektir. Ve avlanıyorlarsa eğer, kendileri gibi yaratıkları yemek istiyorlardır.

Hep birlikte, kendilerini kuşatıp öldürmek amacıyla gizlenmiş olmaları gereken öteki dişi aslanları ararlar. Şansları yoktur. Yarı yarıya kurumuş gölün çevresindeki kamışlar tuzak kurmak için son derece elverişlidir ve saldırganları gizler.

Sürübaşı mutlaka gitmek gerektiğini bildirmek için bir çığlık atar. Hipopotamın içindekiler hayvanın karnında uygun bir yer bulup saklanmak ve çıkmak düşüncesi arasında bocalarlar. Yukarı çıkmaya karar verirler.

Sağ tarafta üç dişi aslan görülür tam o anda. Anında bozgun başlar. Dişi aslanlar karşısında yapacak bir şey yoktur.

Kaçmak?

Kaçmak!

Üç dişi aslan onları bir yöne doğru iter ve birden karşılarında beş dişi aslandan oluşan kale gibi bir şey görürler. Tuzaktı bu. Hipopotamı yemek için gelmemişlerdir!

Mahvolmuşlardır.

Fedakârlık etmekten başka bir çözüm yoktur. Yavrular, hastalar ve yaşlılar. Fedakârlık, yani yavrular, hastalar ve yaşlılar. Sürüyü kurtarmak için onlara ne yapacaklarını söylemeye bile gerek yoktur. Onlar o kadar hızlı koşamadıklarından yakalanacaklardır. Bir yaşlının kendisi kadar hızlı koştuğunu gören bir başat eril çelme takar ona.

O çok hızlı koşar. Çok tuzak kurmuş olduğundan peşindekileri nasıl şaşırtacağını bilir. Dişi aslanlar hızlı koşarlar ama uzun mesafelerde pek dirençli değillerdir. Avlarını günler boyunca izleyen sırtlanlar gibi değildir onlar.

Dişi aslanlar içlerinden üçünü yakalarlar. Paramparça ederler. Av sona erer.

Dişi aslan istediğini elde edince otçul kadar uysal olur. Onlar şimdi hiçbir tehlikeyle karşılaşmadan dişi aslanlara yaklaşabileceklerini bilirler.

Korkudan sonra hepsi hayatta kalmış olmanın keyfini yaşarlar. Karınları doymuştur, dişi aslanların saldırısından sağ kurtulmuşlardır.

Hayatta daha başka ne isteyebilirler?

4. BİR MAYMUNUN PEŞİNDE

İhtişam

Güzellik

Klimanjaro.

Gökyüzünden bakıldığında hayranlık uyandırıyordu dağ. Alçak sisleri okşayan buzlu bir örtüyle kaplı muazzam siyah kayalık birden ortaya çıkmıştı. Klimanjaro ansızın lumbozların arkasındaki bütün görsel alanı istila etmişti.

Üstte beyaz bir güneş. Ve güneşin altında insanların yaşabildiği yüksek otlardan oluşan bir plato.

Nihayet Afrika.

Uçak iyi kötü indi. Çukurlarla dolu bir pistte zikzaklar çizdi ve orada hiçbir şeye aldırmadan otlayan Thomson karaca ve ceylanlarını rahatsız etmemeye çalıştı. Otlar asfaltı delip çıkıyordu. Çevrede sırıtarak boş gezen aylak yerliler kuşların inişini taklit etmeye çabalayarak bütün ağırlığıyla sallanan beyaz demir yığınını seyrediyorlardı.

Geniş kanatlı çok sayıda pelikan pilotlara nasıl hareket etmesini göstermek istercesine bir iniş sürecini başlattılar. Hatta bazıları en küçük bir manevraya bile gerek görmeden bir çırpıda bir kazığın üstüne konuverdiler.

Aletin yanına küçük bir köprü yanaştırıldı ve yolcular inmeye başladılar. Klimalı uçaktan çıkınca hava sıcak geldi yolculara. Yapışkan bir güneş tüm yaşamı öldürüyordu. Yalnızca cüretli sinek orduları, aletin, kanatlarını sallamadan nasıl uçabildiğini anlayabilmek için geldiler uçağı incelemeye.

Sıcağın ve nemin desteklediği istilacı bitkiler betona ege-

men oluyorlardı. Yolcular gümrükten geçtiler ve ülkeye gire bilmek için zorunlu işlemleri yaparak elli Amerikan doları karşılığı buruşuk ve ele yapışan Tanzanya şilini aldılar.

Lucrèce Nemrod güneş gözlüğünü taktı ve kızıl saçlarını muslin bir eşarpla örttü.

– Şimdi ne yapıyoruz?

– Atalarımızın atası bir yerlerde bekliyor bizi, diye karşılık verdi Isidore Katzenberg.

– Tamamı av alanı olan bir bölgede nasıl bulacağız onu peki?

Isidore bagajlar gelinceye kadar, sakin bir şekilde oturup düşünebilmek amacıyla bara götürdü onu.

Gazeteciler kola söylediler ve uzun boylu, ince genç bir garson diplerinde siyah birikintiler olan iki saydam içki şişesi getirdi onlara. Garson iki kimyasal maddenin karışması için şişeleri sallamak gerektiğini söyledi. Sonra pırıl pırıl parlayan dişleriyle şişeleri açtı.

İki Avrupalı turistin çevresini saran çocuklar onlara yörenin el sanatları ürünü takılar gösterdiler ve İngilizce olarak son derece uygun fiyatlar önerdiler.

– Hapana asante sana, dedi Isidore.

Şaşıran çocuklar katıla katıla güldüler ve çekip gittiler.

– Neler söylediniz onlara?

– Hapana hayır, asante, sana teşekkür ederiz demek. Swahili dili.

– Konuşuyor musunuz bu dili? diye sordu şaşkınlık içinde Lucrèce Nemrod.

– Numara yapıyorum, diye karşılık verdi gülümseyerek Isidore Katzenberg.

Koltuğunun altındaki bir Tanzanya turistik rehberini gösterdi. Turistler için en çok gerekli olabilecek yirmi cümlenin bulunduğu sayfası açıktı küçük kitabın: “Tuvalet nerede?”, “Çok pahalı”, “Bir avukat istiyorum”, “Elçiliğimizle temas kurun”, “Hayır. ilgilendirmiyor beni.”

Üstlerindeki koca koca vantilatörler az ya da çok sıtma bulaşmış sivrisinek sürülerini bunaltıcı bir sıcak içinde karıştırıp duruyorlardı. Vantilatörlerin kanat darbelerinin etkisiyle zaman zaman hızlanan ince bir yağmur gibi düşüyordu sivrisinekler.

– Yolculuğumuzun devamı konusunda ne düşünüyorsunuz? diye sordu Lucrèce Nemrod.

– Maymunu izleyelim.

– Aynadaki S'nin "singe"(maymun) anlamına geldiğine inanıyor musunuz hâlâ?

İri yarı arkadaşı iri omuzlarını kaldırdı.

– Uzak ihtimal. Bu işin içinde belki birçok maymunsu yaratık var. Bir, benim evimin yanında sizi kaçıran ve profesörü de öldürmüş olabilecek maymun maskeli çete, iki akrobat maymunun kendisi.

– HÖC örgütü çevrecileri var bir de, onlar da maskeli.

– Eksik olan insan maskeli maymunlar, onlar da olsa tamam olacak.

– "S" "Sanderson", "Sophie Eluant", "Solange Van Lisbeth" gibi adların da simgesi olabilir.

Ya da "Satan" (şeytan), "Serpent" (yılan), "Simulacre" (hayalet).

– Maymun hipotezi bağlamında şu sorular sorulabilir: Niçin gökbilimciye göktaşları atıyor? Rastlantının çömeziyle Rus ruleti oynuyor? Ve tüm adaptasyonların hayranını kilidi şifreli bir kafese kapatıyor?

– Niçin alaycı bir yanı var? demek istiyorsunuz yani, dedi Isidore Katzenberg.

Büyük salonda siyah ağaç heykeller satın almak için pazarlık yapan bermudalı ve hasır şapkalı turistlerin sesleri yankılandı. Bir yerli sanatı yapıtının bir kenarına çok okunaklı bir biçimde yazılmış *Made in Singapour* çok fazla şaşırtmıyordu onları. Tersine bu yazı, fiyatı indirmek için fazladan bir gerekçeden başka bir şey ifade etmiyordu.

– Akrobat maymunun amacı yoksa sadece eğlenmek mi? dedi Lucrèce Nemrod.

Bagaj teslim bandında ilk valizler büyük bir gürültüyle dönmeye başlamıştı ve bir an önce çantalarını ya da valizlerini kapmak isteyenler bant çevresinde birbirlerini dirseklediler telaş içinde. Yolcular bagajlarını alır almaz, turistlere tahsis edilmiş küçük beyaz otobüslere binmek üzere telaş içinde dışarı çıkıyorlardı. Otobüslerde gezici satıcılar çeşitli eşyalar satıyorlardı turistlere: "I Love Tanzania" yazılı tişörtler, cangıl dekorlu tomogoçiler, kullanılıp atılan fotoğraf makineleri, cinsel gücü artırdığı söylenen gergedan tozları, manda derisinden olduğu garanti edilen küçük tam tamlar, makak derisinden yapıldığı iddia edilen darbukalar, sözde kutsal ayin maskları, Klimanjero'da güneşin batışını gösteren mosmor renkli tablolar, hamburgerler, maden suları, yavru timsah ayaklarından anahtarlıklar, gerçek fildişinden satranç takımları, güneş kremleri, karmakarışık dişlerden yapılmış kolyeler, imitasyon zebra derisi mayolar, Indiana Jones macera kasetleri, "kendinizi sanki oradaymış gibi hissedeceğiniz cangıl sesleri" diskleri ve yerel üretim garantisiyle kuru ottan yapılmış sigaralar.

Müşteriler eğer çok istekliyseler, satıcılar ayrıca plastik Eiffel kuleleri, siyah renkli ağaçtan Venedik gondolları, sabun taşından Özgürlük heykelleri satmak için hiç duraksamıyorlardı.

Şenlik bu alışverişlerle başlıyordu ve turistler bu sentetik hazinelerden oluşan yığın karşısında öyle büyüleniyorlardı ki çevredeki manzaraları ve vahşi hayvanları seyretmeyi unutuyorlardı. Zaman zaman otobüslerin çatılarına küçük maymunlar asılıyor ve metal kafes içindeki turistleri seyrediyorlardı.

Lucrèce Nemrod dizlerindeki bölge haritasını incelemeyi bıraktı.

– Nasıl bulacağız onları?

Kocaman, kürek gibi bir el kibarca omzuna vurdu.

– Paleontologların saptamış olduğu insanlığın izlerine doğ

ru gidelim. En uzaktan en yakına doğru.

Domuz sucuğu gibi bir parmak haritada dolaştı bir süre sonra "Ngorongoro ulusal parkı" yazılı yeşil renkli bir yerde durdu.

Isidore Katzenberg eğildi ve arkadaşına küçük bir daireyi gösterdi. Şöyle bir yazı okunuyordu bu dairenin içinde: "Laetoli: Paleontoloji müzesi".

Lucrèce alt tarafta, parantez içinde bir yazı okudu "En eski insan kemiklerinin izinde". Isidore haklıydı. İncelemek yeterlidir, her yerde her şey gösterilmiş.

Bir sivrisinek ısırmıştı ve biraz kan sulandırıcı bir sıvı salgılamıştı. Kaşınmaya başladı. Isidore da kaşındı. Afrika kaşındırmaya başlıyordu onları.

5. TEMİZLİK

Bu kadar heyecandan sonra bir ara vermek uygun olur ve sürü için uzun bir temizlik toplantısından daha rahatlatıcı bir şey olabilir mi?

Bir baobab ağacının gölgesine yerleşirler, ortaya çıkabilecek bir oyunbozanı uzaktan seçebilmek amacıyla oldukça açık bir yer tercih ederler.

Boş zaman. Toplu temizlik.

Toplumsal kaynaşma için en uygun zaman budur. Bit ayıklama sırasında sürü bireyleri arasındaki bütün bağlar güçlenir. İşlem her zaman aynı ritüelle yapılır. Temizleyen, temizlenenin karşısına geçer ve yapacaklarını söyler. Bu amaçla çok özel bir şekilde gülümser, dudaklarını şaplatır sonra tahrik edici bir tavırla somurtarak ilerler ve dilinin pembe renkli uç kısmını gösterir.

Temizlenecek olan, kaşınan ve kaşınmasını istediği yeri göstererek onay verdiğini belli eder. O kendilerini kaşıttıranların zorunlu olarak en fazla pireli ya da bitli olanlar olmadı-

ğını anlar. Bunlar özellikle sosyal bağ kurmaya en fazla ihtiyacı olanlardır. Anneler ve yavruları. Kavga eden ve eski düşmanlarıyla barışmak isteyen başat eriller. Cinsel ilişki kuramayan ve her şeye rağmen sevgi işaretleri almak isteyen dişiler. Hâlâ yararlı olabileceklerini kanıtlamak isteyen yaşlılar.

Nihayet temizlik sürünün iki bireyine yan yana gelme ve saldırı dışında birbirlerine dokunma olanağı sağlar. Temizlik yatıştırır. Zayıflar çekindikleri güçlülerin gönüllerini kazanırlar. Güçlüler artık korkutmak istemedikleri güçsüzleri yatıştırabilirler.

Bütün bireyler en uyarıcı yerleri bulabilmek amacıyla sürekli kaşırlar. Anaların becerikli parmakları yavruların tüylerini tarar ve uzun tırnaklarıyla sevgi ve şefkat göstererek oluşturdukları deri çıkıntılarını saptarlar bedenlerinde.

Kimileri ön ayaklarıyla kaşınırken kimileri parmak kemikleri tüylerin iyice içlerine girebilecek kadar uzun olan arka ayaklarını kullanmakta tereddüt etmezler. Kimi zaman da aynı anda elleri, ayakları ve dişleriyle kaşınırlar.

Büyük bir şefkat anıdır bu an. Birbirlerini keşfederler. Birbirlerine dokunurlar. Birbirlerinin dış derilerini yoklarlar. Kaşıyıcılar bazen tüylerin arasından yutmadan çiğnedikleri küçük deri parçaları ya da içindeki soluk renkli sıvıyı çıkarmak için dişleriyle ezdikleri küçük parazit kabukları çıkarırlar.

Bütün tüyler iyice temizlenince bütün sürü canlanmış hisseder kendisini. Güzel bir gün. Hipopotam yemişlerdir, dişi aslanlardan kurtulmuşlardır, bitleri ayıklanmıştır. Sürünün gücünde birleşmiş hissederler kendilerini.

Sürübaşı kuzeye doğru yola devam etme zamanının geldiğini bildirir. Yaşlılardan ve hastalardan leşçileri yavaşlatmaları için arkada kalmalarını ister.

Ve yeni maceralar için ileri!

Toprakta çok büyük bir ayak izi vardı. Bir el uzandı, bir fırçayla çok ince bir toz tabakası kaldırdı yerden. İz daha iyi görünüyordu böylece. Toprak yüzeyini okşayarak sırlarını açığa çıkarıyordu. Biraz daha kazıdı ve biçim daha da netleşti.

Herkes büyük bir dikkatle onu izliyordu.

- 3 milyon yıl öncesine ait fosilleşmiş bir iz, dedi kendinden emin bir sesle. Belirgin özelliği öteki parmaklardan farklılaşmış büyük bir ayak parmağı ve ayak tabanında çifte kıvrım. İnsan özellikleri bunlar. Bu nedenle eksik halkanın ilk ayak izleri konusundan söz edilmeye başlandı.

Biraz daha toprak parçası kazıdı.

Isidore Katzenberg ve Lucrèce Nemrod aşırı sıcak bir havada, turistlerle dolu ve Ngorongoro parkının tozlu yolları boyunca büyük zorluklarla yol alan bir takside saatlerce sarsılıp durmuşlardı. Öğleden sonra Laetoli kazı şantiyesine ulaşmışlardı. Şantiye halka kapalıydı ama araştırma müdürü James Mac Fiddle iki Fransız gazetecisinin "işaretler" adı verilen bölgeyi ziyaret etmelerine izin vermişti.

James Mac Fiddle sesi derinlerden gelen sarışın İskoçyalı bir devdi. Açık renkli uzun bir sakal boğazını örtüyordu. Bir alan adamı olduğu açıkça görülüyordu çünkü ne renk olduğu belli olmayan bütün giysileri, ayrıca bilekleri, elleri ve yüzü toz toprak içindeydiler. Ceketine on kadar fırça asılmıştı ve deri kemerinden de çok sayıda çentikli metal kazağı sarkıyordu.

– Güzel ayaklar değil mi?

İki gazeteci izlerin üstüne doğru eğildiler. Lucrèce Nemrod şekli not defterine geçirdi, bu arada koca kalçalarıyla çömelmiş durumdaki Isidore Katzenberg, elinde bir lupla en ince ayrıntıları büyük bir titizlikle inceliyordu.

– Sizi gören bir katilin izini sürdüğünüzü sanacak, diye şaka etti James Mac Fiddle.

– Biraz öyle doğrusu, diye onayladı Lucrèce Nemrod. Profesör Adjemian'ın katilinin peşindeyiz.

Şantiye şefi sakalını kaşıyarak meseleyle ilgilendiğini belli etti.

– Profesör Adjemian'ı tanıdım, dedi. Kazılarına burada başladı ve "İkinci Laetoli" sitini bulan da odur.

Genç öğrencilerin çalıştığı başka bir yere doğru götürdü onları; öğrenciler burada yere doğru eğilmiş, kazağılar ve fırçalarla toprak tabakaları almak üzere özenle çalışıyorlardı.

Paleontolog fosil araştırmalarının zor bir iş olduğunu söyledi. Fosil bulmak çok zordu çünkü hayvanların çoğu, öldüklerinde, doğal tahrip edicileri (leşçiler, akbabalar, sonra sinekl r, kurtlar, git gide daha küçük böcekler ve nihayet arkaların da tozdan başka bir şey bırakmayan bakteriler) tarafından sistemli biçimde tahrip edilirler. Bir iskeletin ya da mucizevi bir biçimde el değmemiş bir bedenin bulunması rastlantıyla gerçekleşirdi genellikle. Bedeni kilden muhafazası içinde korumuş olan kaygan kumlarda gerçekleşen bir ölüm, bedeni buz içinde koruyan donmuş ırmaklarda gerçekleşen bir ölüm ya da daha küçük hayvanlar için sıvı amberde gerçekleşen bir ölüm söz konusu olabilirdi.

– Araştırmacılar bu bölgede uzun süre, size biraz önce gösterdiğim ayak izlerinden yararlanabildiler yalnızca. Sonra Profesör Adjemian geldi, bunları inceledi ve şöyle bir yargıya vardı: "Bu izleri bırakmış olanlar falanca istikamete doğru gitmiş olmalılar." İzi sürdü ve birkaç yıl sonra da şunu keşfediyordu

İskoçyalı bir kafatasıyla kemiklerin açık seçik görüldüğü bir yeri işaret etti.

– Hangi hayvanlara ait?

– Bir maymun ve iki sırtlan.

Lucrèce Nemrod ve Isidore Katzenberg yere çizilmiş şekillere baktılar. Paleontologa göre çok büyük ihtimalle iki sırtlan maymunun peşine düşmüştü. Üç hayvan çamur içinde uzun süre boğuşmuş sonunda hepsi çamura gömülmüşlerdi.

– Toprak hareketleri ve köstebekler bütünü biraz karıştırmışlardı ama kafatası ve femürlerden biri oldukça tamamdır.

Araştırmacı sert toprağa yeniden çizdi kemik şekillerini.

– Burası, maymunun kaş kemeri. Şurası bir omur kemiği. Bu kemik kesinlikle çok yakın olduğu sırtlanlardan birine ait. Çamurda boğulmadan önce ısırmıştır onu belki de

Bir maymunun peşindeki iki sırtlanın fotoğrafıydı bu sanki. Fotoğraf 3 milyon yıl önce tesadüfen çekilmişti sanki ve gözlerinin önünde yeniden basılıyordu.

Profesör Mac Fiddle konuklarını evine davet etti. Akreplerin ve yılanların içeri kolayca girmelerini önlemek amacıyla direkler üstüne oturtulmuş büyük bir ağaç kulübede yaşıyordu. Duvarlarda, kireçli zeminini numaralanmış ve tarihlendirilmiş küçük karelere ayıran cetvel işaretleriyle şantiyenin siyah beyaz fotoğrafları vardı.

Bilim adamı burada tesadüfen genç volkanların çok yakınlarında bulunduklarını söyledi. Araştırmacılar kemikleri tarihlendirmek için bazı yer katmanlarında bulunan volkan küllerinden yararlanıyorlardı. Bunların içinde, yarısı 1,3 milyar yılda argona dönüşen potasyum kristalleri vardı. Dolayısıyla fosillerin yaşlarını öğrenebilmek için kemiklerin çevresindeki toprağı incelemek yeterliydi. Hiç kuşkusuz bu topraklar ne kadar eskiyse, hata yapma olasılığı da o kadar büyüktü. Buna göre maymunun ve iki sırtlanın kemiklerinin 3,7 milyon yıllık oldukları saptanmıştı.

Guetteur Moderne'in temsilcileri bir yandan İskoçyalının büyük bardaklarla ikram ettiği çayı yudumlarlarken eksik halka hikâyesini dinlediler kendisinden.

Ona göre sorun, insan varlığının henüz resmen tanımlanmamış olmasıydı. Bir kemiğin, hangi aşamadan sonra insana özgü olduğu iddia edilebilir? Şaşmaz işaret noktaları yoktur. Mac Fiddle bu insan varlığı tanımını çok eski bir bilimsel meydan okuma gibi düşünüyordu. Çok sorun vardı ve ahlaksal düzlemde çok tartışmalıydı bu sorunlar. Ayrıca İskoçyalı

insan varlığı tanımını kendi alanının dışına yaymak istemekte hiçbir sakınca görmüyordu.

Fetüs insani bir varlık mıdır? Eğer insani bir varlıksa hangi dönemden itibaren? Döllenmiş bir yumurta insani bir varlık mıdır? Cevap evetse fazla yumurtaların durumu nedir? Yıllar önce komaya girmiş olan ve bir daha kendine gelemeyen bir insan, insani bir varlık mıdır? Bir insan varlığı gibi düşünebilen ve akıl yürütebilen bir bilgisayar insan varlığı olarak kabul edilebilir mi? Bir insan klonu insan mıdır?

– Bakın, size bir anekdot anlatacağım. Adem sözcüğü İbranicede ADM diye yazılır ve bu üç harf 45 rakamına tekabül eder. 45'te M ve H. harflerine tekabül eder. Ve İbranice "Mah" "ne?" anlamına gelir? Dolayısıyla İbraniler çağımızın bu sorularını sormuşlardır: "İnsan nedir?" "İnsanı tanımlamak mümkün müdür?" İnsanın tanımının geleceğin önemli bir sorusu olacağını daha ilkçağda kavramışlardı onlar.

Lucrèce Nemrod esasa geldi.

– Sizce Profesör Adjemian insanlığın kökenleri konusunda gerçekten önemli bir şey bulmuş muydu?

Mac Fiddle, Profesör Adjemian'ın, yaşamının sonuna doğru çok huzursuz olduğunu düşününce, aslında bunun güçlü bir olasılık olduğunu düşünüyordu. Paleontolog hiç kuşkusuz birçok saçma teori ortaya atmıştı, araştırma müdürü bunların çoğunu anlamadığını itiraf ediyordu ama sonuçta kendisi de bazı uzmanların saçma olduğunu söyledikleri kuramlar için mücadele ediyordu.

Kızıl dev Glenlivet marka eski bir malt viskisi şişesinden bol miktarda koydu bardağına, bu sırada Lucrèce Nemrod'da defterinde yeni bir sayfa açtı.

– Bütün bu kuramları incelerken içlerinden biri çok ilgimi çekti. İnsanın su kökeni.

Kadın gazeteci not etti: "SU KÖKENİ KURAMI".

– Bu kuram insanın doğrudan doğruya sudan geldiğini iddia eder. Buna göre eskiden aslında bir çeşit "deniz primatla-

rı" ya da "insansı balıklar"mışız biz.

Bu iki ifadenin yarattığı şaşkınlıktan çok hoşnut oldu, içkisinden büyük bir yudum aldı ve kararmakta olan gökyüzünü inceledi.

– Zaten yunus balıklarının su yaşamına dönmüş olmaları bir işarettir. Onlar öncü. Onları izlemekten başka bir şey yapmıyoruz.

– Yunus balıkları suya mı döndüler? diye sordu Lucrèce Nemrod hızla bir sayfa çevirerek.

– Ne? Bilmiyor muydunuz bunu? Yunuslar 50 milyon yıl önce karaya çıktılar ve kara hayvanları oldular. Muhtemelen büyük foklara ya da hatta belki kaygan derili bir tür maymuna benziyorlardı. Ve sonra bilinmeyen nedenlerle suya dönmeye karar verdiler.

Isidore Katzenberg bu şaşırtıcı bilgiden haberli olduğunu belli etmek için kafasını salladı.

– Bu kara memelileri niçin suya dönmeyi tercih ettiler acaba?

– Su hem yukarı hem yana doğru hareket edilebilecek bir yer de ondan belki, oysa karada yer çekimi nedeniyle ancak genişlik içinde hareket etmek mümkün, dedi koca gazeteci çayını yudumlarken ve de böylece kütlesine biraz daha sıvı eklerken.

– Doğru. Suda hava ya da hararet sorunu yok. Giysi, barınak, silah gereksinimi yok. Su müthiş bir boyut. Hava, barınak, giysi, yağmur, besin, balık. Bir zamanlar balıktık biz. Fizik görünümümüze bakın bir. Derimiz kaygan ve kalın bir tüy tabakamız yok, nedeni muhtemelen dalgalar arasında rahatça kayabilmek için tasarlanmış olması. Kulaklarımız kafatasının üstünde değil, kediler gibi yanlarda. Bunlar büyük olasılıkla atalarımızın duyu organlarının kalıntıları. Ayak parmak kemiklerimizin üçte ikisi deriyle kaplı, suda daha iyi hareket edebilmek için böyle yapılmış. Atalarımızdan kalma perdelerin kalıntıları bunlar.

James Mac Fiddle dinleyicilerini inandırdığına emin olmak için bebek fotoğrafları gösterdi.

– Bir yenidoğan ana karnından çıkar çıkmaz suya konsa hiç sorunsuz suda kalabilir. İçgüdüsel olarak yüzmeyi bilir.

Isidore Katzenberg yenidoğanın, balık evresinden hava soluyan memeli durumuna gelebilmesi için onu bacaklarından tutup baş aşağı sarkıtarak biraz silkelemenin yeterli olduğunu söyledi.

– Ama, biraz bir şeyler yapmak gerekir. Bütünüyle içgüdüsel değildir bu durum. Bebeği sarsarak ilk kez ağlamasına neden olmak gerekir. İlk şiddettir bu. Balık, kendisine rağmen hava memelisi olmaya zorlanır.

Hava biraz daha kararınca koca İskoçyalı da gaz lambasını biraz daha açtı. Gazeteciler, arkasında bazı balık adam eşyaları gördüler. Paleontolog, büyük olasılıkla, bilimsel görüşlerini pekiştirmek için hafta sonlarında Zanzibar kıyılarına dalışa gidiyordu.

– Sudan geldiğimize ve suya döneceğimize inanıyorum. İşte size belirleyici bir ayrıntı: Kel kafalı insanların sayısı git gide artıyor. Burun kısalıyor. Daha aerodinamik oluyoruz. Gelecekteki bir değişime aşama aşama hazırlanıyoruz. Su evine dönüş.

İki gazeteci bu şaşırtıcı kuramı evirip çevirdiler kafalarında.

– Buna göre Kutsal Kitap'taki Cennet okyanus olmasın sakın? diye sordu Lucrèce Nemrod.

– Tek sorun kanıt olmaması, fosil yok, dedi Isidore Katzenberg.

– Fosil bulunamamasının nedeni bunların büyük olasılıkla deniz diplerinde olmasıdır. Ama yeni batiskaflarla bu sorun da çözümlenecektir ve eminim, günün birinde bir tür yüzgeçli maymun bulunacaktır ve bizim gerçek eksik halkamız da o olacaktır. Büyük olasılıkla da lamantenlere, Ulyseus'un denizcilerinin denizkızı sandıkları o tuhaf hayvanlara benzeyecek-

m Zaten bizim gerçek atalarımız da lamantenlerdir belki.

Bir sandığı karıştırdı ve içinden bir mitoloji kitabı çıkardı.

– Bütün eski mitler her zaman anlatmıştır bunu. Babillilere göre Okyanus dünyanın döl yatağıdır; kutsal Apsu çifti, tatlı su ve Tiamat, tuzlu su buradan çıkmıştır ve ilk iki insan öncesi varlık Lakhmu ve Lakhamu onların birleşmesinden doğmuştur. Asurlulara göre insan, sonsuz deniz Nammu'dan doğmuştur. Hintlilere göre sonsuzluk yılanı Ananda ve dünyayı taşıyan kaplumbağa bir süt okyanusundan doğmuşlardır; birlikte okyanusu çalkalamışlar ve böylelikle insan türemiştir. Japonlara göre Izanagi ve Izanami (eril ve dişil ilkeler) gökkuşağından inerlerken yapışkan bir çocuk yaptılar ve onu üremesi için okyanusa bıraktılar.

– Atlantis miti de bunu ima ediyor belki, dedi Lucrèce.

– Çok büyük olasılıkla, Tufan miti de bunu ima ediyor. Sudan kurtulmuş insan.

Tam bu sırada birden müthiş bir yağmur başladı. Çatı kamçılanıyordu sanki, fırtına gökyüzünü inletti.

– Önemsiz tropikal bir fırtına bu, çok rastlanır bu yörede, uzun sürmez, dedi ev sahibi. Bu sırada sanki gökyüzü çatlıyor ve sağanak yağmur da şiddetini iki katına çıkarıyordu.

Isidore Katzenberg konuyu değiştirdi ve Profesör Adjemian'dan söz etti. Yağmurun neden olduğu gürültü patırtıyı bastırmaya çalışarak araştırmalarını anlattı ve sözünü kadın •kasap Eluant'ın kaçırılması hikâyesiyle bitirdi.

Olay James Mac Fiddle'ı heyecanlandırmış gibiydi. O da gerçek bir maymunun bu kadar ince işleri yapabilmesinin düşünülemeyeceğine inanıyordu ve Proföser Adjemian'ın çömezlerinden birinin, genç kadını, merhumun tezlerinin temelini bizzat görmeye zorlamış olabileceğinin kuvvetli bir ihtimal olduğu görüşündeydi.

Raflardan birinden bir harita aldı ve konuklarına bir yer gösterdi bu haritada, Profesör Adjemian'ın son araştırmalarını burada yaptığını düşünüyordu: Nord-Laetoli'de, Olduvai bo-

ğazları mendereslerinden birindeydi bu yer.

Dışarda olup bitenlere fırtına denemezdi artık, bungalovun üstüne boşalan bir tufandı sanki.

– Endişelenmeyin, ev sağlamdır, dedi paleontolog ve aynı anda ayaklarının altında kuru bir çıtırtı yankılanmaktaydı.

Suyun peş peşe gelen saldırılarıyla direkler yıkılıyordu ve önce yavaş yavaş, sonra şaşırtıcı bir hızla gerçekleşti bu iş, konutun duvarları, her şeyi yutan bir çamur yığınına dönüşen oynak toprak içinde yıkılmaya başladı. Profesör Mac Fiddle bazı değerli eşyaları ve fosilleri kurtarabilecek zamanı ancak bulabildi ve kaybolmakta olan bir gemi durumuna gelen evini terk ederek konuklarının arkasından dışarı attı kendini.

Dışarıda naylon örtülerin altına sığınmış öğrencileri umursamaz tavırlar içinde gökyüzünün gazabına boyun eğmişlerdi.

Isidore Katzenberg kesik kesik güldü.

– Niye gülüyorsunuz? diye fısıldadı Lucrèce Nemrod.

Çakan şimşeğin aydınlığında hoş bir komiklikle keyiflenen tombul yanaklı bir çocuğun yüzünü andıran bir yüz görüldü.

– Şaka denemeleri yapan yalnızca maymunumuz değil. Rastlantı da var. Hatta varsa eğer Tanrı da. Kurtuluşun suda olduğunu söyleyen biri evini sellerin sürüklediğini görüyor, bunda bir tuhaflık yok mu sizce? Dahası çamura gömülen bu konut, gelecek kuşaklar için bir fosil gibi korunmuş olacak. Bir paleontolog için, bizzat kendisinin bir paleontoloji parçası olmasından daha komik bir şey olabilir mi?

Yanında duran Mac Fiddle çamur okyanusunda batan bir gemi gibi kaybolmakta olan şöminesinin tepesini seyrediyordu.

Isidore Katzenberg bir mezar taşı yazısı niyetine şöyle konuştu:

– Belki birkaç on yüzyıl içinde torunlarımızın çocukları bu konutu eşyaları ve araç gereçleriyle birlikte ikinci binyılın insan uygarlığının tipik kalıntıları olarak gün ışığına çıkaracaklardır. Ve şu soruyu soracaklardır: "Bütün bunlar ne işe yarıyabilirdi?"

7 ŞEBEKLER

Ovada kuzey istikametinde ilerliyorlar. Başat eriller sürüyü korumak amacıyla kanatlarda yer alıyorlar. Bir kez daha bir dişi aslan çetesinin saldırısına uğramak istemiyorlar.

Birden birtakım karanlık şekiller uzanıyor önlerinde.

Tanıyorlar bunları.

Şebekler.

Kendi toplulukları gibi bir topluluk oluşturur bunlar da, sürünün bireylerinin geçemeyeceklerini ve geri dönmeleri gerektiğini iyice anlamaları için uzun bir hat çizmişlerdir. Böyle durumlarda eriller arasında en küçük bir rekabet söz konusu değildir artık, "hep birlikte ortak düşmana karşı tavır alırlar".

Karşı tarafta şebeklerin önderi de aynı şekilde davranır. Şebekler daha kalabalıktırlar ama sürü bireylerinin onlardan büyük ve güçlü oldukları belli olmaktadır.

Her iki tarafta dişiler erillerini yüzlerine vurarak cesaretlenmeleri için homurdanmaya başlarlar.

Şebeklerin önderi birkaç adım ilerler, dişlerini gösterir ve bir çığlık atar. Hemen arkasındaki eriller coşarlar. Daha büyük ve daha güçlü gözükmek için büyük bir çabayla sırtlarındaki tüyleri kabartırlar ve tehditkâr hareketlerle oldukları yerde zıplayıp dururlar.

Sürübaşı daha güçlü bir çığlık atar, arkasındakiler de koro halinde çığlık atarlar.

Bu tehlikeli durumlarda sürünün kaynaşmasını ve dayanışma içinde olmasını görmekten mutlu olur O. Hep birlikte haykırmak büyük bir zevktir.

Gerilim biraz daha artar. Birden herkes susar. İki düşman grup karşı karşıya gelir.

Bedenini savaşa hazır hisseder O. Kalp atışları hızlanır. Kan sindirim sistemini terk ederek kaslarına ve beynine hücum eder. Solunumu hızlanır ve yoğunlaşır, tüyleri, hava akımının derisinde daha iyi dolaşabilmesi için kabarır ve ter akıtmaya

başlar, dövüş sırasında bütün dış deriyi soğutmaya hazırdı Şebeklerin önderi homurdanarak ve dişlerini göstererek yerinde zıplar. Bağırır, göğsünü yumruklar, sonra büyük öfkesini belli edecek şekilde dönerek dans eder. Etkileyicidir. Herkes bilir bu numarayı.

Hasım, korkutarak dövüşü kazanmayı amaçlamaktadır Ama kıçını göstererek ve osurarak karşılık veren sürübaşının yeteneklerini dikkate almamıştır. Bu davranış şebeklerin önderini kızdırır, o da kudurmuş gibi o tarafa doğru işer.Büyük bir hakarettir bu. Ama sürübaşı son sözünü söylememiştir henüz. Bir sopa alır ve yere vurur, bu rezalete tanık olması için bütün dünyayı uyandırmak ister adeta.

Şebeklerin önderi korkar ama vazgeçecek hali yoktur. Tüyleri biraz daha dikilir, gözleri, öfkesinden fıldır fıldır döner, öylesine hızlı nefes almaya başlar ki öksürtür bu durum onu Toprağı kazımaya başlar, uçuşan toz bulutları kafasına düşer. Bağırır çağırır, öfkesi öyle bir hal almıştır ki ancak hasmının ölmesiyle dinecektir sanki. Bu kısa gösteri sona erdikten sonra durur ve hasmının önerisini bekler. O ise bir ağaç parçasını farklı bir biçimde kavrar, bütün gücüyle kendi dizine vurur ve iki parçaya ayırır.

Bu çok ince bir korkutma hamlesidir. “Diz üstünde kırılan ağaç” numarasını deneyen birçok sürübaşı sakat, ağaçsa sağlam kalmıştır.

Sırrı şudur: Bir bakışta hafifçe çürümüş bir ağaç parçasını seçmeyi bilmek.

Şebeklerin önderi bir an duraksadı ve bu duraksaması kendi sürüsünde bir kuşku ortamın doğması için yeterli oldu. Eril şebekler hafifçe gerilediler. Sonra bayağı gerilediler. Sürünün kendisini aşağıladığını hisseden şebeklerin önderi tavrını değiştirdi. Gene dişlerini gösterdi ama inandırıcı değildi. Hiç vakit yitirmeden durumdan yararlanmak gerekir. Sürübaşı arka ayakları üstünde dikilir, göğsünü yumruklar ve uzun, korkunç bir nara atar. Saldırı anlamına gelir bu. Kimse hiçbir şey

kazanmayacaktır bu oyunun sonunda. Şebekler karşı koyup koyınama konusunda duraksarlar ama korkaklar daha kalabalıktırlar. Daha az kalabalık olanların kutsanmış kahramanları oynamalarının zamanı değildir şimdi. Gerileme geri çekilmeye, geri çekilme kaçışa kaçış, tam bir bozguna dönüşür. Ama sürü şebeklerin peşini bırakmaz. Şimdi onlar avcı olmuştur. Hızlı koşamayan bazı yaşlıları, birkaç hastayı ve yavruyu yakalarlar, şahane bir ziyafet çekeceklerdir bunlarla kendilerine. Çok yüründüğünde ve yolun uzun olacağı anlaşıldığında protein biriktirmek yararlıdır.

Düşman cesetleri yığılır.

Evet savaş sona ermiştir.

O sürüsüyle gurur duyar. Kazanan onlar olmuştur. Sürübaşı çok başarılı tehdit ve korkutma dansları yapmayı bilir. Dişiler oldukça etkileyici çığlıklar atarlar.

Sürübaşı yanına gelip kafasını kaşır ve bir parça şebek dalağı vermek ister. Başat eriller arasında geri çevrilmez bu.

8.OLDUVAİ'YE DOĞRU

Isidore Katzenberg ve Lucrèce Nemrod saatlerden beri yoldaydılar. Yorulmaya ve acıkmaya başlamışlardı. Mac Fiddle kendilerine bir cip vermiş ve bölgeyi basit bir kroki çizerek tanıtmıştı onlara. Olduvai boğazlarına ulaşabilmek için uzun bir yol kat etmeleri gerektiğini biliyorlardı. Sol taraflarındaki Naibardad köyünü geçtikten sonra yol kenarında kafe-bar-bakkal karışımı bir yerin önünde durdular. Tabelada şöyle bir yazı vardı: "Dünyanın Sonunda".

İçeri girdiler. Yeşilimsi bir atmosfer. Burası hiç kuşkusuz yorgun kahramanların yaşamlarını alkol içindeki enkazlar gibi tüketmeye gelmek zorunda oldukları bir yerdi. Küçük bir teypte Van Halen'in bir hard rock parçası çalıyordu: "Fışkırma".

Bir köşede iki sinemacı bir organizatörle hayvan belgeselleri konusunda pazarlık yapıyordu. Organizatör 50 000 frank karşılığında bir ceylan yakalayan aslan sahnesi öneriyordu, her şey ona aitti. Hayvanlar üçgen bir çit içinde bulunacak, ceylan kesinlikle kaçma olanağı bulamayacak ve doğrudan kameraya doğru koşacaktı. Her ihtimale karşı hızlı koşamaması için biraz uyuşturucu verilecekti ceylana. Çit dar olduğundan katliam objektif karşısında gerçekleşecekti ve çok az masraflarla şahane yavaş çekimlere sahip olacaklardı.

Sinemacılardan biri gerçekten özgür vahşi hayvanları çekmenin daha kolay olup olmayacağını sordu organizatöre. Organizatör bir öldürme olayına rastlayabilmek için haftalarca beklemek gerektiğini belirtti.

– Bütün belgeseller zorunlu olarak böyle çekilir, diye kestirip attı yer kiralayıcı-organizatör, yoksa kesinlikle hiç kimse yavaş çekimli resim elde edemezdi. Çok film gider.

Biraz ötede bir grup kaçak avcı turistler için anahtarlık yapmayı tasarladıkları yavru timsah ayaklarıyla dolu torbaları boşaltıyorlardı. Sol tarafta bazı yerliler Avale oynuyor bazılarıysa balık sarılan bir gazetede okudukları ABD'nin Güney-Doğu Asya siyasetini tartışıyorlardı.

İki gazeteci biraz kenarda tozlu bir masaya oturdular. Kurumun sahibi Kikuyu kabilesindendi. Kalın camlı bir gözlük takmıştı, altından zayıf baldırları ve kocaman terlikler içine gömülmüş ayakları gözüken ince bir önlüğü vardı. Adları kuşkulu yemeklerden oluşan bir liste saydı. "Çalı pilici filetosu"nun büyük olasılıkla gelirken gördükleri yola saçılmış akbaba leşleri, "peksimet ununa bulanmış balık filetosu"nun kızarmış yılan ve "avcı tavşan"ın da başıboş bir köpek kalıntısı olduğunu sezerek *Castle Lager* marka iki ılık yerel birayla yetinmeyi yeğlediler. Patron yapışkan bardaklar içinde hemen getirdi biraları. Durumdan yararlanarak kanlarının asitleşmesi ve sıtmaya yakalanmamak için Nivaquine komprimelerini de yuttular. Lucrèce'in karnı çok aç olduğundan bir ugali söy-

lemek zorunda kaldı; ugali bir tür pişmiş mısır püresiydi ve ne olduğu belli olmayan (aldırmadı) parça et ve ince doğranmış dondurulmuş sebzeyle birlikte yeniyordu. Isidore'a gelince, o sonunda, içinde Tanzanya şeddarı ve muz olan spagettiye dayanamadı.

Barabaig kabilesinden iki çoban girdi içeri ve bir keçiyi çekerek onlara yakın bir yere oturdular. Darp izleri vardı yüzlerinde. Küçük bir kabile olan ve Hanang bölgesinde yaşayan Barabaigler işlerine çomak sokmak ya da ceza yazmak için her fırsattan yararlanan Tanzanya polisi tarafından sürekli hırpalanırlardı.

Başına sıkıntı açmak istemeyen patron kikuyu onlara yemeklerini hemen yemelerini ve dükkânında fazla kalmamalarını söyledi. Onlar da söyleneni yaptılar.

Isidore Katzenberg mekân sahibine Sophie Eluant'ın, şarküteri fabrikasındaki bürolardan birinden alınmış fotoğrafını gösterdi. Tesadüfen bu fotoğraftakine benzeyen bir kadın görmüş olabilir miydi acaba? Cevap nihayet karınları doyan gazetecilerin büyük şaşkınlığı içinde patladı adeta:

– Tabii, Sophie Eluant bu. Çok tanınmıştır bu yörede. Bazen kocası Profesör Adjemian ile birlikte şantiyelerde görülürdü. Biliyor musunuz buralarda avcı olmayan beyazlara pek rastlanmaz, dolayısıyla hemen fark edilirler.

Kikuyu bazı sözcükleri biraz Boşiman lehçesindeki gibi diliyle adeta tıkırdatarak telaffuz ediyordu.

Üstelik kadının aşağı yukarı iki gün önce "Dünyanın Sonunda"ya uğradığını de belirtti.

– Yalnız değildi, değil mi? diye sordu Isidore. Yanında bir adam vardı ve uzun zamandır dost gibiydiler sanki. Aceleleri vardı ve araştırma, hatta kazı aletleri vardı yanlarında.

Patron, müşterisinin, bütün cevapları bildiği halde bu soruları niye sorduğunu sordu.

– Bütün cevapları bilmiyorum. Birinin cevabını bilmiyorum, adamın adı ne?

Bakkal-barın sahibi duraksadı. Isidore Katzenberg on bin Tanzanya şilini tutarında bir kâğıt para demeti gösterdi. Adam sallanan bir tabureyi çekip gazetecilerin yanına oturmaya razı oldu. O kadar ufak tefekti ki yanlışlıkla büyüklerin masasına oturmuş bir çocuğa benziyordu. Ama yüzü çok yaşamış bir insan yüzü gibiydi. Elini paraların üstüne koydu.

– Bu adamın adı Ange Rinzouli'dir ama daha çok "porno Tarzan" derler ona.

Kikuyu'ya göre İtalyan bir aktördü bu adam ve günün birinde küçük bütçeli Z serisi bir Fransız-İtalyan-Macar-Bulgar prodüksiyonu için bölgeye gelmişti, film aslında *Tarzan, Cangılın Efendisi*'nin biraz kurnazca yeni bir versiyonuydu. Bu filmin adı *Tarzan Freud'a Karşı*'ydı. Ange Rinzouli bir maceraya sürüklenmişti çünkü olağanüstü kıllı bedeni ve basık burnuyla bir gorili andırıyordu. Ayrıca bu adam bir zamanlar epey ünlü bir porno film oyuncusuydu. *Vingt mille vieux sous mémère ve Blanche fesse* et *les sept mains* adlı filmlerde oynamıştı.

Tarzan Freud'a Karşı'nın kadın yıldızı Stefania Del Duca'ydı. O dönemde gerçekten ünlüydü bu yıldız ve modelini bir otomobil tasarımcısının geliştirdiği silikon memeleri ve de modelini bir yastık stilistinin çizdiği şiş dudaklarıyla tanınıyordu. Aktris o zamandan beri ülkesinde televizyonla alışveriş sektörüne geçmişti ve ekranlarda boy göstererek her çeşit yararsız eşyaya övgüler düzüyordu.

Patron, dağıtım işine kendisi de katıldığından *Tarzan Freud'a* Karşı'nın öyküsünü çok iyi biliyordu. Filmde küçük bir rol de verilmişti kendisine: Pigmelerin kralı Bongo. Bir Kikuyunun, kısa boylu da olsa, bir Pigmeyi canlandırması komikti. Böyle bir seçimden dolayı üzülüyordu. Freud'u oynamayı kesinlikle tercih ederdi o. Bu rol onun için gerçek bir kompozisyon rolü, tam bir meydan okuma olacaktı. Ne yazık ki bu prodüktörler de ötekiler gibi kolaylığı yeğlemişlerdi: Freud için yaşlı bir alkolik, Pigme kralı için bir Kikiyu, Tarzan için pitekantropa benzeyen bir tip... Jane ise silikonlu bir İtalyan

kadın tarafından canlandırılacaktı.

Meyhaneci küçümseme anlamında bir *puff* sesi çıkardı.

– Yönetmen Fellini olsaydı o bana Freud rolünü verirdi. Hatta Jane rolünü. Ama tabii düş gücü bu kadar kısıtlı insanlarla her şey fiyaskoya dönüştü.

– Ne oldu? diye sordu Lucrèce.

Patron çok üzülmüştü. Olayı kabul etmekte ama prodüktörün bu projeyi gerçekleştirmek istemesindeki asıl amaç, Stefania del Duca'yla yatmaktı. Amacına ulaşınca, yani çekimin daha üçüncü gününde film onu ilgilendirmez olmuştu artık. Ekibi orada bırakmış ve starıyla birlikte Kenya'ya safariye gitmişti. Ange Rinzouli'ye gelince, iddiaya göre suda kauçuk bir timsahla dövüşerek tehlikeli bir sahne çekerken kameramanın, ses kaydı yapan görevlinin ve gene başka bir görevlinin kaçtığını fark etmemiş. Nihayet sudan çıktığında yalnız başına ve dımdızlakmış, kol saati ve ayakkabıları bile yokmuş, imitasyon leopar derisi ve naylon peştemalıyla kalmış.

Çok gücenmişti ve kendisine ihanet eden insanlardan uzakta cangılda kalmayı tercih etmişti. Vahşi Afrika büyülemişti onu. Yavaş yavaş efsanedeki Tarzan gibi hayvanlar arasında yaşamayı öğrenmişti ve hayvanlar da onu kabullenmişlerdi. Rinzouli insanların davranışlarını abartılı biçimde taklit ederek eğlendiriyordu onları.

– Bir aktör için ne ilginç gelişme! İnsanların karşısında maymun -insanı oynarken başarısızlığa uğradıktan sonra insan- maymunu oynayarak maymunlar karşısında başarıya ulaşıyordu.

Oyuncunun şöhreti bir süre sonra ormanı aşmıştı sonunda. Savanada herkes zayıf, bir deri bir kemik, maymun kadar çevik, ağaçlarda yaşayan Beyazdan söz ediyordu. Oradan geçmekte olan bir Fransız sirki işe almıştı onu. Gösterilerde, bir strip-tease parodisi sırasında maymun kıyafetini çıkarıp insan bedenini gösterince çok güldürüyordu seyircileri. Sonra da şebekler gibi çığlıklar atarak trapez gösterileri yapıyordu. Çok

alkış toplamış, sirkiyle birlikte Tanzanya'nın başkenti Darü-
selam'a kadar gitmişti. Daha sonra karavanla Fransa'ya dön-
müştü. Orada trapez dersleri vermeye başlamış ama ders ver-
diği okul iflas edince işsiz kalmıştı. En iyi öğrencilerinden bi-
ri olan Sophie Eluant o zaman, onu Profesör Adjemian'la ta-
nıştırmış, Adjemian da kendisini paleontoloji şantiyelerinde
her işe koşturacak bir eleman olarak görevlendirmişti.

– Daldan dala atlamada uzman..., diye mırıldandı Lucrèce
Nemrod.

Patron iflah olmaz bir gevezeydi, bir kere anlatmaya başla-
mıştı ve bir türlü susamıyordu. Üstelik kendisini ödüllendiren
dikkatli dinleyicileri de bulunca yarı yolda durmaya hiç niye-
ti yoktu. Çiftin Kikuyu'ya ilgi duymasıyla meraklanan az ya da
çok sarhoş birkaç müşteri, ağızlarında sigara, ellerinde bardak
küçük masanın çevresinde toplanmışlardı ve onlar da Ange
Rinzouli'nin yaşamöyküsünü dinliyorlardı.

– Paleontologa göre aktör önemli bir kazanım olmuştu
Çünkü ormanı bütün yerlilerden çok daha iyi tanıyordu. Baş-
langıçta bilim adamı, karısı ve aktör düzenli biçimde geliyor-
lardı buraya. Ama bir yıldır sadece iki adam gelmişti, kadın
yoktu yanlarında. Son zamanlarda Profesör Adjemian tam an-
lamıyla kendinden geçmiş gibiydi, büyüleyici bir hazine bul-
muştu sanki.

– Profesör Adjemian kısa bir süre önce Paris'te öldürüldü,
dedi Isidore Katzenberg.

Karşısındaki birasından bir yudum aldı yavaşça sonra şöy-
le dedi:

– Bir kikuyu atasözü şöyle der: "Her hazinenin bir bedeli
vardır."

– Zenginliklerle ilgisi yok bunun. Bir sorunun cevabı me-
selesi sadece: "Nereden geliyoruz?"

Masaya yapışmış olan patron ve müşteriler hep birlikte bir
kahkaha attılar. Patron bu genel gülüşün kesilmesini bekledi,
sonra kendinden çok emin bir tavırla konuştu:

– Ben, insanın nereden geldiğini kesinlikle biliyorum.

– Bak sen...

Patron bardan tozlu, sarı bir alkol şişesi getirdi, şişenin içinde ölü bir akrep vardı. İki bardak doldurdu, reddetme cesaretini gösteremediler ama öylesine keskin bir formol kokusu geldi ki burunlarına, bardakları dudaklarına yaklaştırmamayı yeğlediler.

Patron tekrar yerine oturunca Lucrèce Nemrod defterini çıkardı.

Meyhaneciye göre bilim adamları her şeyi alt üst etmişlerdir. İnsana dönüşen maymun değildir, insan maymuna dönüşmüştür. O buna "DÜREV KURAMI" diyordu.

Kikuyu'ya göre çok eski zamanlarda her yerde insanlar yaşıyordu. Sonra bazı insanlar iki ayak üstünde yürümenin, topuzlarla dövüşmenin, hayvan derileriyle örtünmenin aptallık olduğunu düşündüler. Ve maymunlara doğru bir gelişme gösterdiler. Yüzleri uzadı. Çok daha dengeli bir biçimde dört ayak üstünde yürümeye başladılar. Yüksek oldukları için kendilerini leşçilerden koruyan ağaçlara çıktılar yeniden. Kısacası daha sade ve daha doğal bir hayat içinde yeniden mutlu oldular.

– Araştırmacılar bu gelişmenin kanıtı olarak insanların atalarının iskeletlerini buldular ama hiçbir zaman, kesinlikle hiçbir zaman gorillerin ve şempanzelerin atalarının iskeletleriyle ilgilenmediler. Kikuyular epey uzun bir süredir anlamış bulunuyorlar bunu, onlar için gelecek yeniden maymun olmaktır. Zaten insan yüzünün biçimi gösteriyor bunu. Olgun yaşta bir insanın yüzü bile maymun yavrularının yüzü gibi yassı ama olgun yaşa gelen maymunların yüzleri öne doğru çıkıntı yapıyor. Dolayısıyla insanlar evrim içinde değil dürev içinde olan bir tür.

Bu tuhaf kuramı herkes kendine göre yorumladı. Yavru unsahları öldüren kaçak avcılardan biri arkadaşının omzuna vurdu.

– Ben, insanlığın kökenleriyle ilgili güzel bir fıkra biliyo-

rum. Adem Cennette çok sıkılıyor. Bir kadın istiyor. Tanrı, kendisine bir kadın yaratacağını söylüyor. Son derece güzel, son derece kibar, son derece akıllı ve son derece zarif olacaktır bu kadın. Tanrı bu amaçla bir göz, bir kol, dört parmak ve sağ dizini ister. O zaman Adem düşünür ve şöyle der: "Ve sadece bir kaburga ne işime yarayacak benim?"

Kahkahalar.

– Dürev, güzel bir sözcük, dedi Lucrèce Nemrod şakayla karışık ve hiç ilgilenmeden defterine geçirirken.

Patron sert içkisinin geri kalanını da bir dikişte boşalttı.

– Ben Avrupa'da *Maymunlar Dünyası* adlı bir film gördüm Tam anlamıyla anlayamadım filmi ama filmde insanların tekrar akıllı, ince ve çevik maymunlar olacakları anlatılıyordu kesinlikle.

9. İNCE VE ÇEVİK

Ağaçlara çıkar O. Bedeninin uçtuğunu hissetmek, bu zevki tatmak için taklalar atar.

Omurgasını, çekim merkezinin en güçlü dengeyi bulabilmesi için katlanan ve açılan bir sarmaşık gibi algılar.

Aşağıda yavrular hayran hayran onu seyrederler.

Küçük çığlıklar atar sonra, onlara büyüdüklerinde yapabilecekleri göstermek için çifte takla atar, ölü numarası yapar, son anda bir dala asılır. Yavrular çok keyiflenirler.

O eğlenir. Hayat sadece yemek, öldürmek ve öldürülmekten ibaret değildir. Oynamak da mümkündür.

10. ÜÇ ÇAKILTAŞI OYUNU

Patron kikuyu Ange Rinzouli ve Sophie Eluant'ın gittikleri yönü göstermişti onlara ama yola cipleriyle devam etmek iste-

diklerinde sol ön lastiğin patlak olduğunu gördüler. Yedek lastik de patlamıştı.

Isidore Katzenberg kararlı bir tavırla meyhaneye döndü ve topluluktan sağlam bir lastik ya da hiç değilse yapıştırıcı bulmalarını istedi. Topluluk alay etti onunla. Oradaki herkes sağlam lastiklerin ya da yapıştırıcıların özellikle çok kıt bulunan maddeler olduğunu biliyordu. Bir servet karşılığında bile kimse vermek istemezdi bunları.

– Ben yedek lastiğimi size vermek isterim, dedi yavru timsah ayaklı anahtarlık kaçakçısı ama bilmiyorum fiyatı kabul eder misiniz?

Koca gazeteci adama yaklaştı.

– Ne istiyorsun?

Çenesini Lucrèce'e doğru uzattı.

– Kadın. Genç kadının bir saatlik arkadaşlığı karşılığında lastiğimi veririm size. Sağlam lastik bulmak zordur ama güzel kadın bulmak da zor. Dürüst bir alışveriş gibi geliyor bana bu.

Topluluk destekledi onu. Kikuyu alışverişin mantıklı olduğunu sandığını belirten bir işaret yaptı. Lucrèce yola yaya devam etmek istediğini belli etmek istiyordu ama iri yarı arkadaşı onu engelledi ve kaçakçıya şöyle dedi:

– Ben de size bir oyunla meydan okumak istiyorum; hangimizin istediğini elde edeceğini bu oyun tayin edecek.

Gazeteci kadın doğru işitmediğini sanarak durdu.

– Poker? Tamam! "Sen beni sakalımdan tut, ben seni sakalımdan tutayım"? diyerek güldü kaçak avcı. Şaşırmıştı.

– Yok, "üç çakıl taşı oyunu".

Kaşlar çatıldı. "Üç çakıl taşı oyunu", "Dünyanın Sonunda" kimse bilmiyordu bunları. Isidore Katzenberg kuralları anlattı.

Her iki oyuncu üçer tane çakıl taşı alırlar: Arkalarında saklarlar bunları. İşaret verilince içinde bir, iki, üç çakıl taşı bulunan ya da boş olan kapalı avuçlarını öne doğru uzatırlar. İki yarışmacı sırayla tahminde bulunurlar avuç içlerindeki çakıl taşlarıyla ilgili olarak: Sıfırdan altıya kadar bir rakam söylerler.

Yarışmacılar avuçlarını açarlar ve doğru sayıyı tahmin eden bulunur. Hiçbiri bulamazsa tekrar başlanır. Bulunursa, çakıl taşlarından biri atılır.

Üç kez doğru tahminde bulunan kazanmış sayılır ve dolayısıyla da üç çakıl taşından da kurtulur.

Kaçak avcı tekrar yerine oturan Lucrèce'e baktı.

– Tamam. Kazanırsanız lastiği alırsanız. Ben kazanırsam, kadını alırım!

– Asla, diye araya girdi Lucrèce.

Bazı gevrek kahkahalar duyuldu ama Isidore Katzenberg kabul etti:

– Bana uygun geliyor.

– Delisiniz siz! diye bağırdı Lucrèce. Bu adam kesinlikle benim tipim değil.

Adam eğildi, saçlarını okşadı ve şöyle dedi:

– Bana "bu adam" diye hitap etmeyi bırakın lütfen, eğer birbirimizi daha iyi tanıma durumundaysak bana adımla hitap etmeye başlamalısınız.

– Lastik bulamazsak, kilometrelerce yürümek zorunda kalacağız, diye fısıldadı arkadaşının kulağına Isidore Katzenberg.

– Ama anlamıyor musunuz siz? diye üsteledi genç kadın Siz bana...

– Bana güvenin.

Görmek, anlamak, susmak Lucrèce kaçak avcıya baktı, saflığından yararlanıldığı düşüncesiyle bakışları tersleşmiş, dudakları sarkmıştı. Pencereden dışarı doğru bir göz attı ve cangılı gördü; gerçekten kilometrelerce yürümek akıllıca olmaz, diye düşündü. Sakin bir tavırla başını sallayarak onayladığını belli etti.

– Kabul ediyor! dedi Isidore.

Hurra sesleriyle coşkuyla karşılandı bu haber. Bütün müşteriler iki oyuncunun çevresinde daire oluşturdular. Bahse girdiler. Törensel tavırlarla "Dünyanın Ucunda"nın kapısının

tam önünden topladıkları üç beyaz, üç siyah çakıl taşı getirdiler. Ellerini arkalarına koydular ve patronun işaretiyle kapalı avuçlarını öne doğru uzattılar.

İki yarışmacı birbirlerine baktılar. Gazeteci rakibinin elinde kaç çakıl taşı olabileceğini kestirmeye çalıştı, sonra bu rakama kendi avucunun içindeki sayıyı ekledi.

– Eeee... dört, dedi Isidore.

– Ben de dört diyebilir miyim? diye sordu Georges.

– Hayır, bir park yeri gibidir bu. Bir rakamı söyleyen ilk yarışmacı yeri işgal eder. Öbürü başka bir yer işgal etmek zorundadır.

– Peki, tamam... üç, dedi kaçak avcı.

Avuçlarını açtılar. Georges doğru tahmin etmişti. Elinde bir çakıl taşı vardı, Isidore'un da sağ avucunda iki beyaz çakıl taşı duruyordu. Çok gururlanan Georges siyah bir çakıl taşını masaya bıraktı ve oyun devam etti.

Isidore rakibini uyardı:

– İlk tahmini, kazanan yapar çünkü ilk tahmini yapan ne de olsa belli belirsiz açık verir gibi olduğundan biraz daha dezavantajlı durumdadır.

Uzun uzun birbirlerine baktılar, her biri karşısındaki beynin içindeki rakamı okuyabilmek için gözbebeklerini delip geçmeye çalıştı.

– Beş! dedi yavru timsah katili.

– Dört, diye karşılık verdi koca gazeteci.

Avuçlarını açtılar: Isidore'un avucunda üç, kaçak avcının avucunda iki çakıl taşı. Toplam beş çakıl taşı. Topluluk şampiyonu alkışladı. Çok mutlu olan patron müessesesinde yerel bir atraksiyon bağlamında üç çakıl taşı şampiyonaları düzenleyebilir miyim, acaba, diye düşündü.

– Maç sayısı, dedi kaçak avcı ikinci bir çakıl taşını yere koyarak ve Lucrèce'e doğru baygın baygın bakarak. Kazanırsam bayram edeceksin küçük piliç.

Biraz endişelenen genç kadın arkadaşına doğru eğilerek fı-

sıldadı:

– Şimdi "numara"nızı göstermenin zamanıdır artık herhal de.

– Ama... "numara" falan yok burada. Bu oyunda hile yapılamaz.

– Ne!

Kadın kendini toparlayamıyordu bir türlü. Isidore, onun öldürücü bakışlarına hiç aldırmadan durumu açıkladı:

– Üç çakıl taşı oyununun ilginçliği bu zaten. Sağduyu, biraz olasılıklar hesabı, telepati, içgüdü, gözlem ama herhangi bir kimse herhangi bir kimseyi yenilgiye uğratabilir.

– O zaman, niçin bu oyunu seçtiniz siz? Şakayı bırakın. Söyleyin bana, kazanmak için nasıl bir numara yapacaksınız?

– Belki kendine güvenme, diye fısıldadı Isidore tekrar yoğunlaşarak.

Kaçak avcının gözbebekleri parlıyordu. Isidore Katzenberg önceki iki yenilgisini unutmaya çalışarak yalnızca o anı yaşamaya çalıştı. İki yarışmacı da aynı şeyi düşünüyordu: "Falan rakamı söyleyeceğini sandığımı sandığını, sandığımı sanıyor, o zaman falan rakamı söylemeliyim."

Üçüncü kez uzattılar kapalı avuçlarını.

– İki, dedi Georges kendinden emin bir tavırla.

– Bir, diye karşılık verdi Isidore.

Avuçlarını açtılar. Kaçak avcının avucunda bir çakıl taşı vardı. Isidore'un avucu boştu. Topluluktan bir uğultu yükseldi.

Gazeteci Lucrèce'in önüne beyaz bir çakıl taşı bıraktı. Artık topu topu üç çakıl taşı kalmıştı oyunda. Biri Georges'un elinde. İkisi Isidore'un elinde. Kaçak avcı elinde daha fazla çakıl taşı bulunduranın olası kombinezonlar arasında daha fazla seçim yapabilme olanağına da sahip olduğunu anladı. Biraz önce kaybeden şimdi daha avantajlı durumdaydı. Bununla birlikte tek bir galibiyetle kesin zafere ulaşacağının da farkındaydı. Oysa rakibine iki galibiyet gerekiyordu. Göz kapakları

nı sımsıkı kapattı: "Sandığımı sandığını sandığımı sanıyor..
İki yumruk uzandı. Her ikisi de iyice çalıştırdılar beyinlerini.

– Sıfır, dedi Isidore.

Şaşıran Georges sırıttı. Rakibi sıfır diyerek numarasını açığa çıkarıyor ve büyük bir risk alıyordu!

– Bir, diye karşılık verdi ötekinin blöf yaptığını sanarak. Avuçlarını açtılar. Boş...

Lucrèce biraz nefes aldı. Şimdi oyuncuların her biri için birer çakıl taşı kalmıştı. Meydan okudular birbirlerine. Isidore her zamanki gibi aldırmaz bir tavır içindeydi. Buna karşılık kaçak avcı içinden, başı ağrıyıncaya kadar binbir türlü bilimsel hesaplar yapıyordu: "Falan rakamı söyleyeceğimi sandığını, sandığımı sandığını sandığımı sanıyor..." Gözlerini, delecekmiş gibi Isidore'un gözlerine dikti.

Kaçak avcının alnını ter basmıştı. Elinin tersiyle sildi terlerini. Gözleri biraz daha fazla parlamaya başladı. Her biri rakibinin daha önceki karşılaşmalardaki tavrını anımsamaya çalışıyor ve bu son hesaplaşmada nasıl bir tutum izleyebileceğini kestirmeye çalışıyordu.

Toplulukta herkes nefesini tutmuştu. Lucrèce dudaklarını ısırıyordu. Isidore'un sırtında küçük, siyah bir böcek dolaşıyordu ama hiç ilgilenmedi onunla. Georges'un çevresinde bir sivrisinek vızıldayıp duruyordu ve hayvan bu müdahalesini hayatıyla ödedi. Topluluktan biri yere tükürdü. Patron, bir önceki karşılaşmayı Isidore kazandığından ilk tahmini de onun yapması gerektiğini söyledi.

Isidore hiç acele etmedi. Avucunda ne bulundurması gerektiği konusunda yanılmamalıydı.

Kikiyu'nun işaretiyle her ikisi de yumruklarını uzattılar öne doğru.

Zaman durdu. Tam bir sessizlik hakim oldu ortalığa. Ortam öylesine kımıltısız bir hal aldı ki görülen manzara bir fotoğraftan başka bir şey değildi. Saniyeler akıp gitti. Ve bir sözcük duyuldu.

– ...Sıfır, dedi gene Isidore.

Topluluktan hafif bir uğultu yükseldi. Isidore büyük bir risk almıştı çünkü kendi avucunun durumunu açıklıyordu Sıfır.

Kaçak avcı bembeyaz kesildi.

– Ben... ben... lastik konusunda yardımcı olacağım size, dedi rakam söyleyeceği yerde. Ve bir "Bir" deme zahmetine bile katlanmaya gerek duymadan boş avucunu açarak rakibinin elini sıktı.

Lucrèce şampiyonunun boynuna sarıldı.

– Of, terledim! İki kez sıfır demekle risk almış oldunuz gene de.

Bazı müşteriler, koca gazeteciyi sırtına sert darbeler indirerek tebrik ettiler. Bazıları da kendi karşılaşmaları için çakıl taşları hazırlamaya başladılar.

– Üç hatta dört kişi oynayabilir bu oyunu, dedi Isidore topluluğa hitaben. Her bir yarışmacı üç çakıl taşı alabilir ve kural aynıdır. Ama üç oyuncunun vereceği cevaplar sıfırla dokuz arası rakamlardan oluşur.

– Şimdi söyleyin bana bakayım, ne yaptınız da kazandınız? diye sordu Lucrèce rahatlamış bir halde.

Arkadaşı durumu açıkladı. Kaybedeceğini anlayınca stratejisini tamamen değiştirdi. Önce düşünüyordu ve daha az düşünen bir rakip tarafından yeniliyordu. Galibiyete geçmek için hiç düşünmemesi gerekiyordu. Isidore son oyunda hiç düşünmeden hareket etmişti.

Isidore'a göre, Lucrèce hiçbir zaman gerçekten tehlikeye düşmemişti çünkü Georges oyunun basitliğini ve inceliğini kavradıkça düşünmeye başlamıştı. Oysa oyunun sistemine göre git gide zekâsını daha fazla çalıştırmaya başlayan oyuncu kaçınılmaz bir biçimde daha fazla açık verir oluyordu Lucrèce Nemrod'a pek fazla güvenilir gelmedi yöntem ama işlediğine inanmak zorundaydı bu yöntemin.

Georges'a oynamış olanlar Isidore'a oynamış olanlara para

veriyorlardı.

İyi oyuncu kaçak avcı lastiği getirdi onlara.

– Elinizin boş olduğunu biliyordum. Sadece ilk konuşan siz olduğunuz için kazandınız, dedi hâlâ şoktan kurtulamamış olan Georges.

– Sıfır diyeceğimi tahmin ettiyseniz eğer, niçin bir çakıl taşı koymadınız avucunuza? Siz kazanacaktınız öyle yapsaydınız, diye karşılık verdi Isidore.

Kaçak avcı bu son sözler üstünde düşündü bir süre. Doğru, niçin bir çakıl taşı koymamıştı avucuna? Arkadaşı, timsah avına gitmenin zamanının geldiği konusunda uyarmak için dürttü onu, ama birtakım tuhaf nedenlerle şimdi daha az ilgilendirir olmuştu onu timsah avı. O anda, eline niçin bir çakıl taşı koymadığından başka bir şey düşündüğü yoktu. Çünkü öbürü "sıfır" diyecekti, kendisi "bir" diyecekti ve kadını kazanmış olacaktı böylece.

"Dünyanın Ucunda" tavernasında üç çakıl taşı oyunu antolojik bir nitelik kazanmaya başlamıştı. Birden bire Tanzanya, ya da hiç değilse Tanzanya'nın bu bölgesinin tarihi konusunda küçük bir parça yazılmıştı sanki. Birkaç yıl sonra insanlar gerilime, şişman, dev gazetecinin tasvirine eklemeler yaparak ve yanındaki şahane kadınla ilgili düşler üreterek yücelttiler olayı. Dudak kulağa sürekli keskin ayrıntılar ekliyordu. Kimilerine göre yarışma sırasında gazetecinin omzuna bir kertenkele çıkmış ve söylemesi gereken rakamı kulağına fısıldamıştı. Kimilerine göre de iki yarışmacının ruhları bedenlerinden çıkıp masanın üstünde iki kutsal uçucu madde gibi dövüşmüşlerdi.

Üç çakıl taşı oyunu her halükârda büyük bir popülarite kazandı daha sonraki günlerde. Kimileri basit gibi görünen bu oyunun yoğun psikolojik boyutu yüzünden satranç oyunundan bile daha zor olduğunu iddia ettiler. Pokerdekinden daha çok blöfe elverişliydi bu oyun çünkü para koymaya gerek yoktu ve her şey bakış ve zekâya bağlıydı. Japonların go oyunun-

dan bile daha ince bir oyundu çünkü bu oyunda düşüncelerin etkisi aşamalı değil ani ve doğrudandı.

Lucrèce ve Isidore'a gelince, onlar uzaktaydılar artık.

11. YAVRULARIN EĞİTİMİ

O, sürünün yavrularının yanına gitti ve onlardan yapacağı hareketleri dikkatle izlemelerini istedi.

Yavrular başat bir erilin niçin kendileriyle oynadığını anlamazlar. Büyükler aslında pek ilgilenmezler onlarla. Onlardan çekinmeleri gerektiğini öğrenmişlerdir. Sırf kıtlık zamanlarında bazen başat erillerin onları yemek istemeleri nedeniyle de olsa çekinmeleri gerekir. O'nun ne yaptığıyla ilgilenmezler, ona bakarlar. Zaten ne yaptığını da anlamazlar.

O büyük bir yaprak alır eline, silindir biçimli kuyuyu andıran kapalı sağ eline koyar yaprağı ve daha sonra sertçe vurur üstüne. Bir patlama sesi duyulur! Yeni kuşak anında hayranlık duyar. Yavrular sevinç çığlıkları atarlar. Avuçlarıyla kafalarına vururlar. Her biri çevrede iyi patlayabilecek düz yapraklar aramaya koyulur. Ve yeni bir oyun bulmuş olurlar. Bu gürültü patırtı sürübaşını sinirlendirir. Yavruları susturmak ister ama sorun çok kalabalık olmalarıdır. Günah ödeyici bir kurbana ihtiyacı vardır. Yaşlı olmasına rağmen o güne kadar paçayı kurtarabilmeyi başaran eski sürübaşının şahsında bulur bu kurbanı. Yeni kuşakla uğraşamayacağından bu önceki kuşakla hesaplaşacaktır.

Eski sürübaşı grup için önemlidir çünkü yenebilir ve yenilemez otları birbirlerinden ayırmayı bilir ama yeni sürübaşının öfkesini kusabileceği birine ihtiyacı vardır. Yıldırım, mağaradaki canavar, dişi aslanlar, şebeklere karşı verilen mücadeleye bağlı heyecanları kanalize etmesi gerekmektedir. Sürübaşı ihtiyarı düelloya davet eder. İhtiyar elini uzatmakla yenerek boyun eğdiğini belli eder.

Sürübaşı kendi yandaşlarının önünde kabararak dolanır. İhtiyar gene elini öne doğru uzatmıştır, sürübaşı ona, kanını çıkarıncaya kadar ısırarak karşılık verir. Sonra iter onu ve hiç duraksamadan yumruklarını çekiç gibi indirir ve kafasını parçalar.

O bu bedava şiddet gösterisini heyecan içinde izler. Ama yararını da kavrar bunun. Bu bedava cinayet daha önceki sıkıntılarını biraz olsun unutturur. Bir vahşet başka bir vahşeti siler. Bir adaletsizlik kaderin darbelerini hafifletir. Sürübaşı "günah keçisi" kavramını bulmaktadır. Şiddeti bir masuma yöneltmek grubu yeniden güçlendirir. Ayrıca bu cinayet sürübaşına sürü içindeki hiyerarşinin yeniden onaylanması olanağını verir, o en güçlüdür, sinirlenmeye hakkı vardır, adaletsiz olmaya hakkı vardır, herkes korkmalıdır ondan. Uyurken sizi yemeye gelen leoparlardan korkmaktansa sürübaşınızdan korkmanız daha iyidir.

Sürübaşı selefinin işini anında bitiriverir. Göğüs kafesini açar ve karaciğerini çıkararak, orada bulunanları etkilemek amacıyla silip süpürünceye kadar yer.

Yaşlı önderler böylece tükenir. Bu sırada bütün sürü bireyleri şöyle düşünür: "Günün birinde o da böyle tükenecek. Halefi de onu yiyecek." Ve bu düşünce de rahatlatır sürüyü. Hiçbiri leşçi öbüründen kaçamaz. Doğanın düzeni iyidir.

Tuhaf bir biçimde bu manzarayı seyretmekten hoşnut olduğunu anlar. Nedenini sorar ve cevabını bulur. Çünkü düşüncesini güçlendirir bu: Önder olmayı istememek gerekir.

12. MASAİLER ARASINDA

Öğleden sonra bir Masai köyüne vardılar.

Kurutulmuş çamurdan yapılmış kulübelerden oluşan bir yerleşme merkeziydi burası. Kulübelerden televizyon antenleri, zenginlerin kulübelerinden de ayrıca telefon antenleri çıkı-

yordu. Biraz uzaktaki bir çit içinde insanların sıkıntılarına kayıtsız birkaç inek vardı. Rahat, tasasız insanlar dolaşıp duruyorlardı evler arasında.

Masailer gökyüzüne doğru uzanmış gururlu bedenleriyle şahane insanlardı. Bazı İskoç klanlarına mensup olanların giydikleri türden kare motifli kırmızı, bol giysiler vardı üstlerinde. Kadınlar karmaşık işlemeli gümüş mücevherler takmışlardı. Isidore Katzenberg ve Lucrèce Nemrod kulübelerde bir takım insanların, sertleştirilmiş toprak zemine oturmuş, Amerikan dizisi Dallas'ın son bölümünü izlediklerini fark ettiler. Alkolik Sue Ellen'ın maceralarını büyük bir tutkuyla izliyor gibiydiler. Köyün yöneticisi -yerel turizm ofisi müdürü- büyücü" karşılamaya geldi onları. Onlara Paris'te tanınmış bir kadın terzisine top modellik ettiğinden çok iyi Fransızca bildiğini söyledi. Şimdi artık geleneksel yerel giysilerine dönmüştü. Boynunda küçük bira şişesi kapaklarından yapılmış ve pandantif niyetine lavabo musluğu asılmış bir kolye vardı. Eski manken genç bir savaşçının sünnet kutlaması nedeniyle o günün özel bir gün olduğunu söyledi. Delikanlı erkek olduğunu göstermek için başına tüylü bir başlık takmak amacıyla kumumba kuşları avlamaya gitmişti. Döner dönmez tören başlayacaktı, arzu ettikleri taktirde gazeteciler de töreni seyredebilirlerdi.

Tam o sırada geldi delikanlı. Başına bir başlık yapabilecek kadar yeterli kumumba tüyü bulamamıştı ama komşu köyün fast-food'unda eksiğini tamamlayacak kadar piliç tüyü bulmuşlardı ona. Zamanlama çok uygundu. Dallas'ın sona erdiğini belirten jenerik duyulmaktaydı ve her taraftan çıkan Masailer ayine katılmak amacıyla büyük meydanın ortasında toplanıyorlardı. Lucrèce Nemrod ve Isidore Katzenberg erkeklerin ve kadınların son derece gelişmiş bir teknikle yapmış oldukları makyajlarını hayranlıkla seyrettiler, hepsi ayin simgelerini ciyak renklere bulamışlardı. Kadınlar gençlerle birleşerek çok sesli bir koro oluşturdular.

Masailer dans ettiler.

Uzun boylu erkekler, gökyüzüne kavuşmak istiyorlarmış gibi ayaklarını git gide daha fazla kaldırarak zıplıyor ve tanrıçalarının ayak tabanlarını okşuyorlardı.

Köyün yöneticisi-büyücü Isidore ve Lucrèce'i ayini yönetenlerin arasına katılmaya ve onlarla birlikte yemek yemeye davet etti. Erkekler oldukça kötü kokan pembe renkli ve kaymak kıvamında bir sıvıyla dolu bir testiyi elden ele dolaştırdılar.

– Bizde hayvan öldürülmez ve hayvan eti yenmez. Ama hayvan kanı ve sütü içeriz, dedi yönetici.

Testi Isidore'a ulaşınca, tattı, yüzünü buruşturur gibi oldu ve mecburen yuttu ağzındaki. Testiyi Lucrèce'e uzatmak istedi ama bir savaşçı engel oldu kendisine: Bu içki erkekler içindi. Kadınlar yalnızca saf süt içiyorlardı.

Gazeteciler Masailerin, hayvanları öldürmeden, kanlarını nasıl elde ettiklerini sordular. Bir savaşçı elindeki bir okla bir ineğin derisini boynunun sağ tarafından açtı ve bir testiye bol miktarda kan akıttı. Miktarı yeterli bulunca yarayı kil pansumanla kapadı ve erkekler ılık meşrubatı elden ele dolaştırmaya devam ettiler.

Masailere göre av ve hayvanları öldürme eylemi ahlaksız eylemlerdi. Onlar göçebe çobanlardı. Eski top model Fransa'da insanların dana eti yediklerini görmüştü ve çok etkilenmişti bundan. Yavruları öldürmek iğrenç bir şeydi. Kıtlık zamanında onlar da bazen hayvan öldürmek zorunda kalmışlardı ama her zaman hasta ya da yaşlı hayvanları tercih etmişlerdi, hiçbir zaman yavru hayvan öldürmemişlerdi, her yaratığın en azından olgun yaş evresine kadar yazgısını tamamlama hakkı vardı.

Uzaklarda bir gnu (otçul memeli hayvan) göçünün uğultusu yankılandı. Gnular öylesine kalabalık bir sürü oluşturuyorlardı ki otlak bulmak için sürekli yer değiştirmek zorundaydılar.

– Nereye gidiyorlar? diye sordu Lucrèce Nemrod.

– Kuzeye doğru. İnsanlar gibi, bilinmeyenin peşindeler.

– Güzel bir imaj, sorun insanların artık her şeyi keşfetmiş olmaları, dedi Isidore Katzenberg.

– Evet, her tarafı istila ettiler, her şeyi sömürdüler, her şeyi tahrip ettiler. Burada içimizden bazılarının tuhaf düşünceleri var. Çocuk yapmak istemiyorlar. Bu düşüncede olanlara göre insan türü miadını doldurdu ve şimdi ortadan kaybolup yerini başka hayvanlara bırakmalıdır. Ama biz böyle yapamayız bunu. Dinsel törenlerimiz ve danslarımız aracılığıyla evrenden artık bizi üretmeyi durdurmasını istiyoruz.

– Artık üremek istemiyor musunuz? diye sordu şaşkınlık içinde Lucrèce.

Köyün yöneticisi gülümsedi:

– Evet öyle. Yeteri kadar eğlendik. Epey iş yaptık, şimdi çekilmemiz gerekiyor artık. Hepimiz. Sadece Masailer değil, bütün insanlar.

Yüksek sesle ve tumturaklı bir ifadeyle şunları söyledi:

Evren gibi: Gelişmeden sonra yoğunlaşma.

Soluk gibi: Nefes almadan sonra nefes verme.

Dağ gibi: Çıkıştan sonra iniş.

Meydanın ortasında, sünnet töreninin ikinci bölümü için ayini yönetenler yeni parlak giysiler giymişlerdi.

Yönetici gecikmeden onlara, derin düşüncelerinin meyvesini sunmaya devam etti:

– Beyazlar sayesinde çok şey öğrendim. Yeryüzünün yuvarlak olduğunu. Güneşin dünya çevresinde değil, dünyanın güneşin çevresinde döndüğünü. Henüz çok gençken ve sizin ilk uçaklarınızı gördüğümde uzay araçları gördüğümü sandım. Ve siz bize hiç benzemediğinizden bu araçların içinden çıkanları uzay insanları sandım. Ama daha sonra öğrendim ki derilerimizin rengi aynı olmasa bile, boylarımız aynı olmasa bile, burunlarımızın ve dudaklarımızın biçimi aynı olmasa bile, siz de bizler gibi aynı insanlarsınız.

– Hepimiz insanız, hepimiz aynıyız.

Masai bir parmağını dudaklarına götürdü.

– Hayır, ben tersine, hepimizin farklı olduğumuza inanıyorum. İnsanların eşit olduklarını söylemekten daha büyük bir yalan yoktur. Bizi farklı kılan kültürlerimizdir. Bazı yerlerde gençlere mizah, başka yerlerde yüzyıllık düşmandan nefret etmek gerektiği öğretiliyor. Bazı yerlerde hoşgörü, bazı yerlerde yabancılara kendi görüşlerini aşılama öğretiliyor. Bazı yerlerde şiddete karşı çıkma bazı yerlerde gerekirse her yola başvurarak kendi görüşünü zorla kabul ettirme öğretiliyor. Sözgelimi burada Tanzanya yönetimiyle birçok sorunumuz var; bu yönetim bizi yüzyıllık kültlerimizden vazgeçirip yöneticilerin dinini kabul etmeye zorlamak istiyor. Oysa biz onlara kendi kültlerimizi kabul ettirmeye çalışmıyoruz. Niçin rahat bırakmıyorlar bizi?

– Siyasi sorunları galiba aceleye getirerek çok fazla basitleştirmek istermiş gibi bir haliniz var, diyerek araya girdi Isidore.

– Hayır, dedi köylü. Her şeyi birbirine karıştıran her zaman siz Batılılarsınız. Siz de iyi eğitilmiş değilsiniz. Çocuklarınızı yalanlarla eğitiyorsunuz ve bu, neredeyse doğumlarından başlıyor. Bebeklerinize, bir plastik parçasını kadın memesi sansın diye emzik, anne sütü niyetine de mama veriyorsunuz.

– Bunlar masum yalanlar, dedi Lucrèce.

– Ha, evet, tabii! diye karşılık verdi Masai. Peki ya evlilikleriniz? Evleniyorsunuz, "ölüm bizi ayırıncaya kadar tasada ve kıvançta" diye söz veriyorsunuz. Aşağı yukarı altmış yıl boyunca kim kime nasıl tahammül edebilir? İnsan hayatı uzayınca evlilik kurumu geçersiz oldu. Bizde bir erkekle bir kadın hayatlarını birleştirdiğinde, görevli şöyle der: "En iyi ve en kötü günlerde... aşksızlık sizi ayırıncaya kadar evleniyorsunuz." Bu daha mantıklı.

Onlar sohbet ederlerken beş sırtlan son derece rahat hareketlerle ve hiç kimse kendilerini avlamaya kalkışmadan köye giriverdiler. Lucrèce onları rahat rahat seyretme olanağı buldu

ve şaşırtıcı bir ayrıntıyla sarsıldı: Dişilerin cinsel organları öy-
lesine gelişmişti ki onları penisle karıştırmak pekâlâ müm-
kündü. Ama memelerinden kesin biçimde anlaşılıyordu cinsi-
yetleri. Kadın gazeteci batı imajında sırtlanların niçin uğursuz
ve ürkütücü hayvanlar olarak görüldüklerini anladı. O ana ve
temel ilgi alanına dönerek defterini çıkardı.

– Evrenin kökenleri konusunda ne düşünüyorsunuz? diye
sordu.

– Bana göre düş, dedi Afrikalı.

Yazdı: "DÜŞLENEN İNSANLIK KURAMI".

– Taşlar bitki olduklarını düşlerler. Bitkiler hayvan olduk-
larını düşlerler. İnsanlar da özgür ruhlar olduklarını düşlerler.

Lucrèce, Isidore'un rakamların biçimlerine göre evrim kura-
mını düşünmeden edemedi.

– İnsanlığın kökenleri takıntısı içinde yaşayan bir Beyaz ta-
nıdım ben, dedi köyün yöneticisi.

– Profesör Adjemian mı? diye sordu koca gazeteci.

– Evet, Profesör Adjemian, diye karşılık verdi Masai şaşıra-
rak. Sık sık gelir buraya.

– Artık gelemeyecek. Öldü. Öldürüldü, dedi genç kadın,
damdan düşer gibi.

Masai bir süre şaşkın şaşkın baktı.

– Ha! O zaman, katili tanıyorum ben belki.

– Kim?

– Sophie Eluant, profesörün eski karısı. Sürekli münakaşa
ederlerdi. Hiç sıkılmadan insanların yanında kavga ederlerdi.
Durmadan bağırırlardı birbirlerine. Hatta bir gün burada Sop-
hie Eluant'ın şöyle konuştuğunu bile duydum: "Kuramını
yaymana izin vermektense seni öldürmeyi yeğlerim. Ve bunu
kendi menfaatlerim için değil bütün insanlığın selameti için
yaparım." Bilim adamı küçümseyici bir kahkahayla cevap ver-
mişti. Gerçeğin kendi hayatından daha önemli olduğunu be-
lirtmiş ve insanları öldürmek mümkün ama gerçeği öldürmek
mümkün değildir, demişti.

Üçü de ateşin etrafında tam-tamın ritmiyle dans etmeye devam eden köylülere bakıyorlardı.

– Sophie buraya dönmüş. Başka bir adamla. Ange Rinzoulı, dedi Lucrèce.

Haber Masai'yi şaşırtmışa benzemiyordu. Omuz silkti.

– Kadın ve figüranı kocasının çevirdiği numaraların son izlerini ortadan kaldırmaya gelmişlerdir.

Meydanda şenlik sonuna yaklaşıyordu. Kadınlar korosu son bir şarkı daha söyledi, erkekler son bir kez dans ettiler ve sonra herkes evine gitti, sünnetli de yakınlarıyla baş başa kaldı. Yönetici konuklarını geceyi geçirecekleri iki kulübeye doğru götürdü.

Lucrèce dallardan, otlardan ve yapraklardan oluşan ve üstüne naylon bir uyku tulumu örtülmüş yatağı eliyle yokladı. Açıklık bir yerden uzakta, ağaçların dallarına asılmış ve uyumaları için seferber olan insanları seyreden maymunlara baktı. Bütün cangıl milyonlarca uğultu, homurtu, cıvıltı, yaprak hışırtısıyla titriyordu. Bütün doğa bolluk ve çeşitliliği içinde hayatı soluyordu.

Genç kadın her şey bir yana, ağaçlarda yaşayan uzak ataların bugünkü torunlarından daha iyi yaşayıp yaşamadıklarını sorup durdu kendi kendine.

13. SÜRÜBAŞI

Yumruk doğrudan doğruya erilin yüzüne uçuyor. Sürübaşı, ihtiyarı durup dururken hakladıktan sonra hep sinirli. Her türlü başkaldırıyı engellemek için erilleri dövüyor. Yakınında bulabildiği dişileri de dövüyor. Yavrulara diş gösteriyor. Bir sopa alıyor ve bütün gücüyle yere vuruyor. Herkes bir köşeye büzülmüş kalmış. Kimileri onun sürübaşı unvanını tartışma konusu yapmak istemediklerini göstermek amacıyla itaat konumlarında donup kalmışlardır. Dişiler dört ayak üstünde,

kıçlarını kaldırmış, çiftleşme konumundadırlar.

Ama bu ilgilendirmiyor onu. Sürübaşı öfkesinden dolayı sinirlidir. Durduk yerde histeri çığlıkları atar ve şu anlama gelir bu çığlıklar: "Size ihtiyacım yok. Hepinizi dövmek istiyorum. Beğenmezseniz çekip gidebilirsiniz."

Bazıları sorular soruyor kendi kendilerine. Bununla birlikte topluluklarına da çok güveniyorlar. Sürüde tek bir birey kendi kendine ne yapabilir? Gelişmiş hayvanlar olmalarının nedeni özellikle topluluk halinde yaşamalarıdır. Her biri bilmektedir ki ötekiler olmasa vahşi hayvanlar için hareket eden hedeflerden başka bir şey değillerdir. Sürübaşının doğaçlama ritüeli bütünüyle onlara bunu hatırlatmaya yöneliktir. Eğer bir şeyden korkulacaksa, ondan korkulacaktır.

Sonra, kendi kendini tahrik etmekten yorulunca sakinleşir, eski sürübaşının cesedine birkaç tekme daha atar ve nihayet kuzeye doğru yola devam etme zamanının geldiğini bildirir. Canlı bir yürüyüş tuttururlar. Her biri sürübaşına dersin iyi anlaşıldığını canla başla göstermeye çalışır. Onun önderliğini hiçbir zaman tartışmayacaklardır.

14. RİFT

İki gazeteci yüzlerini kuyu suyuyla çabucak yıkadılar. Isidore Katzenberg kadınların sütünü gizlice Lucrèce'le paylaştı. Kanda mayalanan süt en iyi kahvaltı gibi gözükmüyordu gözüne henüz.

Vakit daha çok erkendi, misafirperverliklerinden dolayı Masailere teşekkür edip onları selamladıktan sonra tekrar yola koyuldular ve Rift'e ulaştıklarında güneş henüz doğmamıştı. Titreyen yıldızların çok koyu mor gökyüzünü zar zor aydınlattığı bir ortamda yaklaşık yüz metre genişliğinde ve yaklaşık altmış metre derinliğindeki fayı aniden gördüler. Ortasından su akıyordu.

İncelemek için eğildiler. Beyaz ve parlak gri karışımı gümüş bir kurdele. Gökyüzünün koyu mor rengiyle ırmağın gümüşlü dokusu arasındaki karşıtlık sahneye büyülü bir görünüm veriyordu. Yaprakları yıldızların altında belli belirsiz parlayan siyah ağaçlar dallarını sınırsız gölge oyunları gibi yayıyorlardı.

– Gerçekten Olduvai işte. Dibinde akan küçük bir ırmaktı bir süre öncesine kadar ama son zamanlarda yağmurlar büyüttü ırmağı.

Sessizliği bozan ne Lucrèce'in ne de Isidore'un sesiydi. Arkalarında son derece aldırmaz tavırlarla yaklaşan iri yarı bir Zenci vardı. Batılılar gibi giyinmişti, sırtında bir gömlek, ayağında bej renkli bez bir pantolon vardı, elinde de bir kadastrocu aleti tutuyordu. Hava henüz soğuk olduğundan sözcükler buharlaşıyordu.

Adam kendini tanıttı. Adı Melchior M'ba'ydı.

– İyi bakın, güneşin doğuşu muhteşemdir burada.

Manzarayı daha iyi seyredebilmek için arabasının bagajından üç açılır kapanır iskemle getirdi. Sonra onlara madeni kaplar verdi ve bir termostan kokulu bir içecek boşalttı kaplara.

– Bergamotlu çay, diye bir açıklama yaptı. Şafağın büyüsünün tadını çıkarmak için bu da gerekli.

Melchior her şeyi önceden kestirmiş gibiydi, ziyaretçilerin geleceğini bile. Onlara ayrıca örtüler verdi. Çok yakında önemli şeyler olacağının bilincinde ve huzur içinde beklemek için titreyen mumyalar gibi sarındılar bu örtülere.

Gerçekten az sonra güneş görkemli bir manzarayı yavaş yavaş ortaya çıkararak Olduvai vadisinin üstüne doğdu ağır ağır. Yukarıdaki güneşin altında hayat uyanıyordu, ateşler açıyordu sanki, doğa bütünüyle yeniden hareket etmeye başlıyordu. Aşağıda, uçurumda bütün bir direy canlandı. Filler, hipopotamlar, zebralar, devekuşları. Cinsel güç artırıcı toz üretiminden sonra hayatta kalmış birkaç gergedan. Gnular. Likaonlar.

Sırtlanlar. Geparlar. Leoparlar. Aslanlar. Mandalar. Ve altların da zemberek varmış gibi zıp zıp zıplayan ceylanlar.

"Burası kutsal bir yer", diye düşündü birden Lucrèce. Hatta belki de dünyanın en kutsal yeri.

– İnsan burada doğdu, dedi Melchior, genç kadının sormadığı bir soruya cevap vermek istermiş gibi.

Ne olursa olsun, sırrı ne olursa olsun ilk insanın burada ortaya çıktığına kesinlikle inanıyor gibiydiler. Isidore bir şey düşündü. Burası mutlak kutsama yeriydi. Cennete dönüş. Kökenlerinin potasına dönen bütün ülkelerin insanlarını kapsayacak dünya çapında bir hac düzenleyebileceğini düşledi. Her kıtadan, her ulustan, her dinden, her renkten, her kültürden temsilciler düşledi... her biri sırayla gelip halkının ya da kendisinin burada Olduvai vadisinde teslim edilmiş *İnsanlık* bağışından ne yaptığını dile getirecekti. Evet hacların en güzeli, en sadesi, en doğalı, insanlığın doğum yerini yeniden bulmak, yapılmış olanların hesabını vermek. Isidore bunları düşünürken gülümsedi. Çok uzun ve çok karmaşık bir yolculuğun sonunu kendisi de hissetti. Bir kez daha bu yarığın sonsuz manzarasına gömüldü. Anıta, piramide, KateDoktorale, kutsal taşa, ulu ağaca gerek yoktu, bu vadi tümüyle KateDoktoraldi Burada kendisiyle ilgili olup bitenleri iyice hissedebilmek için gözlerini kapadı.

Öbür iki insan da çeşitli düşüncelerden oluşan uçurumlara dalmışlardı. Burada her biri 3 milyon yıllık insanlığın durumunu ve dolayısıyla da zorunlu ve bunun sonucu olarak birkaç on yıllık yaşamı belirliyorlardı.

– İnsanın yeryüzünde ortaya çıkışı üzerine sizin kendi varsayımınız var mı?

– Ben jeologum. Ve cancıyım. Dolayısıyla size cancı bir jeologun verebileceği cevabı vereceğim, dedi Melchior M'ba. Bana göre insan gökyüzünden gelmiyor, *Toprak* anadan geliyor. Ve kayalıklardaki bu yarık da onun muazzam cinsel organı. İnsanlar onun ağaçsız merkezinden, maymunlar da sık ağaçlı

kenarlarından çıkmışlardır. Daha sonra başka hayvanlar ortaya çıkmış ve bunların her biri kendisini çıktığı ortama uyarlamıştır. "TOPRAK ANA KURAMI" diye yazdı defterine Lucrèce.

Yavaş yavaş her yanı aydınlanmakta olan Olduvai vadisinin görkemli manzarasını seyretmeye devam ettiler.

– Buradan analıkla ilgili bir şey çıktığını kabul etmek gerekir, dedi Isidore Katzenberg.

Dünyalarının olası cinsel organına baktılar.

Gaia. Ana dünya. *Alma mater*.

Lucrèce Nemrod iskemlesini uçurumun tam kenarına yaklaştırdı. Gözlerini kapadı. Her taraftan fışkıran bütün çiçeklerin ve bitkilerin kokularını derin derin soludu.

Büyük bir keyifle nefesini dışarı verdi.

– İnsanın kökenleri konusunda bu araştırma bize en azından toprak ananın kaynaklarına dönme olanağı verecektir. Burada ne kadar iyi hissediyorum kendimi! Kendimi bildim bileli boşu boşuna aradığım yaşlı anamı yeniden bulmuş gibiyim. Dünyam.

Ana konuştu.

Önce buyük bir gürültü duyuldu, sonra toprakta bir titreme, daha sonra ise yer bütünüyle titremeye başladı. Lucrèce kendini korumak için hiçbir hareket yapamadan derin yarığa doğru uçar gibi oldu.

15. ZELZELE

Birden zemin titremeye başlar. Sürü bireyleri oldukları yerde kalırlar, güçsüz hissederler kendilerini. Leşçilerle mücadele edilebilir, ateşten kaçılabilir, ama toprak gazaba gelince ölmemeyi umut etmekten başka yapacak bir şey yoktur.

Ağaçlar eğilir. Yeryüzüne yapışmış olanların felaketini sakin sakin seyredenler yalnızca çok yükseklerdeki kuşlardır.

Kuşkulanması gerekirdi O'nun. Bir süredir işaretleri görü-

lüyordu. Hayvanlar toprağın altına giriyorlardı. Kuşlar daha çok havada kalıyorlardı. Fark etmişlerdir durumu. Ama sürü bireyleri öteki hayvanlardan daha gelişmiş olmayı isteye isteye neredeyse tüm doğal algılarından yoksun kalmışlardı.

Zelzele şiddetini artırır.

Git gide daha şiddetlenir.

Bir gürültü duyulur. Yer sallanır. Çok büyük bir coşku içindedir yer. Kumlar sıçrar. Otlar titrer.

Ve ansızın yer büyük bir gürültüyle yarılır. Toprak ağzını açar ve içlerinden ikisini yutar. Sonra dünya, sanki bu ziyafetten doymuş gibi sakinleşir. Titremeler kesilir. Son bir zelzele daha olur. Et hazmedildikten sonra geğirme gibi. Sonra, tamam.

Kuşlar yere iner.

Çevrelerindeki her şey kırılıp dökülmüş, birçok ağaç kökünden sökülmüş, toprak parçaları altüst olmuştur ve hafif bir yer sarsıntısı geçirmemiş olduklarını bilirler.

Sürübaşı çevreyi dolaşır ve beklendiği gibi hareket işareti verir. Felakete rağmen şaşırtıcı bir sakinlik içindedir. Hiçbir şeyin korkutamayacağı bir tip rolü oynamaktadır. En büyük stres kaynağının kendisi olduğunun unutulmamasını ister. Bu nedenle figüranlarına tekmeler savurur.

İç korku dış korkuya baskın çıkar. Sonunda sürü sistemi direnir ve korkular hazmedilir.

Toprak gücünü mü göstermek ister? Tamam. Herkes kendi oyununa.

Şimdi artık yeniden yola koyulmak mümkündür.

16. DÜŞME

Nihayet sarsıntılar durmuştu. Isidore Katzenberg arkadaşının nereye düştüğünü görebilmek için uçuruma doğru dikkatle eğildi. Aşağıda gördü onu. Yarığın çıkıntı yaptığı bir yerdeki kalın bir köke tutunmuştu. Isidore bulunduğu yerden çek

mek için elini uzattı ona ama çok fazla kilolu olduğundan dengesini yitirince kendisi de düştü ve son anda bir eliyle genç kadının ayak bileğinden tuttu.

Isidore ağırdı ve Lucrèce'in tüm bedeni onun ağırlığıyla müthiş zorlanıyordu. Kök ağırlıkları altında ciddi biçimde bükülmeye başladı. Lucrèce yüzünü ekşitti.

– Uzun süre dayanamayacağım, dedi, kökü olabildiğince güçlü bir biçimde tutmaya çalışarak.

Isidore Katzenberg serbest eliyle akasyalar arasından sarkan bir sarmaşığı yakaladı. Ağzını da kullanarak imdada yetişen bu ipe çabucak bir düğüm attı. Kement yapıp genç kadına atacak, o da bu kemendi biraz üstündeki daha sağlam bir destek oluşturacak bir ağacın gövdesine geçirecekti. Lucrèce Nemrod kemendi yakaladı ama ipin kaygan ve nemli olması şaşırttı onu. Dikkatle bakınca, elindekinin bir sarmaşık değil, yavru bir Afrika yılanı olduğunu gördü.

Titredi. Yılan, başı düğümlü olmasına rağmen büyük bir hızla kuyruğunu genç kadının boynuna doladı.

Lucrèce hızla kendini toparladı, bu soğuk kolyeden kurtardı kendini ve ağaç gövdesine doğru fırlattı onu. Bir yılan insanlığı Cennet'ten çıkardıysa bir başka yılan da onların Cehennem'den çıkabilmeleri için yardımcı olabilirdi.

17. BOĞAZ

Sürü bireyleri bir boğazın önüne gelirler, yamaçtan aşağı doğru inerler.

Boğazın dibinde bir ırmak akmaktadır. Yüzme bilmezler, dolayısıyla da ırmağı geçebilecek durumda değillerdir ama karşı kıyının daha iyi olduğunun da bilincindedirler hepsi. Karşı kıyı her zaman daha iyidir.

Hatta karşıda kendilerini bekleyen küçük av hayvanlarının saf saf sıçradıklarını bile görür gibi oldular. Nasıl aşacaklardı

ırmağı?

Burgaçlarından bir ırmak geçidini tanır O. Ötekilere de gösterir geçidi. Sürü bireyleri oraya doğru hareketlenirler, ama birden bir timsah sıçrar ve grubun kanadını gözeten iki başat erili yutar. Bir tuzaktır bu. Timsahlar ırmakta dolaşanları kolayca yutabilmek için geçitte pusuya yatmışlardır. Aralarından iki ya da üç bireyleri bu hayvanların yemeleri için bırakarak hızla geri dönerler.

Irmak nasıl geçilecektir. Bazıları vazgeçip ters yöne gitmeyi önerir.

18. BOŞLUĞUN ÜSTÜNDE

Yukarı çıkmak için boşuna çabalarlar ve yılanın omurgasını kırmayı başarabilirler ancak. Yapmış oldukları plan onlara epey zaman kazandırmış ve jeolog Melchior yardıma gelerek sağlam gerçek bir ip atmıştır.

– Uçurumlardan sarkmamak gerekir, dedi *Siyahi*, bu konuda deneyimli bir insan tavrıyla.

Sonra biraz yatışmaları için bir fincan pirinçli çay verdi onlara.

– Neydi bu sarsıntı? diye sordu kızıl saçlı genç kadın giysilerini düzeltmeye çalışırken.

Kurtarıcısı uçurumdaki tahribatı inceledi.

– Şansınız varmış. Kesinlikle insanlığın doğuşundan hemen öncekinden çok az farklı bir olaydan sonra sağ kaldınız. Rift. Bundan böyle basit bir sözcük değil sizin için artık bu. Bedeninizde hissettiniz.

Isidore Katzenberg dikkatle baktı dar vadiye.

– Bu vadinin dibine kadar nasıl inilebilir?

Jeolog yokuşu çok dik olmayan bir geçide doğru götürdü onları. Bu yol gnuların ve fillerin yaylaya çıkarken kullandıkları yoldu.

Timsah sürülerinin olmadığı bir geçit arayarak ırmağın akış yönünün tersine doğru yürürler. Ama bu su kolunun kıyıları tamamen timsahlarla doludur. Sonunda hiçbir yeşilimsi bakışın olmadığı bir menderes bulurlar.

Timsahlar bu bölgeyi niçin serbest bırakmışlardır? Çok fazla yinelemezler bu soruyu ve geçide doğru ilerlemeye başlarlar.

Meseleyi anladıklarında ırmağın ortasına gelmişlerdir. Fillerin her zaman kullandıkları yoldadırlar.

Ayrıca taze ot peşindeki bir grup kalın derili memeli de geçmektedir karşı tarafa. Ağır adımlarla yeri dönmektedir bunlar.

Koşan bir fili seyretmek heyecan verir ama yüzlerce filin koşması korkunç bir manzaradır. Özellikle de suyu dizlerinize kadar gelen bir ırmağın ortasında ve açıkta sıkışmış kalmışsanız.

Panik. Sürü ikiye ayrılır. Kurtuluşun önde olduğuna inananlar ve kurtuluşun geride olduğuna inananlar. Ayrıca en doğru fikirin kıyılarda yüzmek olduğun inanan bazı saflar. Bunlar çevrede bir protein kitlesi bulunduğu haberini anında alan timsahlar tarafından hemen yutulurlar.

Geçiş safhaları her zaman nazik ve eğreti anlardır. Sürü acı bir deneyim yaşamıştır bu konuda. Filler suda bata çıka ilerlemeye çalışan bu küçük yaratıklara aldırış etmez ve ezip geçerler onları. Sadece kafaları önde doğrudan doğruya hedef aldıkları karşı kıyıya doğru gidenler sağ kalırlar. Kıyıya vardıktan sonra nihayet kenara çekilirler ve kalın derili memeliler geçip giderler yanlarından.

Sağ kalanlar şaşkın bir halde yerdeki bir deliğe gizlenirler. Mevcudun yarısı yoktur artık ama gene de küçük bir sürü oluşturabilecek kadar kalabalıktırlar. Allahtan dişiler durmadan doğurmaktadırlar yoksa bu ölme hızlarıyla bütünüyle yok

olup giderlerdi.

Filler de kayıp vermişlerdir. Analarından uzaklaşan birkaç fil yavrusu hortumlarına yapışarak onları suya atan timsahlar tarafından yakalanır. Saldırganları ağır bedenleriyle ezen bu yükleri intikamlarını alır onların. Dolaylı büyük değişiklikler Kıvrılan hortumlar ve ağır ayaklara karşı dişli ağızlar. Sürünün genlerin ve derileri kalınlaşmış yaratıkların gözleri öfkeyle alev alev yanar. Filler itişip kakışıyorlar. Ezilen timsahlar etrafa saçılıyorlar. Yabancı dişlerle dolu hortumlar kalkıyor.

Kurbağalar saklanıyor, balıkçıllar uçuyorlar.

Kısa süren bir fırtına kasıp kavuruyor geçit çevresini. Bir fil yavrusu batıyor. Bir timsah havaya fırlatılıyor. Masum balıklar da sürüklenmiştir bu savaşa.

Sürü bireyleri su ve kara unsurları yaratıkları arasındaki bu şiddetli çatışmadan gene kurtulamamışlardır.

O akşam küçük sürünün tüm bireyleri ölü ve yeterince doymuş timsahların parçalamadığı bir filin ılık gövdesinde uyurlar. Gövde pis kokar ama ellerini uzattıklarında oldukça taze bir et parçası bulabilecekleri bir mağara işlevi görür onlar için.

20. OLDUVAI VADİSİ

Araba Olduvai ırmağının tam ortasında far hizasına kadar suya gömülmüştü. İki saattir kurtulmaya çalışıyorlardı ve timsahlar yaklaşmaya başlamışlardı.

– Olsun, yaya devam ederiz biz de, dedi Isidore Katzenberg koltuklardaki eşyalardan kurtarabildiklerini alarak.Lambaları, kazakları, tişörtleri ve tasları sırt çantalarına tıktı ve karşı kıyıya ulaştıklarında bir harita açtı.

– Bölgede insana rastlamak pek mümkün gözükmüyor Masai şefinin bana söylediğine göre buralarda şöyle bir gören bildiği tek insan Profesör Adjemian'mış ama jeolog hiç keşle

dilmemiş tek yerin de burada olduğunu söyledi. Eliyle düzensiz kayalıklar arasındaki sık bir koruyu gösterdi.

– Mantıksal olarak Sophie Eluant ve Ange Rinzouli şimdi şurasıyla şurası arasında bir yerde olmalıdırlar, diye devam etti konuşmasına ve haritada daire içine aldığı daha küçük bir bölgeyi gösterdi.

– Böyle hiçbir şeye rastlamadan kilometrelerce gidebiliriz, diye homurdandı Lucrèce Nemrod yüksek otlar arasında sendelerken. Isidore Katzenberg durdu ve yerdeki izleri gösterdi ona.

– Bir kadınla bir erkeğin ayak izleri bunlar. Erkeğin yaşı kırkın üstünde. Topukları üstünde yürüyor, yaşı belli eden budur. Ağırlık ne kadar ayağın ön tarafındaysa o kadar gençtir insan. Kadınsa duruş dersleri almış.

– Nasıl anlayabiliyorsunuz bunu? diye sordu Lucrèce şaşırmış bir halde.

– Abartılı bir şekilde dik yürüyor. İki ayağı mükemmel biçimde paralel. Sadece dans dersleri almış olan ve belli bir eğitimden geçen kadınlar böyle yapay bir şekilde yürürler. İki uyanığın peşinde olduğumuza dair çok güçlü belirtiler var. Her halükârda doğruyum ben. Kendisine rağmen burada değil bu kadın. Sürüklenmiyor. Kendi isteğiyle yürümüş ve arkadaşının bazen arkasında kalmış bazen de önüne geçmiş. İki gazeteci uygarlıktan en küçük bir iz bile bulunmayan sık bir cangıla dalarak kuzeye doğru ilerlemeye başladılar. Çevreden gelebilecek tehlikeleri düşünmemeye çalıştılar. Oysa sürekli gözetlendiklerini sanıyorlardı. Üstlerinde, ağaçların doruklarının epey üstlerinde oralarda dolaşanları her an temizlemeye hazır akbabalar dönüp duruyorlardı. İnsanın hayvanları yok ettiği mezbahaları gördükten sonra burada şimdi de kendi güvenliklerinin tehdit altında olması tuhaftı. Bundan böyle kendileri av olabilirlerdi her an. Bu düşünce genç kadının hiç te hoşuna gitmedi. Lucrèce yürürken bir yandan da annesine "karada yürümek için sudan çıkanlar kimlerdi" sorusunu so-

ran küçük balığı canlandırdı tekrar gözünde. Sıkıntılılar. Ya iki ayak üstünde yürümeye başlayanlar? Paleontologlara göre paranoyaklar. Uzaklardan gelebilecek tehlikeyi görememekten korkarlar.

– Dünyayı geliştirenlerin sıkıntılılar olabileceğine inanıyor musunuz siz? diye sordu birden Lucrèce.

– Muhtemelen, diye karşılık verdi Isidore. İçinde bulundukları sistemden hoşnut olan kimselerin sistemi sorgulamaları için bir neden yoktur. Dolayısıyla gelişme için de hiçbir gerekçe yoktur... Yol açmak için elindeki tahrayı kullanarak keyifli bir şekilde yürüyordu.

– İki ayak üstünde yürüme de çok şeyi açıklıyor, dedi. Tek ayak üstünde denge kayboluyor ve birden son anda öteki ayakla yeniden sağlanıyor denge. İnsanın bu şekilde yol alabilmesi için sürekli düşme riskini göze alması gerekir. Sadece bu konumda yürüme olgusu bile insanın ilerlemek için risk almaya hazır olduğunu göstermektedir.

– Gerçekten, devinim biçimi olarak çok ilkel bu. Hiç düşünmemiştim.

Lucrèce Nemrod az daha düşüyordu.

– Belki de bunu hiç düşünmediğiniz için hiç düşmediniz. Orman, çevrelerinde git gide daha sıklaşıyor ve daha bir düşman oluyordu onlara.

– Kuramları özetleyelim dedi gazeteci genç kadın. Bizi küçümseyen hangi yaratıktır?

"Doktor Van Lisbeth'in eğittiği bir maymun."

"Profesör Conrad'ın evcilleştirdiği bir maymun."

"İşitme duyusunu yitirmesinin öcünü almak için adamı kullanmış olabilecek gökbilimci Sanderson."

"Bilim adamlarına karşı savaş açan bir çevrebilimci."

"Maymun kılığına giren Ange Rinzouli tarafından kaçırıldığı numarasını yapan Sophie Eluant."

"Ama bu durumda niçin Afrika'ya dönsün?"

– Masai şefi anlattı bunu size. Kanıtları tamamen ortadan

kaldırmak ve eski kocasının keşiflerini gömmek için, dedi Isidore Katzenberg.

Durmayı önerdi. Hava kararmaya başlamıştı ve karanlıkta yürüyerek yollarını şaşırma ya da tehlikeye düşme ihtimalinden kaçınmaları doğru olurdu. Karanlık iyice çökmeden büyük bir çadır kurdular. Sıcak barınaklarında uyku tulumlarına gömüldüler ve rüzgârda sönmeyen bir petrol lambasının ışığında karınlarını doyurdular.

Sonra Isidore lambaya üfledi ve arkadaşına "iyi geceler" dedi. Tam bu sırada çadırda yüzlerine doğru çevrilmiş iki tüfek namlusu çıktı ortaya.

– Eller yukarı! dedi boğuk bir ses.

21. KENDİLERİ GİBİ YARATIKLAR

Düşmanlar gelir. Onlar uyurken belirlemişlerdir yerlerini. Ve geçici sığınaklarını kuşatırlar bir anda. Sürü bireyleri onları görmek için çıkarlar. Bu kez şebekler değildir karşılarındakiler.

Onlar da iki arka ayakları üstünde durmaktadırlar. Aynı kafa yapısı, aynı bakış, aynı tavırlar.

Sürübaşı öteki sürübaşına doğru ilerler. Her zamanki gibi korkutma eylemlerine başlar. Ama karşısındaki sürübaşı geri adım atmaz. Durum tuhaftır biraz, çevresindeki başat eriller de son derece rahat ve sakindirler ve dişileri de bağırmazlar.

Endişelidir O. Sürüsünün önderi sürekli yüzünü buruşturmakta ve dişlerini gıcırdatmaktadır. Bağırır, tepinir, dişlerini gösterir. Öbürü seyreder onu, bu şamata eğlendirmektedir kendisini sanki. Arkasında, kendi sürüsünün dişileri abartılı çığlıklar atmakta ve çeşitli el kol hareketleri yapmaktadırlar. Hep birlikte hareket ederlerse daha etkili olacaktır korkutma eylemleri diye düşünmektedirler belki de.

Karşısındaki sürübaşı sessizdir ve dikkatle seyretmektedir

onu.

İki sürü benzer birbirine. Sadece ötekiler biraz daha sakın gözükmektedirler.

Sürübaşı daha fazla beklemenin anlamsız olduğunu bilir, saldırmayı yeğler. Önünde eğilmesi gerektiğini bildirmek amacıyla hasmının kafasının tepesine vurur.

Rakip sürübaşı kafasını eğer ama sadakat göstereceğini belli etmek amacıyla yapmaz bunu, yerden bir ağaç dalı almaktır amacı. Sanki her şey yavaş çekimde olup bitmektedir.

Sürüsünün başı, hasmının başını eğdiğini görünce biraz rahatlar. Rakip sürübaşı eylemine devam ederek dalı kaldırır ama gösteri amacıyla dizinde kıracağına, karşısındakinin kafasına indiriverir birden. O'nun önderi bir an kararsız kalır, kendisine karşı böylesine cüretli bir eylem kalkışılması gücendirmiştir onu sanki, arkaya doğru devrilir ve bedeni kaskatı kesilir; ölmüştür.

Rakip sürübaşı ağaç parçasına, düşmanının cesedine bakar ve o gün, döneminin bilim ve teknolojilerini geliştirebilecek ilginç bir deneyim yaşamış olduğunu düşünür.

Birinci dişisi erkeğinin intikamını almak amacıyla harekete geçer. Rakip sürübaşı dalı tekrar kaldırır ve aynı biçimde bu kez çılgın dişinin kafasına indirir.

Bir ölü daha.

Bu sopa çok etkilidir.

Her iki tarafta bir gerileme hareketi görülür. Sanki herkes birden rakip sürübaşının ölüm saçan bir güce sahip olduğunu düşünür.

Sezgileri güçlüdür O'nun. Daha güçlü bir şey tarafından aşılmış olmanın getirdiği korkunç bir duygudur bu. O anlamıştır ki kendi sürüsü geri kalmıştır.

Rakip sürünün tüm bireyleri bir işaretle, önderleri gibi sopalarla hücuma geçip, kendi sürüsünün bireylerine saldırırlar. Şaşkınlık. Kaçmaya başlarlar. Düşman sürünün bireyleri peşlerine düşerler bir çoğunu öldürürler.

Bazı dişiler tutsak alınır. Sürübaşının ve başka başat erillerin haremlerinde yararlanılmak amacıyla bir yere kapatılırlar. Sürünün genlerinin yabancı genlerle karışması biraz bu yolla gerçekleşmiştir. Düşman sürübaşı içgüdüsel olarak bilmektedir ki soyun zenginleşmesi için gereklidir bu.

Düşman sürübaşı sopa dışında "savaş tutsağı" kavramını da geliştirmiştir.

22. SOPHIE ELUANT

Ellerini kaldırdılar.

Bir fener aydınlattı onları. Gözleri kamaştı, bakamadılar, sonra tüfek namlularının arkasında önce, hoş, kendisine çok yakışmış kısa kollu keten ceketli, külot pantolonlu ve kızılımsı deriden çizmeleriyle güzel bir kadın gördüler. Kadın aristokrat bir yüze sahipti: Kartal burun, çenede küçük bir çukur ve sert bakışlı mavi gözler. Sophie Eluant.

Yanındaki bodur adam ünlü Ange Rinzouli'ydi hiç kuşkusuz. Kurnaz kurnaz bakan iki küçük göz, çıkıntılı kemer kaşlar, çıkık elmacık kemikleri.

İki çift çekinerek baktılar birbirlerine.

– Onlar mı? diye sordu keten ceketli kadın.

– Evet, diye karşılık verdi arkadaşı. Biraz önce yamaçtan aşağı doğru inerlerken gördüm onları. Bizi izledikleri kesin.

– Kim bunlar? diye bir soru daha sordu çadırın içine doğru ilerleyerek.

– Kibarca soracağız onlara kim olduklarını. Ama şimdilik kaçmalarına engel olmak için onları bağlamanın daha doğru olacağını sanıyorum. Kadından başlayalım.

Aktör rahat tavırlarla Lucrèce Nemrod'a yaklaştı.

İş aldı başına. Adam yanına yaklaşınca, eski öksüzler yurdu öğrencisi apış arasına sert bir diz darbesi geçirdi, bir yandan da eliyle köprücük kemiğine vurdu. Tüfeğinin namlusu-

nu da yakalamış ve adamın dizlerine doğru indirerek bütün gücüyle iki yana doğru sallıyordu. Sophie Eluant silahını doğrulttu ama Lucrèce ustaca bir ayak vuruşuyla elinden düşürttü. Daha sonra saldırgan kadının saçlarından tuttu ve avuçlayarak çekmeye başladı. Bu arada kendine gelen ve arkasından yaklaşarak bileklerini tutan aktörü fark etmemişti. Birden şaşıran Lucrèce hasmını bıraktı ve az sonra iki saldırgan üstüne çıktılar kadının. Aniden bastıran bu şiddet hareketleriyle ilgilenmeyen Isidore Katzenberg uyku tulumundan çıkarak küçük çadır tüpünü yakmak ve biraz çay hazırlamakla meşguldü.

Çenesini arayan şiddetli bir yumruk darbesinden kıl payı kurtularak tüpgazı açtı, bir kibrit çaktı ve sırt çantasından, özenle bir Darjeeling çayı seçerek demlenmesi için termosa koydu. Arka tarafta Lucrèce kesin biçimde dezavantajlı duruma düşmüş, elleri bağlanarak yere yatırılmıştı. Isidore Katzenberg geniş omuzlarını kaldırdı ve kaptaki sıvının rengine baktı.

– Eğlenceniz bittiğinde konuşma olanağı bulacağız, dedi Çay hazırladım size.

Ange Rinzouli onu da bağlamak amacıyla üstüne atıldı. Isidore kesinlikle karşı koymaya çalışmadı ama öyle müthiş bir bedeni vardı ki saldırgan, bütün çabasına rağmen bağlamak için ellerini arkasında kavuşturamıyordu.

– Amma da çocukça hareket ediyorsunuz, yahu dedi, koca gazeteci derin bir nefes alarak.

Basit bir bilek hareketiyle aktörden kurtardı kendini.

Ama Ange Rinzouli tüfeğine kavuşmuştu ve vazgeçmeye niyeti yoktu kavgadan.

– Beni oyuncaklarınızla korkutacağınızı sanıyorsanız..., diye homurdandı Isidore Katzenberg, ona mis gibi doğu kokuları saçan bir bardak çay uzatırken.

– Basit bir parmak hareketiyle sizi öldürebileceğimi bilmiyor musunuz? diye homurdandı Ange Rinzouli.

– Koca gazeteci gözlerini gözlerine dikti.

– Ya siz, hiç direnmeden beni öldürmenize izin vereceğimi mi sanıyorsunuz? dedi çayını soğutmadan yudumlamaya başlayarak.

Ani ve doğru cevap aktörü şaşırttı, tüfeğini indirdi.

Elleri bağlı Lucrèce çırpınıp duruyordu hâlâ.

– Ne işiniz var burada? diye sordu kadın kasap.

– Arkadaşımın ellerini çözün, memnuniyetle anlatırım her şeyi.

Ange ve Sophie duraksadılar. Tüfekleri vardı tabii ki ama bu çılgın kadını zararsız hale getirmek için çok uğraşmışlardı ve bu kadar kolay çözemezlerdi. Gene de rahat ve sakin bir şekilde çayını içen bu iri yarı adamın serinkanlılığından etkilenmişlerdi.

Bu kadar rahatlık aktörü sinirlendirdi.

– Ben şimdi onu..., diye homurdandı.

Sophie Eluant, Lucrèce Nemrod'u çözmeye başlamıştı bile.

– Yanlışlık yapmayın sakın, dedi sert bir tavırla. Rahat durmazsanız tereddütsüz vururum sizi.

Çadıra bir süre kararsızlık egemen oldu ve sonra Isidore Katzenberg onlara üzümlü kek ve sıcak çay ikram etmekte ısrarlı davranınca, hepsi kabul ettiler bu ikramı sonunda. Uyku tulumlarının üstünde bağdaş kurarak keklerini yemeye başladılar.

– Tek şeker mi iki şeker mi? diye sordu Isidore Katzenberg aldırışsız bir tavırla.

– Hayır, teşekkür ederim, şeker istemem, diye karşılık verdi Sophie Eluant. Bu cangılın dibinde bile kilo kaygısı taşıyordu.

– Ben da sakarin kullanıyorum, dedi gazeteci keyifli bir tavırla.

– Bir sakarin getir o zaman.

Sahne o kadar gerçeküstücüydü ki davetsiz konuklar nasıl davranacaklarını bilemiyorlardı.

– Selam dedi Isidore, elini uzatarak. Öylesine beklenmedik bir biçimde karşılaştık ki tanışmayı unuttuk. Ben Isidore Katzenberg, dostumun adı Lucrèce Nemrod. İkimiz de gazeteciyiz, *Guetteur Moderne*'in bilim bölümünde çalışıyoruz ve iki konuyla ilgileniyoruz bayan: Eski eşinizin ölümü ve insanlığın kökenleri.

Lucrèce daha yeni serbest kalmıştı ve kavgaya hazırdı yine. Arkadaşının bu tavrını anlayamıyordu.

Ange Rinzouli normal karşılamıyordu olup bitenleri. Bu birlerine rakip insanlar arasındaki buluşmalarda uyulması gereken asgari protokol kuralları vardır. Bir, düşmanla çay içilmez. İki, onunla tartışılmaz. Üç, düşmandan çayla değil, tehditle hatta şiddet yoluyla bilgi almaya çalışılır.

Aktör duygularını gizleyemedi:

– Böyle olmamalı bu. Böyle olmaz... gelenek.

Isidore Katzenberg onu rahatlatmaya çalıştı.

– Ne, çay zamanı? Ha yok, siz dövüşmemeyi anlatıyorsunuz... Ama... gelenekler değişebilir. Masailerden bir dostumun söylediği gibi sadece eğitim meselesi bu. İyi yetişmemişseniz, hepsi bu. Genel olarak sert insanlar, kendilerine, başka bir biçimde anlaşmanın mümkün olabileceği öğretilmemiş insanlardır. Buna karşılık çay töreni bana göre bilgi alışverişi için daha uygun bir ortamdır. Çok mu koyu olmuş? diye sordu birden endişelenmiş gibi.

Lucrèce Nemrod sıkıldı.

– Burada bütün gece çay muhabbeti yapacak değiliz her halde.

Sophie Eluant'a döndü:

– Kendinizi bir maymuna kaçırttığınız sırada fabrikanızdaydık biz. Olup bitenlerin aslı nedir?

Sophie Eluant cevap vermek için ağzını açtı ama Isidore Katzenberg konuştu onun yerine:

– Ama son derece gerçek bir kaçırma olayıydı bu sevgili Lucrèce. Sadece, Afrika'ya geldiklerinde Ange Rinzouli hanı

lendiye eyleminin gerekçelerini açıkladı ve onu yolculuğuna gönül rızasıyla devam etmesi için ikna etti.

– Aslında ben...

Ama Isidore Katzenberg'in kadın kasabın konuşmasına fırsat vermeye niyeti yoktu.

– Ange, Profesör Adjemian'ın son kuramının kanıtlarının bulunduğu yerin planının kendisinde olduğunu söyledi ve bu, onun peşinden gitmesi konusunda ikna olmasına yetti, öyle değil mi bayan?

– Tamam, anladım ama neydi Profesör Adjemian'ın kuramı peki? diye bağırdı Lucrèce sabırsızlanarak.

– Çok gizli, dedi Ange Rinzouli, birden arkadaşının çok fazla konuşmasından endişe ediyormuş gibi.

Kısa süren bir sessizlik anında cangılın bütün sesleri doldu eğreti barınaklarına.

– Çok iyi, neyi tartışmaya karar verdiniz peki? diye patladı bütün bu konuşmaların tokat ve tehditlerle yapılmasından yana olan Lucrèce.

– İnsanlığın kökenleri konusunda niçin konuklarımızın da fikirleri olmasın? dedi Isidore hep o soğukkanlı tavrıyla.

Bir tuhaf hikâyeler yarışması başlatıyormuş gibi bir tavırla söylemişti bunu. Kendisininkiler dışında bütün bakışlarda endişe okunuyordu. Devamlı yiyordu ve bu ortam çok eğlendiriyordu kendisini sanki.

23. BOZGUNDAN SONRA

Arkalarında hiç düşman kalmayıncaya kadar koşarlar.

Sonra solukları kesilir ve dururlar.

Sağ kalanlar durumu gözden geçirmek amacıyla bir düzlükte dururlar.

Bozgundan sonra çok korkmuştur hepsi. Sürübaşı yoktur artık. Güzel dişiler de yoktur. Umut tükenmiştir. Gene de boz-

gunun nedenlerini çözümlemeye çalışırlar ve belki de suçlula rı bulabileceklerine inanırlar.

Sayıları az olduğundan dövüşü kaybettiklerini düşünürle Ama O bu görüşün yanlış olduğunu bilir. Devir değiştiği için kaybetmişlerdir. Şimdi yıldırma va korkutmanın önemini yi tirdiği bir dünyada yaşanmaktadır. Tartışma yoktur artık, vur ma ve öldürme vardır.

Sürü içinde bağırış çağırışlar. Kalan son dişiler çok yaşlı, çok çirkindirler ya da çok pis kokarlar, kaçırılmamışlardır bunlar. Yeni bir sürübaşı seçmek gerektiğini hatırlatırlar.

İyi bir eğlencedir bu. Bozgunu unutmak için her şeyi yap maya hazırdırlar.

Seçim her zaman uygulanan yöntemle gerçekleşecektir Bütün başat eriller dövüşmek zorundadırlar ve herkesi yenen, bütün topluluk tarafından kendiliğinden şef seçilmiş olacak tır.

Kaçacak hali yoktur O'nun da. Hazırlık ve girişe gerek du yulmadan gerçekleştirilir dövüşler.

Bütün eriller birbirlerine saldırırlar, sanki yitirilen dövüş ten sonra sağ kalanlar birbirlerini öldürmekten başka yapacak bir şey bulamamışlardır. O pek canı gönülden dövüşmez ve uzun köpek dişleri olan hırslı ve genç bir erile yenilir.

Tam bu sırada dövüşte öldükleri sanılan üç eril omuzların da üç düşman tutsak dişiyle çıkagelirler. Nasıl başarabilmiş lerdir bu işi?

Dövüş sırasında kargaşadan yararlanarak gizlenmeyi yeğle mişlerdir. Düşmanın en güzel ve en genç dişileri kaçırdığını gördüklerinde anlamışlardır gerçeği birden. Onlar da artık yaşlı ve çirkinlerle kalamazlardı. Çekilmez olanın da bir sını rı vardır. Ve böylece o üç dişiyi kaçırırlar.

Doğru bir düşünce.

Korkudan tir tir titreyen dişi tutsaklar hareket etmeye ce saret edemezler. Niçin kaçmazlar? Sürülerinden korktukları için mi? Hayır. O bilir cevabı. Yalnızlıktan korktukları için

Doğada yalnız başlarına başı boş dolaşmaktansa düşman sürünün içinde boyun eğmiş ve tutsak bireyler olarak yaşamayı yeğlerler.

Kimileri onların hemen öldürülüp, yeni sürübaşı seçilmesi olayını kutlamak ve bozgunun acısını unutmak için yenmelerini önerir. Ama yeni sürübaşı seçilen başat eril beğenmiştir onları. Bu dişilerin kendisine ait olduklarını ilan eder. Düşmanların yenmesini isteyenlerden protesto çığlıkları yükselir. Kimilerine göre öbür sürünün onları yenilgiye uğratmasının nedeni sadece daha zeki olmalarıdır ve eğer onlar kadar zeki olmak istiyorlarsa tutsak dişilerin beyinlerini yemeleri gerekir.

Zaten bu çığlıkları atanlar aslında sürünün, bu ani ve haksız rekabetten endişelenen yaşlı ve çirkin dişileridir.

Ama yeni sürübaşı, doğurgan genç dişiler olmadan sürünün kalıcı olamayacağını söyler. Yaşlı ve çirkin dişilerin daha alt düzeydeki erillere, bu üç yabancı güzelliğin de ona ait olduklarını hepsi anlar.

Sürübaşı artık bu meseleyle ilgilenmek istemediğini ve herkesin yiyecek aramaya çıkması gerektiğini bildirir.

Hayatta kaldıkları için mutlu olan dişi tutsaklar itaatkâr bir tavır benimserler. Sürübaşı, eğer isterse ısırabilsin diye ayaklarını öne doğru uzatırlar. Sürübaşı her üçünü de inceler ve sadakatlarını kabul ettiği anlamında ellerine vurur. Üç dişi başlarını eğerek beklerler. Ama içlerinden biri alnını, gözleri fark edilebilecek biçimde kaldırır.

İşte ilk kez bu anda Erkek ve Dişi göz göze gelirler.

24. YENİ BİR KURAM DAHA

Ange Rinzouli'nin insanlığın kökenleri üstüne kuramı oldukça özgündü.

– Bana göre her şey cinsel organdan çıkıyor. İki ayaklı primatlar ayakta durarak cinsel organlarını gösteriyorlardı birbir-

lerine. Bütün hayvanlarda cinsel organlar saklıdır. Maymunla ra bakın. Dişilerin kıçları kırmızıdır ön tarafları değil. Erkek şempanzeler ve de köpeklerin üretici eklentilerini görebilmek için altlarına girmek gerekir.

"Ama bizim atamız zaman zaman iki arka ayağı üstünde dikildiğinden ayakta durma olayı yeni bir durum yaratmıştır. Ön taraflarını gösteriyorlardı. Bu durum önceleri sıkıntı yarattı büyük olasılıkla. Sonra bunun açıklanması için yeni bir dil. Sonra yeni duygular."

Kuram, Z sınıfı bir oyuncudan da gelse ilginçti ve deftere geçirilmeye değerdi. Lucrèce sırt çantasından defterini çıkardı. "SÜPERCİNSELLİK KURAMI" diye yazdı.

– Ayakta durma safhası tek sevişme biçimi olan önden sevişme tekniğini getirdi.

– Bizimle birlikte iki hayvan türünde görülür bu: Yunus balıkları ve bonobo maymunları, diye bir ekleme yaptı Katzenberg.

– Önden sevişmede, sevişme sırasında partnerin yüzü görülür. Böylelikle de yeni bir kavram doğmuştur: Erotizm.

Sophie Eluant geleneksel kurallara pek uymayan bu kuramdan hoşlanmış gibiydi. Aktör devam etti.

– Erotizmin doruğu, insanın, kendinden geçen partnerini seyretmesi ve bundan duyduğu zevktir. Bundan daha güzel bir şey olamaz ve zaten güzellik düşüncesini doğuran da budur. Başkasının, ona zevk verildiği andaki bakışına benzeyen şey güzeldir. Bundan başka, ayakta durma safhasında memeler erotik bölge durumuna gelmiştir. Daha önceleri, dört ayaklı hayvanlarda yalnızca yavruları emzirmek için kullanılan memelere kimse önem vermiyordu. Ama ayakta ve önde olunca, göğüsler bir dişilik, çekicilik ve erotizm durumuna gelmiştir. Bunların dik olmaları ya da olmamaları partnerin isteği konusunda bilgi veriyordu. Bu arada dikey konumda konturları ve renk değişiklikleri fark edilmeyen dişi cinsel organı çekicilik değerini yitirdi. Erotizm etkenleri olarak göğüslerin keşfedil

mesi atalarımızda muhtemelen öylesine büyük heyecan yaratmıştır ki, insanlar bu yemleri örtmek ve mesajlarının etkisini hafifletmek için giysiler tasarlamak zorunda kalmışlardır.

Isidore Katzenberg gülümsedi.

– İnsan dikey konumun getirdiği cinsel organ teşhirinden sıkılmış bir hayvan olmalı, en azından yeni olmayı hak eden bir kuram bu...

– Tabii söylemeye bile gerek yok ki dişiler de partnerlerinin arzularının nitelik ve yoğunluğunu uzaktan kestirebiliyorlardı. Ayakta hiçbir şey gizlenemez.

– Olup bitenleri açıklamak amacıyla bir dil bulmak zorunda kaldılar, bütün bu cinsel özellikler, bu bakış şok etkisi yaratmış olmalıdır.

– Nezaket kurallarının doğuşu, dedi Lucrèce Nemrod.

– İkiyüzlülüğün doğuşu, diye tamamladı Sophie Eluant.

– Şiirin doğuşu, diye ekledi Isidore Katzenberg.

– Kısacası utangaçlığın doğuşu! diye bağladı lafı Ange Rinzouli. Çünkü dişilerin arzularını doyurmak erkeklerinkini doyurmaktan daha zor olmalıydı.

Herkes içten gülerek karşıladı bu sözleri, özellikle de Sophie ve Lucrèce; onların, utangaçlıkları yüzünden partnerlerinden erotik numaralar isteyememiş bir halleri vardı.

Ange Rinzouli devam etti konuşmasına:

– Karşı cinsi ön taraftan arzulama görüşü çok derin bir değişikliğe yol açtı. Uzak atalarımız birden yalnızca soylarını sürdürmeye değil cinselliğe de tutku duydular. Bence dikey konumu benimseyen ilk primatlar her durumda düzüşüyorlardı. Nasıl ve kiminle olduğu hiç önemli değildi. Alemci ve zinacıydılar. Bana göre insan primat bir ana oğulun ya da baba kızın ensest ilişkilerinden doğmuştur.

– Ensest mi? dedi şaşkınlık içinde Lucrèce yüzünü buruşturarak. Ama yozlaşma bu!

– Tamamen. Ensest, bir tür doğuştan yozlaşma getirmiştir: "İnsanlık".

– Sizin şu anda söylediklerinizin anlamı şudur, diye bir sonuç çıkardı çok hızlı notlar alan Lucrèce Nemrod: İnsan doğaya karşı bir çiftleşmeden doğmuş "mongol" bir maymundur.

– Kesinlikle. İşte bu yüzden birçok eski mitte bakire bir babadan ya da anneden doğmuş yarı -tanrı çocuklar vardır. Bana göre Kutsal Kitap'taki elma yeme olayı bir yasak cinsel ilişki eğretilemesidir. Daha sonra kökenlerin sırrını saklamak için tabular uydurdular.

Herkesin bu tuhaf kuramı ve içeriğini sindirmeye çalıştığı bir sessizlik anı oldu.

– Cinsellik, işte evrimin sırrı, dedi üstüne basa basa Ange Rinzouli. Genlerin daha iyi karışması ve olası kombinezon sayısının artması için herkesin herkesle sevişmesi gerekir.

Lucrèce Nemrod'un yuvarlak, dik memelerine doğru baktı ve şöyle konuştu:

– İşte bu yüzden azılı bir soy arıtımı karşıtıyım. Dikiş tutturamayanlar, önemli sakatlıkları olanlar, bizim insan müsveddesi dediklerimiz ya da hasta kabul ettiklerimiz değişmekte olan insanlardır belki. Ben sirklerde, sokaktaki insanların panayır yaratıkları diye baktıkları şahane yaratıklar gördüm. Cüceler, devler, fokomeller, fil hastalığına yakalanmış insanlar... Oysa yeni bir insanlığın temsilcileri onlardır belki de. Tıptaki gelişmeler sayesinde şimdi bütün ana babalar güzel, sağlıklı, akıllı çocuklar istiyorlar ve hiçbir çıkarları da yok bu işte... Mısırlara, ineklere ve piliçlere uyguladıkları yöntemleri şimdi insanlar üstünde denemek istiyorlar: En iyi unsurları seçmek ve bunları klonlamak. Ama bunların hepsi mükemmelliklerinde birbirlerine o kadar benziyorlar ki bir hastalık başgösterdiğinde hepsini aynı anda yok ediyor oysa mükemmel olmayan bazı yaratıklar belki özgün bir savunma sistemi yaratabilirlerdi.

Aktör kendinden geçmişti artık.

– İnanın bana, dedi yüksek sesle, dünyayı kurtaracak olanlar ucubeler ve köyün aptallarıdır.

Lucrèce Nemrod ilk görüşte hiç sevemediği maymun gibi adama sempatiyle baktığı için şaşırdı. Cinsellik belki de şimdiye kadar not ettiği kuramların en sempatiğiydi.

Barış, örtülü bir biçimde sağlanmıştı. Seyahate çıkmış olan iki çift ertesi gün yola birlikte devam etme kararı aldılar

Sophie Eluant ve Ange Rinzouli çadırlarını gazetecilerin çadırının yanına kurdular.

Lucrèce Nemrod uyurken, bilinçsizce Isidore Katzenberg'in rahat karnına doğru büzüldü. Isidore karamela kokuları saçan bu çok hoş kadının bu kadar yakınında olmasıyla biraz heyecanlandı. Onun şahane kızıl saçlarını hafifçe okşadı ve gülümseyerek uyuyakaldı.

25. AH DİŞİLER!

Çalılıkların içinde yiyecek bir şeyler arar O. Bir kaplumbağa bulur ama hayvan hemen içeri sokar kafasını. Kabuğuyla çok iyi korunan bu yem can sıkıcıdır.

Kaplumbağayı hırpalar. O bu can sıkıcı hayvanın hakkından gelmek istemektedir. Zarif bir el hisseder omzunda. Üç dişi düşman tutsaktan birinin elidir bu el.

DİŞİ.

DİŞİ sağ eliyle tutar kaplumbağayı, sol eline de bir sopa alır, sonra sopayı, kabuğun içine sokar ve hayvan başını çıkarıncaya kadar orada tutar. Kesici dişlerden bir kıtırtı gelir; dişi, kaplumbağanın kafasını yer. Kabukluların hakkından böyle gelinmektedir demek ki. Verdiği bu dersten dolayı dişiye bir gülücükle teşekkür eder ve ona bir bit ayıklama sırasında tüylerini temizleyeceği mesajını verir.

Dişi kabul eder. ERKEĞİN o zamana kadar hiç görmemiş olduğu en romantik bit ayıklama etkinliğidir bu. Her şeyden önce tüylerinin arasında dilinin altında çıtırdayan her türden kurtçuklar ve keneler bulur. Ayrıca, temizledikçe, dişinin, çok

iyi tanıdığı hormonal kokular yaydığını hisseder. Bundan baş ka kıçı şişer ve pembeleşir, onu azgınca sevişmeye davet eder.

Ama ona zevk vermek isteyen ERKEK arkadan yaklaşmak ister, DİŞİ gizlenir ve kabul etmez bunu. ERKEK bir şey anla maz bundan. Dişiye, kendisine rastlamasının ne büyük bir şans olduğunu göstermek için cinsel organını sallar. Ama dişi, kıçı, duygularını belli eden portakal rengine bürünmesine rağ men kesinlikle çiftleşme konumuna geçmez. ERKEK bu kadar kibir karşısında bitkin düşer.

Dişi tutsaktır. Dişi yabancıdır. Ve DİŞİ küçümsemektedir onu!

Ama bu tavır, cesaretini kırmaktan çok şaşırtır onu. ERKEK onu kollarından çeker, dişi geri iter ve kıpkırmızı kıçını bur nunun dibinde oynatır. ERKEK, zor kullanarak yakalamak için üstüne atladığı sırada sürüsünden bir dişi çıkar ortaya. "Me meleri açık renk olan dişi"dir bu. Daha çekici olan rakibesini dövmek ister ama ERKEK onu korumak amacıyla araya girer.

ERKEK kendisini korumaktan aciz olmasına rağmen çok fazla etkilendiği dişiyi korumak için mücadele edebilecek güç tedir. "Açık renk memeli dişi" başat bir erilin, kendi malı olan dişilerden birini çaldığını haber vermek üzere yeni sürübaşını bulmaya gider.

Ama sürübaşı bu güzel yabancı tutsaklardan birini onur-landırmakla meşgul olduğundan işini yarım bırakıp suçluyu cezalandırmaya gelemeyeceğini bildirir. Sürübaşına karşı işle-nen suçlar sevişme sonrasında da cezalandırılabilir pekâlâ. Gücenen açık renk memeli dişi, bir eril bularak kendisini he-men o anda orada onurlandırması gerektiğini söyler kulağına yüksek sesle.

Öbür tarafta ERKEK ve DİŞİ kısa bir an için rahattırlar.

Ayağa kalkarlar. Birbirlerinin gözlerinin içine bakarlar. DI ŞI hiç hareket etmez. ERKEK kesinlikle böyle bir şey hissetme-miştir. Gözlerini indirmeye cesaret edemez ama kendisi nasıl onun memelerini görebiliyorsa onun da cinsel organını göre

bileceğini bilir.

ERKEK korkudan ve tahrik olmaktan dolayı titrer.

DİŞİ ona yaklaşır ve gözlerini üstünden ayırmadan, gözle görüneni dokunmayla da doğrulamak istiyormuş gibi cinsel organını sürter. Dişi hisseder bunu. Gülümser. Sonra elini tutar ve kendi cinsel organına götürür.

Ne kadar tuhaf bir ellerden yararlanma biçimidir bu! Bu düşman sürüde bütünüyle egzotik davranışlar görülür.

Eylemlerinin bir parçasıymış gibi karşılıklı birbirlerini okşarlar.

ERKEK, bir şey öğrendiğinin farkındadır.

Sonra dişi, karşılıklı okşamalardan tatmin olmuş gözüktüğü sırada ona önden yaklaşır ve cinsel organını cinsel organına yapıştırır.

Erkek dört ayak üstüne oturtmak ister onu ama dişi yüz yüze kalmaları için ısrarcı olur. ERKEK anlamaz. Sevişmesini engelleyecekti madem niçin bu kadar tahrik etmişti onu!

Şaşırtıcı bir düşünce geçer kafasından. Dişi ÖNDEN çiftleşmek istemektedir. Şimdi artık buna inanmıştır: DİŞİ ÖNDEN sevişmek istemektedir!

26. TAPINAK BEKÇİLERİ

Ange Rinzouli artık haritasında belirtilen bölgeye geldiklerini söyledi. Karşılarında iki küçük tepe yükseliyordu, tepelerin ortasında da sık cangılla kaplı bir çöküntü alanı görülüyordu.

Bu vadiye indiler.

Zemin, kesinlikle Rift çöküntüsünün yaratmış olduğu tuhaf engebelerle kaplıydı. Ummadıkları ve hiç beklemedikleri anlarda karşılarına çıkan boğazları, çukurları, yokuşları aştılar. Çöküntünün ortasında küçük kraterli bir düzlük gördüler. Anormal bir sessizlik vardı burada. Durdular.

– Sanırım burası! dedi Sophie Eluant coşkulu bir tavırla arkadaşlarına.

Sophie iki adım atmamıştı ki yükseklerden bir mermi geldi.

Yeşil hintkirazı.

Meyve kadının tam şakağına öyle sert bir şekilde vurdu ki, dengesini kaybetti ve arka üstü düştü. Öbür üçü yardımına koşmak istediler ama taş gibi sert yeşil hintkirazları yağmur gibi yağdı üstlerine. Vücut, yanına ulaşabildiklerinde hiç hareket etmiyordu.

Isidore Katzenberg nabzını aradı. Atmıyordu.

– O... ölmüş...

Düzlüğün çevresindeki ağaçların tepesinden hiç hoş olmayan sesler geldi. Saldırıyı yapan küçük yaratıklar dallara oturmuş küstahça alay ediyorlardı onlarla.

Ange Rinzouli tüfeğini çıkarmıştı. Birini vurdu, küçük yaratık kuru bir ses çıkararak düştü, ama ötekiler orman içinde dağılmışlardı bile ve her tarafa doğru boşuna ateş edip durdu, mermilerinin bir bölümünü tüketmekten başka bir işe yaramadı bu.

Sophie Eluant'ı hemen orada gömdüler.

– Ne yapacağız şimdi peki? diye sordu Lucrèce Nemrod uzun uzun düşündükten sonra.

Aktör dürbünüyle dikkatli bir şekilde çevreyi inceliyor, dallarda başka saldırganlar olabileceğinden kuşkulanıyordu

– Uistiti mi? diye sordu genç kadın daha iyi görebilmek için gözlerini kısarak.

– Hayır. Galago. *Homo Sapiens*'in kuzenleri sayılabilecek maymunsular. Yalnızca davetsiz konukları öldürme konusundaki kararlılıkları bile çok iyi kanıtlıyor bizimle olan akrabalıklarını.

Dürbün elden ele dolaştı ve ağaçlarda en ince dallara asılmış bir yığın maymunsu gördüler. Uzun beyaz tüylerle kaplı yüzleriyle, ufuk tefek, komik, alaycı ihtiyarlara benziyorlardı

Kuyrukları bedenlerinden dana uzundu. Bedenlerindeki tüylerin rengi açık gri ya da parlak siyahtı. Gözlerinin çevresi, yüzleri daha koyuydu. Hepsi ellerindeki hintkirazlarını gösteriyorlardı, yabancıları bombalamaya hazırdılar.

– Onların topraklarında davetsiz konuklarız biz tabii ki, ama ben ormanlarda dolaşırken hiç böylesine saldırgan galagolara rastlamadım, diyerek endişelerini belirtti Rinzouli.

– Bizim düzlüğe girmemizi engellemek istiyorlar ve onun içine bakmak istiyorlar, dedi Lucrèce Nemrod çenesiyle krateri göstererek.

– Şaşırtıcı, diye karşılık verdi Ange Rinzouli. Tamı tamına Adjemian'ın haritasındaki işaretli noktayı koruyorlar!

– Tapınak bekçileri..., diye mırıldandı Isidore Katzenberg.

27. DİŞİ

ERKEK ve DİŞİ koşarak yüksek dallara çıktılar ve saklandılar. Oynak dengeler içinde önden sevişiyorlar. Dallar çatırdıyor. Yapraklar sallanıyor. Boşaldıktan sonra gülmeye çalışıyorlar. Yeni bir deneme yaptıklarının bilincindedirler.

Aşağı iniyorlar. Zıplıyorlar. Oynuyorlar.

Tekrar sevişiyorlar.

Normal olarak erkeğin sevişmesi ancak birkaç dakika sürer, o henüz hiç denenmemiş bir sapkınlıkla bu süreyi uzatmaktan hoşlanıyor. DİŞİ'yi önce rahatsız ediyor sonra eğlendiriyor bu. İlk kez onlar deniyorlardır bu tarzı sanki.

DİŞİ ayakta durmakta direndiğinden ERKEK onun ateşli olup olmadığını anlayamamaktadır. Yalnızca göğsünü görebilmektedir onun.

ERKEK şöyle düşünür kendi kendine: Önceleri çekici bölge cinsel organdı çünkü dişi dört ayak üstündeyken arkadan şişkin haliyle çok iyi gözüküyordu ama ayakta durunca istekli olduğu yalnızca sertleşen memelerinden belli oluyor. Bu bir

evrim midir?

Tekrar sevişirler. Sarhoş oluncaya kadar.

ERKEK bütün dişilerin doymak bilmez yaratıklar olduklarını anlar. Onları durduracak olan utanma duygusu ortaya çıkmamıştır henüz.

Beşinci kez seviştikten sonra, kendilerini biraz yorgun hissetmeye başlayınca çalılıklar arasında oynayıp zıplarlar. Bu bataklıktaki kurbağaları ürkütürler. Birlikte bir arı kovanına saldırırlar ve DİŞİ ona bal almanın sırrını öğretir. Kovanı bütünüyle alıp daha sonra hemen bir su birikintisine atarak bal almak mümkündür. Ama acele etmek gerekir yoksa arılar baş kaldıracak zamanı bulabilirler.

ERKEK'te karşılığında ona termit yemeyi öğretir. Bunun için bir sopayı deliğe sokmak ve daha sonra termitlerle dolu olarak çekmek yeterlidir. Gerisi sopayı emmekten ibarettir.

Sürü içinde mutlulukları tepki çeker. Onlar hiç aldırış etmezler.

Altıncı kez çiftleştikten sonra DİŞİ onun burnunu kaşır. ERKEK ilk kez başka bir varlığa bağlandığını hisseder. Ona tuhaf bir şey yapmak ister. Ağzıyla ağzına dokunur. DİŞİ tiksinerek geri çekilir ve ona "normal biçimde" cinsel ilişkide bulunmak için yeniden cinsel organını sunar. ERKEK ısrarcı davranır. Karıncalar çok iyi uygulamaktadırlar onun istediği şeyi. Karıncalar ağız ağıza gelirler ve hatta yediklerini kusarlar. ERKEK bu olayı gözlediğini anlatır ona. DİŞİ dudağından öpmesine izin verir ama yediklerini ağzına kusmasını istemez. En fazla, ağzını ağzına yaklaştırdığında, dudaklarının çevresindeki bitleri temizlemesine izin verir.

Bu sırada yeni sürübaşı ortaya çıkar. Sürübaşı ona öyle bir bakış atmıştır ki daha önce hiç karşılaşmamıştır böyle bakışlarla. ERKEĞE sürüyü iyice sinirlendirdiğini bildirir. Şikâyetleri vardır. Mutlu olma hakkı vardır ama böyle ve bu kadar herkesin önünde olmaz bu iş. Yaşadıkları aşk macerası sürünün uyumlu yaşamına indirilmiş bir darbedir. Toplumsal bir gen

lime neden olmaktadır bu macera.

Yeni sürübaşı üstelik onların bu ağız ilişkilerinden de hiç hoşlanmamaktadır. Pis bir şeye benzer bu iş. Bu uzun vakit kayıplarını, ilişkiden önceki bu aşk oyunlarını da sevmez. Önden sevişmelerini görmek istemez.

Yeni sürübaşı tehditkâr bir tavır içindedir.

ERKEK sarkık dudaklarını kaldırarak kesici dişlerini gösterir ve sürübaşına, özel yaşamının kendisini ilgilendirmeyeceğini anlatmak için boynunu şişirir. Sürübaşı dövüşmeye karar veremez sonra da birdenbire ilgisiz bir tavır alarak başını yere eğer, sanki "bana ne, ne isterlerse yapsınlar" demek ister.

Sürübaşı olarak belki de ilk akıllıca kararıdır bu. İçgüdüsel olarak önemli bir şeyi kavramıştır. O anlar bunu, hisseder, emindir. Anında cezalandırmasına gerek yoktur. Bekleyebilir. Vakti vardır. Kavramış olduğu şey bir fikirle özetlenebilir:

"Aşk hikâyeleri her halükârda, genelde kötü biter."

28. DİPLOMASİ

Galagolar tarafından çok iyi savunulan bu bölgeye nasıl yaklaşacaklardı?

Lucrèce Nemrod arkadaşlarından ayrıldı ve kararlı bir tavırla düzlüğe girdi. Sıkıntı içinde gelebilecek bir saldırı işaretini anında almaya çalışarak ağır adımlarla ilerledi. Bir insanın kendi bölgelerinde bu kadar ağır hareket etmesine şaşıran maymunsular dikkatle izlemektedirler kendisini.

Lucrèce'i korkutmak için keskin çığlıklar attılar ama Lucrèce Nemrod hedefi üzerinde yoğunlaştı ve onlara hiç bakmadan yavaş yavaş yoluna devam etti.

Kratere üç metre kala keskin bir çığlık yırttı havayı, birden, sanki küçük bir göktaşı geçiyordu gökyüzünden. Genç kadın tam karnına isabet aldı ve düştü. Galagolar yeni bir hintkirazı yağmuru başlattılar. Lucrèce zar zor, yerlerde sürünerek düz-

lüğün kenarına kadar ulaşabildi. Ayağa kalkarak üstünü başını silkeledi.

– Bence tek bir çözüm var, dedi soğuk bir tavırla. En yakın köye dönmek, cephane bulmak ve dalları yaylım ateşine tutarak hepsini öldürmek.

Ange Rinzouli galagoların çok kalabalık olduklarını ve hepsini öldürmenin mümkün olmadığını söyledi. Dallarda ve ağaç gövdelerinin arkalarına gizlenmiş yüzlerce galapago olduğunu tahmin ediyordu.

– Başka bir çözüm olmalı. Bulmaya çalışalım, dedi Isidore Katzenberg.

Korunmak için ağaç kabuklarından kalkanlar tasarladılar ama galapagolar öylesine yağdırıyorlardı ki üstlerine hiçbir işe yaramadı bu kalkanlar.

– Amacımıza bu kadar yaklaşmışken maymunsular tarafından püskürtülmek komedi doğrusu! dedi genç kadın.

– Sırayla nöbet bekleyen ve düzlüklerini korumak için insanları öldürmeye kararlı maymunsular, diye bir hatırlatma yaptı aktör.

– Onları geçmemize izin vermelerine razı etmek için daha barışçı bir yol olduğuna kesinlikle inanıyorum, diye bir değerlendirmede bulundu koca gazeteci. Sevgili Ange Rinzouli siz cangılda yaşadınız. O halde, primatların başkalarına savaşçı amaçlar taşımadıklarını anlatmak için nasıl davrandıklarını bilirsiniz.

– Isidore haklı. Rolleri değiştirelim. Sürekli, hayvanları insanların dillerini öğrenmeye zorlamak yerine biz insanlar onların hareketlerini taklit edelim.

– Özellikle bir zamanlar bu alanda parlamış olduğunuz anlaşılıyor sizin, diye ekledi Isidore Katzenberg kayıtsız bir tavırla.

Aktör tezleri değerlendirdi.

– Hiçbir şey vaat edemiyorum ama deneyebilirim.

Dizlerini büktü, dört ayak üstünde durdu ve yavaş yavaş

düzlüğe doğru ilerledi. Teslimiyet belirtisi olarak başını eğdi ve yakarıp sızlanarak çevresinde döndü.

Yaklaşık elli santimetre boyunda küçük bir galapago çıktı ortaya o sırada. Acayip dört ayaklıyı yakından inceledi, sonra iğne gibi ince dişlerini göstererek keskin çığlıklar atmaya başladı. Göğsünü şişirdi, çenesini kaldırdı ve savaşçı tavırlar takındı.

– Bizim atamız bu olabilir mi sizce? Bu küçük maymunsulardan biri? diye fısıldadı Lucrèce Nemrod.

Ange Rinzouli düzlüğün kenarında dönmeye devam ediyordu. Kafasına vurdu ve elini öne doğru uzattı. Galago dikkatle yanına yaklaştı, sonra ağzını elinin tersine dokundurdu. Rinzouli hiç hareket etmedi. O zaman hayvan küçük keskin dişlerini etine geçirerek kan çıkarıncaya kadar ısırdı. Rinzouli yüzünü ekşitti ama direndi.

Primat sivri kesici dişlerini geçirdiği gibi gene yavaşça çekti etten ve çok hoşnut göründü. Başıyla bir işaret yaparak bileğini de ısırmak istediğini belli etti.

Bir alt primatın kendisine bu kadar saygısızca davranması bir üst primat için çok zor bir durumdu. Ama hakkını vermek gerekir ki aktörlük mesleği Ange Rinzouli'ye hiç değilse aşağılanmalara tahammül etmeyi öğretmişti. Sayısız yapımcı ve yönetmen bu muameleyi yapmaktan geri durmamıştı kendisine.

Galago sürübaşı elini, bileğini ve kalçasını ısırdıktan sonra tatmin olmuş gözüktü ve çığlıklar attı. Küçük işkencecisinin daha başka yerlerini de ısırmak istediğini hisseden Ange Rinzouli rasgele öteki elini uzattı. Ama maymunsu daha fazlasını istiyordu.

Tüm öteki galago maymunları çevrelerinde toplanmışlardı ve insanların böyle bir saygısızlık içinde olmalarını protesto etmek amacıyla çığlıklar atıyorlardı.

Daha fazlasını istiyorlardı ama ne istiyorlardı?

Sürübaşının hareketlerinden biraz anlaşıldı bu. Rinzouli gözlerine inanamıyordu: Karşısındaki bir cinsel ilişki sahnesi-

ni taklit ediyordu. Kafasını kaldırdı ve üzgün bir tavırla gaze tecilere hitaben şöyle konuştu.

– Sonuç olarak kesinlikle şuna inanıyorum ki sizin bunla rın tümünü ateşli silahlarla öldürmek fikriniz hiç de fena değildi...

– Hayır, dedi Isidore Katzenberg. Bu hayvan sadece cinsel bağlamda bir teslimiyet istiyor.

– Ama ben kesinlikle böyle bir şey istemiyorum, diyerek karşı çıktı buna Ange Rinzouli.

– Onun gibi yapın. Taklit edin. Yeterli olacaktır bu onun için.

– Aşağılayıcı geliyor bana bu. İnsan gururu meselesi. I ıı küçük bir önemi olmayan küçücük bir hayvan bu.

Galago keskin çığlıklarını artırıyordu ve bunlar sabırsızlık belirtileriydi. Yandaşları yukarıdan destekliyorlardı onu.

– Ayrıca bir öğrenirlerse bunu, düşünebiliyor musunuz? Kariyerim mahvolur.

– Haydi Ange, çok iyi bilmeniz gerekir ki bir aktör her ro lü oynamalıdır. Herhangi bir rolü oynadığınızı farz edin.

– Evet ama hayvancı değilim ben.

Galago var gücüyle bağırıp çağırıyordu. Ange Rinzouli'nin alnını ter bastı.

– Bu çok... aşağılayıcı.

– Haydi Ange, ben eminim ki meslek hayatınızda çok gu zel olmayan aktrislerle denemişsinizdir bu gibi işleri. Bu eril galagoyu çok güzel olmayan bir kadın farz edelim.

– Evet ama ben aktiftim, pasif değil.

Bu kadar yalvarma yakarma, pazarlık sonunda yordu Lucrèce Nemrod'u.

– Yeter artık! diye bağırdı. Bu kadar kötü niyet yeter. Soylu bir dava için fedakârlık ettiğinizi düşünün. Bilim. Bilgi. Kökenlerimizle ilgili gerçek.

Ange Rinzouli razı oldu. Uzandı, kıçını kaldırdı, başını eğdi, gözlerini kapadı. Arkasına geçen sürübaşı bir pigme kula

şı boyundaki cinsel organını çıkardı ve sürttü ona. Kibirli tavırlarla cinsel ilişki taklidi yaptı ve çevredeki bütün maymunlar türlerinin bu üstünlük gösterisi karşısında zafer çığlıkları attılar.

– Allahtan bu olayı çeken bir kamera yoktu ortalıkta ve aktör bunu düşünerek avuttu kendisini.

Galago sürübaşı geriledi, küçük cinsel organıyla Ange Rinzouli'nin alnına son kez vurdu sonra kendinden oldukça hoşnut olarak dallara tırmandı ve hep birlikte tüysüz devler karşısındaki kahramanlıklarını konuştular.

Isidore ve Lucrèce bu eğlenceden yararlanarak rahat rahat düzlüğe girdiler. Kraterin içine baktılar. Ortada bir delik vardı. Bir fenerle içersini aydınlattılar.

Çok derindi.

29. SONU

Bakışları çok derindir.

ERKEK için DİŞİ eşsiz bir yaratıktır.

DİŞİ muammalı bir gizemdir. DİŞİ acı bir güzelliktir. DİŞİ kurnaz ve hassastır. DİŞİ çocuk ve annedir. DİŞİ yeniliktir ve onun kişisel evrimini sağlayandır.

ERKEK gözlerine dalar ve hayranlık duyar ona. Yaşama sevinci. Güçlü düşünceleri. Oyuncu tarafı. Sürüsündeki dişilerin hiçbirinde bulamaz bunları. O DİŞİ'yle farklı bir kuşak yaratabileceğini düşünür.

Son bir kez daha sevişirler o gün. Bu kez farklı olur her şey. Bayağı çarpıcı olur. Erkek önce dişinin acı çektiğini düşünür ama acı çeken hiç böyle gülümser mi? Sonra hasta olduğunu düşünür, ama dişi, ondan, kendisini hastalandırmaya devam etmesini ister. ERKEK anlamaya çalışır ve anlar. Yükselir, yükselir, yükselir ve uzun, derin, yoğun bir spazmla biter. Çırpınma. Orgazm.

ERKEK bu olayın ayakta durma pozisyonunun bir sonucu olması gerektiği düşüncesindedir. Anlayamaz bunu ama doğa iyi ayarlamıştır işleri.

"Yeni" iki ayaklı dişiler, dişilerin cinsel ilişkiden sonra hemen ayağa kalkıp tohumu akıtmalarını ve spermatozoidleri tehlikeli bir tırmanma işine zorlamamaları için ilişkiden sonra zevk içinde bunalırlar. Bu nedenle bir süre yatma pozisyonunda kalırlar ve bu pozisyon spermatozoidlerin yumurtacığa doğru çıkması için çok elverişli bir konumdur.

Dişi orgazmı dikey duruşa uyarlanmadır.

DİŞİ duyduğu zevkten biraz ezilmiş halde, uzanmış, bacaklarını kaldırmış mırıldanmaktadır ve erkek de kendi zevki için, gene ona sarılmış durumda kalarak bu durumdan yararlanır. Ama heyecanlar dişide çok yavaş yükselir ve alçalırken, onda genellikle çok çabuk yükselir. Oysa bu kez heyecanın yükselmesi hem yavaş hem de çok kuvvetli bir biçimde seyretmiştir.

Tüm bedeni trans halindedir. ERKEK yükselir, yükselir, yükselir. Damarlarına yeni hormonlar hücum eder. Son derece şaşırtıcıdır bu durum! Sırtı kabarır. Omurgasına daha önce hiç hissetmediği hafif sinir boşalmaları egemen olur.

Bir "erkek orgazmı". ERKEK böyle bir şeyin olabileceğini düşünmemiştir bile! İliklerine kadar bir elektrik dalgası yayılır. Bugün başka bir keşif yapar: Erkek de orgazm olabilir! Yalnızca boşalma değildir bu, başka bir şey, daha yoğun bir şeydir. Zevkin doruğunda, kafasındaki şenlik fişeğidir sonra kırmızı perde, portakal rengi perde, beyaz perde. Perde.

Son bir endomorfin boşalması onu anında tatlı ve ağır bir uykuya daldırır.

Sürüdeki üç dişi onun uykuya daldığını ve DİŞİ'nin de bir an korumasız kaldığını görünce, işini bitirmek için bu şansı kullanmak isterler. Orgazmın şokundan ancak kurtulabilmiştir ve işemeye gitmektedir... tam bu sırada kuşatırlar onu. En kıskanç dişi yanına yaklaşır. "Açık renk memeli" dişidir bu.

Hiçbir şey söylemez. Yerden bir sopa alır ve bu sopayla oynarmış gibi yapar. Sonra ağır hareketlerle ve kendisiyle hiç ilgilenmiyormuş gibi davranarak DİŞİ'nin kafasının üstünde kaldırır silahını.

DİŞİ çığlık atar.

ERKEK sıçrayarak uyanır ve koşar o tarafa doğru.

DİŞİ çok uzaktadır.

ERKEK avaz avaz bağırarak koşar. "Hayırrrrrrrr!" demek ister ama bu sözcük henüz bulunmamış olduğundan "Oooohhhhhhhhh!" der.

ERKEK daha hızlı koşar.

Çok geç kalmıştır. Darbe iner ve kafatasından kırılan çürük ceviz gibi bir ses çıkar. Açık renk memeli dişi tıpkı eski sürübaşının öldürüldüğü gibi aynı hareketle öldürülmüştür. Dersini çok iyi öğrendiğini göstermek istemiştir adeta.

DİŞİ arka üstü düşer ama daha ölmemiştir. Başı kan revan içinde, hareket edebilmektedir daha. Öteki iki dişi de yaklaşırlar ve hiç aldırmadan, sanki istemeden kurbanın kafatasına sayısız darbe indirirler. "Bir sopa böyle mi kullanılmalıdır?" diye bir soru sorarlar adeta.

ERKEK korkunç bir çığlık atar. Olay yerine ulaştığında her şey bitmiştir. DİŞİ'nin kafatası bir haşlamadan başka bir şey değildir artık. Korkunç etkilenmiştir olaydan ve inanamaz bir türlü, kaçar, bu kadar gereksiz bir şiddet şaşırtmıştır onu. Öteki dişiler de toplanır hasar tespiti için. Kimileri sanki erkekleri çok iyi tahrik etmeyi başaran bu dişinin ayartma gücüne sahip olabilmek amacıyla küçük beyin parçalarından yiyebilmek için kafatasına daldırırlar parmaklarını. Kim bilir belki onlar da romantik aşk maceraları yaşamak isterler...

Gırtlağındaki, acı sözcüklerini çıkaramayacak kadar bas özellikler taşıyan ses tellerini çatlatırcasına inler. Partnerinin cansız bedenini alıp götürür.

Niçin yapmışlardır bunu? ERKEK tuhaf heyecanlar yaşamaktadır. Mutlu olmak için gizli yaşamaları gerektiğini anla-

mıştır birden. Müthiş heyecanlanır. Öfke. Aşığının cesedini yere bırakır ve katil dişiyi öldürmeye gider. Ama ötekiler ko rur onu. Yeteri kadar şiddet yaşandığını anlatmak isterler ona İşlerin yoluna girmesi için bir kişinin daha ölmesi gerekmez Sürü yeteri kadar azalmıştır zaten.

Gene de yerden bir sopa alır ve ilerler. ERKEK "açık renk memeli dişi"yi öldürmek ister. Ama yeni sürübaşı araya girer Sakin olmasını ister. ERKEK homurdanır. İntikam almaya hak kı vardır. Sürübaşı iter onu. ERKEK hakarete uğramış kabul eder kendisini. Ne! Bu katil dişiyi korumayacaklardır herhal de!

Sürübaşı bunu ona nasıl söyleyeceğini bilemez. Adalet kav ramı bulunmamıştır henüz. Bu işler bir gün ayarlanacaktır belki. Şu an için topluluğun çıkarı sırf kolektif avların devam etmesi için bile olsa ölüm olaylarının sınırlanmasındadır. Bu kişisel bir sorun değildir.

Ama ona göre bunun, sistemin suçluları koruduğundan başka bir anlamı yoktur! ERKEK kudurur, bağırıp çağırmaya devam eder, bağrını döver. Sürü "açık renk memeli dişi"yi korumaya devam ettiği taktirde bütün sürüyü öldürecektir.

Başat eriller intikam almasını engellemek amacıyla bir savunma hattı kurmuşlardır bile.

ERKEK onları tehdit eder, çekip gitmelerini emreder, göğe, yere, bulutlara, bütün unsurlara çağrı yapar. Hepsinin öfkesine tanık olmalarını ister. Açık renk memeli dişiyi korumakta ısrar ederlerse bütün sürüyü yok edeceğini tekrar bildirir.

Bu amacına ulaşmak için kendi kendini cesaretlendirmek istiyormuş gibi dostunun cesedini kaldırır ve büyük bir öfkeyle haykırır. Çığlıkları tüm cangılı yırtar. Kuşlar cıvıldayarak uçarlar. Bataklıklardan kurbağalar sıçrar. Daha yüksek sesle bağırır ERKEK. Açık ağzı acı çığlığından başka bir şey değildir artık.

O sırada toprak tekrar titremeye başlar.

30. DELİĞİN DİBİNDE

Fenerin ışığında deliğin dibinde kum, ayak izleri ve uç kısında, sağ tarafta, otomatik içki distribütörünü andıran metal bir eşya gördüler.

Aşağıya ilk inen üçü arasında jimnastikte en güçlü olan Ange Rinzouli oldu. Ange tam da gerektiği anda, yandan sarkan bir sarmaşan -ipten kayarak indi. Arkasından da Lucrèce Nemrod ve Isidore Katzenberg indiler.

Önce metal dolabı incelediler. Kesinlikle bir otomatik distribütördü bu ama biraz değiştirilmişti. Her birinde bir işaret bulunan tuşlardan oluşan bir sistem sayesinde şekerleme dağıtılıyordu bu aletle.

Klavye üstünde uygun işaret kombinezonu gerçekleştirildiğinde istenen yiyecek düşüyordu.

– Buyurun işte size maymunsuların tanrısı, bir makine! dedi Isidore Katzenberg.

– Profesör Adjemian galagolara kilolarca şahane çikolata bırakarak tapınağının bekçiliğini garanti altına almış, dedi keyifle Lucrèce Nemrod.

Hazineleri.

Isidore Katzenberg makineyi çalıştırmak istedi. Bu insanların mekanik tanrılarını tahrip etmelerini istemeyen bir galago sarmaşana tutunarak indi aşağıya.

– Anlaşılan distribütörü ancak biraz zeki olanlar kullanabiliyor, diye bir saptama yaptı gazeteci. Şekerlemelerinden verebilmesi için bir özne, bir fiil, bir tümleç belirten sembollerle donanmış tuşlarına dokunmak gerekiyor. Yani sözcüklerin yerini resimler alsa da tutarlı bir cümle oluşturmak gerekiyor.

Yöntem galagoları geliştirmiş olmalıydı. İçlerinde sadece en kurnaz olanlar aşağı inip armağan dağıtan makineyle konuşabiliyor ve bağışlarını alabiliyordu. Profesör Adjemian doğal seçimin artık güç ve saldırganlıkla değil dil yeteneğiyle gerçekleşmesini istemişti. Onların beyinleri farklı biçimde ta-

sarlanmıştı.

Bu hayvanların kendilerini sert meyvelerden oluşan bir sağanakla karşılamalarında şaşırtıcı bir şey yoktur. Galagolar artık topraklarının istilaya uğraması durumunda etkili stratejiler uygulayabilecek kadar gelişmişlerdi.

– Profesör Adjemian bu deliğe "insana yakın bir hayvan türünü daha çabuk geliştirecek bir alet bırakmış" diyerek özetledi durumu Lucrèce Nemrod.

– "Önce Kelam vardı" dedi Isidore Katzenberg Kutsal Kitabın ilk cümlesini dile getirerek. Hayvanlara konuşmayı öğretecek bir makinemiz vardı burada.

Mekanizma gazetecilerin Doktor Van Lisbeth'te görmüş olduklarının aynısıydı ve bu duruma göre paleontolog ya aleti ondan almıştı ya da organ nakli uzmanı suç ortağıydı onun. Her halükârda kadın cerrahın, planlarını kendisinin geliştirdiği bir aletin cangılın ortasında bulunduğundan habersiz olması mümkün değildi.

Ange Rinzouli doğruladı. Sophie Eluant, Profesör Adjemian'ın çalışmalarını paraca desteklemeyi durdurunca Doktor Van Lisbeth'in kliniği devreye girmişti.

– Organ nakli konusunda uzmanlaşmış bir kurumun insanlığın kökenleri araştırmalarını finanse etmekte ne gibi bir çıkarı olabilir? diye düşündü Lucrèce Nemrod.

Galagolar yanlarında sarmaşığı dikey bir otoban gibi kullanarak inip çıkıyorlardı. Aşağıda liderleri konumundaki birisi aletin önüne yerleşti ve onlara mekanik tanrıyla konuşmayı bildiğini kanıtlamak istermişçesine klavyede tutarlı cümleler oluşturdu:

"Maymun yiyecek bir şeyler istiyor." "Güneş gökyüzü parlıyor." "Muz yemek güzel."

Üç insan mağaranın geri kalan bölümünü de aydınlattılar fenerle. Yuvarlak bir bütünden oluşuyordu burası ve büyük olasılıkla yağmur sularının oymasıyla meydana gelmişti. Jeolojide karst diyorlardı buna. Duvarlar kaygandı ve yaklaşık

beş metre yüksekliğindeki tavanda inerken kullandıkları aşağı yukarı bir buçuk metre genişliğinde bir geçit vardı.

Sağ tarafta, üç metre yüksekte, kayadaki bir delikten düzensiz bir biçimde su akıyordu. Solda, bir çukurda bir kutu gördüler. Aldılar ve açtılar. Kutunun içinde bir mektup ve biraz daha küçük başka bir kutu vardı.

Mektubu okumaya başlayınca hayatlarının en büyük şokunu yaşadılar.

31. RİFT

Felaket.

Birden yerde büyük bir yarık açılır ve büyük bir orman parçasını yutar.

Sürü neredeyse bir saniye bile geçmeden hareket halindeki bir kayalığın içinde kaybolur.

Her şey yutulur. Topluluk dikkatsiz bir mal sahibi tarafından küçük bir sinek gibi yok edilmiştir adeta.

Sürüyü, sanki DİŞİ'nin öldürülmesini son derece haksız bulan toprak ana öğütmüştür.

ERKEK kaçar, kaçar, kaçar. Farklı sakinlerin yerleşmiş olduğu bir orman ve çalılık alana ulaşır, burada en aşağı yirmi metrelik dik yokuşlu bir yalıyar vardır.

Tuhaf şeyler hisseder ERKEK, intikamı alındığına göre öfkelenmesinin bir anlamı yoktur artık. O halde? Hareketsiz, şaşkın kalakalmıştır.

Hiç düşünmeden kaçmaya devem eder. Ve uçurum önünde büyür. Kaçmak yetmez artık. Toprak ağzını açmaya devam etmektedir. Çok hızlı koşar ERKEK, toprağı yırtan Rift vardır peşinde. Çevresindeki her şey çökmektedir. Her tarafı ateş, sıcaklık, kül kaplamıştır. Canlarını kurtarabilen hayvanlar bu kıyametten kurtulabilmek için hep birlikte koşmaktadırlar. Aslanın yanında ceylan. Sıçan yavrularının yanında yılan. Fe-

laket atalardan kalma korkuları yok eder.

Birden kırmızı ve portakal rengi bir lav seli iner bir tepeden ve ERKEK'i kovalamaya başlar. ERKEK koşar. Lav aradaki me safeyi kapatır, bir zamanlar peşine düşmüş olan üç sırtlan gi bi kaynar halde ve aç gözlüdür. Ama bu kez düşmanı sıvılaş mış mineraldir ve ona karşı mücadele etmesinin olanaksız ol duğunu bilir.

Lavların akışını biraz yavaşlatan bir hendeği aşar. Daldan dala atlar, ama kaynar lav saldırıları karşısında ağaçlar bile bu külür. Düşer, bir çukurda yuvarlanır ve bir deliğe kayar bede ni.

Derin bir yere düşmüştür.

Altındaki nemli kum şiddetli düşüşün verebileceği hasarı hafifletir. Ama lav yetişmiştir peşinden ve bulunduğu deliğin içine doğru kırmızı, sarı ve siyah renkli parlak ve yapışkan bir madde gibi yağmaya devam eder. Duvarın dibine büzülür. Da ha dik başka bir eğimle yönünden sapan lav seli üstüne doğru yağmaz olur artık.

Ortalık sakinleşir.

Kurtulmuştur.

Bekler.

Ona saldıran hiçbir şey yoktur artık.

Bitkin düşmüştür ERKEK. Uyur. Sabahleyin, barınağının çevresini dolaşır ve buranın bir hapishane olduğunu anlar. Sert ve kaygan taşlardan oluşmuş bir duvarın oluşturduğu bir çıkmazdadır. Bulunduğu yerden çıkabilmesi için tutunabileceği bir çıkıntı yoktur. Sıcak lavlardan kurtulmuştur ama bu çukurda yalnız ve terk edilmiş bir halde açlıktan ve susuzluktan ölecektir büyük olasılıkla.

Ne önemi olabilirdi bunun. Her halükârda zaten DİŞİ olmadan yaşamasının bir anlamı yoktu artık.

Ölümü bekler ama gelmez bir türlü. O zaman yaşamaya çalışır o da.

Oturur ve küçük bir aralıktan görebildiği gökyüzü parçası-

nı seyreder. Bir çıkış yolu, hiç değilse bu delikte açlıktan ölmemesi için bir yol göstermeleri için bulutlara yalvarır.

Ve işte tam o anda bir şey düşer gökyüzünden.

32. PROFESÖR ADJEMIAN'IN YAZISI

– "Böylece başarmış oldunuz işte. Buradasınız. Geldiğiniz için teşekkür ederim. Beni okuduğunuz için teşekkürler. Şimdi şaşırmaya hazır olun."

Sahne dinsel bir tabloyu andırıyordu. Mektup Isidore Katzenberg'in elindeydi. Yanında duran Lucrèce Nemrod küçük bir fenerle aydınlatıyordu mektubu. Ange Rinzouli onun omzunun üstünden okumaya çalışıyordu.

Isidore Katzenberg yavaş yavaş söküyordu yazıyı.

– "Ben, bu güzel mayıs ayında bedeni ve kafası sağlıklı Profesör Pierre Adjemian her zaman kökenlerimizi düşünmüşümdür. Sözgelimi kökenimizin maymunlara dayanabileceği düşüncesinin bizi kesinlikle bir çıkmaza sokacağını söylemişimdir. Bir maymunun insana dönüşmesi için hiçbir neden yoktur.

"Bir yapboz parçası eksik ve ben bütün hayatım boyunca bu parçayı aradım ve burada buldum..."

33. BU

Gökyüzünden düşen hayvan büyük bir şans eseri yenebilir türdendir.

Zelzeleden ikisi sağ kurtulmuşlardır ve birbirlerine bakarlar, koklaşırlar, her ikisi de et kokusu aldıklarını hissederler.

Açlık sinirlendirmektedir onları.

ERKEK daha fazla beklemez ve dudaklarını büzüp yumruklarını sıkarak ötekine saldırır. Ama hasmı çabuk anlar duru-

mu, karnına bir darbe indirir. Ölümüne bir düellodur bu. Biraz soluklanmak için dururlar sonra tekrar başlarlar kavgaya.

Güçlerinin eşit olması mücadeleyi daha da kızıştırır. İki gün üst üste dövüşürler.

Üçüncü gün uykusuzluk ve açlık nedeniyle birbirlerine karşı çok dikkatli davranmak zorunda olduklarını kabul ederler. Hiç uyumazlar. Her biri bilmektedir ki birinin en küçük zaafından öbürü yararlanacaktır.

34. BAŞKA BİR HAYVAN

– "..Burada, bu kazan biçimindeki yerde bir kaza oldu. Ben izleri inceleyerek bu olayı kafamda yeniden kurmaya çalıştım. Artık inanıyorum ki bu kaza bir aşk olayıdır. Burada bir primat farklı türden bir hayvanla cinsel ilişkiye girdi. Bana göre gerçek şudur: Doğaya karşı bu kazadan melez bir yaratık olan insan doğdu.

"Ama bu öbür hayvan hangi hayvandı? Bir ara primat -sırtlan çiftleşmesi olabileceğini düşündüm bunun. Gülmeyle ilgili neredeyse biricik eğilimimizi açıklayabilirdi bu durum "Gülme insana özgüdür" diyordu Henri Bergson ama sırtlanı unutmuştu.

"Daha sonra bir primat-aslan çiftleşmesini düşündüm. Bu durum da başımızın tepesinde salladığımız küçük yeleyi açıklayabilirdi..."

35. O YARATIK

İki hayvan öfke içinde bakarlar birbirlerine.

Tam o sırada bir olay meydana gelir. Deliğe olgun bir meyve düşer.

Bir hintkirazı.

Olayı incelemek üzere ara verirler kavgaya.

Bu beklenmedik olay çok şey ifade eder onlar için. Bu olay onların birbirlerinden farklı biçimde beslenebileceklerinin belirtisidir. Deliğe düşecek besin maddeleriyle her ikisi de beslenebilir.

Bir. Birbirlerine rastlıyorlar.

İki. Kimin en güçlü olduğunu anlamaya çalışıyorlar.

Ve birbirlerini boyunduruk altına alamadıkları taktirde düşünmeye başlıyorlar:

Üç. İşbirliği.

Her ikisi de bilmektedir ki birbirlerini yok etmekten vazgeçebilirlerse dinlenebilecekler ve uyuyabileceklerdir.

Denenmesi gerekir bunun.

İlk jest ERKEK'ten gelir. Meyveyi kapar, ikiye böler ve yarısını öteki hayvana uzatır. Hintkirazını önce dikkatle kemirirler sonra oburca yerler.

Bir meyve onları cehennemden çıkarır.

Bir hintkirazı.

Bir hintkirazıyla kurtulmuş olmak... Kim bekleyebilirdi böyle bir şeyi?

Daha sonra, günlerin akışı içinde başka yiyecekler düşer çukura. Bitkiler. Sonra hayvanlar. Küçük karacalar. Tavşanlar. Firavunfareleri. Genelde saldırganlarından kaçmak isteyen ve deliği göremeyen hayvanlardır bunlar.

Kraterin ilk iki işgalcisi git gide daha iyi beslenmeye başlamışlardır. İçinde bulundukları derin çukura tatlı su aktığını bile fark etmişlerdir. Hapishaneleri hoş bir yuva haline gelmiştir. Dahası, deliğe düşen küçük yemleri öldürebilmek için birbirlerine muhtaç olduklarını anlamışlardır. Ayrıca bu deliğe her zaman bir leopar ya da aslan da düşebilir ve onlar için büyük bir tehlike oluşturabilir bu durum. O zaman bu leşçilerle mücadele edebilmek için ikisinden başka kimse olmayacaktır.

36. RASTLAŞMA

– "..Burada bir primatla biraraya gelen herhangi bir hayvan değildir. Rastlaşma basit bir olay anı gibi gerçekleşmemişti Oysa... mantıklıydı..."

37. ÖTEKİ

Ve sonra, günün birinde bir yılan düşer çukura. ÖTEKİNİ yüzünden ısırır. Erkek genel bir tehlike olduğunu anlar he men. Hayatta kalabilmek için ötekine ihtiyacı vardır. Ötekini kurtarması gerekir.

Isırılan yere ağzını dayar, zehiri emer ve kendisi de zehir lenmemek için hemen tükürür. Eski sürübaşı da böyle yapardı ve ERKEK böylelikle yaşamların kurtarılabildiğini görmüştür.

ÖTEKİ şaşırır ama onun bu işleri yapmasına izin verir.

Hintkirazını paylaştıktan ve yılanı yenilgiye uğrattıktan sonra bir yakınlaşma olur aralarında. Öteki hayvan minnet ve şükran duyguları içindedir ona karşı.

ERKEK o zaman neler hissettiğini anlayamaz. Esaret arkadaşı bir primat değil, dişidir. Ve belki de yalnızca aşk ihtiyacıyla düşünülemeyecek şeye yönelir. ERKEK, DİŞİ gibi gördüğü ÖTEKİ'yle çiftleşir.

Ve böylece ÖTEKİ YENİ DİŞİ olur.

38. BEKLENMEDİK PARTNER

– "...Doktor Van Lisbeth'in bir yazısını okumam ipucu oldu benim için. Van Lisbeth bu yazısında insanın yüzde doksan dokuz oranında şempanzelerle ortak genlere sahip olduğunu ama organlarının insan organlarıyla uyuşmadığını söy-

lıyordu. Uzmanlar da bu nedenle organ nakilleri gerçekleştirebilmek için daha beklenmedik, daha uzak ama onlar için, bilinmeyen nedenlerle bizimkine çok yakın bir genetik koda sahip başka bir hayvandan böbrek, ciğer ya da karaciğer almak zorunda kalmaktadırlar."

39. ARKADAŞI

İki kahraman, iş bittikten sonra en kötü sapkınlığı yapmış, en büyük günahı işlemiş gibi hissederler kendilerini. Oysa "doğaya karşı" bu eylem çok "doğal" bir biçimde gerçekleşmiştir. Ayrıca sürülerinden ayrıdırlar ve ne onun ne de kendisinin sürüsünden hiç kimse bu "yakınlaşma"dan haberli olamayacaktır.

Susarlar ve birbirlerinin gözlerinin içine bakarlar. Onları en fazla etkileyen şey, her ikisinin de bu kadar ters yapılara rağmen bu kadar tatlı bakışlara sahip olmalarıydı.

40. DEMEK BUYDU HA?

Ange Rinzouli ve Lucrèce Nemrod sabırsızlık belirtileri göstermeye başlıyorlardı. Isidore Katzenberg'in bilgiççe ve ağır ağır konuşmasını izlerlerken sinirlerimizi mi deniyor bizim yoksa, diye sorup duruyorlardı kendi kendilerine.

– "...Bu öteki hayvanı çok iyi tanıyoruz biz. Hatta bizim yöremizde öylesine çok ki bunlar fark etmiyoruz bile. Oysa düşünmemiz gereken..."

41. YENİ DİŞİ

Birbirlerini incelerler. Kafalarının biçimleri farklıdır. YENİ

DIŞI'nin kulakları eskisininkinden daha sivridir. Yüzü daha çı kıntılıdır ve ağzından çıkan dişleri de acayip bir görünüm veı mektedirler ona. Bununla birlikte tüyleri tıpatıp aynıdır. Alı kısımları pembe, üstü kahverengi.

ERKEK elini uzatır. YENİ DIŞI ayağıyla dokunur ona.

Ayakları benzemez.

42. DEMEK BUYDU HA!

– "...Bu öteki hayvan, tuhaf bir biçimde organlarımızın en fazla uyuştuğu hayvandır. Doktor Van Lisbeth te özellikle bu nokta üstünde duruyordu. Ve bu öteki hayvanın bizimle bir çok başka ortak noktası daha vardır. Bununla birlikte onu o kadar ihmal ediyoruz ki hiç dikkat etmiyoruz bu hayvana. Ama! Aynı deri rengi, pembe. Aynı bakışlar, mavi ya da kah verengi gözler. Aynı bildik alışkanlıklar: Ana yavrularını bu yütür. Aynı beslenme: Etçil-otçul. Aynı toplumsallık. Aynı bı çimde toprağa bağlılık duygusu. Söz konusu hayvan çok fazla depresyon geçirir ve çok mutsuz olduğunda intihar eder. Ay nı şefkat duyguları..."

– Allah belasını versin, söylesin artık şu lanet hayvanın adı nı, diye homurdandı Ange Rinzouli.

Kendisi de sabırsızlanmaya başlayan Isidore Katzenberg sa tırları atladı:

– "...Bu öteki hayvan..."

43. HAVVA

YENİ DIŞI çok farklıdır. Ama gene de çok yakındır ona.

YENİ DIŞI onun kadar utangaçtır.

44. BU...

– "...Bu öteki hayvan..."

Isidore titredi. Gözlerine inanamıyordu. Zar zor heceledi:

– "...Bu öteki hayvan..."

45. ONLAR

ERKEK onu kendisine bu kadar yakınlaştıran şeyin ne olduğunu, bu kadar iyi anlaşabilmelerinin nedenini bilemez. Belki her ikisi de kendi türleri içinde yaşarken uzun süredir farklı hissediyorlardı kendilerini. Daha açık. Daha az inançlı.

Daha...

Yaratıcı.

Daha...

İleri görüşlü.

46. AÇIKÇA!

– "...Bu öteki hayvan..."

Gerilim oldukça uzun sürmüştü. Gözlerinin önündeki şaşırtıcı adı dile getirmesi gerekiyordu artık.

– "Domuz."

Isidore Katzenberg müstehcen bir sözcük söylemiş gibi durdu bir an. Lucrèce Nemrod ve Ange Rinzouli şaşırmış gibiydiler. Bir darbe bekliyorlardı kesinlikle. Ama bu kadarı da biraz fazlaydı doğrusu... Uzun bir sessizlik oldu. Bu tezi içlerine sindirebilmeleri için her üçünün de biraz zamana ihtiyaçları vardı: Bizim büyük ninemiz bir dişi domuzdu! Profesör Adjemian'ın ünlü kuramı buydu demek ki: Havva dişi domuz mu oluyordu yani?

İçlerinde kendini en çabuk toparlayan Isidore Katzenberg

oldu. Okumaya devam etti:

– ... "En azından, Afrikalı atası, yabani domuz, küçük domuz da diyorlar."

"Türün genel adı domuzgiller. Küçük domuzları, domuzları, yabandomuzlarını kapsıyor. Halk bilgeliğinin iddiasına göre çok eski zamanlardan beri 'her insanın içinde uyuyan bir domuz vardır'. Niçin hemen kabul edilmedi peki? Önce Yahudilik daha sonra Müslümanlık gibi dinler domuz eti yemeyi yasakladılar. Bununla birlikte Yahudilik bu yasağın nedenlerini hiçbir zaman açık seçik biçimde açıklamamıştır. Niçin dokunulmayacaktı domuza? Uzak atamız olduğu için mi? O zaman domuz eti yemek yamyamlık gibi bir şey olacaktı. Eski insanlar kesinlikle yasaklamışlardı bunu kendilerine, nedenini söylemeden kuralın kesinlikle uygulanmasını istemişlerdi."

"XVI. yüzyılda Güney Amerika yerlileri arasında dolaştığı sırada insan eti yemek zorunda kalan bir Cizvit papazı bu etin, pişmiş olsun çiğ olsun, domuz etiyle aynı tatta olduğunu anlamıştı."

"Bu yakınlığı Doktor Van Lisbeth başka bir yol izleyerek bulmuştu. Organ nakilleri yoluyla. Domuz, organ naklinde insanın en fazla uyum sağladığı hayvandır. İnsan türü bir domuzun böbreğini ya da yüreğini kabul etmekte ama bir şempanzenin böbreğini ya da yüreğini reddetmektedir. Aynı biçimde diabetiklere yardımcı olabilmek için maymun insülini değil domuz insülini kullanılmaktadır."

"Bununla birlikte benim gözlerim burada, Olduvai Irmağı kıyılarında, kazayla az daha düştüğüm bu delikte açıldı. Burada eril bir primat dişi bir küçük domuzla birlikte tutsak buldu kendini. Sürülerinden ayrı, umutsuz durumdaydılar, cinsel ilişkide bulundular."

"Mantıksal açıdan iki tür arasında genetik bir uyuşmazlık olması gerekiyordu çünkü bu uyuşmazlık günümüzde de görülmektedir. Ama belki o dönemde her ikisinin de kromozomları dengelenmemişti henüz. Pencereler egzotik genlerin bu

luşmalarına hâlâ açıktı büyük olasılıkla. Ve bunların ikisi yarı- maymun, yarı-domuz melez bir yaratığın doğumuna neden olmuşlardır. Maymun-domuz melezleşmesi. Adem-primat ve Havva-domuzgil dölü. Melez Kabil adı verilebilirdi buna. Her halükârda o delikten çıkmanın yolunu bulan kesinlikle odur."

Isidore Katzenberg okumasını kesti ve hareketsiz kaldı, bakışları bulanıklaştı, bu hayvanın neye benzemiş olabileceğini kestirmeye çalıştı. Kolay değildi bu.

Lucrèce Nemrod kulaklarını tıkamak ister gibi kafasına bastırıyordu ellerini. Bunu hiç bilmemenin daha doğru olacağını hissediyordu. Bunu bilmemek bütün dünya için daha hayırlı olacaktı.

Üçü birbirlerine baktılar, böylesi tuhaf bir sırrın ortaya çıkmış olmasının getirdiği sorumluluk onları hem tahrik etmiş hem de endişelendirmişti. Isidore Katzenberg istemeye istemeye devam etti okumaya:

– "...Bu melez, ilk 'insan taslağı' çok şaşırtıcı bir görünümde olmalıydı, büyük olasılıkla maymundan çok domuza benziyordu. Bir soy sop nasıl ortaya çıktı? Adem-primat ve Havva-domuzgil'in ikinci bir yavruyu, bu kez dışarda kardeşine kavuşacak olan bir dişiyi dünyaya getirmiş olduklarını düşündüm bir süre. Birlikte yeniden üreyeceklerdi..."

– Hah, ensest işte, dedi bir gizlilik kokusu aldığından çok hoşnut olan Ange Rinzouli.

– Ama bu tür kazaların tekrarlanması zordur, dedi Isidore Katzenberg, yeni bir sayfaya geçerken. Bence bizim Kabil'imiz doğduğu delikten çıkarken engin dış dünyayı keşfetti ve orada arkadaşlar edindi kendisine. Daha sonra yalnızca dişi primatlarla çiftleşti ve böylece insanın maymunsu özelliklerinin damgasını daha derinden vurdu. İşte bugün biz bu yüzden domuzlardan çok maymunlara benziyoruz...

– Her ne kadar..., diye araya girdi Lucrèce Nemrod Christiane Thénardier'nin yüzünü anımsamaya çalışarak.

– "...Bir sır daha var. Ben bu mağarada niçin delikten çıkan

melezin kemiklerini buldum? Bu konuda başka bir varsayımdan daha önemsiz olmayan bir varsayımım var. Öyle sanıyorum ki dışarda soyunu genişlettikten sonra ailesine karşı bir özlem duydu. Kabil büyük olasılıkla ana babasını çok seven örnek bir çocuktu ve onları o hapishanede bırakmak istemiyordu. Bu nedenle onların da çukurdan çıkmalarına yardımcı olmak ve dışarıdaki başarılarını göstermek içi buraya döndü. Ne yazık ki onları çukurdan çıkarma girişimlerinden birinde ayağı kaydı muhtemelen ve tekrar içeri düştü. Ana babası da yaşlanmışlardı artık ve onu taşıyabilecek ve dışarı doğru itebilecek güçleri yoktu artık. Sonunda üçü birden, 'insan deneyimi'ni dışarı çıkardıktan sonra ailece burada öldüler. Bu deneyim onlardan çok uzaklarda Kabil'in gebe bıraktığı dişi primatlardan biri aracılığıyla devam ediyor.

"İşte mezarları. İşte en fantastik mezar. *Homo sapiens*'i ortaya çıkaran Adem, Havva ve Kabil burada öldüler."

"Bununla birlikte kemik açısından ideal bir yer değil. Köstebekler iskeletleri yerlerinden oynatmışlar ve bazı bölümlerini çok uzaklara götürmüşler. Adem'den yalnızca kalça kemiği ve birkaç kaburga kalmış. Havva'dan alt çene ve bir diz kemiği parçası. Kime ait olduklarını çıkaramadığım birkaç kemik parçası daha var ama bunlar ailenin yediği yemeklerden kalma büyük olasılıkla."

"Kabil'in neredeyse hiç dokunulmamış sağ ayağını buldum. Ve bu ayak benim söylediklerimin gerçekliğini kanıtlıyor çünkü beş parmaklı bir domuz ayağına benziyor!"

"Bu kutsal kalıntıyı hava değişikliklerinin etkilerinden ve leşçilerden korumak ve siz buraya gelinceye kadar saklamak için her türlü dış etkiden ve saldırgandan uzak tutmak amacıyla sıcaklığı hiç değişmeyen bir kutuya koydum..."

Lucrèce Nemrod kutuyu açtı. İçinde gerçekten de polistiren köpükle korunmuş kemikler vardı. Ve bir tür beş parmaklı el oluşturuyorladı bu kemikler. Ama parmakların uç kısımları küçük toynaklı kabukları andıran tırnaklı konilerden olu

şuyordu.

– "...Burada Kabil'in ayağı var. Beş parmaklı bir ayak. Yarı-domuz, yarı-insan ayağı..."

Her biri dokundular kalıntıya.

– "...Ben inanıyorum ki bu tuhaf hikâye genlerimizin derinliklerinde bir yerlerde duruyor kesinlikle ve iyi düşünülürse insanlığın kökenleri üstüne bütün mitlerin az çok ona dayandığı anlaşılır."

"Cennetten kovulmak, yiyeceğin bol olduğu yeryüzünden kovulmuş olmaktır. Kabil'in kıllı olarak betimlenmesi bir maymuna benzediğini gösterir. Aynı biçimde insanın içinden doğduğu kabul edilen çamur dünyasına yapılan sayısız gönderme esir olarak kaldığı ve çıktığı dünyanın bu deliğini çağrıştırır. Ayrıca Platon'un mağara miti de vardır. Hatta gökten inen mucize yiyecek efsanesi de sayılabilir ki bu efsane yukarıdan gelen besinlerin deliğe düştüğünü anımsatır. Bu konuyla ilgili olarak dinlerden ve mitolojilerden alınmış bir yığın örnek sayabilirim."

"Ve benden başkalarının da bildikleri ya da öğrenmiş oldukları ama hiçbir zaman açıkça söylemeye cesaret edemedikleri. Mesellerle, simgelerle, anıştırmalarla konuştular. Bir gün mutlaka bilinmesi gerekecektir bunun.

"Bir gün mutlaka bu bilginin yayılması gerekecektir. İnsan maymundan VE domuzdan geliyor."

"İşte benim sırrım. İşte benim hazinem. Şimdi kim olursanız olun, BİLİYORSUNUZ BUNU. Dilerim doğru ellere geçsin bu vasiyet."

"Beni dikkatle dinlediğiniz için teşekkür ederim."

"İmza: Pierre Adjemian."

Donup kaldılar. Sarsıldılar. Ange Rinzouli tamamen boş bakıyordu. Lucrèce Nemrod kan çıkarıncaya kadar dudaklarını ısırdı. Tam bir saat sessiz kaldılar. Öğrenmek istiyorlardı, şimdi öğrenmişlerdi.

Atalarımızın atalarının sırrı buydu işte.

47. KABİL

ERKEK YENİ DİŞİ'yle cinsel ilişkide bulunuyor.

Dokuz ay sonra YENİ DİŞİ bir erkek yavru dünyaya getiriyor, BİRİNCİ OĞUL.

ERKEK BABA oluyor.

DİŞİ ANNE oluyor.

Birinci oğul rahat ve oyuncu bir karaktere sahip olduğunu gösteriyor anında. Birlikte delikten çıkmaya çalışıyorlar. Birbirlerinin omuzlarına çıkıyorlar. ANNE altta, BABA üstüne çıkıyor ve BİRİNCİ OĞULU kaldırıyor yukarı doğru. Ama özgürlüğe kavuşabilmeleri için birkaç on santimetre daha gerekmektedir.

Daha sonraki aylarda BABA onu birçok kez dışarı çıkarmaya çalışır ama BİRİNCİ OĞUL dışarı çıkmayı başarabilecek kadar büyük değildir henüz.

Başka bir şey bulmak gerekir. ANNE ikinci bir çocuk yapmayı önerir.

48. FELAKET

Sessizliği ilk bozan Lucrèce Nemrod olur:

– Profesör Adjemian'ın aynasına niçin S harfi çizdiğini şimdi anlıyorum. Katilinin kimliğini açıklamak için değil, son zamanlarında eksik halkayla ilgili gerçeği belirtmek için çizmişti o harfi: S, "Suidès" (domuzgiller).

– Artık Sophie Eluant'la çalışamayacağı açıktı. Domuzla akrabalığımızı ortaya çıkaran araştırmaları finanse eden bir kadın kasap!

– Profesör Adjemian'ın tezinden haberli olan bilim adamları da bu yüzden onun peşinden gitmek istemediler, dedi Isidore Katzenberg. İnsanın atası olarak domuz, gerçekten çok... gülünç.

Hep birlikte yazıyı dikkatlice yeniden okumaya başladılar. Yazıya çok fazla daldıklarından Ange Rinzouli'nin kutu ve içindeki çok değerli beş parmaklı içerikle birlikte ortadan kaybolduğunu fark etmediler. İki gazeteci onun gittiğini fark ettiklerinde çok geçti artık. Akrobat hiç gürültü etmeden, sarmaşan üzerinde, kendilerini okumalarından ayırabilecek en küçük bir çıtırtı yapmadan yukarı çıkmıştı. Yukarıda, arkadaşlarının kendisini izlemelerini engellemek için kesmişti sarmaşanı. Ve şimdi kutuyu göğsüne bastırarak deliğin kenarında duruyordu.

Aktörün aynı zamanda tüfeği de aldığını fark ettiler.

– Ange, ne oluyor size? diye bağırdı genç kadın.

Yukarda, mavi gökyüzüne karşı ters ışıkta karanlık, cılız bir siluet gözüküyordu.

– Üzgünüm dostlar, ama bütün hayatım boyunca başarısız biri oldum, başarısız aktör, başarısız akrobat, başarısız maceracı. Kaderden öcümü almanın tam zamanı. Profesör Adjemian öldü ve onun bilimsel mirası üçümüzün. Üç yani iki fazla. Dolayısıyla sizi burada bırakmak zorundayım. Size karşı hiçbir düşmanlık ve antipati beslemiyorum. Bana hiçbir zaman gelişme fırsatı vermeyen toplumun kabahati bu. İşte önemli bir işi başarabilmek için bir fırsat.

Bir horoz gibi kabardı.

– Son bir soru daha Ange, dedi Lucrèce Nemrod. Profesör Adjemian'ı siz mi öldürdünüz?

Aktör deliğin üstünden eğilerek yüksek ve anlaşılır bir sesle konuştu:

– Hayır, ben dostuydum onun. Başladığı işi benim sürdürmemi istedi, yapmış olduğum budur ve niyetim de yapmaya devam etmektir.

– "Nereden Geliyoruz?" kulübü üyelerine saldıran maymun siz miydiniz? diye sordu Isidore Katzenberg.

Ange Rinzouli kabul etti. Bu saatten sonra bunu onlardan gizlemenin ne anlamı vardı. Profesör Adjemian ölümünden

kısa süre önce gönderdiği bir mektupta kendisinden kulüp üyeleriyle ilişkiye geçip onlara görevlerini hatırlatmasını rica etmişti. O öldükten sonra, üyeleri korkutarak düzene sokmak amacıyla maymun kılığına girmiş ve onlara kötülük etmekten çok korku vermişti. Hepsinin kafasına şunu sokmuştu: "Yanlış kuramlarınızın esiri olmayın. Gerçek eksik halkayı unutmayın. Profesör Adjemian'a verdiğiniz sözü unutmayın: Her hangi bir felaket anında onun sırrını bulmak ve açıklamak için elinizden gelen her şeyi yapacaksınız." Akrobat laboratuvarlarına kapanmış klasik ve yanlış tezlerinden ötesini göremeyen bütün bilim adamlarını sarsmak amacıyla dostluk bağlarıyla yardımcı olmuştu kendisine.

Ange Rinzouli kulübün birçok toplantısına katıldığından her birinin takıntısının ne olduğunu biliyordu. Ama karşılarına maymun kılığında çarpıcı görünümlerle çıkmasına rağmen hiçbiri Profesör Adjemian'ın peşinden gitme zahmetine katlanmamıştı. Hiçbiri Tanzanya yollarına düşmemişti. Onların bu kadar yüreksiz olmaları çok üzmüştü Ange Rinzouli'yi.

Hepsi melez maymun kuramından haberliydi ve hiç kimse bunu ilk yayan kişi olmak istemiyordu. Bu konuda başkasının karar vermesini bekliyorlardı. O ise eski bir sirk akrobatı, üstüne üstlük eski bir porno film aktöründen başka bir şey değildi, kanıtsız bir gerçeği açıklamış olsa kim ciddiye alırdı onu?

Büyük bir sıkıntı içinde kendini bilimin küçük dünyasıyla ilgili hayallerinden kurtararak sonunda Sophie Eluant'ı kaçırmaya karar verdi. Eski öğrencisi patronlarından daha açık bir tavır sergileyebilir miydi acaba?

Bu durumda maymun-adam yanılmamıştı. Uçakta olup bitenleri kendisine anlattığında hemen anlamıştı. Şurası anlaşılmıştı ki en cesur değilse bile en azından en meraklı olan oydu. Ange Rinzouli ayrıca Sophie Eluant'ın, kulübün diğer üyeleri kadar bilimsel saygınlığa sahip olmasa da Profesör Adjemian'ın vasiyetinin olabildiğince büyük bir yankı uyandırma

sını sağlayabilecek yeterli mali güce sahip olduğuna inanıyordu.

İçinde beş parmaklı ayağın bulunduğu kutuyu gösterdi.

– Ama şimdi KANIT var ve bu her şeyi değiştiriyor.

Ange Rinzouli oradan ayrılmadan önce son bir kez eğildi deliğe doğru ve veda niyetine bir göz kırparak şöyle dedi onlara:

– Bakın son bir tavsiye size: Ölümü beklerken mutlu yaşayın.

49. HABİL

İKİNCİ OĞUL birincisinden çok farklıdır. Daha az kıllı, daha az maymun, daha fazla domuz.

BABA ve ANNE çocuk yapmaya devam ettikleri taktirde her ikisinin genetik özellikleri arasında yeni varyantlar bulacaklarını düşünürler

Bu arada İKİNCİ OĞUL'u büyük misyonuna hazırlayarak yetiştirirler: Mağaranın üstüne kadar ulaşmak ve gün ışığına çıkmak.

50. TAŞ HAPİSHANE

Isidore Katzenberg ve Lucrèce deliğin dibindeydiler. Oturdular ve sırtlarını taş duvara dayadılar.

– İşin sonuna yaklaşmışken burada böyle kalmış olmak ne üzücü! diye dert yandı genç kadın.

– Biz şimdi Adem ve Havva'nın burada bulundukları sırada olduğu kadar çaresiz değiliz. Bizim arkamızda beş bin yıllık bir teknoloji ve bin altı yüz santimetre küp nörona sahip bir beyinden çıkmış kurnazlıklar ve hileler var.

Bunu kanıtlamak için sırt çantalarını boşalttı ve hemen bir

döküm çıkardı.

– Bu *homo sapiens*'in kafasında ne var acaba? diye sordu Lucrèce?

Elastik sutyeniyle yay ve kaval kemiğinden ok yapabilirlerdi pekâlâ! Böylece ataları da yardımcı olmuş olurlardı kurtulmalarına. Konuşuldu ve yapıldı bu iş. Kemiğe bir ip bağladılar ve bir kaburga kemiğiyle bir yay yaptılar. Genç gazeteci kadın nişan aldı ve bütün gücüyle çekti yayı. Uyduruk ok dümdüz gitti ama yukarıda takılacağı bir şey bulamayınca geri geldi anında.

– Filmlerde oklar iki kaya arasında kanca işlevi görmek amacıyla zınk diye saplanırlar.

Genç gazeteci kadın arkasını dönerek sutyenini tekrar takarken Isidore parlak sırtını seyrediyordu hayran hayran.

– Sevişsek olmaz mı? diye bir öneri getirdi.

Bir öksürük nöbetine tutulan kadın şöyle konuştu:

– Pardon, bir şey mi dediniz?

– Sevişsek olmaz mı? diye yineledi sakin bir tavırla. Adem ve Havva da buradan kurtulabilmek için sevişmediler mi?

– Sırf bir delikten kurtulacağım diye de sizinle sevişemem herhalde, diye karşılık verdi Lucrèce Nemrod.

– Peki, o zaman ölürüz biz de burada böyle, dedi Isidore tekrar sırtını duvara vererek.

Genç kadın yumruklarını kalçalarına koydu.

– Şantaj yapıyorsunuz bana, Isidore. Sizden beklemezdim bunu doğrusu!

Isidore sakin bir tavırla şöyle konuştu:

– Peki, o zaman şöyle düşünelim: Sadece ben sevişmek istiyorum sizinle. Diyorum ki bir erkek ve bir kadın bir deliğe sıkışmışlar ve bu delikte ölebileceklerdir. Komaya girmelerine az bir zaman kalmıştır. İyi bir çözüm olmaz mıydı bu: Burada koruyucu toprak anamızın bağrında ölünceye kadar sevişmek. İtiraf edeyim ki sizi güzel buluyorum ben. Ufak tefek ama gerçekten hoş ve güzel.

– Siz erkekler hepiniz aynısınız, diye mırıldandı Lucrèce. Gerçekten bir domuz yatıyor içinizde sizin.

– Bir domuz ve bir maymun, diye düzeltti koca gazeteci.

Partnerinin cüreti gerçekten çok şaşırtmıştı genç kadını. İsidore daha fazla ısrar etmedi ve gene o sakin tavrıyla uyku tulumunu açtı, yaydı ve uzandı üstüne:

– Nasıl isterseniz, dedi.

Genç kadın da somurtarak onu taklit etti:

– Her halükârda buradan kurtulmak amacıyla üremek istesek de yavrunun doğumu için gerekli dokuz ay dayanabilecek yiyeceği bulamayız ve dayanamayız.

– Adem ve Havva dayandılar. Distribütördeki bisküvileri bitirince olup bitenleri anlamak için aşağı inecek olan maymunları yeriz.

– Aşağı inmelerini sağlayacak sarmaşan yok artık.

– Köstebekleri, sülükleri, kurtları yeriz. Lezzetli değildir bunlar ama hayatta kalmamız için gerekli proteini sağlar bize.

Isidore yosun tutmuş bir taşı yastık yaptı kendine.

– Evet, ama dokuz ay sonra da bebeğimiz tek başına yukarı tırmanabilecek bir durumda olmayacaktır. Mesele bu. Bebeklerimiz ancak bir yılda doğru dürüst yürüyebilecek hale geliyorlar. Bana göre bir yıl sonra birimiz birimizi yemiş oluruz. Size büyük saygı duyuyorum. Ve bu uç noktaya gelmeden önce kendimi öldürmeyi yeğlerim.

– Tamam ama hiç değilse biraz eğlenelim daha önce.

Dirseğinin üstünde doğruldu.

– Israr etmeyin.

İlk akşam, Profesör Adjemian'ın aletinde tutarlı cümleler oluşturarak bol bol bisküvi yediler. Her biri mağaranın bir köşesinde uyudular.

Ertesi sabah çıkmak için girişimlerde bulundular yine ama sonuçsuz kaldı çabaları ve öğleden sonrayı konuşarak geçirdiler.

Üçüncü gün, aynı.

Dördüncü gün, sabahleyin gene tartıştılar, akşam ise insanlığın kökenleri ve araştırmaları konusunda tartıştılar.

Beşinci gün, günü insanlığın kökenlerinden söz ederek geçirdiler. Akşam Isidore üç taş oynamayı önerdi. Beşinci günün gecesinde yataklarını biraz yakınlaştırdılar birbirlerine.

Altıncı gün, sabah, insanlığın kökenleri ve oradan çıkabilme yollarıyla ilgili olarak tartıştılar. Öğleden sonra saatlerce üç taş oynadılar ve biraz daha birbirlerine yaklaşarak uyudular.

Yedinci gün sadece üç taş oynadılar. 452. oyunlarını oynuyorlardı ve çok büyük bir ustalık kazanmışlardı bu oyunda. Biri, ötekinin, elinde belli sayıda taş bulunduğuna inandırmak istediğini sandığını, sandığına inandırmak istediğini anlıyordu.

Her oyun birbirlerinin sonuca gitme yollarını karıştırmak ve düşünce düzenlerini bulmak amacıyla hayal hazineleri yaratmak zorunda bırakıyordu onları. Bu oyunda karşı tarafın düşüncelerini, aynı biçimde karşılık veremeyeceği bir biçimde ve bir tür yarı telepatiyle sezmek gerekiyordu. Bu oyun sayesinde o kadar iyi anlaşıyorlardı ki hayatlarını birbirlerine aylarca enine boyuna anlatmış olsalar bile bu sonucu alamazlardı bu konuda. Üç taş oyunu sayesinde ayrıca daha az yiyorlardı ve hiç tartışmıyorlardı artık.

Yedinci gün akşam Isidore Katzenberg üşüdüğünden Lucrèce'in yanında yatıp yatamayacağını sordu. Isidore kabul etti. Ama Isidore onu okşamak isteyince daha çok erken diyerek kibarca reddetti.

Sekizinci gün sabah henüz uyanmışlar ve yeni bir üç taş partisine hazırlanıyorlardı ki yeni bir şey fark ettiler. Mağaranın üstünden aşağı doğru bir sarmaşan iniyordu.

51. KABİL VE HABİL

Mağarada, BABA, ANA, BİRİNCİ OĞUL ve İKİNCİ OĞUL bu düşmanlık ortamında iyi kötü yaşamaya çalışmaktadırlar

gökten düşen hayvanları öldürürler ve kalıntıları uzun süreli bir koruma amacıyla çamura gömerler. İKİNCİ OĞUL çukura düşen bir çift sıçanı bir soy başlatmak amacıyla çiftleştirmeyi önerir. İkinci oğul gerçekten çok akıllıdır.

Öte yandan BİRİNCİ OĞUL da geri kalmamak için çok besleyici olan bir küf kültürü geliştirir.

Ve hepsi mağaradan çıkabilmek amacıyla birbirlerinin üstüne çıkmak için İKİNCİ OĞUL'un yeterince büyümesini beklerler. Sayısız deneme yaparlar ve neredeyse başaracaklardır bu işi. İKİNCİ OĞUL'un biraz daha büyümesini beklemeye karar verirler.

Ama kapalı halde yaşadıkları bu küçük mağaranın içinde atmosfer ağırlaşır. BİRİNCİ OĞUL ve İKİNCİ OĞUL birbirlerine tahammül edemezler artık. Babanın okşamaları ve ananın yalamaları karşısında rakiptirler birbirlerine. Birinci oğul ikinci oğula takunya gibi elleri ve gülünç bir yüzü olduğundan dolayı kızar.

İkinci oğul da birinci oğulu ana babalarına karşı sert olmakla ve saygıda kusur etmekle suçlar. Oyunları çoğu zaman gürültülü patırtılı bir şekilde son bulur, gürültü patırtıları da çoğu zaman gerçek bir kavgaya dönüşür.

Bir gün, gene bir kavga sırasında BİRİNCİ OĞUL ikincisini öldürür.

Ana baba müdahale edebilecek zamanı bulamamışlardır. Öldürülen çocuklarına bakarlar. Daha sonra da katil çocuklarına bakarlar. Umutları tükenmiştir artık.

Ne yapacaklardır şimdi? BİRİNCİ OĞULU CEZALANDIRMAK? Onu öldürmek?

Çocuğun ne zorluklarla doğduğunu düşündüklerinde böyle bir şeye kalkışırlarsa yazık ederlerdi. ANA, İKİNCİ OĞUL'dan sonra birçok kez hamile kalmıştı ama bütün çocuklar ölü doğmuşlardı. Şimdi artık bir daha çocukları olmayacağını bilmektedirler.

BABA korkunç bir öfkeye kapılır. Ulur, taşlara yumruk

atar. Birinci oğul yalnızca sevdiği oğlunu öldürmekle kalmamış buradan çıkabilme şanslarını da yok etmiştir. Yaşamları hiçbir işe yaramayacaktır artık. ANA bile rahatlatamaz onu. BABA öfkesinin doruğa çıktığı bir anda ilk oğlunu yakalar ve öfkesinin verdiği inanılmaz güçle ondan kesinlikle kurtulabilmek umuduyla havaya fırlatır.

Ama BIRINCI OĞUL kafasını tavana çarpıp kırmaz. Yörünge onu mağaranın ağzına doğru sürüklemiştir ve maymun primat refleksleri baskın çıkıp bunlardan destek alınca da tekrar aşağı düşmemek için direnir.

Aşağıda babası hâlâ bağırmaktadır.

BIRINCI OĞUL yaratıcısının öfkesinden çok korkar; primatlardan beklenmeyecek kadar güçlü bir çaba göstererek yeryüzüne kadar yükselir.

Babası ve anası şaşkın bir halde susup kalmışlardır. BIRINCI OĞUL mağaradan çıkmayı başarmıştır!

52. ŞAŞIRTICI MÜTTEFİKLER

Bir sarmaşan. Yavaşça kendilerine doğru sarkan sarmaşanın çevresinde birtakım yaratıklar dönüp duruyorlardı. Isidore Katzenberg ve Lucrèce Nemrod üç taş oyununu neredeyse üzülerek bıraktılar.

Bunlar insan değil galagolardı. Onlar için de sorun yaratmıştı sarmaşan -ipin kaybolması. Bu yükseklikten çukura düşseler kemiklerini kıracaklarını biliyorlardı. Bu durumda aşağı inmek için güvenli bir yol aradılar. Bir çözüm bulabilmek amacıyla günlerce düşünmüşlerdi ve hiç kuşkusuz yiyecek dağıtan distribütörün klavyesiyle iyi eğitilen beyinleri sayesinde sonuca ulaşmışlardı. Sarmaşığı bir ağaç gövdesine bağlamanın şart olduğunu anlamışlardı. Hatta sarmaşığı sıkıca bağlayabilmek amacıyla düğümü bile keşfetmişlerdi. Çünkü onlarca küçük maymunsunun hep birlikte, salkım saçak inmeleri dikka-

re alındığında sarmaşan çok sağlam bağlanmış olmalıydı.

Gelenler iki insanın "kendilerine ait" bisküvilerden çokça tüketmiklerini görünce suratlarını ekşittiler. İki başat eril tartıştılar.

İnsanlara güvenmiş olmalarından dolayı karşılıklı olarak birbirlerini suçluyorlardı.

Ne israf!

Bir hafta boyunca kafa patlat ve sonunda aşağıda iki ucubenin, ormanda başka hiçbir yerde bulunamayacak şekerlemelerinin büyük bölümünü yemiş olduklarını gör!

Sürübaşı yanlarına yaklaştı, ellerini tuttu ve hemen yukarı çıkıp bir an önce çekip gitmeleri gerektiğini anlattı onlara.

Lucrèce Nemrod eşyalarından birkaç parça bir şeyi topladı ve sarmaşan-ipi yakaladı.

– Sorun yok, beyefendi, dedi bu büyük felaket yüzünden şaşırıp elini alnına koymuş olan galagoların şefini selamlarken.

– Şurası açık ki biz insanların zorlukları yenmemiz için başka hayvanlara ihtiyacımız vardır, diye tamamladı sözlerini Isidore onu ağır ağır izlerken.

Galagolar bir an önce tırmanıp gitmeleri için bağırarak tezahürat yaptılar onlara.

Nihayet iki davetsiz konuk görünmez olduklarında galagolar "çok uzlaşmacı" sürübaşını görevden aldılar ve kendilerine boyun eğdiklerini gösteren davranışlar içinde olsalar da bir daha insanlara güvenmemeye yemin ettiler.

53. DELİKTEN ÇIKIŞ

BİRİNCİ OĞUL başını kaldırır. Güneş korkunç biçimde göz kamaştırmaktadır. Bütün hayatı gölgede geçmiştir ve kayalık dar bir geçitten süzülerek gelen ışıklardan başka bir aydınlık görmemiştir.

Gün ışığına geçiş neredeyse dayanılmaz olmuştur onun için. Elleriyle gözlerini kapatır. Işıktan sarhoş olmuş gibidir

BİRİNCİ OĞUL aile ortamına kavuşabilmek için tekrar aşağı inmek ister ama babası aşağıdan küfür sallamaya devam etmektedir. Artık başka bir seçeneği olmadığını bilir.

Işık saldırır üstüne. Tuhaf bir duygudur bu. Sanki korkunç bir ateş beynini kemirmektedir. Öylesine güçlü bir ışık ateşidir ki bu tüm öteki duyuları söndürür. Çömelir ve korkunç foton saldırısından kollarıyla korunmaya çalışır.

Bununla birlikte beyni yavaş yavaş bu ışık yoğunluğuna alışır ve tekrar ayağa kalkar. Gökyüzünü görür. Mağaranın dibindeyken gökyüzü dardı. Buradan uçsuz bucaksız gözükmektedir!

Işığın gözleri kamaştırmasından sonra ikinci bir egzotik duyum gelir: Soğuk. Aşağıda mağarada hararet hemen hemen hep aynıdır. Burada sıcak daha sonra da dondurucu hava akımları peş peşe nüfuz eder ince tüylerine. Bütün tüyleri dikilir.

Üçüncü tuhaf duyum koku almayla ilgilidir. Dışarıda birleşen, yan yana gelen, birbirlerini tamamlayan onlarca, yüzlerce, binlerce koku vardır. Meyve kokuları, ter kokuları, çiçek tozu kokuları, ağaç, sidik, dışkı kokuları, yosun, liken, toz, toprak kokuları... Henüz nasıl çözeceğini bilemediği binlerce bildiri taşıyan hoş kokular.

Kabuğundan daha yeni çıkmış kuş yavrusu gibidir. Işıktan, rüzgârdan ve kokulardan korunmak için başını eğer.

Zihninde dördüncü bir kapı açılır: İşitme. Mağaradayken sesler çok zayıf gelirdi. Dışarıda sürekli bir gürültü patırtı Kuşlar cıvıldıyor. Ağaçlar hışırdıyor. Çekirgeler dış kanatlarını sürtüyorlar. Ötüşler, ciyaklamalar, homurdanmalar, kükremeler duyuluyor. Duyularının tümüne birden saldıran bu karışıklık içinde babasının sesini algılar.

Babası deliğin dibinden hâlâ onu aşağılamaya devam etmektedir.

BİRİNCİ OĞUL kendisini oraya götüren iğrenç koşulları anımsar. Kardeşinin ölümü. Babasının öfkesi. Aşağıda onu yumrukla tehdit eden babası. Bir baba öz oğlundan, etinden, canından nasıl bu kadar nefret edebilir?

Birinci oğul hiç hareket etmeden bu nefret patlamasını dinlemektedir. Babası onu öldürmediğine üzülür. Buna karşılık öteki şu anlama gelebilecek bir şeyler söyleyerek karşılık verir: "Ama baba, biliyorsun: Başardım ben!"

Konuşmak için sesler çıkarıyor. Konuşmak istiyor. Babasının karşısında kendisini kanıtlamak istiyor. Boğazında hiçbir zaman kullanılmayan kaslar canlanıyor ve kasılıyorlar. Babaya açıklamak gerekir. Boğazı, ağzı, yanakları derdini anlatmasını sağlayacak sesleri nasıl çıkarabileceğini aramakla meşguller.

Bin kez yineliyor bu sesleri. Ana babasına çok şey anlatmak istiyor ve özellikle de kendisiyle gurur duymaları gerektiğini anlatmak istiyor: "Ama Baba, başardım ben!" Soylarının nasıl, hangi koşullarda kurtulmuş olduğunun o kadar önemli olmadığını kavramaları gerekir.

Ama orada, aşağıda, hiçbir yüreklendirme, hiçbir tebrik işaretini fark edemiyor. Babası da sesler arar sanki ama acısını ve yakınmalarını dile getirmek için...

Anlayışsızlık.

Her iki tarafta, ağızlar dertlerini bağırmadan dile getirmek istiyorlar. Gırtlaklar yeni nüansları deniyorlar. Biri suçlamak için. Öteki açıklamak için. Diyalog mümkün değildir. O zaman BİRİNCİ OĞUL gitmesi gerektiğini düşünür. Şu anlama gelebilecek son bir gurultu çıkarır: "Madem ki beni bağışlayamıyorsun Baba, madem ki benimle gurur duyduğunu açıklayamıyorsun, gidiyorum ben de."

Son bir kez eğilir deliğin üstünden. Anasının şaşkın bakışlarını görür. Kardeşinin cesedini görür. Ve hemen yanında da BABA'nın çılgın bakışlarını.

Yerin dibinden gelen babasının bu öfkeli gözünü asla unutamayacaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SIKICI KUZEN

1. ŞAHANE BİR KONU

Paris. Günümüzde.

Binlerce göz çıkıyordu yerden. Metronun yer altı koridorlarından çıkan binlerce insanların gözleri gün ışığıyla kamaşıyorlardı biraz. Sonra kendilerine geliyorlar ve günlük işleriyle uğraşmak amacıyla kaldırımlarda koşuşturmaya başlıyorlardı. Metro ağızları kesintisiz insan atıyordu dışarı.

– Nereye gidiyorlardı hepsi birden? Çoğu iş yerlerine doğru. İnsanların modern etkinliklerini barındıran binlerce kübik ve sıcak başka mağaralara doğru. Telefon etmek. Gazete okumak. Mektup vb. okumak. Mektup vb'ne cevap vermek. Telefon etmek. Meslektaşlarıyla bir gece önceki televizyon programını tartışmak. İçecek dağıtan otomatik makineden kahve alıp içmek. Sütunlara birtakım rakamlar yazmak. Astlarının kendi sütunlarına yazdıkları rakamlara bakmak. Astlarına yanlış yaptıklarını anlatmak. Amirini görmek. İş hacmi gelişme diyagramlarını açıklamak. İçecek dağıtan otomatik makineden kahve alıp içmek. Anlaşmaları paraf etmek. Telefon etmek. Mini etekli sekreterlere takılmak. Restoranda yemek yemek. Telefon etmek. Arızalanan bilgisayarı için tamirci çağırmak. Sekreterine asılmak. Yeni bir bilgisayar satın almak. Yeni bir telefon satın almak. Yeni bir sekreter satın almak. Telefon etmek. Makineden bir kahve alıp içmek. Meslektaşlarıyla yakın zamanda yaptığı alışverişlerden konuşmak. Kendi servi-

sinde ve başka servislerde kimin kiminle yattığını öğrenebil mek için konuşmak. Saatine bakmak. Not defterine bakmak Telefon etmek.

Guzzi motosiklet pat pat ederek *Guetteur Moderne* binası nın önünde durdu. Lucrèce Nemrod mika gözlüğünü, deri başlığını çıkardı ve merdivenlere doğru koştu.

Geç kalmıştı. Gazetecilerin iskemlelerinden oluşan çembe rin içine daldı ve Franck Gauthier'nin yanına oturdu. Christi ane Thénardier bakmaya bile tenezzül etmedi ona. Bir sonra ki sayının konularıyla ilgili toplantı başlamıştı.

Toplum-mizah sayfasında çalışan Maxime Vaugirard resto- ranlarda patatesli biftekle verilen ve sözde süs malzemesi ola- rak kullanılan çürümüş salata yaprakları rezaletiyle ilgili bir yazı yazmak istiyordu. Öneri herkesi heyecanlandırdı ve hatta kimileri bu rezalete karşı bir dernek kurulmasını bile istediler Konu kabul edildi. Maxime Vaugirard atılımını devam ettire rek insanın sırtını tırmalayan naylon etiketlerle ilgili bir yazı önerdi. Ama ona her savaşın bir zamanı olduğu hatırlatıldı.

Büyük cinayet haberleri gazetecisi Florent Pellegrini ken- disini ansızın âşığının kollarında yakalayan oğlunu boğan bir anneyle konuşmak istiyordu. Bu ana çocuğunu bir çöp torba- sına koyup ırmağa atmıştı. Konusuna ilgiyi artırmak için katil ananın çok fotojenik olduğunu ve soruşturmayı yürüten yar- gıcın da bu kadına çılgınca âşık olduğunu ekledi sözlerine. Konu kabul edildi.

Çevre sorunlarıyla ilgilenen Clothilde Plancaoët dünyanın en büyük ormanlarından biri olan Papua ormanının suşi res- toranları için kullanılıp atılan çöplere ya da batı dünyasının burunları için kullanılıp atılan kâğıt mendillere dönüşerek kaybolmak üzere olduğunu anlattı. Adanın güneyini işgal et miş olan Endonezyalılar orman imtiyazlarını tekrar Japon ve Amerikan konsorsiyumlarına satmak istiyorlardı. Üstelik sa- nayicilerin girişimlerini kolaylaştırmak için Papua'nın yerli nüfusunu da hiç çekinmeden katlediyorlardı.

Şef kabul etmedi. "Hayır" dedi daha fazla açıklamaya gerek görmeden. Clothilde Plancaoët okyanuslarda kaybolmakta olan balıklarla ilgili bir yazı önerdi. Sanayi balıkçılığı tekneleri yeni balıklar bulabilmek için sularının yüzeyini o kadar boşaltmıştı ki artık ağlarını çok derin yerlere atmak zorundaydılar. Bu derinliklerden kesinlikle hiç tanınmayacak durumda "kızarmış mezgit filetoları"na dönüşmüş korkunç deniz ucubeleri çıkıyordu.

Christiane Thénardier kesinlikle hiç ilgilenmiyordu ve genç kadına orman ve balık sanayicilerini gözden düşürmeye çalışmaktan vazgeçmesini emretti. Çevreci gazeteci tekrar yerine oturdu ve başını öne eğerek bir daha ki sefere daha iyi bir öneri getireceği vaadinde bulundu.

Büyük uluslararası gazeteci Jean-Pierre Dubosc Orta Afrika'dan döndüğünü hatırlattı. Birbirlerini daha temizce öldürebilmek için mermileri kalmadığından bu işi taş ve sopalarla yapan insanlar görmüştü orada.

– Çok iyi, dedi Thénardier. "Aktüalite" için bir giriş olabilir bu. Bir ayrıntı gene de: Siz röportajlarınıza her zaman annesi öldürüldüğü için ağlayan, gözlerine sinek dolmuş küçük kızla başlıyorsunuz. Biraz yenileyin kendinizi sevgili Jean-Pierre. Albert Londres röportajlarına giriş olarak hep aynı klişeleri kullanmazdı kesinlikle. Sonunda inandırıcılığını kaybediyor. Ne bileyim ben onun yerine babası esir alındığından ağlayan karnı şişmiş küçük çocuğu koyun...

Toplulukta yarı-alaycı, biraz şakayla karışık gülüşmeler.

– Sonraki.

Franck Gauthier'nin kafasında omeopati, akupunktur ve öteki doğal hekimlik yöntemlerinin ipliğini pazara çıkarmak isteyen bir yazı vardı. "Hastalarının saflığı sayesinde geçinen tüm bu şarlatanların" hesabını görecekti nihayet. Jean-Pierre Dubosc da ona homeopatiyle tedavi olduğunu ve kendi hastalığıyla ilgili olarak bu yöntemin mükemmel biçimde yürüdüğünü söyledi. Pellegrini doğal denen bu alternatif hekimlikle-

re *Guetteur* okuyucularının çok rağbet ettiklerini hatırlattı Thénardier sessizliğe davet etti onları:

– Bu kocakarı ilaçlarının yararlı olup olmadıkları hiç önemli değil. Bu tür bir yazının önemi polemik yaratmaktır ve her yayın organının görevi de sönmekte olan yangınları yeniden canlandırmak değil midir? Eğer Franck gerektiği kadar intikamcı bir hava yaratabilirse ki bunu çok iyi yapabileceğine inanıyorum en azından bir yıl boyunca çuvallar dolusu mektup alırız. Belirsiz kışkırtmalar ve doğrulayıcı açıklamalar araştırmacı gazeteciliğin iki ana unsurudur.

Herkes Lucrèce Nemrod'a baktı. Konuşma sırası ondaydı Kalktı, her zamanki alışkanlığıyla kısa eteğini çekiştirerek hayali bir kırışıklığı düzeltti. Ve Isidore Katzenberg'le birlikte Afrika'ya kadar giderek eksik halka araştırmalarını sürdürdüğünü ve oradan çok önemli bir haberle döndüğünü anlattı.

Yazı işleri müdiresinin bakışları sertleşti. Isidore Katzenberg adının ona hiç de sempatik gelmediği açıktı. Bir kurdun bir kuzuyu ağzının içine bakması için yüreklendirmesi gibi o da genç kadını yüreklendirdi.

– Profesör Adjemian'ın sırrını Tanzanya cangıllarında bulduk. Onun kuramını biliyoruz artık. Gerçekten en eski atamızı bulmuş gibi. Atalarımızın atası. Epey yankı yapacak bu.

Yazı işleri müdiresi bir puro yaktı, bir kez çekti ve saydamsız bir bulut yaydı.

– Tezlerinizin kanıtı var mı?

– Evet. Eee... Yani şöyle söylenebilir: Kanıtı gördük ama çaldırdık. Ama siz biraz önce belirsiz kışkırtmalar ve doğrulayıcı açıklamalar araştırmacı gazeteciliğin iki ana unsurudur dediniz.

– Homeopati konusunda, Paleontolojiyle ilgili olarak değil, diye karşılık verdi Franck Gauthier yazı işleri müdiresinin yerine. Kökenlerimizin sırrı kanıt olmadan işlenemeyecek kadar önemli bir temadır. Elinizde sağlam kanıtlar yoksa herhangi bir varsayımı ortaya atamazsınız.

Meslektaşının ihaneti Lucrèce Nemrod'u şaşırttı.

– Ama anlatacağım olay...

– ... Kanıt yoksa bir değeri yoktur, diye lafı ağzına tıktı Gauthier. Bana bir kafatası, bir kemik parçası, gerçek bilim adamları tarafından değerlendirilebilecek herhangi bir şey getir. Önümüze ilk gelen kıvır zıvır yazıyı yayımlayamayız. Dergimizin saygınlığı söz konusu.

Lucrèce Nemrod soğukkanlılığını korumak için derin bir nefes aldı.

– Profesör Adjemian..., diye başladı.

– ... öldü, diye sözünü kesti şefi. Dolayısıyla seni destekleyemeyecek, üstelik çevresi onu her zaman çılgın biri olarak görmüştür.

Thénardier, Franck Gautier'nin stajyerini acımasızca bastırmasından hoşnut gözüküyordu. Ama stajyer de yenilgiyi kabul etmiş değildi henüz.

– Çok iyi, kanıt getireceğim o halde! dedi Lucrèce yazı işleri müdiresinin halka halka yükselen dumanlarının arkasından.

Thénardier pis pis güldü, aklına bir şey gelmişti.

– Her şey bir yana, belki de iyi bir konudur bu, dedi birden. Niçin işlenmesin? Sevgili Franck insanlığın kökenleri üstüne bugünkü bilgilerin ne durumda olduğunu özetleyen gerçekten ciddi bilimsel bir dosya oluşturmak ilgilendirmez mi sizi? Böylesine önemli bir konuyla ancak sizin gibi donanımlı bir profesyonel ilgilenebilir diye düşünüyorum.

Franck Gauthier telaşla bu konunun kendisini çok ilgilendirdiğini ve bu omeopatiyle ilgili dosyayı erteleyerek memnuniyetle bu konuyla ilgilenebileceğini söyledi. Çok sayıda paleontolog dostu vardı ve bunlar ona atalarımızın "gerçek" öyküsünü anlatmaktan büyük bir zevk duyarlardı. Maxime Vaugirard bu konuyu kendisinin de çok önemsediğini ve Franck'ın araştırmalarını, Fransızların, kökenlerinin sırlarına olun tutkularını açıklayan kısa bir eğilim değerlendirmesiyle tamam-

layabileceğini söyledi.

– Ama..., dedi rahatsız bir şekilde Lucrèce Nemrod.

– Geniş bir dosya. Hatta belki kapaktan girilebilir! diye bu ekleme yaptı Thénardier.

Clothilde Plancaoët Fransa'da otoban hatlarının planlanması sırasında tesadüfen bulunan paleontolojik sitlerle ilgili bir çerçeve yazısı önerdi çekinerek.

– Çok iyi bir fikir Caroline'ciğim. Görüyorsunuz, istediğiniz zaman...

– Ama... dedi hıçkırır gibi Lucrèce Nemrod duyduklarına inanamayarak.

Thénardier purosundan son bir duman halkası çıkararak kapattı toplantıyı.

– Çok güzel bir kapak, evet. Bu metafizik soruyu, hepimizi ilgilendiren o korkunç "nereden geliyoruz?" sorusunu kim sormamıştır ki?

2. YUKARIDAN

– Siyulara göre insan bir tavşan tarafından yaratılmıştır. Hayvan pıhtılaşmış kan gördü önünde bir gün. Ve ayağının ucuyla oynamaya başladı bu pıhtıyla. Kah pıhtısı barsağa dönüştü. Tavşan oynamaya devam etti ve barsağın üstünde birden bir yürek daha sonra da gözler oluştu. Organ küçük bir çocuğa, dünyanın ilk en küçük çocuğuna dönüşmüştü.

Isidore Katzenberg mitoloji kitaplarını karıştırıyordu. Lucrèce bunlardan birini aldı eline.

– XVI. yüzyıl Meksikalılarına göre Tanrı insanı fırında pişmiş killi topraktan yarattı. Ama ilk insanın pişirilmesini uzun tuttu ve bu ilk insan her tarafı yanmış, kapkara bir insan oldu. Tanrı hoşnut kalmadı bu sonuçtan. Bu ilk taslağı tesadüfen attı insana ve kara insan doğru Afrika'ya düştü. Tanrı o zaman ikinci bir deneme daha yaptı: "Daha az pişmiş". Sapsarı, bem-

beyaz, çiğ bir insan çıktı bu denemeden. Tanrı fırınını iyi ayarlayamadığından gene başarısızlığa uğradığını düşündü. Bu ikinci denemeyi de attı dünyaya, o da Avrupa'ya düştü. O zaman Tanrı büyük bir gayretle işe koyuldu ve üçüncüsünün pişirilme işine özenle nezaret etti. Bakır rengini almasını, bronzlaşmasını, altın gibi olmasını istiyordu onun. Bu kez başardı ve ne çok pişmiş ne az pişmiş mükemmel bir insan elde etti: Tanrı'nın Amerika'nın ortasına attığı Meksikalılar.

– İÖ 2300'de Heliopolis Mısırlılarına göre insanlık tanrı Atum'un kendi kendini tatmininden doğmuştur. Söylentiye göre sperminden ilk insanlar kabul edilen ikizler Shu ve Tefnet doğmuştur.

Lucrèce nöbeti devralmaya hazırdı.

– İÖ 1200 yılında Sümerlere göre tanrılar ihtiyaçlarını karşılamak için çalışmaktan yorulmuşlardı. İçlerinden birini, tembellik etmelerine olanak sağlayacak bir hizmetçiler kuşağı doğurması için kurban etmeye karar verdiler.

– Ne kadar varsayım varsa o kadar öneri var. Şimdi de bu görüş bir dişi domuzun tavladığı ataların atası görüşünü yalanlıyor!

Her ikisi de güldü buna.

Isidore ona baktı. Güldüğü zaman iki küçük çukur oluşuyordu yanaklarında. Tam bu sırada televizyon kendi kendine açıldı.

– Modern mitoloji saati, dedi Isidore.

Şahane blazer ceketli sunucu başlıklar sundu. Önce Romanya'daki öksüz yurtlarıyla ilgili çok özel bir röportajdan söz etti. Bir gazeteciye göre bu ülkede birçok çocuk kilise avlularına bırakılmıştı. Ve bu çocuklar Devlet öksüz yurtlarına götürülüyorlardı. Pislik içinde bir öksüzler yurdu görüntüsü. Gürültü yapan çocuklar. Yorumcuya göre bu ülke, bu kadar çok çocukla ilgilenebilecek kadar maddi olanağa ve personele sahip olmadığından yeni doğan terk edilmiş çocuklar kafes gibi kapatılmış parmaklıklı yataklara atılıyorlardı. Bu çocuklar

burada sürekli ağlayıp sızlıyorlardı. Bazıları delirmişlerdi ve yüzlerini tırmalıyorlardı. Çok fazla şiddet gösteren bazılarına iki yaşından itibaren deli gömleği giydiriliyordu. Bir sosyolog bir mikrofonun önüne geçerek terk edilmiş çocuk sayısının bütün dünyada her geçen gün arttığını belirtti. Bu sosyologa göre günümüzde ana babaları tarafından terk edilmiş 146 milyon çocuk vardı ve bu sayı bütün ülkelerde katlanarak yükseliyordu. Isidore birden kapattı televizyonu. Sarsılmış gibiydi.

– 146 milyon! diye yineledi yıkılmış bir halde.

Başını ellerinin arasına aldı.

Lucrèce şimdi onun niçin EAŞY'le (En Az Şiddetin Yolu) bu kadar ilgilendiğini ve daha parlak bir gelecek görmeye çalıştığını anlıyordu. Bugünkü durum korkutuyordu onu. Lucrèce bir ara onun niçin aktüaliteden bu kadar haberli olmak istediğini sordu kendi kendine ama sorunun cevabını biliyordu: "Çünkü bilmek istiyor. Devekuşu gibi davranmak istemiyor. İçinde yaşadığı dünyayı olduğu gibi görmek istiyor."

– Bir şey yok. Affedersiniz, diye mırıldandı kendini toplayarak.

– Anlıyorum, dedi Lucrèce. Ben öksüzüm ve en çok da benimle ilgili bu.

– Eğer çocuklarımızı terk edersek, bütün tür...

– ...Sanki insanlar soylarının geleceğiyle daha az ilgileniyorlardı artık, diye tamamladı Lucrèce.

Isidore kararlı bir tavırla kalktı yerinden.

– Şimdi belki size başka bir sırrımı göstermenin zamanı geldi, dedi.

Koca gazeteci onu odanın ortasına muazzam yuvarlak bir gemi direği gibi dikilmiş, ortadaki sütuna doğru götürdü. Bir kapıyı açtı ve sarmal bir merdiven gösterdi.

Lucrèce onu izledi. Bir kapının önüne geldiler. Isidore kilidi açtı. Merdiveni aydınlatan lambayı söndürdü ve yedi mumlu bir şamdanı yaktı. Kapı etrafı suyla çevrili küçük bir düzlüğe açılıyordu. Üst havuzdaydılar.

Lucrèce, Isidore'un niçin şamdan kullandığını anladı: Çok güçlü bir ışık istemiyordu. Burada tavan yoktu ve kafanızı kaldırdığınızda yıldızlı gökyüzünü görüyordunuz.

– İşte benim "tatil yerim".

Yedi mumlu şamdanı söndürdü Isidore. Bu yaz gecesinde yıldızların aydınlığı sahnenin aydınlanması için yeterliydi.

Isidore suyun çevresindeki dairevi bir alanla bağlantılı küçük tahta bir köprüyü gösterdi ona.

– Burada insanlardan uzak ve yıldızlara daha yakınız.

Isidore bir köşeye doğru gitti, bir disk seçti ve alete koydu: Eric Satie'nin *Gymnopédies*'si. Müzik odayı doldurdu, hatta suyu bile dalgalandırdı hafifçe. İki şezlong gösterdi ona Isidore.

– Şah...

Isidore susmasını işaret etti ve yıldızları gösterdi.

– Bu akşam Satie ve galaksiler var programda.

– Ben...

Isidore parmağını dudağına koydu.

– Şşşşt... Dinlemek. Anlamak. Susmak.

Gymnopédies'nin sesini açtı. Tamamen müzik doldurdu odayı.

Lucrèce yıldızlara baktı. Baktıkça yeni yıldızlar keşfediyordu.

Bir göktaşı gökyüzünde ince bir çizgi oluşturarak atmosfere girdi. Bir adak adadı.

– Öyle sanı...

Isidore susması için işaret etme zahmetine bile katlanmadı. Bir suç ortağı gibi gülümsedi ona ve Lucrèce onun kendisiyle aynı şeyleri hissettiğini ve özellikle de bunun için buraya geldiğini anladı. Burada anlaşmak için konuşmaya ihtiyaç yoktu artık.

Tam o sırada bir ses işitti Lucrèce. Değişik bir şıpırtı. Işık yeterli olmadığından suyun yüzeyini iyice görememişti Lucrèce. Gözbebekleri büyümüştü ve daha iyi görüyordu şimdi. Suyun üstüne çıkmış üç baş ona bakıyordu.

Korkarak irkildi. Ama onu inceleyen bu üç alaycı yüz bildik yaratıklardı. Yunuslar.

– Bunlar...

Isidore gene parmağını dudağına bastırdı, sonra yerinden kalktı, soyundu ve ılık suya atladı. Dalmasıyla çevresine biraz su sıçrattı, yunuslar keskin çığlıklar atıp onunla oynamaya başlamışlardı bile.

– Gelebilir miyim? diye sordu Lucrèce Nemrod.

– Hayır henüz çok erken.

Bunun üzerine Isidore kenarda kaldı ve yıldızları seyrederek arkadaşının yunuslarla oynarken çıkardığı sesleri dinledi. Lucrèce olup bitenleri düşündü. Isidore'un burada, kendisin de kötü olarak görebildiği her şeyden arındığını anladı. Su onu yere yapıştıran ve bütün kemiklerine baskı yapan çekimin şiddetini bile hissetmediği bir unsurdu. Yunuslar hastabakıcı ları, gece ise kaçış yeriydi.

"Tatil yeri"nde öç alma isteği ve öfke duymadan korkunç streslerden kurtarabiliyordu kendini.

Isidore suda atlıyor, zıplıyor ve yüzüyordu. Yunuslar bugün onun özellikle kendisine ihtiyacı olduğunu anlamışlardı. Lucrèce hepsinin bedenlerindeki çizikleri gösterdiklerini fark etti. Bunlar büyük olasılıkla gemi pervaneleriyle yaralanmış olan ve Isidore'un tedavi edip getirdiği yunuslardı. İşe kendisini kurtaracak olanları kurtarmakla başlamak.

Yunuslar Isidore'u git gide daha uzun dalışlara sürüklediler. Arkadaşlarını merdivenin bulunduğu orta direğin çevresinde döndürdüler. Isidore kendinden geçip gözlerini yumarak sırt yüzgeçlerine yapıştı, yüzünü bir mutluluk gülümsemesi kapladı.

Sudan çıktı. Bir havluyla kurulandı.

– Düşüncelerini sordunuz mu onlara?

Isidore birden çok kararlı bir tavır içindeymiş gibi gözüktü.

– Onlarla birlikteyken daha iyi hissetim... Kendimi.

Yerinde döndü.

– Öyle sanıyorum ki bu eksik halka hikâyesi çok önemli. Beş parmaklı ayağın doğada kaybolmasını istemiyorsak eğer bir an önce harekete geçmemiz gerekir.

– Ange büyük olasılıkla en fazla parayı kim verirse ona satacak dedi öfkeyle gazeteci.

– Hem paraya hem saygınlığa gereksinimi var, diye karşılık verdi Isidore.

Gökbilimci Sanderson ve biyolojist Conrad'ın geri satın alma girişiminde bulunamayacakları konusunda anlaştılar çünkü her ikisi de memurdular ve dolayısıyla akrobatı tatmin edici bir para veremezlerdi.

Geriye Doktor Van Lisbeth kalıyordu.

– O milyarderlere sonsuz olanaklar sunan bir kliniğin sahibi değil yalnızca, insanın domuzla olan bağlantısını da ilk kez o ortaya çıkarmıştır, dedi Lucrèce dolu ağzıyla.

– Bu kliniğin etrafında tuhaf şeyler dönüyor.

– Allah Allah!

Isidore Katzenberg durdu. Bir meyankökü şekeri paketi aldı eline. Beyin kazanını beslemesi için git gide daha fazla şekere ihtiyacı vardı.

– Nasıl oldu da daha önce düşünemedim!

– Neyi?

– Meşhur yerleri CIRC'i.

– Evet deney yerleri, ne ilgisi olabileceğini pek iyi anlamadım... dedi şaşırarak Lucrèce.

– Baş harfleri sadece.

– CIRC?

– Evet daha çabuk söyleyin.

Lucrèce Nemrod birçok kez yineledi bu harfleri, sonra boşalmış gibi durdu.

– Circé! (Kirke) Yunan mitolojisinde bir tanrıça adı!

Bu kez genç kadın da heyecanlandı arkadaşı gibi.

– Özelliklerini hatırlıyor musunuz peki?

– Genç kadının, Kirke'nin, Yunan mitolojisindeki bu büyücünün, Odysseus'ta Ulyssus'un adamlarını... domuza çevirdiğini hatırlaması için kimsenin yardımına gereksinimi yoktu.

Su deposundan ayrıldılar ve karanlık gecede sepetli motosiklete binip hızla yola çıktılar.

3. YALNIZ

Uzaktan bir primat sürüsünü fark eder.

Baba gibi.

OĞUL sürünün kendisini kabul edeceği umuduyla ileri atılır. Üç başat eril anında çekip gitmesi gerektiğini bildirirler ona. Israr eder. Taş atarlar. Yavrular bile taş atarlar. Yabancıları sevmezler.

BİRİNCİ OĞUL nasıl bir kafaya sahip olduğunu bilmez ama düşman gibi davranmalarından onlara biraz "farklı" göründüğünden kuşkulanır.

Domuz yavrularına yaklaşır. Ana gibi.

Burada da en uzun dişli eriller saldırarak uzak durması gerektiğini anlatırlar ona.

Onlarla konuşmak ister. Kusurlu olmanın ötesinde onlara ana ve babasının farklı özelliklerinin kişiliğini zenginleştirdiğini söylemek ister. Kendisine istenmeyen bir yaratık olmasının da ötesinde sıkıcı olduğu anlatılır.

Ama hayvanlar onun ne görünümünü ne de kokusunu tanımaktadırlar. Onlar için BİRİNCİ OĞUL bir ucubedir. Değişmekte olan bir yaratık. Hepsi soy bırakmadan ölmesini dilemektedirler. İçine kapanır. Keşke mağarada ailemle birlikte kalsaydım, diye düşünür. Hiç değilse görünümüyle onları şoke etmiş olmazdı.

Lucrèce Nemrod, Mimosas kliniğinin dış duvarına sorunsuz tırmandı ama çok ağır olan ve sporla pek ilgisi olmayan Isidore'u yukarı çekmesi çok zor oldu.

Köpekler saldırdılar. Isidore Katzenberg, böyle bir durumla karşılaşabileceği düşüncesiyle yanında getirdiği kloroformlu köfte attı onlara.

Büyük çoban köpekleri sakinleşince, hemen bahçeyi geçtiler ve binaya girdiler. Giriş yeri çok hareketliydi. Uykusuzluk çeken hastalar çok sabırlı hastabakıcıları sürekli rahatsız ediyorlardı. İki bilim gazetecisi çok fazla dikkat çekmemeye çalışarak gizlice koridordan geçerek CIRC bölümüne yöneldiler. Kapıdan geçtiler. Sağ tarafta anlaşılmaz seslerin yükseldiği bir konferans salonu vardı. Yaklaştılar oraya. Doktor Van Lisbeth, bizzat kendisi on kadar öğrenciye ders vermekteydi. Küçük bir havalandırma deliği sayesinde öğrenebildiklerine göre öğrencilere bir domuzdan pankreasın nasıl alınabileceğini, bu pankreasın bir bonobo şempanzesine aktarılarak nasıl, "bir insan organı haline dönüştürülebileceğini" anlatıyordu. Organ en sonunda da bir insana aktarılacaktı. Doktor Van Lisbeth daha sonra operasyonla ilgili bir başarı eğrisi gösterdi.

İçeride küçük bir domuz ve bir maymun vardı. Doktor hanım domuzun genetik açıdan, muhtemel bir operasyon sırasında organın reddedilme olasılığının en aza indirgenecek biçimde değiştiğini anlattı öğrencilere. Daha sonra videoda tedavisi mümkün olmayan bir hastalığa yakalanmış bir hastayı gösterdi.

– Hastaya müdahalemizden önce morfin bile etki etmiyordu. Omurgasına domuz böbreküstü bezlerinden alınmış kromafin hücreler içeren makrokapsüller aktardık. Bunlar doğal olarak çok sayıda ağrı kesici madde ve özellikle de dopamin, enkefalinler ve somotostatin ürettiler. Sonuç bütün tahminlerimizi aşıyor. Bazı hastalarda morfini kesmek mümkün oldu.

Sadece bir hastada başarılı olmadı aktarım.

Bayan cerrah Mimosas kliniğinin bu tür uygulamaların yapıldığı tek klinik olmadığını belirtti. ABD'de Rhode Island eyaletindeki Providence üniversitesi biyoloji departmanı ve Lozan tıp okulu, Parkinson hastalığını domuz organlarının aktarımıyla tedavi etmeye çalışıyorlardı. Onlara göre pankreas, böbreküstü bezleri ve hatta kalp aktarımı konusunda büyük başarılar elde edilmişti.

– Bir şey mi arıyorsunuz?

Isidore Katzenberg ve Lucrèce Nemrod irkildiler. Bir gece nöbetçisi onlardan kendisini izlemelerini rica etti ve konferans salonuna girdiler.

– Bu ikisinin sizin öğrencileriniz olabileceğini sanmıyorum, dedi nöbetçi.

Doktor Van Lisbeth iki gazeteciyi tanıdı ve nöbetçiye etrafı dolaşmaya devam edebileceğini söyledi. Bu ziyaretçiler tehlikeli değillerdi. Ama onları bir an önce odasına götürebilmek için dersini çabuk bitirmek istedi.

Herkes oturur oturmaz, Doktor Van Lisbeth, kalemler ve özenle yerleştirilmiş dosyalarla dolu maun bir masanın arkasındaki koltuğundan şöyle konuştu:

– Tanzanya'ya gittiğinizden haberim var. O halde biliyorsunuz ve buraya gelişinizin nedeni de bu kesinlikle. Beş parmaklı ayağın bende olduğunu sanıyorsunuz ama yanılıyorsunuz. Ange Rinzouli benimle görüştü tabii ki ama görüşme sebebi elindekini en fazla parayı verene satabilmek için bir açık artırma düzenlediğini haber vermek içindi. Açık artırma gelecek hafta, gösterisinden hemen sonra Kış Sirki'nde olacak.

Doktor Van Lisbeth gazetecilere üstünde beş parmaklı ayağın bir fotoğrafının ve satışın tarihi ve yeriyle ilgili bilgilerin yer aldığı bir kâğıt uzattı. Sonra siyah çoraplı ince bacaklarından birini ötekinin üstüne attı ve koltuğuna gömüldü.

Lucrèce Nemrod gözlerinin içine baktı,

– Profesör Adjemian'ın varsayımının bir insan-domuz me-

lezi olduğunu başından beri biliyordunuz. Niçin hiç söz etmediniz bize bundan?

– Hassas bir konu bu. Domuz her zaman acınacak bir hayvan imajı vermiştir. Çitlikte köylülerin en fazla tekmelediği hayvan domuzdur. Burada, bu lüks klinikte müşterilerimiz arasında çok sayıda Ortadoğulu petrol milyarderi vardır. Bir domuz kalbi, böbreği ya da pankreası taşıdıklarını öğrendikleri taktirde büyük bir hayal kırıklığına uğrarlardı. Dava açarlar ve iflas ettirirlerdi bizi büyük olasılıkla.

Kadın onları derin bakışlarla süzdükten sonra karar verdi.

– Gelin, dedi.

Binadan çıktılar ve bahçede, ilk geldiklerinde gözlerine çarpmamış olan küçük bir eve doğru götürdü gazetecileri Van Lisbeth. İçeri girdiler ve burada sanki her şey domuzgillere ithaf edilmişti: Büyük domuz resimleri, afişler.

– Domuzları incelemek çok etkiledi beni. Bir yanda bize çok yakın ve zeki hayvanlar olarak gördüğüm domuzlar vardı, öte yanda ise sanayi amaçlı domuz yetiştirme etkinlikleri sırasında uğradıkları muameleler. İnsan türü için büyük bir utançtır bu. Öteki hayvanlara böyle davranıyorsak eğer gelişmiş hayvanlar olduğumuzu nasıl iddia edebiliriz? Bu durumda CIRC'de deney yapmakla yetinmedim. Domuzların korunması alanında etkinlik gösteren özel bir kuruluşun bir tür Fransa şubesi olan ALF'nin yardımıyla finansman sağladım. Bu özel kuruluşun adı PLF ya da Pig (İngilizce domuz) Liberation Front'dur. Mimosas kliniğinin hissedarlarını hayvanların kötü yaşam koşullarına karşı mücadeleyi desteklediğimizi göstermenin kurumun imajı için çok iyi olacağına inandırmayı başardım. Yalnızca canlı hayvanlar üstünde deney yapılmasına karşı olan dernekler tarafından rahatsız edilmemek bile önemliydi. Eski köşkün dairelerinden ve bitişiğindeki limonluktan toplantılarımız için yararlandığımızı kabul ettiler.

Girişte gençler el ilanları yığınlarını, afişlerle dolu kutuları ve hatta domuzları yücelten tişörtleri yerleştirmekle meşgul-

düler.

– Onlar domuzun yeniden güçlendirilmesi davasını anla mış olan gönüllülerdir, diye bir açıklama yaptı.

Lucrèce Nemrod ve Isidore Katzenberg domuzun onuruna adanmış gerçek bir müze gibi gördükleri yere doğru gittiler arkasından. Büyük salonda muazzam bir domuzgil heykeli duruyordu ve kaidesindeki bronz plakada şu yazı okunuyordu "HER İNSANIN KALBİNDE UYUYAN BİR DOMUZ VARDIR."

Doktor hanım elini heykelin kıvrımlarında şefkatle dolaştırdı.

– En tatlı, en duygulu, bildiğim kadarıyla bize an yakın hayvandır. Eskiden Galyalılar domuzu yüceltmeyi bilirlerdi. Kutsal bir hayvan gibi görürlerdi domuzu çünkü yermantarlarını bulabilen tek hayvandı. Eski Mısırda gök tanrıçası ve yıldızların anası Nut kimi zaman yavrularını emziren bir dişi domuz gibi tasvir edilmiştir. Türkiye'de de yaban domuzlarına kült adanırdı.

Lucrèce Nemrod salonu süsleyen ve hepsi de domuzun yüceltilmesine adanmış çeşitli sembolleri, heykelleri, resimleri, büyü kitaplarını seyrederken bir yandan da not almak için artık yaprakları kıvrılmış defterini çıkardı.

– ...Bununla birlikte domuzgillerin şan ve şöhret dönemleri uzun sürmedi. Herakles'in on iki işinden biri Erymanthos yaban domuzunu yakalamak, onların gözden düşmelerini simgeler. Biraz her yerde ve de bazı mitolojilerde domuzun yenildiği ve saygınlığının elinden alındığı bu sahneye rastlanır. Meleagros Kalydon ormanının dev yaban domuzunu avlar. Theseus Kromyon dişi domuzunu avlar...

Kafeslerle dolu bir salona girdiler. Her kafes içindekilerin rahat etmeleri için büyük bir özenle düzenlenmişti. Kafeslerde rahat yastıklar ve işlevsel yemlikler vardı. Aydınlatma gizliydi. Her kafese içindeki domuzgilin adı ve genetik özelliklerinin belirtildiği bir etiket yapıştırılmıştı: Charles-Edouard, Maximilien, Wolfgang Amadeus, Achille, Jean-Sébastien, Lud-

wig. Gazeteciler etiketteki bilimsel bilgilerden CIRC'in, organ aktarımlarında yararlandığını düşündüler.

Solange Van Lisbeth bir domuz yavrusu aldı eline ve okşamalarını istedi.

– Bakın derisi ne kadar pembe, hoş ve kaygan. Bu hayvanın evcilleştirilmesi çok kolaydır. Kediden daha temiz, köpekten daha sadık bir hayvandır. İhtiyacını görmek için sokaklarda dolaşmasına gerek yoktur. Adı söylenir söylenmez gelir yanınıza. Sahiplerinin ellerini yalamaktan hoşlanır. Çeşitli numaraları öğretebilirsiniz ona. Gazete getirebilir ve birçok hayvanın burnundan daha hassas burun kısmıyla bir yerin kokusunu alabilir. Yermantarlarının kokusunu alabilen tek hayvan olması boşuna değildir.

Daha sonra Isidore Katzenberg kucağına aldı domuz yavrusunu.

– Domuz kelimenin tam anlamıyla gerçekten soylu bir hayvandır, diye sürdürdü konuşmasını doktor hanım aynı coşkuyla. Akıllıdır Duyguludur, hassastır. Aile kavramından haberlidir. Çift kavramından haberlidir. Cinsel ilişki sırasında sinirleri öylesine gerilir ki bu yüzden öldükleri görülmüştür. Bu hayvanların ne kadar tutkulu olduklarını gösterir bu.

Lucrèce Nemrod da okşamak istedi domuz yavrusunu.

– Görüyorsunuz siz de dayanamadınız, dedi Solange Van Lisbeth. Normaldir, domuza sizi ayartması için bir şans tanınsa, çok iyi becerir bu işi. Aslında her insanın yüreğinde uyuyan bir domuz vardır derken, en iyi insanların, sadece en iyi insanların yüreklerinde uyuyan bir domuz vardır demek daha doğru olurdu.

– Zavallı dostum, dedi domuz yavrusuna Isidore sevecenlikle, şansın yok, doğru bir dünyada doğmadın sen.

Sonra sahibesine dönerek sordu:

– Domuzun özellikle ilginç bir hayvan olduğunu ne zaman anladınız?

Doktor Van Lisbeth konuklarını duvarlarda çeşitli domuz

türlerini gösteren röprodüksiyonları incelemeye davet eder ken onlara bir fabl anlatmayı yeğledi.

Eskiden Çin'de domuzlar çocukların en sevdikleri ve ken dilerine en yakın buldukları hayvanmış. O dönemde Çinliler köpekleri yemek için besler, domuzları da sürekli birlikte ol dukları ev hayvanları olarak evcilleştirirlermiş. Bir gün Seçu an'da küçük bir çocuğun evi yanmaya başlamış. Çocuk domuzunu kurtarmak için eve girmiş. Ama domuz dumandan boğularak ölmüşmüş ve çocuk hayvanı yarı yarıya kömürleşmiş durumda bulmuş. Doğal olarak son bir defa sarılmak istemiş ona ama eriyip bedenden akan yağ ellerini yakmış çocuğun. Acısını dindirmek için parmaklarını ağzına sokan çocuk bu yağın çok lezzetli olduğunu fark etmiş. Haber yayılmış. Çinliler evcilleştirdikleri domuzlarını şişte kızartmışlar ve bütün dünyada domuzun ev hayvanı olarak kullanılması dönemi bitmiş.

Aynı dönemde biraz her yerde domuz mükemmel bir besi hayvanı oldu. Çok küçük, dar bir alanda yaşayabilir. Etçil-ot çuldur. Saldırgan değildir. İşte domuzun dramı da buydu: Uyarlanma yeteneği, insana yakınlığı onu kesinlikle mahkûm ediyordu.

Çevrelerindeki fotoğraflar domuz ahırlarının sanayileşmesinin başlangıç dönemlerini gösteriyordu. Kafeslerde ya da bölmelerde beslenen hayvanlar. Et kesme, öğütme, yeniden elden geçirme makineleri. Bir pankartta insanın domuzdan elde ettiği bütün eşyaların listesi vardı. Listede neler yoktu ki... Elbise ve ayakkabı fırçaları, resim fırçaları, yağından yapılan mumlar, toynaklarından elde edilen yapıştırıcılar, sidik torbasından elde edilen maroken eşyalar ve tütün tabakaları.

– Şimdi sizinle konuştuğum şu anda dünyada ne kadar domuz yetiştirildiğini biliyor musunuz? Yaklaşık 650 milyon. Amerikan nüfusunun üç katı.

Isidore Katzenberg ve Lucrèce Nemrod konserve şarküteri kutularından oluşan piramit resimlerini, selofanlı şarküteri yı-

ğınlarını, İtalyan sucuğu yığınlarını, domuz kavurmalarını, beyaz, siyah, elmalı biberli sucukları, salamları uzun uzun seyrettiler.

– Ve işte son kutsal hizmetleri.

Eski bir reklam afişinde güleç bir domuz sosis biçiminde barsaklarını uzatıyor ve şöyle diyordu:"Domuzun her şeyi iyidir."

Doktor Van Lisbeth bir grup bilim adamının görüldüğü bir fotoğrafın önünde durdu.

– Otuz yıl önce bir İngiliz laboratuvarının bizim ve onların organları arasında tesadüfen tam bir uyum olduğunu bulduğu an. Organizmamız bilinmeyen bazı nedenlerle domuzların organizmalarıyla uyum gösteriyor.

Etajerlerde formol içinde hiç el sürülmeden korunmuş çeşitli organların bulunduğu şişeleri gösterdi.

– Kliniklerin organ bulamaması büyük bir sorun haline geldiğinde, üçüncü dünya ülkelerinde serserilerin öldürülüp gözlerinin çalındığı, çocukların öldürülüp böbreklerinin çalındığı bir dönemde domuz kurtarıyor bizi.

Doktor Van Lisbeth domuz yavrusunu tekrar kucağına aldı.

– Bunun adı Maximilien. Burada yetiştirdiğimiz domuzların en akıllısı bu. Zekâ testlerinde birinci. Gelin, göstereyim size.

Bonobolarda gördükleri türden kilitlerle donatılmış kafeslerin bulunduğu bir salona götürdü onları.

Domuz yavrusunu bir kafese soktu ve hayvan burnunun ucuyla tutarlı cümlesini yapmak üzere küçük tekerlekleri çevirdi: "Sana doğru geliyorum." Kapı açıldı ve domuz, koşarak geldi, kadının elini yalamaya başladı.

– Maximilien bonobolarımın en zekisinden daha çabuktur!

Lucrèce defterinin yapraklarını geriye doğru çevirdi.

– Çok iyi, ama bunlar sizinle ilk karşılaştığımızda benimsediğinizi söylediğiniz Lamarckçılığa ters düşüyor. Ortamın, sonunda bir primatı insana dönüştürmüş olduğunu söylemiş-

tiniz siz bize.

Organ aktarım uzmanı o zaman insanın kökenleri üstüne kuramının ancak yarısını anlatmış olduğunu söyledi.

– Profesör Adjemian'ın buluşu çok daha ileri gidiyor. Adjemian türler üzerinde ille de büyük olayların etkili olmasının şart olmadığını söylüyor. Ona göre değişiklik için bazen tek bir bireyin iradesi bile yeterlidir.

– Tek bir birey mi? diye sordu Lucrèce.

– Evet. Tek bir birey bütün sürünün dolayısıyla da türünün tüm tarihini değiştirebilme yeteneğine sahiptir.

Van Lisbeth küçük bir lavaboda ellerini yıkadı.

– Genel kabul gören düşüncelerin tersine ben inanıyorum ki neredeyse bir hiç bile büyük etkiler yapabilir. Bir su damlası okyanusu taşırabilir.

Lucrèce Nemrod Van Lisbeth'in teorisini not ettiği sayfayı tekrar açtı ve bunu artık tamamlamak gerektiği düşüncesiyle şu notu düştü: "Van Lisbeth kuramı (devam): Tek bir insanın iradesi dünyanın değişmesi için yeterli olabilir."

Cerrah kadın ziyaretçilerine bir hatırlatma yaptı:

– Bir tek eril primat dişi bir domuzla çiftleşti, tür bütünüyle değişti. Bu çitleşmeden doğan melezin yaşama ve soyunu sürdürme çabası içinde bu birleşmeyle ortaya çıkan rastlantısal genetik karakter tüm bir tür oluşturdu. Bu tür de tüm çevresini değiştirdi ve belki de günün birinde bütün evreni değiştirecektir. Bir damla su: Okyanus taşar!

Birden bir gerçeği fark ettiler: Maymunlardan ve domuzlardan başka bir şeyin bulunmayacağı bir dünya çok yakındı artık.

Ve de hiçbir insanın olmayacağı...

5. AKBABALARLA

BİRİNCİ OĞUL'un karnı çok acıkmaya başlamıştır.

Av kolay değildir. Gerçekten de hayvan yakalamayı asla öğ-

renememiştir. Aile mağarasında yemler havadan düşer ve düşmenin şiddetiyle de yarı yarıya ölüdür bunlar.

Orada karın doyurmak kolaydır. Burada, dışarıda yemler yanlarına bile yaklaştırmazlar.

Bir devekuşunu izler. Uzun sürmez. Sevimli uçucu hayvan hem hızlı koşmada hem mukavemette kolayca yenilgiye uğratır onu. Yüreği yanar.

Strateji değişikliği.

Bir gergedan yavrusu yakalamak ister ve hayvanın anası onu boynuzuyla tehdit edince bu sefer ters yönde koşmak zorunda kalır.

Önceki rekorunu kırar, ama hâlâ açtır. Koşmak da bitkin düşürür.

Bunun doğru bir yöntem olmadığını anlar. Eğer doğa onu bir yarış hayvanı olarak yaratmak isteseydi, daha uzun ve daha adaleli ayaklar verirdi. Hiç düşünmeden aldığı dikey konum aerodinamik özelliklerini kısıtladığından ve rüzgâra karşı gitmesini engellediğinden koşmaya daha az elverişlidir.

BIRINCI OĞUL stepte başıboş dolaşır durur.

Avın, kendisinden, yalnızca leşçi olduğundan değil bir birey olduğu için de kaçtığını düşündüğünden çok daha fazla üzülmektedir. Av hayvanı onu canavar gibi görmekteydi sanki ve yanına yaklaşmasını istemiyordu.

Daha da şaşırtıcı olanı: Onu kovalayan hiçbir leşçi yoktur. Etiyle hiçbir aslan, hiçbir leopar, hiçbir Etiyopya kurdu ilgilenmez. Yılanlar ve taranta örümcekleri bile ısırmaz. Sivrisinekler uzaktan ıslık çalarlar. Sinekler uzaklaşırlar yanından.

Hepsi suçumu biliyorlar mı yoksa? diye düşünür. Onları endişelendiren özel kokusu mudur yoksa! Ötekiler bildik hayvanlar arasında bir yere oturtamazlar onu.

BIRINCI OĞUL bir kök yer. Delikten çıkalı beri, yiyecek daha iyi bir şey bulamadığından kök yer sadece. Bitkilerin hiç değilse ne gözleri ne burnu vardır. Bir kök yargılamaz sizi.

Güneş gene rahatsız etmektedir. Bunun üzerine gündüzle-

ri ağaçların dallarında ya da topraktaki deliklerde uyumaya, geceleri de ava çıkmaya karar verir. Böylece uyuklayan hayvanları yakalayabileceğini ummaktadır.

Hareket etmeyen bir kertenkeleye yaklaşmak ister. Dokunur dokunmaz kaçar hayvan. Bir türlü olmaz. Bir baykuşu, kemirici bir yavruyu, bir sülüğü rahatsız eder ve kaçırır. Protein eksilmeye başlamıştır vücudunda.

BIRINCI OĞUL bütün hayatı boyunca kök yeme tehlikesi içinde olup olmadığını düşünür. Böyle bir şeyin gelişmesini engelleyeceğini hisseder. Ataları et yemek için uzun bir süre beklemişlerdir ve onun tekrar otçul olması için yapmamışlardır bunu. Ne pahasına olursa olsun yiyecek et bulması gerekmektedir. Ama yanlarına yaklaşır yaklaşmaz bütün güçleriyle kaçan bu hayvanları nasıl yakalayacaktır?

BIRINCI OĞUL bir gün yarısı yenmiş bir zürafa iskeleti bulur. Büyük olasılıkla akbabalar doyuncaya kadar kemirmişlerdir. İşte çözüm. Et biraz çürümüştür ama et olduğunu ve yenmek için hazır bekleyen et olduğunu kabul etmek zorundadır.

Hâlâ, kurumuş, küçük kara kas parçalarıyla kaplı ve çok pis kokan bir parça kemik alır ve ağzına götürür. Önce bir et tadı alır ama hemen arkasından iğrenç bir çürük kokusu gelir. Çok sayıda deneme yapar. Önemli bir iştir bu. Bu şekilde beslenerek akbabalar düzeyine kadar ineceğini bilir ama hiç değilse etçiller safında kalacaktır. Hem sonra hayattadır ve biraz olsun karnı doymuştur.

Önce hayatta kalmak sonra düşünmek.

Kafasını kaldırır. Mağarada tavan daha yakındır. Dışarı çıktığından beri her şey ulaşılmaz gözükmektedir. Yıldızlar dahil.

6. EN UZAK YILDIZLAR

Gümbür gümbür çalan davullar. Şıkırdayan ziller. Paris Kış Sirki çadırının altında projektörler inanılmaz derecede güçlü

ışık saçan yıldızlar gibi parlıyordu. Payetli giysiler içinde bir Beyefendi yer yer yükselen alkış sesleri arasında ortaya çıktı.

Televizyon ve sinema bu canlı gösteriyi çok olumsuz etkilemişti. Belediyeyle yapılan anlaşmalar sayesinde gösteriyi davetli olarak ücret ödemeden seyretmeye gelenler ve eskiye özlem duyanların dışında pek fazla seyirci yoktu.

Isidore Katzenberg ve Lucrèce Nemrod, Doktor Van Lisbeth'in yanına oturdular. Beş parmaklı ayakla ilgili açık artırmanın gösteriden hemen sonra Ange Rinzouli'nin 66 nolu karavanında yapılması kararlaştırılmıştı.

Spotlar söndü. Davullar gümbür gümbür çaldı. Coşturan savaş havası çocukların el çırpmalarıyla kesildi. Beyefendi pistte gerçekleşecek olan numaraları överek saydı.

Birtakım siyah önlüklü insanlar arenaya geniş kafesler yerleştirdiler ve yanında iki erkek ve üç dişi hayvan bulunan yaldızlı şeritli parlak giysiler içinde bir hayvan terbiyecisi çıktı ortaya. Adam kırbacını şaklattı ve vahşi hayvanlar uzattığı çemberlerin içinden geçtiler. Adam kırbacını şaklattı ve yırtıcı hayvanlar bir köşeye büzüldüler. Kısa etekli bir bayan yardımcı bir çemberi tutuşturdu ve yırtıcı hayvanlar peş peşe yanan çemberin içinden geçtiler. Davullar çaldı. Kırbaç şakladı. Erkek aslanların en heybetlisi terbiyecisinin yanına çöktü ve ağzını açtı. Efendisi başını ağzına soktu ve hayvan ağzını kapatmadı. Oysa aslanın çılgın bakışlarını izleyen Isidore Katzenberg ve Lucrèce Nemrod, hayvanın, uzun süredir kendisine saygılı davranmayan bu adamın işini ilk fırsatta bitirmeye kararlı olduğunu anladılar. Adam kafasını çekti. Alkış tufanı.

Işık. Karanlık. Beyefendi bir sonraki numarasını göstermek üzere tekrar ortaya çıktı: "Bayanlar, beyler karşınızda Hipnoz ustası!" Söz konusu virtüöz siyah smokinli ufak tefek biriydi. Seyirciler arasından üç gönüllü istedi. Üç genç çıktı ortaya mırıltılar arasında.

Manyetizmacı onların gözlerinin içine baktı, daha sonraki bölüme geçmek için hazır olduklarını gördüğünde birinci

gençten en şiddetli sıcağın vereceği sıkıntıları hissetmesini is tedi. Delikanlı çabucak soyundu, bir ışık çemberi yüzündeki ve göğsündeki iri ter damlalarını gösterdi. Alkışlar. İkinci gence maymuna dönüşmesini rica etti. Genç adam son derece doğal tavırlarla hemen orada çömeldi ve bir şempanze gibi çığlıklar atarak taklalar attı. Kobay hipnotizmacısının uzattığı muzu büyük bir keyifle gözlerini fıldır fıldır döndürerek yuttu. Alkışlar. Bu sanatçı mikrofondan yaptığı açıklamada numaralarını bütün seyircilerde bulunan doğal eğilimleri uyandırarak esinlenme yoluyla gerçekleştirdiğini söyledi. Üçüncü gönüllüden zaman içinde geriye gitmesini, kendisini yetişkin, sonra çocuk sonra da bebek olarak göstermesini istedi. Gönüllü genç hemen itaat etti ve bir bebek gibi sesler çıkararak emeklemeye başladı, bir yandan da bir gömlek parçasına çok sevdiği bir varlık gibi sarılarak başparmağını ağzına soktu. Hipnotizmacı kumaş parçasını almak istedi ondan ama kobayı viyaklamaya, ağlamaya başlayınca geri verdi ve bebek-adam büyük bir keyifle cıvıldamaya başladı. Alkışlar.

Işık. Karanlık. Beyefendi gösterinin son bölümünü ilan etti: Trapezciler. Görevli gençler araç gereci yerleştirdiler ve bir akrobat triosu hava atarak içeri girdi.

Tarzan rolündeki Ange Rinzouli'nin arkasında üstünde sentetik tüylü deri bulunan bir King Kong ve çok sayıda pırıl pırıl altın sikkeyle donanmış adeta bir heykeli andıran Jane vardı. Beyefendi alkış istedi. Değerli akrobatlar numaralarını altlarında file olmadan gerçekleştireceklerdi.

– İçimde bir şeyler var sanki, diye mırıldandı Isidore Katzenberg.

– Yok canım roman mı bu. Ange'ın öldürülmesinde kimin ne çıkarı olabilir? dedi Lucrèce Nemrod omuz silkerek.

Bando. Üç sanatçı nefesli bakır çalgı sesleri arasında, karşılıklı olarak sürekli bir trapezden ötekine uçarak ve seyircilerin hayranlık ve korku çığlıkları arasında son dakikada birbirlerine tutunarak boşlukta sallandılar.

– Şu an çok önemli, dedi Beyefendi mikrofondan. Ange Rinzouli şimdi aynı zamanda Ange sıçrayışı adıyla da bilinen arkaya doğru çifte salto numarası gösterecek. Son derece tehlikeli bu sıçrayışı gerçekleştirebilecek tek akrobat olma onuru ona aittir.

– İçimde öyle bir his var ki, diye yineledi, Isidore Katzenberg uyuşuk bir tavırla.

Orkestradaki davul bir solo gösterisi yaptı.

– Endişelenmeyin, diye araya girdi doktor Van Lisbeth. Ange profesyoneldir. Çok seyrettim ben bu numarayı. Müthiştir bu konuda.

Ange Rinzouli yukarıda, kemerlerde, bacakları gerili, kollarını göğsünde çaprazlamış bir durumda hız aldı. Çok hoş bir şekilde arkaya doğru çifte saltosunu attı, seyirciler onun bir taş gibi yere düştüğünü gördüler. King Kong tam zamanında araya girerek yakaladı onu.

Rahatlayan seyirciler alkışladılar.

– Gördünüz, kötümser olmanız için bir neden yokmuş.

– Git gide zorlaşacak! diye bağırdı Beyefendi. Trup şimdi takladan önce yön değiştirmeli üçlü bir Axel sunacak. "Ölüm atlayışı" deniyor buna.

Sessizlik. Davul sesi. Ange trapezine çıktı, gülümsüyordu ama dikkatliydi. İşaret verir gibi kendi çevresinde döndü, ellerini uzattı. King Kong da, dört el buluşup sıkı sıkı yakaladılar birbirlerini.

Alkışlar bir kat daha arttı.

Bando gerilimin düştüğünü belirtmek amacıyla neşeli bir hava çaldı. Yukarıda üç sanatçı numaralarının son bulduğunu göstermek istiyormuş gibi karşılıklı el değiştiriyorlardı. Kendini çok formda hisseden Ange Rinzouli Beyefendi'ye programını en etkili cesaret gösterisiyle bitirmek istediğini belirtti: Dikey takla.

Davullar yeniden endişe verici bir şekilde gümbürdedi. Sahte gerilimden bıkan ve boyunlarını uzatmaktan yorulan birçok seyirci kafalarının üstünde, yukarılarda olup bitenlerle

ilgilenmez oldular birden. Çocuklar mamalarını istediler. Anneler boyunlarındaki eşarpları düzelttiler. Ange hız aldı, çevresinde dönerek yükseldi, alçaldı ve kollarını öne doğru uzattı. Partnerleri daha önceki sıçrayışlarına göre daha uzakta duruyorlardı ondan. King Kong, Tarzan'a ulaşabilmek için daha fazla gerildi.

İki el öteki iki elle buluşuyordu. İnsan elleri karşısında maymun elleri. Sahne Michelangelo'nun Sixtine capellasındaki freskini andırıyordu. Tanrı insana bilgiyi parmağının ucuyla vermişti. Şimdi de insan maymuna parmağını uzatıyordu. Burada naylon derili sahte bir primat söz konusu olsa da figür alegorikti.

Eller birbirlerine değecekti. Neredeyse değiyorlardı. Ama son saniyede, tam kavuşma anında maymunun elleri kurtuldu. Belli belirsiz fark edilebildi bu. Bir şaşkınlık uğultusu duyuldu seyirciler arasında.

Ange Rinzouli şaşkınlık içinde gözlerini fal taşı gibi açtı. Nedenini anlayabilmek için maymun maskesinin arkasındaki bakışları aradı. Maymunun maskesinin deliklerinin arkasında kendisini şaşırtmış gibi gözüken bir şey fark etti.

Tarzan düştü.

Bu melek (Ange) uçmayı bilmiyordu. Kırılan kemiklerinden çıkan tok bir sesle yere çakıldı.

Isidore Katzenberg ve Lucrèce Nemrod pistin ortasına doğru koştular.

Ange tanıdı ve gülümsedi onlara.

– Memnun... sizin oradan... çıkmış olmanız...

Hırıltıyı andıran bir ses çıkararak güler gibi yaptı ve kan tükürdü. Elini ağzına götürdü, kırmızımtrak kabarcıkları avucuna aldı, korkmuş gözüktü, sonra yeniden tuhaf tuhaf güldü

– Sır... sır olarak kalacak... Kimsenin açıklamasına izin vermeyecekler... ayak.

Gene bir şeyler söylemek istedi, öksürdü ve tükürdü. Sonra gözlerini kapadı. Lucrèce Nemrod onu sertçe sarstı.

– Beş parmaklı ayak nerede?

– Ange tekrar göz kapaklarını açtı ve buğulu gözleriyle baktı.

– Ağaçlar...

– Ne ağaçları?

– Ağaçlar köklerini toprağın altında gizlerler.

Isidore ve Lucrèce mesajı almaya çalıştılar.

– Belki de insanlığın köklerinin gizli kalması gerektiğini söylüyor, dedi genç kadın.

Tıbbi Yardım Servisi zavallı akrobatı acil servise götürmek üzere geliyordu. İlkyardım görevlileri onu bir sedyeye koydular ve başkalarının ölümüne her zaman tutku derecesinde ilgi duyan aylakların arasından kendilerine zar zor yol açarak çıkışa doğru götürdüler. İki gazeteci kalabalığa rağmen peşinden gitmeyi başardılar. Lucrèce sedyeye yapıştı.

– Çabuk, çabuk, yalvarıyorum size, nerede ayak? Söyleyin, kaybedecek bir şeyiniz yok artık.

Ange Rinzouli nihayet, bundan böyle olayların akışını hiçbir şeyin değiştiremeyeceğini anlamıştı sanki, Sirk çadırının arkasındaki bir kumaş parçasını gösterdi.

– Arabamda... Bonzai köklerinin... arkasında, diye fısıldadı.

Sonra son bir kez sarsılarak kasıldı.

Gazeteciler parktaki karavana doğru koştular. "KARAVAN 66." "Ange RİNZOULİ, TRAPEZCİ." Kapı zorlanmıştı bile. İçeride eşyalar devrilmişti, her şey karmakarışıktı. Bonzai kırılmış saksısının kalıntıları yanında yatıyordu.

Dışarı çıktılar. Suçlu uzaklaşmış olamazdı. Gerçekten de koltuğunun altında bir kutuyla kaçan bir siluet fark ettiler. Lucrèce Nemrod motosikletine atladı ve kaçan adamı yakaladığında çok şaşırdı: Paris-Darüsselam uçuşundaki rahip Peder Mathias. Üstüne atladı ve yere devirdi onu. Papaz Lucrèce'in kollarında debelendi, gözlerini büyük bir şaşkınlıkla çevirdi.

Isidore Katzenberg hiç telaş etmeden yaya olarak geldi yanına ve durumu inceledi.

– Zavallı Rinzouli açık artırma konusunda müşterilerin mala bedava sahip olmayı tercih edeceklerini düşünmemişti.

Papaz parlak kutuyu istemeden bıraktı elinden.

– Bu ayağı yok etmek gerekir! Yok etmek gerekir. Şeytan ayağı bu. Yok etmek gerekir! diye tekrarlayıp duruyordu dua eder gibi.

– Hayır, dedi Isidore sakin bir tavırla. Yeteri kadar ölüm, yeteri kadar yıkım oldu.

– Haklı o, peder, diye onayladı Lucrèce. Gerçekten yanlış düşünüyorsunuz.

– Ama bu Tanrının iradesi. Yalvarıyorum size, bu kutu yakılmalı. Şeytanın eli bu. Çatal parmaklı şeytanın eli bu.

Isidore Katzenberg her şeyin yerli yerinde olup olmadığını anlamak için parlak kutuyu aldı eline. Bu fosil gerçekten çok sıkıntı vermişti onlara. Kutuyu açacağı sırada bir lastik gıcırtısıyla birlikte bir araba çıktı ortaya. Arabanın aralanan kapısından bir kol uzandı ve içinde değerli kutsal kalıntının bulunduğu eşyayı çekip aldı.

7. YALNIZLIĞIN ÖĞRENİLMESİ

Güçlü bir leşçi olabilmek için akbabaları izlemek gerekir.

Hayvanların parçalandıkları yerleri gösterirler. Sıra beklemek yeterlidir.

İlk önce genellikle aslanlar yer ve sonra sırasıyla sırtlanlar, akbabalar, çakallar, kargalar, fareler. Ve nihayet o.

O, sürgün edilmiş BİRİNCİ OĞUL, mutlak yabancı, ekosistemin en altındaki.

Genel olarak konak yerlerinde biraz itiş kakış olmaktadır Kimi zaman bir aslan, ona, daha beklemesi gerektiğini anlatmak için bir sırtlanı öldürür. Sırtlanlar, akbabalardan, akbabalar çakallardan öç alırlar ve böyle sürüp gider bu... Stresin doğuşu.

O et parçalarını farelerle paylaşmalıdır. Küçümsenecek ha-

sımlar.

Çoğu zaman leşçiler piramidinde, fareleri safdışı ederek bir sıra kapmak istemiştir ama vücudundan kan çıkarıncaya kadar ısırmışlardır onu. Fareler küçüktür ama birlik içindedirler. Onun gibilerin hakkından gelirler. Israr etmek anlamsızdır. İlk dersini almıştır. Doğada herkesin belli bir yeri vardır ve orada durmak gerekir. Cüretkârlara iyi gözle bakılmaz.

Yukarıdan akbabalar inmeye başlarlar. Ölü besin dağıtımındaki yerini ayırtmak üzere koşar.

8. MOTORLU TAKİP

Ayak hırsızının arabasını izliyorlardı.

Lucrèce Nemrod deri havacı başlığını takacak zamanı bulamamıştı ve hafif dalgalı uzun kızıl saçları yanındaki arkadaşının yüzünü kaplayarak uçuşuyorlardı. Önlerindeki araba kırmızı ışıklarda geçerek ve yayalar arasında dehşet salarak son hızla gidiyordu.

Lucrèce Nemrod gaz verdi ve arabanın yanına kadar geldiler. Arabayı kullanan maymun maskesi takmıştı. Isidore Katzenberg ona dostça selam verdi. Maskeli kişi endişelendi, önüne çıkan ilk sokağa girdi ama sepetli motosiklet tekerleklerine yapışmıştı arabanın.

Gergedanın peşindeki yaban kedisi.

Maymun maskeli adam sürekli dikiz aynasına bakıyor ve hatta kendisini izleyenlerin nerede olduklarını daha iyi görebilmek için bazen arkaya dönüyordu.

Maymun maskeli adam motosikleti yavaşlatmak için bilerek bir çamur birikintisinin içine girdi ama Lucrèce Nemrod kaygan örtünün çevresinden dolaşmayı başardı.

Isidore Katzenberg sepeti karıştırdı. Birçok eşya vardı sepette. Sonunda muhtemelen Birinci Dünya Savaşı'ndan kalmış olan bir Mauser buldu. Hırsızın arabasının sağ tekerine nişan

alarak ateş etti lastiğe. Lastik anında delindi ve izlenen kişi arabanın kontrolünü kaybetti, araba devrildi ve çöp tenekelerine çarparak içlerine daldı. Lucrèce Nemrod fırlamış, hırsızın boğazına yapışmış, maskesini çıkarıyordu. Maskenin altındaki yüzü görünce geriledi.

– Siz ha? demekten kendini alamadı şaşkınlık içinde.

9. MASKESİZ

BİRİNCİ OĞUL bir su birikintisine doğru eğilir ve yüzünün yansımasını görür. "Kimim ben?"

Gözleri primat gözleridir. Ama deri çok pembe, çok kaygandır. Elmacık kemikleri farklıdır. Kulakları daha sivri ve aynı zamanda da daha az kıllıdır. Genel olarak yüzü o kadar yassı değildir. Dişleri...

BİRİNCİ OĞUL dişlerine bakar. Ne güzel ne çirkindir, Farklı bulur kendini.

Evet, evet çirkindir. Ötekilere göre çirkin olduğunu bilir çünkü başka hiç kimseye benzemez. Yalnızca kardeşi biraz benziyordu ona, onu da öldürmüştür. Kardeşi kendisinden daha güzeldi. Daha akıllı. Daha tatlı. Daha sevimli.

Babası onu daha çok tutuyordu. En ilkel içgüdülerini konuşturdu. Yalnızca görünüş olarak çirkin değildir. Düşüncede de çirkindir.

BİRİNCİ OĞUL su birikintisindeki gölgesine bakar. Bir şey düşünür: "Kimse sevmiyor beni."

Bir saniye sonra daha korkunç bir şey düşünür: "Ben de sevmiyorum kendimi."

Yalnızca çirkin değildir. İğrençtir. Doğanın uyumlu ve bütünleyici olarak yarattığı her şeyi aşağılayan bir yaratıktır adeta. Dayanabileceği hiçbir şey yoktur. Hiçbir şeyi tamamlayamaz. Ailesi bile atmıştır onu. Fazlalıktır.

"Ölmek."

Ölmek ister ama bunu başaramayacak kadar beceriksiz bulur kendini. Cesareti de yoktur bunu yapacak.

"Niçin yaşıyorum?" sorusu üstüne saldıran, dördüncü düşüncedir.

"Bir hiç olduğum halde niçin yaşıyorum?..."

Bir damla gözyaşı süzülür yanağından, su birikintisine düşer ve yüzünü kırıştırır. Korkunç bir sıkıntı kaplar içini. Dünyada tek başınadır. Gece olur ve doğmasaydım daha iyi olmaz mıydı, diye düşünür.

Ağlar. İçgüdüsel olarak bilir ki bir gelecek söz konusu değildir onun için. Gözyaşları su birikintisini taşırmaz ama sürekli genişleyen yuvarlak bir halka oluşturur.

10. DAHA KARMAŞIK BİR KURAM

Maymunun maskesinin arkasında, gökbilimci Benoît Sanderson'ın, sıkıntısının tüm belirtilerinin görüldüğü yüzü vardı! Bilim adamı içinde kutsal kalıntının bulunduğu kutuyu bıraktı. Isidore Katzenberg beş parmaklı ayağın hiç el değmemiş durumda olduğunu gördü.

– Yok etmek gerekir bunu! dedi Benoît Sanderson bitkin bir halde.

Bir yumrukla ezmek istedi kutuyu, ama Isidore onu bütün tahrip girişimlerinin dışında tutuyordu. Lucrèce Nemrod gökbilimcinin bileğini yakaladı ve onu sakinleştirmek için sarstı. Kapının yanında çöktü.

– Neyle oynadığınızı bilmiyorsunuz, dedi sıkıntı içinde. Ne yaptığınızı bilmiyorsunuz. Hepimiz, yeryüzündeki bütün insanlar için önemli bu. Benim hayatımın hiçbir önemi yok bu işte.

Karşısındakilere baktı ve birden, gülmekten tıkanır gibi oldu:

– Her halükârda bu nesne zorunlu olarak sahte. Ben insanlığın gerçek kökenini tanıyorum.

– Göktaşları mı?

– Her şeyi söylemedim size.

– Haydi, dedi kızıl saçlı genç kadın. Nedir sizin yeni kura mınız?

Lucrèce yumuşadı ve Isidore da yeniden kendini bulur gi bi oldu.

– Gerçek yeni bir kuram değil bu. Sadece size söylemiş ol duklarımın bir uzantısı.

Isidore Katzenberg arabalarını park etmeyi ve caddenin or tasında tartışacaklarına bir kafede oturup rahat rahat konuş mayı önerdi.

Semtteki bir bistronun arka tarafındaki eski püskü plastik banklara doğru gittiler ve damarlarını rahatlatabilecek alkollu içkiler ısmarladılar. Gökbilimci orada tekrar kulaklığını takıı ve tuhaf kuramını tamamladı.

– Dünyaya uyum sağlayamamış tek varlık insan varlığıdır Öteki bütün hayvanlar uyum sağlamıştır. Hararet, ışık, bildiri- şim, öteki bütün hayvanlar yaşam koşullarını mükemmel bi çimde ayarlıyorlar. Balinalar kilometrelerce uzaktan iletişim kurabiliyorlar oysa insanlar için birkaç metre uzaklıktan bile konuşabilmek zor. Doğada hayvanlar kışı hiç sorunsuz geçire- biliyorlar oysa çıplak bir insan 10 derecenin altında ölüyor. Teknoloji geliştiremedikleri için bu canlı varlıklara "hayvan" diyorlar. Ama aslında onların ihtiyaçları yok buna çünkü bu dünyaya doğal olarak uyarlanmışlardır. Şimdi, problem ve önemli soru: Niçin bu dünyaya uyum sağlayamayan tek yara- tık insandır?

– Size soruluyor bu.

Sanderson içkisini bir dikişte içti, sonra her zamanki tuhaf gülüşüyle şöyle dedi:

– Çünkü biz yeryüzüne ait değiliz.

Gökbilimciye göre insan türü bir göktaşı bakterisiyle has- talanmış bir primattan meydana gelmemişti yalnızca. İnsanlık doğrudan doğruya bugünkü biçimiyle uzaydan gelmişti.

– İnsanlar ilk dünyalarında öyle bir kargaşa yarattılar ki yaşanabilir bir ortam olmaktan çıkardılar orasını kesinlikle. Birçok insan öldü büyük olasılıkla. Sağ kalanlar bu dünyaya gelmek üzere yola çıktılar. Tahripkâr teknolojilerini nasıl isteyerek unuttularsa doktoramatik öykülerini de öyle unuttular. Her şeye sıfırdan başladılar. Tarihöncesi insanı büyük olasılıkla atalarının teknolojilerinden gönüllü olarak vazgeçmeye karar vermiş ekolo bir hipiydi.

– Yani Kikuyu dostumuzun dürev kuramıyla bir yakınlık, dedi Lucrèce Tanzanyalı bar işletmecisini anımsayarak.

Göktaşı B kuramından sonra "UZAYLI İNSANSILARIN GELİŞİ B KURAMI"nı not etti.

Isidore Katzenberg konyağını yudumladı.

– Sonuç olarak kurtuluşumuzu gerçekleştirmek amacıyla bulunuyoruz burada biz, diyerek özetledi durumu. Buddhacılığa yakın bir varsayım sergiliyorsunuz burada: İnsanlar doğru davranış biçimini buluncaya kadar yeniden doğuyorlar. Türümüz gezegenden gezegene dolaşarak sonunda "adımıza layık yaratıklar olarak" yaşayabileceğimiz bir yer bulacak.

Gökbilimci onayladı bu düşünceyi.

– İnsanlar yeryüzünde kurtulmakta olan bir türdür. Bu dünyaya günahlarını itiraf etmek amacıyla gelmişlerdir. Başka yerlerde korkunç hatalar yaptılar. "İyi" yaratıklar olduklarını kanıtlamak için geldiler bu dünyaya. Verimli bir dünyayla tam bir uyum içinde yaşayabilecek yaratıklar olduklarını kanıtlamak amacıyla. Başlangıçta kuşkusuz mükemmel yaratıklar oldular ama sonra yavaş yavaş doğal olan baskın çıktı. Kötü eğilimler, uzun süre bastırılmış bir yay gibi boşanıverdi birden. İnsan türü ateşi, tekerleği, demiri yeniden keşfetti... Ve bunları kullanmanın binbir yolunu.

– Bütün bu bilgiler insan beyinlerinin derin katmanlarında gizli kalmıştı.

– Ama dünyaya gelince herkes başka yerlerdeki günahlarını unutmakla kalmadı, bilinçli olarak bastırılmış bu bilgilerin

tehlikelerini de unuttu.

– "Bilgi ağacına dokunma, bilim elmasını yeme", der Kutsal Kitap.

– Ama insanlar güzel dişleriyle yiyip yuttular onu ve şimdi sıkıntılar bu insanları boğmaya başladı artık. Modern insanlar atalarımızın yaptıkları hataları yapma noktasındalar. Ve geçmişten ders almadıkları için tekrar aynı hatalara düşüyorlar. Günün birinde bu dünyayı yok edecekler ve sonra da insanlık macerasına bir kez daha başlamak üzere başka bir dünyayı sömürgeleştirmeye gitmek zorunda kalacaklar. İnsanlık bu hatayı kaç kez yineleyecek? Anlamadan önce kaç dünyayı daha yok edecek? "Evrenin parazitleri" olan bizler kaç dünyayı yok ettik?

Gökbilimci Benoît Sanderson umutsuzluk içinde ellerini kastı ve iki gazeteci endişe içinde baktılar ona. Ama masada içinde beş parmaklı ayağın bulunduğu kutu duruyordu ve onu ele geçirmek için çektikleri tüm sıkıntıları hatırlıyorlardı. Profesör Adjemian'ın buluşundan vazgeçemezlerdi şimdi.

– Beş parmaklı ayak, bilinçlenme konusunda yardımcı olabilir, dedi Isidore kutuyu ışıkların tam altına yerleştirerek.

Tam o sırada birden bir maymun girdi bistroya ve değerli eşyayı bir kez daha kaçırdı. Lucrèce ve Isidore kapıya doğru koştular. Bir garson yollarını keserek içtiklerinin parasını ödemelerini istedi onlardan. Camdan baktıklarında maymunun çift sıra halinde duran arabalardan birinin direksiyonuna geçip, hızla hareket ettiğini ve geniş bulvarın trafiği içinde kaybolduğunu gördüler.

11. ÖĞRENME ZAMANI

BİRİNCİ OĞUL ovada ilerliyor. Önemli bir rolü olduğunu biliyor. Babası çukurda kalmıştır.

ERKEK odur artık. Ve bir şeyler öğrenmesi gerektiğini his-

setmektedir belli belirsiz.

Babası sık sık çukurun üstünden geçen bulutları gösterirdi ona. Bulutların gözetlenmesinden bir ders çıkarılabilirdi sonunda belki...

Uzun bir süre kıvrılarak yükselen ve yukarılarda büzülerek anlaşılmaz şekiller oluşturan dumanları seyreder. İnceler.

İyice bakınca bu biçimler o kadar anlamsız gelmez ona. Bazı bulutlar hayvanlara benzer. Evet bulutlar semboller aracılığıyla konuşur kendisiyle. İnanmıştır buna. Gözlerini kapar, zihninde bulut resmini yeniden canlandırır ve bir şey öğrendiğini anlar. Kafasında dile gelen bir düşüncedir bu adeta. “Zaten bildiğim bir şeyi yeniden keşfetmek zorundayım.”

Tekrar gözlerini açar O. Hiçbir anlamı yoktur bunun. Uyuduğunda kafasına üşüşen karmaşık düşünceler gibi bir şeydir.

“Zaten bildiğim bir şeyi yeniden keşfetmek zorundayım.”

Zaten biliyorsa niçin yeniden keşfetme zahmetine katlanacaktır?

“Çünkü unuttum onu” diye yanıtlar kendi sorusunu.

Gençtir henüz O. İyice düşündüğünde iki önemli deneyim kazanmıştır: Dışarıdaki ışık ve kendinden başka güveneceği kimse olmaması.

Bunu bilir.

Yıldızları seyretmeye devam eder. Kafasında gizli bir hazine mi vardır? Bulutların daha da yardımcı olması gerekir. Karşısındaki küçük bulutu düşünmesini sağlayan biçimin ne olduğunu anlayabilmek için bir hayal kurma çabası gösterir. Biraz toparlaktır, önünde ve arkasında sivrilikler vardır.

Bir... sıçana benzer bu.

12. DAHA KARMAŞIK BİR KURAM

Lucrèce Nemrod ve Isidore Katzenberg yeni soyguncu maymunun arabasını izlemek üzere Guzzi motosikletlerine

atladılar. Kentin yollarını sürekli tıkayan trafik sıkışlıkları sa yesinde kolayca yakalamayı başardılar onu. Ama bu kez he men üstüne atılmadılar. Maymun kılığındaki sürücüsünun arabayı nereye götürdüğünü anlayabilmek amacıyla bir süre izlediler onu.

Ve böylece Eluant fabrikasında yeniden buluştular.

Gazeteciler motosikleti kapıya yüz metre uzaklıkta park et tiler ve maymun adamı izlediler. Adam hızla bekleme salo nundan geçti, koridordan yürüdü ve bir odaya girerek telefo na sarıldı. Lucrèce ve Isidore kendilerini fark ettirmemeye ça lışarak peşinden gittiler.

– Tamam, oldu, aldım, dediğini işittiler kısaca telefonda.

Maskesini çıkardı. Lucien Eluant'ın yüzü ortaya çıktı neon ların altında. Bu sırada Isidore Katzenberg yanlış bir hareket yaparak ağır bir cetveli bir masaya düşürdü. Lucien Eluant davranmalarına vakit bırakmadan elinde tabancasıyla üstleri ne geldi.

– Fena değil gazeteciler. Beni bulmayı başardınız demek!

Silahını elinden bırakmadan her ikisinin de üstünü aradı ve Lucrèce'in ceplerinden birinde İsviçre çakısını buldu. Eskiden kız kardeşine ait olan masanın çekmecesine koydu çakıyı.

– Ange Rinzouli'yi siz öldürdünüz, dedi genç kadın.

– Tabii, diye kabul etti suçu. Sefil bir aktörün sırtımızdan geçinmesine ve sonra da bize şantaj yapmasına izin veremezdim. Profesör Adjemian'ın tuhaf kuramından ne kadar az insan haberli olursa o kadar iyi olur.

– Siz bir katilsiniz.

Lucien Eluant suratını ekşitti.

– Daha ziyade ideolog. Bir dava uğruna mücadele ediyorum. Besin sanayisi.

– Para! Sürekli daha çok para, dedi Lucrèce.

– İnanmayın söylediğinize. Daha ilerisini görüyorum ben. Daha iddialı benim mücadelem: Lezzet alarak mutlu olma. İyi bir çeşnici olduğumu iddia ediyorum ben. Domuz iyidir. Pek-

simet ununa bulanmış mercimekli domuz ayağı yediniz mi hiç? Mmmmıh... ağzı sulanıyor insanın. Sirkeli sarımsaklı salçalı domuz yanaklarının tadına baktınız mı hiç? Biraz sirkeli zeytinyağı salçası, yaban sarımsağı, kapari ve maydanoz... Romlu, elmalı, Antiller beyaz domuz sucuğunun lezzetini biliyor musunuz?

– Beyaz domuz sucuğu domuz kanı plazmasıdır, dedi Isidore Katzenberg.

– Kelle peyniri, diye sürdürdü konuşmasını Lucien Eluant, domuzun, burun akıntısını almak için kazınmış yüzünün sivri kısmıdır. Ama kimi zaman az da olsa hep görülür bu sarı jöleyi andıran akıntı. Ben hiç tiksinmem çünkü çok lezzetlidir.

Tiksindiklerini fark edince çok keyiflendi.

– Ya çavdar ekmeği ve Touraine şarabıyla yenen sarımsaklı sosise ne dersiniz? Yanında dilimlenmiş domates ve bir bardak beyaz şarapla fıstıklı sucuk? Çinli ahçıların hazırlamakta çok usta oldukları karamelalı domuz pirzolası? Hayır ben sadece parayla ilgilenen bir sanayici değilim. Ben mesleğine, onu düşmanlarına karşı savunacak kadar tutkuyla bağlı bir profesyonelim.

– İnsanların öldürülmesini haklı mı çıkarırdı bu durum? diye sordu Lucrèce.

– Her tutku fedakârlıkları ve acıları haklı çıkarır. Bu iş ortaya çıkmış olsaydı neler olabileceğini tahmin edebiliyor musunuz? Ki zaten...

– Zaten ne? diye yüreklendirdi onu Isidore.

Lucien Eluant hayvan besleme ve kesim yerlerine doğru gider gibi yaptı.

– Zaten burada sorunlar var. Bir süredir domuzlar deliriyor sanki ve ben bunun nedenlerini bilemiyorum. Ne yapıyorlar biliyor musunuz? Raylardan kurtulup kendilerini elektroşok aygıtlarının önüne atıyorlar.

– Gönüllü olarak mı?

– Evet, intihar ediyorlar. Bu durum etin tadını değiştirmi-

yor kesinlikle ama bazı işçileri üzüyor.

Silahının namlusuyla dürterek ilerlemelerini istedi. Kesim yerine doğru ilerlediler.

– Profesör Adjemian'ın dairesini siz mi yakmaya çalıştınız?

Silah kızıl saçları hafifçe okşadı.

– Bu bizim ilk karşılaşmamızdı Bayan Nemrod.

– Ya konuşturmak için beni kaçıran maymun maskeli üç adam?

– Ben ve iki şarküterici çırağı. Şans eseri tanıdım sizi bir Alsace tavernasında. Peşinizden geldim. Karateciliğinizi gördüğümden çekiniyordum. Yardım aldım.

– Karate değil, "öksüzler yurdu-kvando" diye düzeltti, sözcüklerin doğru kullanılması konusunda titiz olan Isidore.

– Maske takmalarını söyledim. Canlı hayvanlar üzerinde deneyler yapılmasına karşı olan derneklerin yöntemidir bu. Böylece onlardan şüpheleniyorlardı. Bir taşla iki kuş vuruyordum. Keşfettiğiniz şeyi öğrenmek istiyordum ve bu işe burnunuzu sokmanızı engellemek istiyordum.

– Öldürecek miydiniz beni?

– Tabii. Zaten pişmanım öldürmediğime ama bu hatayı telafi edeceğim.

– O halde Profesör Adjemian'ı öldüren sizsiniz öyle mi? diye sordu tekrar Isidore Katzenberg.

– Ha yok! İtiraf edeyim ki ben yokum bu işin içinde. Zaten benimle aynı amaçlar peşinde koşan bir başkası var mı acaba diye çok merak ediyorum.

İster istemez girdiler kesim yerine. Lucien Eluant anahtarları çevirdi. Eziciler, ayırıcılar ve kesme makineleri titremeye ve homurdanmaya başladılar.

– Çok sevdiğiniz bu hayvanların yaşamlarını paylaşma sırası geldi size artık! dedi sanayici.

– Sosis ve kavurma uğruna bu kadar riske girmenizi anlayamıyorum! dedi Isidore.

Lucien Eluant kumanda köprüsüne götüren merdiveni çık-

ma emri verdi onlara.

– Daha açık bir gerekçem var. "Türün rahatlığı" deyeceğim geliyor buna.

– Sizin için "gerçek"ten daha mı önemli? diye diklendi Lucrèce Nemrod.

– Tabii. Gerçek kimsenin umurunda değil. Tıpkı adaletin de kimsenin umurunda olmaması gibi. Önemli olan insan sürüsünün rahatlığı.

– Sizin de sunmuş olduğunuz kuramın bir uzantısı niteliğinde yeni bir kuramınız olduğunu söylemeyeceksiniz herhalde, diye homurdandı, defterine ulaşamadığı için üzülen Nemrod.

– Evet var. Ve de onu size açıklamaktan çekinmiyorum. Geçmişi ve kökenleri konusunda karar vermek bugünün insanlarına düşer. Ana babasını belirleyecek olan odur. Ve onları gerçeğin ölçütüne göre değil, "zihnin rahatlığı" ölçütüne göre seçecektir. Ve biz başat erillerin, sürüyü yönlendiren nöbetçilerin bu insan sürüsüne karşı görevlerimiz vardır. Sanayici, bilim adamı, gazeteci (özellikle gazeteci) ...hangisi olursak olalım, Gerçeği bir büyük "G" ile göstermek değildir görevimiz, sürüyü rahatlatan bir gerçeği belirtmektir bizim işimiz.

– Terbiyesizsiniz, dedi Lucrèce.

– Hayır, gerçekçi. Ve sizi temin ederim ki bu konuda kimse asla eleştiremeyecektir beni. İnsan sürüsünün rahatlığı bazı dönemlerde "Devlet çıkarı" ya da "yüksek menfaatlar" diye adlandırılmıştır. Aslında "*homo sapiens* toplumsal gurubu içinde keyifsizlik yaratmamak" ihtiyacı denebilirdi buna. Bu konuda Romalıların şöyle bir sözü vardır: "*Quieta non movere*". Şöyle çevirebiliriz bunu: "Rahat olanı rahatsız etmemek gerekir."

Gittikçe daha fazla gürültü yapan makinelerin bulunduğu bir yere giden dar bir yola göstermeye devam etti.

– Küçük kuzenlerimden biriyle yaptığım bir deneyi hatırlıyorum. Dokuz yaşındaydı, dolayısıyla ne konuşabiliyor ne de yürüyebiliyordu. Ray üstünde bir topla oynanan bir oyun gösterdim ona. İtilen top ikinci bir topa vuruyor ve bu topu da

harekete geçiriyordu. On kez tekrarladım bunu. Böylece kuzenim yuvarlanan bir topun ikinci bir topa vurduğunda onu da yuvarlayacağını öğrendi. Sonra sırf denemek için rayın üstüne biraz güçlü bir zamk sürdüm ve birinci top ikinci topa vurduğunda bu topun yuvarlanmadığı görüldü. Çocuk, birinci topun ikinci topa vurduğunu ama bu topun yuvarlanmadığını ilk kez gördüğünde şaşırdı. İkinci kez gördüğünde canı sıkıldı ve kızdı. Üçüncüsünde ise trajik bir görünüm aldı yüzü. Acı çekiyordu sanki. Dördüncü kez hıçkırıklara boğuldu ve bütün gece ağladı. Hiçbir şey avutamıyordu onu.

İki gazeteci onun güvenini kazanmak için can kulağıyla dinliyormuş gibi yaptılar.

– İşte beni düşünmeye yönlendiren ve sanırım sizi de yönlendirecek olan budur. Yaşları ne olursa olsun, insanların değişmez işaret noktalarına ihtiyaçları vardır. Bir olay bir kez gerçekleşmişse eğer sürmelidir yoksa sıkıntı yaratır. Her toplum için geçerlidir bu, eğer bir rutin kesilirse toplumsal bir tehlike olarak algılanır. İşaret noktalarının kaybı söz konusudur. Ve domuz da bu işaret noktalarından biridir. Sosis verdiği ve bu sosisin de güzel olduğu biliniyor. Eğer onun uzak atamız olduğunu ve bu niteliğiyle ona saygı duyulması gerektiğini söylerseniz domuz sanayisini yok edersiniz ve sürünün mantığını zedelersiniz. Derinliklerimizde bir yerlere gidersiniz ve "ikinci topun yuvarlanmamasına canı sıkılan küçük çocuğu" ağlatırsınız.

– Sizin "mantık" dediğiniz şeye ben "arkaik" diyorum, diye karşılık verdi Isidore Katzenberg. İşte uzun süre bu "arkaik" mantık adına savaşlar yapıldı. Bu mantık bir işaret noktasıydı. Fransa'da, ülke toprakları içinde 1945'ten beri savaş yok ve bu durum zaman zaman savaş sanayicilerini ağlatsa da herkes hayatından memnun...

Lucien Eluant pes etmedi.

– Fransa'da savaş yok artık ama dünyanın başka bölgelerinde var. Çünkü öldürmek insanın doğasında var. Ve hiçbir

siyasetçi, hiçbir ideolog, hiçbir ütopyacı değiştiremeyecektir bunu. Etçiliz biz, hatta daha da fazlası: Etobur! Hayatta kalmak için mücadele eden atalarımızın genlerini koruduk. Damaklarımızdan fışkıran avlarımızın sıcak kanının nefis tadını koruduk. Bu nedenle domuz tuzlanmış olarak yenir: Tuzlu kanın tadını yeniden bulabilmek için. Tadı avcılarımızın gömülmüş içgüdülerini ortaya çıkarır.

Lucien Eluant kendisine yakın bulduğu güçlü düşünceleri sergilemekten açıkça büyük bir zevk alıyordu. Devam etti konuşmasına:

– Zaten beni hiç rahat bırakmayan bu doğal itkinin hakkını vermek için öldüreceğim sizi. Ama nasıl olursa olsun bir öldürme olmayacak bu. Domuzların davasını mı savunmak istiyordunuz siz? Mükemmel. Çilelerini paylaşabileceksiniz onların.

– Bize ne yapacaksınız? diye sordu, çevresinde vızıldayan bu korkunç makinelerin endişelendirdiği Lucrèce.

Lucien Eluant karşılık vermeden ortadaki büyük makinenin bulunduğu yere doğru itti onları. Üst tarafta geniş ve saydam huni vardı ve bu huninin içine uzaktan pembe renkli toz gibi gözüken yüzlerce domuz atılıyordu. Domuzlar huninin altından sürekli dönen bir bandın üstüne akıyorlardı. Ve hayvanlar buradan otomatik olarak onları elektrikle öldüren alete doğru yöneltiliyorlardı.

– Bizi onun içine atacak değilsiniz herhalde? dedi Lucrèce öfkeyle.

Lucien Eluant kahkahalarla güldü.

– Bunun çok "gayri insani" olduğunu mu söyleyeceksiniz bana?

– Siz ağzınızın tadına çok düşkünsünüz, sosislerinize tuhaf bir tad verir bu. Sizi etkilemek istemem ama sosiste biraz insan eti tadı olduğunu anlayabilir midesine düşkün olanlar.

Eluant'ın silahı sürekli onlara doğru çevriliydi.

– Yanlış düşünüyorsunuz. İnsan etinin domuz etinin tadına çok yakın olduğu sanılıyor. Buna karşılık giysilerinizin ta-

dı belki de şarküteri ürünlerimin şöhretini tehlikeye düşürecek. Eluant sosis ve sucuklarında tekstil malzemesi yoktur. Soyunun!

Lucrèce Nemrod kazağını çıkardı. Ama sanayici bir hareketle devam etmesini istedi ondan.

– Tamamen mi? diye sordu Lucrèce hayale kapılmadan.

– Tamamen.

Daha sonra onları el ve ayak bileklerinden kirişlerle bağladı. Önce koca gazeteciyi itti tramplenden aşağı ve gazeteci domuzların etli sırtlarına çarpınca düşüşünün şiddeti biraz hafifledi.

Lucien Eluant daha sonra utanarak göğsünü ve göbeğini saklamaya çalışan Lucrèce Nemrod'a baktı. Böyle çıplak halde çok çekici buldu onu. Lucrèce kendisini serbest bırakacağını sandı ama Eluant toparlandı ve onu da domuz havuzuna itti.

– Üzgünüm, sizin koma durumunuzu seyredemem, bu lanet olası hikâyeyi kesinlikle gömmek için yapmam gereken işler var. Elveda. Gene de sosisin tadını bozacak mısınız acaba, diye sorup duruyorum kendime... Yarın soracağım çeşnicilere.

– Bizi öldürebilirsiniz, dedi Isidore, gerçek kesinlikle ortaya çıkacaktır günün birinde.

– Hıı... belki de haklısınız. Ayrıca bunun gerçek olması da gerekiyor. İşte bu yüzden beş parmaklı ayağı hemen yok etmeyeceğim. Önce denetlettireceğim. Böylece atalarımızın gerçekten domuzlar olup olmadığını bilen tek kişi olacağım. Herhalükârda bu konuyla ilgili rapor elime geçtikten sonra yok edeceğim onu.

Lucien Eluant selam gönderdi onlara sonra da beş parmaklı ayakla birlikte kayboldu.

13. FARELER GİBİ MİYİZ?

Saatlerdir bir fare sürüsünü izlemektedir O. Bir kütüğün kovuğunda rastlamıştır ona.

Yardım istemek amacıyla hırlayan yaralı bir fare görür ama kimse gelmez yardımına. Yaralı hayvan bağırmaktan yorulunca başat bir eril yaklaşır yanına ve öldürür onu. Sonra da yer.

Bu ve bunun gibi başka birçok gözlemden sonra sayısız ders çıkarır O. Fareler toplumu katı bir toplumdur. Yaralılar, yaşlılar ve hastalar ilk zayıflık belirtisi gösterdikleri anda yutulurlar. Topluluk için yararlı ve güçlü olmayanlar terk edilir ya da öldürülürler. Yenidoğanlar bile hayatta kalmalarını genellikle kendilerini yutmaya kalkan babalarını engelleyen analarına borçludurlar.

Katı ama mutlu bir topluluk oluşturur fareler. Her şeye uyum sağlarlar. Tane, küçük memeli hayvan, leş, kuru bitki, çürümüş meyve yiyebilirler. Sürü halindeyken sıradan leşçilere saldırmaktan çekinmezler. Keskin dişleri sayesinde küçük çakalları bile korkutabilirler. Ama sürekli çatışma halinde olan bir topluluktur bunlar. Grupta durumundan hoşnut olan birey yoktur ve özellikle başat eriller arasında kavgalar bitmek bilmez. Öyle ki önderlerin, toplumsal terfi zamanlarında her tarafları yara bere içinde kalır. Hatta O bunlardan birinin bütün ötekileri yenilgiye uğrattıktan birkaç dakika sonra öldüğünü bile görmüştür.

Anasının ve babasının sürülerinin bireylerinin biraz böyle yaşadıklarını da bilir O.

Kimin daha güçlü olduğunu öğrenmek için düellolar.

Gene bulutlara bakar. Öğütleri dolayısıyla teşekkür eder onlara. Ama bunlar incelemek zorunda olduğu başka bir hayvanın biçimini almışlardır bile.

14. HUNİ

Huninin kenarları kaygandı. Lucrèce Nemrod ve Isidore Katzenberg yukarı çıkamıyor ve devasa huninin içinde, domuzların arasında patinaj yapıp duruyorlardı. Domuzlar, do-

muzlar, her yanda domuzlar. Parlak, pembe ve sıcak tonlarca domuzla ilişki içindeydiler. Hep birlikte yavaş yavaş huninin ağzına doğru yuvarlanıyorlardı.

– Bu sefer hapı yuttuk! dedi Lucrèce.

– Bir gün nasılsa öleceğiz, diye karşılık verdi telaşsız arkadaşı. Homurdanan, inleyen, çırpınan bu pembe derilerin arasında sıkışmışlardı. Saydam bölmenin arkasından huninin dibine inen domuzların daha sonra dönen banda düştüklerini görüyorlardı.

Hayvanlar elektrik şokuyla öldürüldükten sonra, donup kalıyorlar ve kendilerini yutacak olan pensleri ve keskin bıçakları bekliyorlardı.

– Ne iğrenç bir akıbet!

Genç kadın ürperdi.

– Bu koku, bu kokudan nefret ediyorum. Yanan boynuz kokusundan değil, onların o özel kokularından, kendilerinin kokularından. Nedir bu?

Isidore Katzenberg kokladı.

– Korkunun kokusu bu. Korkuyorlar. Öleceklerini biliyorlar ve bu korkutuyor onları.

Gerçekten de bazı domuzlar titriyorlardı. Bazıları da kasılıp işiyorlardı. Ve de hepsi yalvaran ve hüzünlü gözlerle insanları seyrediyorlardı.

– Niçin bağırmıyorlar? diye sordu Lucrèce Nemrod.

– Bunun işe yaramayacağını biliyorlar. Zaten biz de bağırmıyoruz.

Lucrèce gene baktı onlara.

– Niçin durmaya ya da hatta gerilemeye teşebbüs etmeden böyle koyuveriyorlar kendilerini?

– Bunun ancak ölüm anlarını biraz geciktirmekten başka bir şeye yaramayacağını biliyorlar. Mahkûm olduklarının bilincindeler. Hem sonra belki de beslenme parklarındaki konumlarından bıkmış, usanmışlardır. Gün ışığı göremeden, o sıkışık durumda hiç hareket edebilme olanağı bulamadan,

hiçbir gelecek umudu olmadan. Hatta ve hatta ölümün yaklaşmasını bir kurtuluş olarak bile görüyor olabilirler.

İki insan birden bir dalganın doruğunda sallanarak taşındıklarını sandılar. Çevrelerindeki domuzlar huninin dibine onlardan önce ulaşabilmek için çırpınıp duruyorlardı. Onları sıkıştıran bu hayvanlar çok düzenli biçimde hareket ediyorlardı. Isidore ve Lucrèce'in dibe kaymamaları için ellerinden gelen tüm çabayı gösteriyorlardı sanki.

– İnanılır gibi değil! Sanki bizi tencerenin üstünde tutmaya çalışıyorlar! dedi genç kadın şaşkınlık içinde.

Talihsiz arkadaşlarının kaygan kumu içinde yavaşça gömülen altı domuzun burunlarının ucunda taşınan Isidore Katzenberg de aynı saptamayı yaptı.

– Anladığımı sanıyorum. Bu domuzlar içgüdüleriyle anladılar ki bu iki insanın onlarla birlikte ölüme mahkûm edilmelerinin nedeni kendilerinden yana olmalarıdır. Biliyorlar ki insanlar karşısında haklarını hiçbir zaman savunamayacaklardır onlar. Ama biz, biz yapabiliriz bunu. Bu yüzden bizi... bizi kurtarmaya çalışıyorlar.

– Isidore haklısınız! dedi Lucrèce. Çevremdeki domuzlar dişleriyle bağlarımı kemiriyorlar.

Çok dikkatli başka domuzlar da Isidore'u engellerinden kurtarmayı üstlendiler. Hayvanlar bir yandan aşağı doğru kayarlarken, derisini kesmemeye özen göstererek çok ölçülü diş darbeleri atıyorlardı ve çevresinde oluşan kalabalık öyle itişip kakışıyordu ki sanki insanları kurtarma onuruna hepsi birden sahip olmak istiyordu.

– Bizim buradan kurtulmamızın bütün domuzgillerin çıkarını ilgilendirdiğini nasıl anlamış olabilirler? Kolektif bir bilince sahip değiller ne de olsa! dedi elleri serbest kalan genç kadın.

Şimdi ölüm hunisinde domuzlar insanları yukarı taşıyacak bir piramit oluşturabilmek amacıyla birbirlerinin üstüne çıkıyorlardı. İki gazeteci de üstlerine çıkmakta gecikmediler. Bu

domuz yığını üstünde dengede değillerdi ama sağlam basıyorlardı ayaklarını. Ne var ki Lucrèce huninin kenarına ne zaman tutunabilecek noktaya gelse altındaki kütle biraz alçalıyordu ve bir türlü amacına ulaşamıyordu. Sorun, aşağıda, akışın yavaş da olsa devam etmesiydi.

Domuzlar durumu fark ettiler, yeni gönüllüler gelip canlı merdiveni güçlendirdiler ve sonunda Lucrèce sıçrayarak huniden çıkmayı başardı. Daha sonra piramit bir daha çökmeden Isidore'un da çıkmasına yardımcı oldu.

Her ikisi de çıplak halde ve soluk soluğa metal peykenin üstünde buldular kendilerini. Önce örtünmek için giysilerini aradılar. İşçiler gömleklerini yakındaki vestiyere bırakıyorlardı. Genç kadın bu gömleklerden birini aldı, biraz bol geldi gömlek ama hemen geçirdi sırtına. Isidore da boyuna göre bir gömlek bulmakta zorluk çekti ama onu taklit etti sonuçta.

Uzaktan kaynayan pembe noktalarla dolu huniyi seyrettiler.

– Bizi kurtardılar. Ve ölecekler, dedi Lucrèce sıkıntılı bir halde.

– Onlar için hiçbir şey yapamayız. Bu domuzları oradan çıkarıp kente salsak bile birkaç gün içinde ölürdü bunlar. Artık hiçbir şeye adapte olamazlar.

– Ormana bırakılsalardı peki?

– Yalnız başlarına beslenebilmeyi bilmiyorlar artık. Onları kışın soğuktan koruyabilecek kürkleri de yok. Eskiden yaban domuzlarıydı bunlar ama şimdi...

– Terk etmeyeceğiz onları! Bizim hayatımızı kurtardılar.

– Geriye dönerek kurtaramayız onları. Biz olmadan yaşayamıyorlar bile artık. İnlerini bile yapamazlar. İhtiyaç duydukları besini bile seçemezler. Bunlar kesin bir mahkûmiyet içinde olan hayvanlar.

Lucrèce gömleğini biraz daha kapattı.

– Yanlış düşünüyorsunuz belki de.

Lucrèce yavruların bulunduğu bölüme, "sütten yeni kesilmiş yavrular" yazısı bulunan yere doğru gitti. Biraz arandı

sonra küçük bir domuz yavrusunu alarak kucakladı.

– Bu, yeni kuşak. Henüz çok fazla boyun eğmemiş durumdalar. Kurtarılabilir bunlar. Köle mantığı yok onlarda.

Hayvan kızıl saçlı genç bir kadının kucağında olmaktan çok mutlu gözüküyordu.

Isidore Katzenberg eğildi ve okşadı hayvanı.

– Ad koyalım ona. Böylece herhangi biri olmayacaktır artık!

– Niçin "Adonis" olmasın? Bir yaban domuzu tarafından öldürülen tek Yunan tanrısı.

– Bu hayvanın sorumluluğunu almak doğru olmaz, dedi Isidore birden coşkusunu biraz yitirerek. Büyük olasılıkla çok fazla günlük bakım gerektirecektir.

– Doktor Van Lisbeth'ten gerekli aşıları yapmasını ve ona nasıl bakacağımı öğretmesini isteyeceğim. Domuzlar bizim hayatımızı kurtardılar. Kesinlikle onlara borçluyuz hayatımızı. Bir hayat kurtarmak önemli bir iştir. Öyle değil mi... Adonis?

Domuz yavrusu gazeteci kadının boynunu ve yanağını yalayarak karşılık verdi.

Isidore Katzenberg onun coşkusunu paylaşmıyor ama tercihine de saygı duyuyordu.

– Mimosas kliniğine gitmeden önce küçük bir ayrıntıyı tahkik edeceğim... dedi Isidore dalgın bir halde.

– Hangi konuda?

Koca gazeteci "Fenci Sherlock Holmes" havasını takındı yeniden, yeni bir iz üzerindeydi.

– Şu anda beş parmaklı ayağın nerede olduğunu bildiğimi sanıyorum.

15. KARINCALAR GİBİ MİYİZ?

Saatlerce karınca yuvasını seyreder O. Bir dişi araştırıcının bir ayağını koparırsa ne olacağını görmek ister. Ötekiler hemen bir örneğini bulup takıyorlar. İki ayak? Takıyorlar. Altı

ayak? Gene takılıyor. O, o zaman anlıyor ki küçük bir iyileşme umudu olduğu sürece birey grup tarafından kurtarılıyor.

Karıncaların toplumsal işleyiş biçimi farelerden çok farklıdır. Bu toplulukta zayıflar da, hastalar da, yaşlılar da öldürülmüyor.

Karıncalar arasında sayısız deney yapıyor ve sonunda sitelerini tahrip ediyor. Her birinin tavrını incelemek kalıyor geriye. Bu felaketin üstesinden gelebilmek için en iyi biçimde düzenleniyor her şey. İşçiler yumurtaları korumaya koşarlarken askerler de ona saldırıp sokmak istiyorlar.

Karıncalardan sonra uzaktan sırtlanların toplumsal yaşamlarını incelemek istiyor O. Avlanma biçimlerini, bölgelerini saptama, ilişkilerini ayarlama biçimlerini anlamaya çalışıyor.

Aynı biçimde aslanları, manda sürülerini, hipopotamları, zürafaları inceliyor.

Her topluluk şu önemli soruya farklı yanıtlar bulmuştur: "Birlikte yaşamanın en iyi yolu nedir?"

Bununla birlikte bazı hayvanların bir çözüm bulmaktan vazgeçtikleri ve tek başlarına etkinlik gösteren avcılar olarak kalmayı yeğledikleri de açıkça görülmüştür. Sözgelimi leoparlar, kaplumbağalar ya da yılanlar örnek gösterilebilir bu konuda. Ötekilerin de dolu bir yaşam için kalabalığa ihtiyaçları vardır. Gnuların, fillerin, zebraların durumu da budur. O bütün gününü hayvanların tavırlarını incelemekle geçirir. Başka yaşam biçimlerini incelemek kendisinin yaşam biçimine anlam verir.

Şimdi artık gün ışığına da alışmıştır. Kalmış leşlerden beslenerek yaşayabilmektedir. Ve yer kabuğundaki toplulukları incelemediği zamanlarda saatlerce bulutları seyreder. Bu akşam anladığını sandığı bir şeyi bulutlara haykırır.

Topluluk halinde yaşamanın en iyi biçimi incelediği iki uç arasında yer alır: Bütün zayıfların öldürüldüğü farelerin yaşamı ve bütün sakatların yardımına koşulduğu karıncaların arasında bir yer.

Evet O inanmıştır ki kendi türü "fareler"in ve "karıncalar"ın yaşamları arasında kendi modelini yaratmak zorundadır.

16. ANLAŞILMAMIŞ DOSTUN KURAMI

Isidore Katzenberg Lucrèce Nemrod'u Büyük Evrim Galerisi'nin içine soktu. Genç kadın küçük domuza bir tasma takmıştı ve hayvan tasmanın ucunda atlayıp zıplıyordu.

Boş müzeden hızla geçtiler. Vakit geç olmuştu, görünürde kimse yoktu. Sadece küçük bir kapının aralığından soluk bir neon ışığı geliyordu. İttiler kapıyı.

– Günaydın profesör, dedi Isidore Katzenberg.

Mikroskobuna eğilmiş olan Profesör Conrad sıçradı birden. Onları tanıdığında bir an panikledi, sonra sanki bir şeyi saklamak istiyormuş gibi ellerini oynattı. Koca gazeteci ilerledi. Profesör Conrad hemen kendini toparladı.

– Ne işiniz var burada? Kim izin verdi buraya girmenize? Müzenin bu bölümü ziyaretçilere açık değildir ve şimdi de zaten saat...

– Almaya geldik, dedi Isidore Katzenberg, içinde beş parmaklı ayak bulunan kutuyu göstererek.

– Sizin değil.

– Sizin de değil.

Adam polis çağırmakla tehdit etti.

– Sorun yok. Ayak güvenlikteyse içimiz rahat eder bizim, diye karşılık verdi Isidore sakin bir şekilde.

Lucrèce Nemrod Adonis'i bıraktı.

– Burada olduğunu nasıl anladınız? Isidore?

– Lucien Eluant bir bilirkişi raporundan söz etti. Bir eksik halka kemiğini bizim en iyi ulusal uzmanımızdan daha iyi kim inceleyebilir? Siz tabii ki sevgili profesör. Ayrıca şunu düşündüm: "Nereden geliyoruz?" kulübünün hangi üyesi, Profesör Adjemian'ın kuramıyla çok fazla ilgili olabilirdi, onun ölümü-

nü isteyecek kadar kim ilgili olabilirdi kuramıyla? Siz. Onunla uğraşmak için en iyi gerekçesi olan kimdi? Siz.

Genç kadın yanına yaklaştı ve bilim adamının gömleğinin astarına yapıştı. Adam biraz çırpındı.

– Yemin ederim ki ben öldürmedim onu, dedi paleontolog.

Kendine hakim olamayan Lucrèce yakasından tutup sarsmaya başladı onu, boğacaktı. Arkadaşı Lucrèce'i sakinleştirmeye çalıştı.

– Rica ediyorum Lucrèce, çocukluğu bırakın.

– Ama ben konuşturacağım onu.

Domuz yavrusu Adonis laboratuvarda dönüp duruyordu. Bulunduğu yer ilginç gelmişti ona, her tarafı, bütün aletleri kokladı, sonra da Büyük Evrim Galerisi'ni ziyarete gitti.

– Her şeyi anlatacağım ama önce yakamı bırakın, boğuluyorum.

Lucrèce Nemrod adamın yakasını bıraktı. Profesör Conrad üstünü başını düzeltti ve doğruldu.

– Profesör Adjemian eksik halkayla ilgili tuhaf kuramını, bir domuz ve bir primat meleziyle ilgili kuramını anlattığında panikledim. Ne pahasına olursa olsun onu engellemek gerekir, diye düşündüm. Sophie Eluant'a açtım konuyu. Anında kesti kredileri. Böylesine çılgınca bir kuramı destelemek söz konusu olamazdı. Bir süre sonra boşandılar. Lucien Eluant kız kardeşinden daha endişeliydi. Çalışmalarının ilerleyişini anlamak için izletti onu.

– Öyle anlaşılıyor ki bir yetenek, çevresinde kendiliğinden bir yığın alığın toplanmasıyla doğmuş, dedi Isidore Katzenberg, Jonathan Swift'ten esinlenerek.

– Ayrıca Lucien Eluant bana, gerekirse, onu susturmak için sonuna kadar gideceğini söyledi. O zaman bunun aşırı bir tepki olduğunu düşünüyordum ama olayın da bilincindeydim. İnsanlara domuzlarla bir akrabalık bağı içinde oldukları söylendiğinde olabilecekleri düşünebiliyor musunuz!

Uzaktan müzeyi keşfettiği için çok mutlu olan ve çevrede-

ki hayvanların hiç hareket etmemelerine de şaşıran Adonis'in homurdanmaları işitildi.

– Siz hiç değilse akıldışı davranışlar, kontrolsüz duygusal tepkiler gösterme tehlikesi içine düşmüyorsunuz. Darwincisiniz ve aktüalite ne olursa olsun hiç etkilemiyor sizi.

– Hiç inanmayın söylediklerinize, dedi arkadan bir ses.

Lucien Eluant'dı bu.

– Conrad kontrolsüz davranışlar içine girdi ve "ayak"ın bende olduğunu öğrenince şöyle konuştu benimle: "Eğer onu yok ederseniz her zaman meseleyi kurcalayacak biri çıkacaktır ve kuşku yararlanacaktır bu tezden. "Bana, bu aptalca kuramı yok etmenin en iyi yolunun bu sözde kanıtın yapay olduğunu kanıtlamak olduğunu söyledi. Burada olmanız onun haklılığını kanıtlıyor. Kötü fikirlerin yaşamları zordur."

Yine silahını onlara doğrultmuş, her an ateş etmeye hazırdı.

– Haydi! Mezbahalarımdan nasıl kurtulduğunuzu bilmiyorum ama yeniden başlıyoruz. Eller arkaya, iskemlelere oturun. Hiç hareket etmeyin.

Ellerini arkalarına bağladı, ipi birçok kez dolaştırdı ve iyice sıktı bedenlerinde.

– Bu sefer kaçamayacaksınız, garanti ediyorum bunu.

– Lütfen Lucien, bu bilim mekânında şiddet olmasın, diyerek karşı çıktı Profesör Conrad.

– Size şiddetten söz eden kim? Tersine eğer yapay bir organın söz konusu olduğunu kanıtlarsanız bu dolandırıcılığı bütün dünyaya anlatmaları için serbest bırakacağım onları.

– Ya bunun gerçek bir melez ayağı olduğunu kanıtlarsa? diye sordu Lucrèce Nemrod.

– O zaman öldüreceğim sizi. Profesör Conrad gösterişli bir Australopithecus çifti oluşturmak için modellere ihtiyacı olduğunu söylüyordu. Sizin iki iskeletinizle goril kalıntılarını karıştırınca bütün müzelerin en güzel içi saman doldurulmuş australopithecus çiftini gerçekleştirmeyi başarırız. Sizin cesetlerinizi Doğa Bilimleri Müzesinde aramak kimin aklına gelecek?

Profesör Conrad'ın keyfi kaçmıştı.

– Böyle iğrenç şeyler söylemeyin Lucien. Bırakın da çalışayım. Gerçek en güçlü silahtır.

Ayağı aldı ve bir skalpelle ayırdığı kemik parçasını bir camın üstüne koydu.

– Karbon 14 yöntemiyle bir tarihlendirme yapmakla başlayacağım işe.

Bazı çizgiler çizdi, birçok eğrinin göründüğü bilgisayar ekranına baktı. Düşünceli bir tavırla çenesini kaşıdı ve şöyle dedi:

– Tarihlendirmeye göre kemik 50 000 yıldan da eski.

– 50 000 yıl! Ama Profesör Adjemian eksik halkanın 3,7 milyon yıl önce bulunduğu düşüncesindeydi.

– Biliyorum, biliyorum. Ama şimdilik Karbon 14 yöntemiyle geçmişin hesabının yapılabilme sınırı bu. Benim bu işlemi yapmamın tek nedeni onun bunu daha yeni ölmüş bir hayvandan alıp almadığını anlamak. Şimdi artık biliyoruz ki gerçek bir kemik fosili var elimizde. Geriye kemik yüzeyinin petek gözleri arasında bulabildiğim toprak parçalarının tahlilini yapmak kalıyor.

– Burada mı yaptınız bu işi? diye sordu Isidore Katzenberg ilgiyle.

Bilim adamı saatine baktı.

– Hayır. Gi-su-Yvette laboratuvarlarına gönderdim. Toprak tarihlendirmesi konusunda uzmanlaşmış bir birim var orada. Arayacağım onları. Sonucu almış olmalılar şimdi. Telefonunun tuşlarına bastı. Konuştu. Dinledi. Ve kapattı telefonu, yüzü sapsarı kesilmişti birden.

– Kemiklerin yüzeyinden kazınan toprak gerçekten de 3,7 milyon yıllık, dedi heyecanlı bir sesle.

– Demek ki Adjemian haklıymış! diye bağırdı Lucrèce Nemrod. Bu arada Lucien Eluant silahının topunu kontrol ediyordu.

Profesör Conrad kendine toplamıştı.

– Durun. Bana çevresindeki toprağın 3,7 milyon yıllık olduğu söylendi ama eski kemikler karıştırılmış olabilir. Pilt-

down kafatası olayındaki durum buydu. Üç kâğıtçı sahtekârlığını gerçekleştirirken iki değişik hayvanın kemik fosillerini karıştırmıştı.

– Nasıl anlaşılabilir bu? diye sordu Lucien Eluant.

– Sadece inceleyerek. Şimdi bu parçayı taramalı elektronik mikroskopla inceleyeceğim.

Düğmeler, teller, kadoktoranlarla dolu, uzunca mekanik bir alet çıkardı. En alt kısmındaki gözü açtı ve içine beş parmaklı ayağı yerleştirdi özenle. Sonra bir klavye aracılığıyla çeşitli düzenlemeler yaparak mümkün olan en kaliteli görüntüyü yakaladı. Uzun uzun baktı, döndü ve gülümsedi:

– Gelin, bakın Eluant.

Eluant gözleme merceğine doğru eğildi.

– Bir kemik yüzeyinden başka bir şey görmüyorum.

– İyi bakın.

– Ha, evet, birtakım parlak çizgiler var sanki.

– Tabii parlak çizgi. Bunlar aslında çok küçük metal kalıntıları. Alaşım. Çelik alaşımı. Üç milyon yıl önce bu metal yoktu, kesinlikle yeni eklenmiş daha. Zaten, bakın, bu metalde en ufak bir aşınma belirtisi yok, oksitlenmez metalden. Şimdi de bu metal izlerini fark ettiğim bölgeyi büyüterek gösteriyorum ve burada yüzeyin rendelenmiş olduğu görülüyor.

– Rendelenmiş... demek istiyorsunuz ki bu parmak kemikleri yeniden biçimlendirilmiş! dedi Eluant.

– Kesinlikle. Bu "fosil"in kemikleri ve toprağı 3,7 milyon yıllık. Ama biçim yapay. Parmak kemiklerini bir tür insan eline benzeyecek şekilde düzeltmişler. Burada eski olduğundan kuşkulanılmayacak bir hayvan ayağı var ama dört parmaklı bir domuz yavrusu ayağı, bir parmak eklemişler ve eklenen bu parmak büyük olasılıkla başka bir ayaktan alınmış.

Bu kez, tatmin olduğunu gizlemekte güçlük çeken Lucien Eluant oldu.

– Demek istiyorsunuz ki kesinlikle yapay bu organ.

Bilim adamı muzaffer bir edayla gülümsüyordu.

– Kesinlikle. Sahte. Garanti ederim bunu size. Bunlar eskı kemikler ama iki farklı ayağa ait.

Lucien Eluant kahkahalarla güldü. Profesör Conrad da. Tebrik ettiler birbirlerini.

– Biliyordum. Profesör Adjemian her zaman matrak bir adamdı. Bu son numarası. Piltdown kafatası gibi. Safları kandırmak ve bu konuda hiçbir şey bilmeyen gazetecilere yazılar yazdırmak için yapılmış bir kolaj, bir asamblaj.

Lucien Eluant neşe içinde çözdü iki tutsağını.

– Serbestsiniz, dedi ve bu hikâyeyi herkese anlatmanızı tavsiye ediyoruz size. Okuyucularınızın çok ilgisini çekecektir büyük olasılıkla! Ne gerilim! Ne son!

Conrad ve Eluant kahkahalarla güldüler.

Tam bu sırada, kendisiyle ilgili bir şeyler konuşulduğunu hisseden domuz yavrusu Adonis tekrar ortaya çıktı. Bu iki adamın çıkardığı seslerden ürktü ve Lucrèce'in kucağına sığındı hayvan. Lucrèce, onu, okşamalarıyla elinden geldiğince rahatlattı. Ama çok çok iyi biliyordu ki artık onun için ve türü için hiçbir şey yapamazdı.

Lucien Eluant hemen anladı gazeteci kadının hayvanını evlat edindiğini, ama ayağın sahte çıkması onu o kadar sevindirmiştir ki, bir fazla bir eksik domuz yetiştirmesi umurunda değildi. Bir domuza sahip olmak bu kızıl saçlı güzel kadını mutlu edecek idiyse hoş bir olaydı bu. Canı gönülden hediye ediyordu bu hayvanı ona.

Lucrèce Nemrod hayvanı gittikçe daha güçlü hareketlerle okşamaya başladı.

Kazanabileceklerini düşündükleri bir maçtan yenik ayrıldıklarını hisseden iki gazeteci sepetli motosikletlerine bindiler yeniden.

– Kaygılarımdan tamamen arınmak istiyorum... dedi Isidore Katzenberg.

– Şimdi nereye gidiyoruz? diye sordu motoru çalıştıran Lucrèce Nemrod.

Oradan.

Sonra oradan.

Yolu tanıyor O. Koşmaya başlıyor. Ana-babasına kavuşmak, onlara değiştiğini ve şimdi kendisiyle gurur duyabileceklerini anlatmak istiyor. Küçük memeli hayvanları avlamayı öğrenmiştir. Ormanda başının çaresine bakmayı bilir. Artık karanlıktan korkmaz. Gün ışığından da.

Bulutların sunduğu bilgileri almayı bilir artık ve hatta bazen anlayabilmektedir bile bunları.

Kardeşini düşünür gene. Babası, kardeşini öldürdüğünden dolayı bir gün affedecek midir onu?

Deliğin taşından bakan babasının öfkeli gözleri gelir tekrar gözünün önüne. Yavaşlar. Ana babasının karşısına böyle çıkamayacağını düşünür. Bulutlardan öğüt almak için başını kaldırır. Bulutlar karmakarışık gözükürler ona. Bir mesaj alamaz oradan. Kafası yukarıda yürümeye başlar.

Bir ses duyar ansızın. Umutsuzluk çağrıları. Hemen o tarafa koşar O ve topluluk tarafından terk edilmiş yaralı bir primat görür. Hayvanın arka ayağı bir kütüğe sıkışmıştır ve bir türlü kurtaramamaktadır kendisini. O yaklaşır ve dişi bir hayvan bulur karşısında. Onu bırakmışlardı orada çünkü kurtaracak sabrı gösterememişlerdi ve çünkü sürü hızlı ilerlemek amacındaydı.

"Fareler!" diye düşündü. Yapraklar arasından gelen sesler düşmanlık belirtileriydi. Temizleyiciler amaçlarını gerçekleştirmek için her zaman hazırdırlar.

Yavru primata, başına neler geldiğini sormak için homurdanır. Dişi hayvan ona bakar, yüzünde ana soyuna özgü çizgiler görünce tiksinir ondan ve korkusundan çığlık atmaya başlar. Ortaya çıkan bu yaratığın verdiği korkunun yanında ayağını bir kütüğe sıkıştırmış olması, sürünün kendisini terk etmesi ve düşman leşçilerle sarılmış olmasının hiçbir önemi kal-

mamıştı sanki.

Kibir yapmaz O ve biraz daha yaklaşır hayvana.

Dişi primat başına gelen felaketlerin zincirleme devam ettiğini ve bir bacağını sıkıştırdıktan sonra şimdi de bir canavarın saldırısına uğradığını düşünür. İnler.

Hayvanı daha fazla korkutmamak için yavaşlar O.

Primat korkudan donmuş kalmıştır. Kurtulmak için yaptığı hareketleri hızlandırır ve daha çabuk hareket edemediğini anlayınca ayağını kesmek için ısırmaya başlar.

Dokunur hayvana.

Dişi primat panikler, daha kuvvetli ısırmaya başlar.

Müdahale etmek ister O, kütüğü kırar ve hayvanın ayağını kurtarır. Primat gözlerini kapar ve onun saldırmasını bekler. Ama O hiçbir şey yapmadan seyreder hayvanı.

Dişi primat kaçmak ister. Bir şey engeller onu. Bir kütük değil bir düşünce. Minnet duyguları.

Yapraklı bir dal alır O ve çevresinde sallar, amacı gösterinin bittiğini ve leşçilerin bu akşam primatı yemekten vazgeçmeleri gerektiğini anlatmaktır. Bir çakal burnundan solur. O inandırıcı olmak için suratına bir tekme atar hayvanın. Geri geldiğinde dişi primat kaçmıştır. O bakışlarıyla arar hayvanı ve bir ağacın dallarına tırmanmış olduğunu görür. O da çıkar ağaca yanına gitmek için. Primat ürker, ağırlığını taşıyamayacak kadar ince dallara çıkar. O durur ve daha yukarı çıkmaması için uyarmak üzere keskin çığlıklar atar. Ama dişi hayvan bu keskin çığlıkları yanlış yorumlar ve yukarı çıkmaya devam eder. Sonunda dal kırılır ve düşer. İşte o sırada O inanılmaz bir refleksle havada yakalar hayvanı. Primat gözlerini kapar ve büzülür.

Yüzünü yüzüne sürer. Dişi primat bu kez O'nun kendisine kötülük yapmaya niyeti olmadığını anlar.

Beceriksizce bir gülümsemeyle diş etlerini gösterir dişi primata. Bir ucubenin çekici olması kolay değildir.

Yenebilir yaprakları olan bir dal alır ve ona uzatır. Dişi pri-

mat önce duraksar sonra domuz yavrusu kafalı bu yabancıdan gelen dalı alır.

18. PROFESÖR ADJEMIAN'IN SIRRI

Profesör Adjemian'ın dairesine geri dönmüşlerdi. Isidore Katzenberg'in hiçbir şeyi ihmal etmeye niyeti yoktu. Her şeyi inceden inceye, en ince ayrıntılarına kadar yeniden gözden geçirecekti.

Koca gazeteci bakıyor, kokluyor, içine çekiyor, her yere nüfuz etmeye çalışıyor, nerede hata yapıldığını anlamaya çalışıyordu. Lucrèce kendisini rahatsız etmemek gerektiğini anladı. Sadece Adonis'in tasmasından tutmuş, izliyordu onu. Isidore Katzenberg, birden bir şeylerden esinlenmiş gibi:

– Tasmasını bırakın Adonis'in, dedi ona.

Genç kadın söyleneni yaptı. Domuz doğru mutfağa gitti buzdolabının kapısının önünde sıçramaya başladı. Git gide daha yükseğe çıkıyor ve sanki kapının sapını yakalamaya çalışıyordu.

– Bildiği bir şey var galiba, dedi Isidore Katzenberg.

– Bir domuz için yiyecek bulunan yerler her zaman çekicidir, dedi Lucrèce Nemrod.

Ama "Fenci Sherlock Holmes" onunla pek aynı fikirde değildi ve hayvanın davranışlarını çok önemsedi. Önce Adonis'in, istediği her türlü araştırmayı yapabilmesi için buzdolabının kapısını ardına kadar açtı, sonra üst taraftaki dondurucuyu açtı. Hiçbir şey yoktu. Bomboştu buzdolabı.

– Başarısızlık, dedi Lucrèce.

– Evraka, (buldum) diye karşılık verdi Isidore.

Sebzelerin konduğu yerden, orada yalnızlık içinde yaşlanan çürümüş lahana yaprakları çıkardı ve bunları ödül olarak Adonis'e verdi. Adonis aceleyle katur kutur yemeye başladı lahana yapraklarını.

– Nasıl yaptım ben budalalığı da daha önce düşünemedim? diye mırıldandı Isidore.

– Anlatabilir misiniz bana?

Isidore Katzenberg banyoya doğru yürümeye başlamıştı bile. Ecza dolabını açmış, bütün tüpleri, şişeleri çıkarmış, hepsinin içindeki notları ve kullanma talimatlarını tek tek okuyordu. Birden bir şişe özellikle dikkatini çekti.

– Ne var? diye sordu sinirlenerek Lucrèce.

Arkadaşı müthiş rahatlamış gibiydi.

– Ah! Teşekkürler sana Adonis, dedi. Buzdolabına ve ecza dolabına bakmamam! Gerçekten bu domuzu yanınıza almakla çok isabet ettiniz. Çok değerli bir yardımcı.

Lucrèce'i salona götürdü tekrar, kendisi bir koltuğa, Lucrèce de bir mindere oturdular. Adonis evin içinde dolaşıyordu.

– Anlatın bana! dedi sabırsızlık içinde.

– Gerçekleştiğini sandığım şekliyle olayları yeniden canlandırmaya çalışacağım. Profesör Adjemian hastaydı. Çok hasta. Bu, çok güçlü bir ağrı kesicidir. Bunu içmek ona mahkûm olmak demektir.

Önce Doktor Van Lisbeth'in desteğiyle eksik halkanın niteliğini göstereceğini sanıyordu. Ama ilgisiz kemikler bulabiliyordu ancak ve hastalık da ağırlaşınca bu iş için zamanının yeterli olmayacağını anladı. O zaman bir tür son şakası olan bu "ince numara"yı düşündü.

Lucrèce Nemrod bir koltuğa yerleşti.

– "Nereden geliyoruz?" araştırma grubunun bütün üyelerine mektup gönderdi. İnsanın domuz kökeni üstüne kuramını nihayet tanıtladığını bildirdi onlara. Onları sarsmak ve yeni bir iz peşindeki köpekler gibi kışkırtmak için yaptı bunu. Bu anlamda son darbeyi vurmak için de bir başlatma düğmesi olarak yararlanabileceği Ange Rinzouli'yle ilişki kurdu.

Maymun kılığına giren Rinzouli, o öldükten sonra grubun bütün üyelerine saldıracak ve onlara eksik halkanın araştırılmasına başlamaları gerektiğini hatırlatacaktı. Ama bunlar çok

korkak çıktılar ve hiçbir şey yapmadılar. Bunun üzerine Rinzouli Sophie Eluant'ı kaçırdı ve onu eski kocasının araştırmalarını izlemenin yararlı olacağına ikna etti.

– Ve bütün bu dalavereler dikkati sadece Tanzanya'daki tapınağına çekmek içindi öyle mi?

– Tabii! Çok iyi ayarlanmış büyük bir numara. Bunun yüzyılın haberi olacağı umudundaydı. Piltdown kafatasından da fazla sansasyon yaratacağını düşünüyordu. Rinzouli'nin Profesör Adjemian'ı gerçekten sevmiş olması gerekirdi çünkü doğru kişiyi bulmuştu. Bu işle açıkça ilgilenmediğini söyleyen şarküteri sanayicisi bir kadının bu kadar tuhaf bir davası için ne mükemmel bir savunucu!

– Eğer her şey yolunda gitseydi Profesör Adjemian'ın dilekleri gerçekleşecek, öldükten sonra ünlü olacak, "Yeni Darwin" unvanını alacaktı.

– Evet, Profesör Adjemian nihayet "Nereden geliyoruz?" sorusuna özgün bir yanıt getiriyordu.

– Bir maymundan ve domuzdan.

Lucrèce odanın içinde döndü durdu.

– Hâlâ anlayamıyorum. Adjemian eşsiz bir bilim adamıydı, niçin böyle bir sahteciliğe girişti?

– Çünkü bilim kimi zaman aldatmacadan daha hızlı ilerler. Bilim adamlarının sezgileri bazen güçlüdür ama bunları kanıtlayabilecek olanakları ya da paraları olmaz. Öne geçmek için gerçeği hafifçe tahrif ederler.

– Ciddi misiniz?

– Tabii. Örnek, Gregor Mendel, genetiğin babası. Kuramlarının doğruluğunu kanıtlamak için bezelyelerle ilgili melezleştirmelerinin sonuçlarını çarpıtmıştır. Öteki araştırmacılar onun deneylerini tekrarladıklarında yürümediğini gördüler bunun ama sonunda Mendel kuramı onaylandı ve modern genetik doğdu.

Isidore devam etti:

– Adjemian sezgileriyle domuzla maymunun melezleşme-

sinden çıkmış eksik halka varsayımının doğruluğuna inanmıştı. Hastalığını dikkate aldığında araştırmalarını sonuçlandıracak kadar zamanı yoktu, o zaman en çarpıcı yöntemi seçti.

Ne yazık ki beş parmaklı ayağı gören Rinzouli koptu. İkimiz gibi aynı heyecanı duydu o da ama bu iş dolayısıyla önünde bir servet olduğu düşüncesindeydi. O ki trapezci yardımcısı, her işe bakan bir yardımcı olarak sürekli treni kaçırmıştı nihayet öcünü alabilecekti artık. Bu hayvan ayağını açık artırmayla satmak istedi.

– Şans getirmedi ona bu.

Isidore Katzenberg Profesör Adjemian'ın odasına döndü.

– Ama Profesör Adjemian'ı kimin öldürdüğünü açıklamıyor bu durum hâlâ, dedi Lucrèce.

Koca gazeteci meyanköklü bonbon paketini çıkardı ve yerfıstığı paketini çiğneyen bir fil gibi yuttu içindekileri.

– Kendisi. İntihar bu.

– İmkânsız. Müfettiş karnına kazmayla vurulduğunu söyledi. Ve silah da kaybolmuş ortadan. İnsan nasıl kendi karnına kazma vurur ve suç aletini kaybeder? Karnına vuracak, gidip silahı saklayacak ve tekrar banyoya dönüp komaya girecek, olacak şey mi bu? Her tarafa kan bulaştıracak! Bir kere müthiş bir enerji gerekir böyle bir iş için. İmkânsız.

Isidore Katzenberg beklenmedik açıklamayı yapmanın tadını çıkarıyordu.

– İşte gerçek deha da burada. Silah... eridi.

– Efendim?

– Dondurucuya bakın. Şu ince uzun çizgiyi görüyor musunuz? Öldüren alet bu. Profesör Adjemian uzun, sivri bir buz parçası yaptı ve Japonların hara-kiri yapmaları gibi bir anda karnına sapladı bu buz parçasını.

Genç kadın sahneyi gözünde canlandırmaya çalıştı.

– Ama buz eti delecek kadar sert değildir.

– Serttir. Eti sıcak bir banyoya koyarsanız, delinmesinin kolay olduğunu görürsünüz.

Lucrèce Adjemian'ın hissetmiş olabileceklerini düşünmeye çalışarak yüzünü ekşitti. Isidore Katzenberg de bilim adamının bu vahşice emelinden çok etkilenmişti.

– En zoru da S harfi yazdığı aynaya doğru uzanmış parmağını o şekilde tutarak ölmek olmalı.

– Böylesine ince numaralara niçin gerek duymuş?

– Gerçek bir polisiye tutkunuydu onu. Polisiye tarihini belirleyen büyük ve özgün tarihsel ölümlere adını yazdırmak istedi. Edgar Poe'dan Agatha Christie'ye. Buzla intihar.

İki bilim gazetecisi uzun süre sessiz kalarak bu tuhaf adamı düşündüler.

– Bu kadar çaba, ba kadar hayal gücü, bu kadar hazırlık, sadece tüketicileri daha az domuz yemeye, sanayicileri de onlara daha az acı çekmeye yöneltmek için.

– Ve de insanları kökenlerinin sırrı sorusunu sormaya yönlendirmek için.

– "İnsan nereden geliyor" Profesör Adjemian kendine göre bir yanıt veriyordu bu soruya: Soruyu sordukça 'İnsan nereye gidiyor?' gibi başka bir soruya doğru değişiklikler olacaktır" dedi Isidore.

– Şimdi bizim yapabileceğimiz tek şey Doktor Van Lisbeth'e beş parmaklı ayağın sahte olduğunu bildirmek. Domuzların önünde daha çok üzüntülü günler var, diyerek iç geçirdi Lucrèce. Küçük Adonis'ini kollarında sıkarak.

19. KONAK GEÇİŞİ

Doğu Afrika'da bir yer. 3 763 452 yıl, 10 ay, 2 gün, 13 saat önce.

Erkek dişiyle sevişiyor. Önden. Gözleri gözlerinin içinde. Büyülü, olağanüstü, eşsiz bir andır.

Dişi orgazm oluyor.

Erkek de orgazm oluyor.

Dişi dinlendikten sonra erkeği terk ediyor ve doğal bir şey yapıyormuş gibi doğacak yavrusunu yetiştirebileceği bir sürü aramaya gidiyor.

Erkek şimdi yalnızdır. Ailenin bulunduğu deliğe dönmeye cesaret edememektedir hâlâ. Kendi ailesini kurmaya bile cesaret edememektedir. O çok farklı olduğunu bilmektedir. Hem sonra yalnızlık yavaş yavaş yoldaş olmaya başlamıştır ona. En azından yalnızlık ihanet etmeyecektir ona. Hayatta yalnızlığın sürekli olduğunu düşünür. Çift halinde bile. Sürü halinde bile.

Bir ağaca çıkar. En yüksek dallarda dengesini korur. Yanında bir kelebek uçar. O parmağını uzatır. Kelebek parmağına konar. Kelebeğin rengi parlak mavidir, ayrıca açık mor yansımalar verir ve uzun siyah dikenleri vardır üstünde. O kelebeğin güzel, kendisinin ise çirkin olduğunu düşünür.

Kelebek yuvarlak, başına göre çok büyük gözleriyle ona bakar. O dokunur kelebeğe ve kelebek kendisine dokunulmasına izin verir. Öldürebilecekti kelebeği O. Öldürecekti. Hatta yiyebilecekti onu.

Kelebek korkmaz. Eline doğru biraz daha yaklaşır sonra bulutlara doğru uçar. O kaybolan kelebeğin arkasından bakar, sonra uzun uzun bulutlara bakar. Tek dostlarına.

Artık kimsenin kendisine yardım edemeyeceğini düşünür O. Bir çıkmazdadır. Yavaş yavaş koşulların iyileşmesiyle şimdi dünya ve evrenle ilgili her şeyi bildiğini düşünür. Asla aşılamayacağından emin olduğu mutlak bir bilgi.

Uzun uzun bulutları seyreder ve bilimin unsurlarını sıralar:

Baba gibi ayakta durmak. Ana gibi yiyeceğin zehirli olup olmadığını denetlemek. Baba gibi leşçileri korkutmak için sopa kullanmak. Ana gibi kafa darbeleri atmak.

Uyuyakalır ve hırsızlığa çıkmış bir leopar tarafından uykusunda parçalanmadan hemen önce son bir şey daha düşünmüştür:

"Güzel bir yaşamım var."

20. SON KURAM

Su deposu kulesi her zamanki gibi banliyö tarlaları ortasında kımıltısız duruyordu. En üstte Isidore Katzenberg'in düzenlediği muazzam havuzda yunuslar, dış dünyayla hiç ilgilenmeden oynuyorlardı.

Isidore Katzenberg biraz badem sütü içti ve üstünde benekli bikinisiyle bir şezlonga uzanmış Lucrèce Nemrod'u seyretti.

Teypten hoş bir müzik sesi geliyordu. Eric Satie'nin *Gymnopédies*'i.

Yunuslar daha fazla şamata yapmaya başladılar.

– Hiç uyumazlar mı? diye sordu genç kadın.

Isidore da gene mavimsi karoların üstüne yanına oturdu.

– Hayır, onlar hem balık hem memeli olduklarından su içindeyken hava da almak zorundadırlar. Dolayısıyla hareketsiz kalamazlar. Ama her şeye rağmen dinlenmek zorunda olduklarından bu sorunu beyinlerinin bir yarısıyla sürekli uykuda kalarak çözmüşlerdir. Beyinlerinin bir yarısı uyanınca uyku nöbetini öbür yarısı devralır.

– Böylelikle aynı anda hem düş görürler hem uyanıktırlar öyle mi?

– Evet, diye onayladı mekânın efendisi. Yunuslar bir yandan gerçek dünyada oynarlarken bir yandan da düşsel bir dünyada eğleniyorlar.

– Ben de onlar gibi olmayı çok isterdim, dedi Lucrèce tembel tembel.

Yunuslar çığlıklarını, sıçramalarını, su sıçratmalarını artırdılar.

– Ben, bazen yapabiliyorum bunu birkaç saniyeliğine dedi sakin bir şekilde Isidore Katzenberg. Sanıyorum insan başarabilir bunu.

Genç kadın uzandı ve *Guetteur Moderne*'in son sayısını açtı. Kapakta bomba gibi bir başlık vardı: "İnsanlığın kökenle-

riyle ilgili açıklamalar", Franck Gauthier'nin Profesör Conrad'la özel röportajıyla birlikte bir çalışması.

– Gördünüz mü bunu?

– Hayır. Ne anlatıyor?

Genç kadın yazısının ilk sayfasına daldı.

– Yazıyı Franck Gauthier yazmış. Profesör Conrad'la görüşmüş. Resmi bir dille konuşmuş ve gazetecilerin alışkın olduğu, bilinen anekdotları eklemiş. Sözgelimi Beatles'ın şarkısına saygıyla ilk Australopithecus Lucie'yi anmışlar, zavallı Darwin din adamlarını görüşlerini kabul ettirmek için çok zorluk çekmiş... falan filan... Ve "daha önce bilinenler"in dışında da pek az "açıklama" var.

Isidore bir dirseği üzerinde doğruldu.

– Profesör Adjemian'ı kesinlikle hiç anmıyor mu?

– Hayır, ne profesörü, ne beş parmaklı ayağı.

– Çok büyük olasılıkla Conrad Adjemian'dan intikam almanın en iyi yolunun artık ondan hiç söz etmemek olduğunu düşündü. Onu unutulmaya ve ilgisizliğe mahkûm ederek öldürmek.

– Bir mucide yapılabilecek en büyük kötülük onun araştırma yönteminden hiç söz etmemektir. Çünkü Adjemian yalan söylemiş olsa da yeni bir düşünce yolu açmıştır. Domuzların niçin organları bizimkilerle uyumlu tek hayvanlar oldukları bilinmiyor hâlâ.

– Evet, durup dururken niçin insanın var olduğu da bilinmiyor. Yazıda insanlığın ortaya çıkışını nasıl açıklıyor?

– Bunun sadece genetik kombinezonlar rastlantısına ve türlerin doğal seleksiyonuna bağlı olduğunu söylüyor. Bir yüzyıllık resmi Darwinci teoriden bir parmak ileri gitmiyor.

Isidore Katzenberg alaycı bir tavırla sırıttı.

– Ama ne büyük yetenekmiş bu Franck Gauthier!..

Kendilerini tutamayarak güldüler katıla katıla.

– Belki de Lucien Eluant haklı, gazetecilik mesleği her şeyden önce sürüyü rahatsız etmemektir ve bir milimetre bile

sapmadan aynı yönde devam etmek gerekir, diye homurdandı Lucrèce.

– Her halükârda beş parmaklı ayak sahte olmasaydı bile kimse kimseyi böylesine huzursuz edici bir gerçeğe inandıramazdı.

Isidore içkisinden küçük bir yudum aldı.

– Önemli olan inandırmak değil düşündürmektir. Öyle sanıyorum ki temelde Profesör Adjemian'ın istediği de buydu: "Nereden geliyoruz?" sorusunu biraz düşündürmek.

Lucrèce Nemrod *Guetteur Moderne*'i okumaya devam etti. Dosyayı zenginleştirmek için ayrıca Maxime Vaugirard'ın çerçeve içinde "Soyağacına takanlar" adlı mizahlı bir yazısı, Ghislain Bergeron'un Doğa Bilimleri Müzesi Büyük Evrim Galerisi ziyareti konulu bir yazısı ve nihayet Clothilde Plancaoît'nin, geleceğin arkeologlarının tatillerde gönüllü kazılara katılarak yeteneklerini geliştirebilecekleri sitleri sıraladığı kısa bir yazısı vardı.

Her şey yolunda, dünya dönüyor, uyuyun insanlar, diye iç geçirdi genç kadın biraz üzüntülü bir ruh haliyle.

Su deposu havuzunda yunuslar dikey konumda ve geriye doğru yüzerek eğleniyorlardı. Bu kahramanca gösterileri yapabilmeleri için bedenlerini neredeyse tamamen çıkarıyorlardı sudan.

Lucrèce Nemrod da bir içki almak için kalktı. Adonis okşanmak için geldi ve Lucrèce'e yüzünü sürttü birkaç defa ki bunlar öpücüklerle eşdeğerli tutulabilirdi. Gazeteci genç kadının gözleri iki sehpaya takıldı.

– Aaa, gelecek ve geçmiş tablolarını tamamlamışsınız.

Binlerce yarın olasılığının fışkırdığı iki muazzam şekli inceledi. Isidore geleceğe yeni yapraklar eklemişti. Ayrıca geçmiş kütüğüne de bazı kökler eklemişti. Bütün bu gelişmelere ulaştıran son araştırmalarıydı bu.

Lucrèce bunları okuyarak vakit geçirdi biraz. Televizyon kendiliğinden açıldı.

– Ve şimdi son haberlerden bazıları... dedi Isidore.

Spiker oldukça hoş giriş sözlerinden sonra Belçika'da bir oğlancının, kolları bütün Avrupa'ya dağılmış bir çocuk kaçırma şebekesi kurduğunu ve bu şebekenin, kaçırdığı küçük çocukları cinsel sapkınlıklarını tatmin etmek isteyen zengin sanayicilere sattığını bildirdi. Sonra devam etti: Ürdün sınırında bir başıbozuk, bir öğrenci otobüsüyle seyahat eden İsrailli yedi kolej öğrencisini başlarından vurarak öldürmüş ve yakalandığında da daha fazlasını öldüremediği için üzüldüğünü söylemişti. Olay birçok komşu ülkede sevinç gösterileriyle selamlanmıştı.

Haberler git gide daha az ilgi çeken bir sesle devam ediyordu:

Çin'de yeni bir piliç hastalığının bulunması; yoğun kümes hayvanı yetiştiriciliğinden her ne pahasına olursa olsun daha fazla randıman almak isterken ortaya çıkan piliç taneciği. Bu hastalık insana da geçebiliyordu ve hastalığın, sınırların ötesine yayılmaması için önümüzdeki günlerde üç milyon kümes hayvanı yakılacaktı.

Güney Amerika'da organ kaçakçılığıyla ilgili yeni gelişmeler. Geceleri sokak serserileri kaçırılıyordu. Bunların gözleri çıkarılıyor ve daha sonra göz kapakları dikilip gecekondu bölgelerine dilenmeye gönderiliyorlardı. Korneaları da göz hastalarına aktarılmak üzere lüks kliniklere gönderiliyordu. Spiker gönüllü verici sayısının az olması yüzünden bu tür kaçakçılık olaylarının kaçınılmazlığına üzülüyordu.

Isidore Katzenberg yerinden kalktı, televizyonu kaptı ve gelecekler ağacına doğru fırlattı. Televizyon parça parça oldu. Koca gazeteci yerine oturdu, çöktü, koltuğunda ikiye katlanmış durumdaydı. Lucrèce Nemrod ve Adonis yanına gittiler. Genç kadın ince burnundan düşme tehlikesi içindeki gözlüğünü çıkardı. Sol gözünden bir damla gözyaşı akıyordu.

– Özür dilerim, dedi. Her şey dokunuyor, her şey etkiliyor, her şey tahrip ediyor beni.

Lucrèce kollarını, içinde ateşli bir yüreğin attığı heybetli dağı andıran gövdeye doladı. Ona göre arkadaşının bedeni, yüreğini, kendisine yaşamak üzere verilmiş insan dünyasının gerçeklerine karşı koruyacak kadar yağlı ve kalın değildi.

Isidore Katzenberg burnunu çekti ve gürültülü bir şekilde sümkürdü.

– Ağladığın zaman koca bir bebek gibisin, dedi Lucrèce şakayla onu rahatlatmak için.

Isidore Katzenberg: Haberleri dinlerken ağlayan ilk kahraman.

Meyanköklü şekerlerden verdi ona Lucrèce ve kulağına bir şeyler fısıldadı.

– "Dinlemek, anlamak, susmak."

– Artık susamıyorum, diye konuştu ağzı şeker dolu olan Isidore göz yaşı dökerken.

Tekrar gözlüğünü taktı ve Lucrèce'in zümrüt göz bebeklerine baktı.

– Eksik halkayı soruyordun bana... Şimdi sana cevap verebileceğimi sanıyorum. Sanıyorum... aslında... hepimiz geçiş varlıklarından başka bir şey değiliz... gerçek insan varlığı ortaya çıkmış değil henüz... ve bu durumda...

– Ve bu durumda?

Nihayet yarım ağızla çıkardı ağzından:

– Eksik halka... biziz.

TEŞEKKÜR

Bu kitabı yazdığım dönemde çevremde bulunan insanlara teşekkürler. Öğlen ve akşam yemeklerinde onların hikâyelerini dinleyerek ve benim hikâyelerimde ilgilendikleri şeylere dikkat ederek buldum bu kitabın malzemesini.

Paleontoloji, zooloji ve biyoloji bölümleri için: Profesör Herbert Thomas, Profesör Boris Cyrulnik. Doktor France Bourély, Profesör Gérard Amzallag, Olivier Bousquet ve Christophe Sidot'ya.

Mezbaha bölümü için: Veteriner doktorlar Michel Dézerald, Dominique Marmion ve Jérôme Marchand'a.

Tıp bölümü için: Doktor Frédéric Saldman, Doktor Muriel Werber'e.

Tavsiyeleri ve desteği için: Reine Silbert'e.

Editörüm Richard Ducousset'ye.

Françoise Chaffanel-Ferrand'a gösterdiği dikkat ve sabır için.

Beni ormanda uzun yürüyüşlere yönlendirerek doğaya bakmayı öğreten heykeltraş Marc Boulay'e.

Tuhaf romanları nöronlarım için sürekli bir coşku kaynağı olan Philip K. Dick'e (hayaleti yazdıklarımı okuyor ve Fransızca biliyorsa).

Her zaman örnek insan olarak kalacak babamın babası Isidore Werber'e, dünyanın anlaşılması için dört paralel ses Fré-

déric Lenormand, David Bauchard, Yvan Ciganer ve Max Prieux'ye.

Yüzlerin ve yazgıların keşfedilmesi konusunda sürekli bir kaynak olan Paris metrosuna teşekkürler.

Bu kitap mart 1995 ve ağustos 1998 arasında tasarlandı ve yazıldı.

Bu kitabı yazarken aşağıdaki parçaları dinliyordum:

Eric Satie, Gymnopédies, Roger Waters, *Amused to death*, Dvorak, *Yeni Dünya Senfonisi*, Iron Maiden, *Allowed by the name*, Lama Giourme ve Jean Philippe Rykiel, *Souhait pour l'éveil*, Pink Floyd, *Animals* (kuşkusuz *Pigs* adlı parçayla), Gentle Giant, *Edge of twilingh*, Marillion, Grendel, Loïc Etienne, "Yolculuk Kitabı" için müzik.

Ayrıca bu sayfaların üretilmesi için kâğıt hamuru sağlayan bütün ağaçlara teşekkürler. Onlar olmasa bu kitap da olmazdı.